

**EPİGRAFİK VE ARKEOLOJİK VERİLER IŞIĞINDA ROMA
İMPARATORLUK DÖNEMİ'NDE NAKOLEİA (SEYİTGAZİ) ANTİK
KENTİ**

Sema TUĞAN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Arkeoloji Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Yusuf POLAT**

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eskişehir 2023**

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Sema TUĞAN'nın "Epigrafik ve Arkeolojik Veriler Işığında Roma İmparatorluk Dönemi'nde Nakoleia (Seyitgazi) Antik Kenti" başlıklı tezi 03/02/2023 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddeleri uyarınca, Arkeoloji Anabilim dalında Yüksek Lisans Yeterlik tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	: Doç. Dr. Yusuf POLAT	.....
Üye	: Prof. Dr. Erkan İznik	.....
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Timur Demir	.....

.....
Enstitü Müdürü

ÖZET

Epigrafik ve Arkeolojik Veriler Işığında Roma İmparatorluk Dönemi'nde

Nakoleia (Seyitgazi) Antik Kenti

Sema TUĞAN

Arkeoloji Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 03.02.2023

Danışman: Doç. Dr. Yusuf POLAT

Bugün Eskişehir ilinin Seyitgazi ilçesi olarak bilinen Nakoleia antik kenti, Frigya Epiktetos bölgesinin merkezleri içerisinde yer almaktadır. Bu kentle ilgili bilgiler daha çok Roma dönemi ve daha sonrasına aittir. Roma İmparatorluk dönemi ve sonrasında önemli ticaret ve ordu yollarının Nakoleia üzerinden geçmesi bu kente bölgede önemli bir ayrıcalık kazandırmıştır. Geç Antik dönemde Nakoleia kentinin yakınlarında orduya ait bir garnizon vardı. Nakoleia'nın MS III. yüzyıl başlarından itibaren kendisinin kontrolündeki merkezlerden vergi topladığı ve imparatorluk memurunun (*exactor reipublicae Nacolensium*) ikamet ettiği bilinmektedir. Tüm bu durumlarda bu kente çevresinde önemli bir kent görünümü kazandırmaktaydı.

Dört bölümden oluşan bu çalışmanın ilk bölümüne Nakoleia kentine genel ve tarihsel açıdan yaklaşmış olup ikinci bölümde kentin yerleşim yerlerinin yazıtlar ve de Barrington Atlas'tan yola çıkarak harita üzerinde lokalize edilip, dinsel yapısı hakkında bilgi verilirken üçüncü bölümde bu kentte keşfedilmiş arkeolojik buluntular ışığında incelenmeye çalışılmıştır. Dördüncü bölümde ise kente ait Eski Yunanca ve Latince yazıtlar bir araya getirilmiştir. Nümismatik biliminden de faydalanarak Nakoleia kentinden günümüze ulaşan ve yayınlanmış olan sikkelerin katalogları da kronolojik olarak incelenmiştir. Kısaca belirtmek gerekirse tarih ve arkeoloji disiplinleri bir araya getirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nakoleia, Seyitgazi, Frigya, Epiktetos, Yazıtlar, Tarih, Arkeoloji.

ABSTRACT

THE ANCIENT CITY OF NAKOLEIA (SEYITGAZI) IN THE ROMAN EMPIRE PERIOD IN THE LIGHT OF EPIGRAPHIC AND ARCHAEOLOGICAL DATA

Sema TUĞAN

Department of Archaeology

Anadolu University, Graduate of School of Social Science, 03.02.2023

Supervisor: Doç. Dr. Yusuf POLAT

The ancient city of Nakoleia, known today as the Seyitgazi district of Eskişehir province, is located within the centers of the Phrygian Epiktetos region. Information about this city belongs mostly to the Roman period and later. The fact that important trade and army routes passed through Nakoleia during and after the Roman Empire gave this city an important privilege in the region. In Late Antiquity, there was an army garrison near the city of Nakoleia. AD III of Nakoleia. It is known that he collected taxes from the centers under his control and the imperial official (exactor reipublicae Nacolensium) resided since the beginning of the century. In all these cases, this city gave an important urban appearance around it.

In the first part of this study, which consists of four parts, the city of Nakoleia was approached from a general and historical point of view, in the second part, the settlements of the city were localized on the map based on the inscriptions and Barrington Atlas, and information about its religious structure was given, while in the third part, it was tried to be examined in the light of the archaeological finds discovered in this city. In the fourth part, Ancient Greek and Latin inscriptions belonging to the city were brought together. By making use of numismatics, the catalogs of the coins that have survived and published from the city of Nakoleia have also been examined chronologically. To put it briefly, the disciplines of history and archeology were tried to be brought together.

Keywords: Nakoleia, Seyitgazi, Phrygia, Epictetus, Inscriptions, History, Archeology.

ÖNSÖZ

Günümüzde Eskişehir iline bağlı Seyitgazi ilçesi olarak bilinen antik kentte ilk yerleşim MÖ. 3000 yıllarında ilçenin kuzey bölgesinde bulunan Kültepe höyüğünde gerçekleşmiştir. Antik kaynaklarda, Frigya Epiktetos bölgesi yerleşimlerinden olan Nakoleia antik kenti, Hitit ve Frig dönemlerinde önemli bir yerleşim olarak kabul görmekteydi. Tez konumda dönem aralığı olarak incelediğim Roma İmpatorluk döneminde Nakoleia adını alan kent, kendi adına para (sikke) bastırmıştır. Bu çalışmada, antik kentin epigrafik ve arkeolojik veriler ışığında antik ve modern kaynaklardan faydalanarak tarihsel geçmişinin nasıl olduğu, dinsel açıdan hangi tanrılara tapıldığı yerel tanrılarının olup olmadığı, yazıtlarda belirtilen kişi isimlerinin yöresel nitelik taşıyıp taşımadığı, yayımlanmış yazıtlardan ve Barrington Atlas'tan yola çıkarak yerleşim yerlerinin harita üzerinde nereler olabileceği, antik kentte memuriyetliklerin olup olmadığı gibi pek çok soruya yanıt aranmıştır.

Öncelikle tez konumun belirlenmesi daha sonrasında her türlü kaynağa ulaşmamda, bilgisini ve desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam olan Doç. Dr. Yusuf Polat'a çok teşekkür ederim. Ve bu zorlu çalışmamda beni sürekli destekleyen ve yardımcı olan kıymetli eşim Serhat Tuğan'a ve hayata bakış açımı tamamen değiştiren biricik Oğluma çok teşekkür ederim.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Sema TUĞAN

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
HARİTA VE GÖRSELLER DİZİNİ	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. NAKOLEİA KENTİ	2
1.1. Araştırma Tarihçesi.....	4
1.2. Coğrafi Özellikler	10
1.3. Bitki Örtüsü.....	12
1.4. Ekonomik Sistem	13
1.4.1. Tarım - Hayvancılık.....	13
1.4.2. Ticaret ve yol ağı	16
1.5. Siyasi Yapısı.....	20
1.5.1. Hellenistik Dönem	23
1.5.2. Roma Dönemi	26

İKİNCİ BÖLÜM

2. NAKOLEİA KENTİ YERLEŞİMLERİ VE DİNSEL YAPISI	34
2.1. Teritoryumundaki Yerleşimler	34
2.2. Kentte Tapınım Gören Tanrı ve Tanrıçalar	41
2.2.1. Tanrılar.....	42
2.2.1.1. <i>Apollon (Απόλλων)</i>	42
2.2.1.2. <i>Asklepios (Ασκληπιός)</i>	43
2.2.1.3. <i>Eros (Ερως)</i>	43
2.2.1.4. <i>Dionysos (Διόνυσος)</i>	43
2.2.1.5. <i>Helios (Ηλιος)</i>	44
2.2.1.6. <i>Herakles (Ηρακλής)</i>	45
2.2.1.7. <i>Hosios kai Dikaios (Οσιος και Δικαιος) ve Dikaia (Δικαία)</i>	45

2.2.1.8. <i>Hypsistos (Υψιστος)</i>	47
2.2.1.9. <i>Men (Μήν)</i>	47
2.2.1.10. <i>Men Kolianos (Μην Κολιανος)</i>	48
2.2.1.11. <i>Men Tuitenos (Μήν Τουιτηνος)</i>	48
2.2.1.12. <i>Men Ouranios (Μήν Ουράνιος)</i>	48
2.2.1.13. <i>Men Italikos (Μήν Ιταλικός)</i>	48
2.2.1.14. <i>Papas (Παπιας)</i>	49
2.2.1.15. <i>Papas Zeus Soter (Παπας Σωτήρ)</i>	49
2.2.1.16. <i>Papias (Παπιας)</i>	49
2.2.1.17. <i>Parthenos (παρθένος) (Irmak Tanrısı)</i>	50
2.2.1.18. <i>Zeus (Ζεύς)</i>	50
2.2.1.19. <i>Zeus Abozenos (Αβοζηνός)</i>	52
2.2.1.20. <i>Zeus Alsenos (Αλοννός)</i>	52
2.2.1.21. <i>Zeus Basilikos (Ζευς Βασιλικός)</i>	52
2.2.1.22. <i>Zeus Bennios (Βέννιος)</i>	52
2.2.1.23. <i>Zeus Bronton (Βρόντων)</i>	53
2.2.1.24. <i>Zeus Limnenos (Λίμνηνός)</i>	63
2.2.1.25. <i>Zeus Thymelikos Eukhodotes/Apollon</i>	72
2.2.1.26. <i>Zeus Melenos (Μεληνός)</i>	72
2.2.1.27. <i>Zeus Papas (Παπας)</i>	72
2.2.1.28. <i>Zeus Patroos (Πατρώος)</i>	72
2.2.1.29. <i>Zeus Semantikos (Σημαντικός)</i>	73
2.2.1.30. <i>Zeus Soter (Σωτήρ)</i>	73
2.2.1.31. <i>Zeus Syreanos (Συρεανός)</i>	73
2.2.1.32. <i>Zeus Bennios – Serea Beneos (Βέννιος) (Βέννευς Σερεανος)</i> ..	74
2.2.1.33. <i>Zeus Thymelikos Eukhodotes/Apollon (Θυμελικός Εύχοδοτες/Απολλων)</i>	74
2.2.2. <i>Tanrıçalar</i>	75
2.2.2.1. <i>Agdistis (Άγδιστής)</i>	75
2.2.2.2. <i>Hekate (Εκάτη)</i>	76
2.2.2.3. <i>Matar- Ana Tanrıça (Μητηρ)</i>	77
2.2.2.4. <i>Meter (Μητέρα)</i>	77

2.2.2.5. <i>Meter Apo Kranosmegalou</i>	77
2.2.2.6. <i>Meter Kallipos (Μητηρ Καλλιπός)</i>	78
2.2.2.7. <i>Theos Hypsistos, Hosios ve Zeus (Θεός Ηνωμιστος, Ηόσιος και Ζευς)</i>	78
2.2.2.8. <i>Meter Tieiobeudene (Μητέρα Τιειόπευδενε)</i>	78
2.2.2.9. <i>Kybele (Κοβέλη)</i>	78

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARKEOLOJİK BULUNTULAR.....	80
3.1. Heykeltraşlık Eserleri.....	80
3.1.2. Mimari Buluntular.....	84
3.1.2.1. <i>Ayterek Kilisesi</i>	84
3.1.2.2. <i>Mozaik</i>	84

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. NÜMİSMATİK VE EPİGRAFİK BELGELER KATALOĞU	85
4.1. Nüsmatik belgeler (sikkeler).....	85
4.2. Epigrafik belgeler	92
4.2.1. Yazıtlar	92
4.2.1.1. <i>Onur Yazıtları</i>	93
4.2.1.2. <i>Adak Yazıtları</i>	99
4.2.1.3. <i>Mezar Yazıtları</i>	111
4.2.1.4. <i>Sınır Taşları (mil)</i>	165
SONUÇ.....	170
KISALTMALAR DİZİNİ.....	173
KAYNAKÇA	175
ÖZGEÇMİŞ.....	1

HARİTA VE GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Harita 1.1. <i>Seyitgazi ve Han Sınırları</i>	11
Harita 2.1. <i>Nakoleia Teritoryumundaki Yerleşim Yerleri</i>	41
Görsel 1.1. <i>Seyitgazi Genel Görünüm</i>	4
Görsel 2.1. <i>Beygir Tokadı-Yazıdere</i>	35
Görsel 3.1. <i>Herakles-Telephos (Gönülal, 1990)</i>	83
Görsel 3.4. <i>Mozaik (Özçatal, 1998)</i>	84
Görsel 4.1. <i>Domitianus Dönemi Nakoleia Sikkeleri</i>	85
Görsel 4.2. <i>Domitianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	85
Görsel 4.3. <i>Traianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	86
Görsel 4. 4. <i>Traianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	86
Görsel 4.5. <i>Traianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	86
Görsel 4. 6. <i>Traianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	87
Görsel 4.7. <i>Traianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	87
Görsel 4. 8. <i>Caracalla Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	87
Görsel 4.9. <i>Caracalla Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	88
Görsel 4.10. <i>Caracalla Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	88
Görsel 4.11. <i>Geta Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	88
Görsel 4.12. <i>Geta Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	89
Görsel 4.13. <i>III. Gordianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	89
Görsel 4.14. <i>III. Gordianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	89
Görsel 4.15. <i>III. Gordianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	90
Görsel 4.16. <i>III. Gordianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	90
Görsel 4.17. <i>III. Gordianus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	90
Görsel 4.18. <i>Gallienus Dönemi Nakoleia Sikkesi</i>	91
Görsel 4.19. <i>(Ramsay, 1882: 122)</i>	93
Görsel 4.20. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 46)</i>	94
Görsel 4.21. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 46)</i>	94
Görsel 4.22. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 46, 1)</i>	95
Görsel 4.23. <i>(CIG III,s. 4)</i>	95
Görsel 4. 24. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 47,1)</i>	96
Görsel 4.25. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 47,2)</i>	96
Görsel 4.26. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 48)</i>	97
Görsel 4. 27. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 48)</i>	98
Görsel 4.28. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 53)</i>	99
Görsel 4.29. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 58,1)</i>	99
Görsel 4.30. <i>(Ramsay, 1887: 502, no. LXXIII)</i>	100
Görsel 4.31. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 48)</i>	100
Görsel 4.32. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 48)</i>	101
Görsel 4.33. <i>(Cox ve Ca- meron, 1937: lev. 48,1)</i>	102
Görsel 4.34. <i>(Cox ve Cameon, 1937: no. 209 lev. 48,2)</i>	102
Görsel 4.35. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 48)</i>	103
Görsel 4.36. <i>(Cox ve Cameron, 1937: lev. 49)</i>	103
Görsel 4.37. <i>(Ramsay, 1882: s. 125)</i>	104

Görsel 4.38. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 49</i>)	104
Görsel 4. 39. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 49</i>)	105
Görsel 4.40. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 49</i>)	106
Görsel 4.41. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 49</i>)	106
Görsel 4.42. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 49</i>)	107
Görsel 4.43. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 153 no. R16 fig. 88</i>)	108
Görsel 4.44. (<i>Cox ve Ca- meron, 1937: 154 no. R 17 fig. 89</i>)	108
Görsel 4.45. (<i>Cox ve Ca- meron, 1937: 154 no. R18</i>)	109
Görsel 4.46. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 155 no R20 fig. 92a</i>)	109
Görsel 4.47. (<i>Akyürek Şahin, 2006a: 143</i>).....	111
Görsel 4.48. (<i>Ramsay, 1882: 121</i>)	111
Görsel 4.49. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 46,1</i>)	112
Görsel 4. 50. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 46,2</i>)	112
Görsel 4.51. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,1</i>)	113
Görsel 4.52. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,2</i>)	113
Görsel 4.53. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,3</i>)	113
Görsel 4.54. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 51</i>)	114
Görsel 4.55. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,1</i>)	115
Görsel 4.56. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,2</i>)	115
Görsel 4.57. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,4</i>)	115
Görsel 4.58. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,4</i>)	115
Görsel 4. 59. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 52,1</i>)	116
Görsel 4.60. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 52,1</i>)	116
Görsel 4.61. (<i>Cox ve Ca- meron, 1937: lev. 52</i>)	117
Görsel 4.62. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 52</i>)	117
Görsel 4.63. (<i>Cox ve Came- ron, 1937: lev. 52</i>)	118
Görsel 4.64. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 52</i>)	118
Görsel 4.65. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 52,1</i>)	119
Görsel 4.66. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 52,2</i>)	119
Görsel 4. 67. (<i>Cox ve Ca- meron, 1937: lev. 53</i>)	120
Görsel 4.68. (<i>Cox ve Cameron, 1937: no. 237 fig 49</i>)	121
Görsel 4.69. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 53</i>)	121
Görsel 4. 70. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 53</i>)	122
Görsel 4. 71. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 53</i>)	122
Görsel 4.72. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 53</i>)	123
Görsel 4.73. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 53, 1</i>)	124
Görsel 4.74. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev.53, 2</i>)	124
Görsel 4.75. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 53</i>)	125
Görsel 4.76. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 53</i>)	125
Görsel 4.77. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 54</i>)	126
Görsel 4.78. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 5</i>)	127
Görsel 4.79. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 54</i>)	127
Görsel 4.80. (<i>Cox ve Ca- meron, 1937: lev. 54,1</i>)	128
Görsel 4.81. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 54,2</i>)	128
Görsel 4.82. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 54,1</i>)	129
Görsel 4.83. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 54,2</i>)	129
Görsel 4.84. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 54,3</i>)	129
Görsel 4. 85. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 54</i>)	130

Görsel 4. 86. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 54</i>)	131
Görsel 4. 87. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev.55</i>)	131
Görsel 4.88. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 120 no. 253, fig.50</i>).....	132
Görsel 4.89. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 55</i>)	132
Görsel 4. 90. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 55</i>)	133
Görsel 4.91. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 55</i>)	133
Görsel 4. 92. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 55</i>)	134
Görsel 4. 93. (<i>Cox ve Cameeron, 1937, lev. 55</i>).....	134
Görsel 4. 94. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 55</i>)	135
Görsel 4.95. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 122, no: 259</i>).....	135
Görsel 4.96. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 55</i>)	135
Görsel 4.97. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 56</i>)	136
Görsel 4. 98. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 56</i>)	137
Görsel 4.99. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 56</i>)	137
Görsel 4.100. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 56</i>)	138
Görsel 4.101. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 56</i>)	138
Görsel 4.102. (<i>Cox ve Cameron,1937: s. 125 no. 267 fig. 54</i>).....	139
Görsel 4.103. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 56</i>)	139
Görsel 4.104. (<i>Cox ve Cameron, 1937: s. 125 no. 268 fig. 55</i>)	140
Görsel 4.105. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 57</i>)	140
Görsel 4.106. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev.57</i>)	140
Görsel 4.107. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 57</i>)	141
Görsel 4.108. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 57</i>)	142
Görsel 4.109. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 57</i>)	142
Görsel 4.110. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 57</i>)	143
Görsel 4. 111. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 57, 2</i>)	143
Görsel 4.112. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 57, 1</i>)	143
Görsel 4.113. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 57</i>)	144
Görsel 4.114. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 128 no. 276 fig. 56</i>).....	144
Görsel 4. 115. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 128, no. 278, fig. 57</i>).....	145
Görsel 4. 116. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 58</i>)	145
Görsel 4. 117. (<i>Cox ve Cameron, 1937, lev. 58</i>).....	146
Görsel 4.118. (<i>Cox ve Cameron, 1937: s. 129, no: 281, fig.58</i>).....	146
Görsel 4.119. (<i>Cox ve Cameron, 1937: lev. 58</i>)	146
Görsel 4.120. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 157 no: R24, fig. 96</i>).....	147
Görsel 4.121. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 157 no: R25, fig. 97</i>).....	147
Görsel 4.122. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 158 no: R26, fig. 98</i>).....	148
Görsel 4.123. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 158</i>).....	148
Görsel 4.124. (<i>Cox ve Cameron, 1937: 158 no: R27,fig. 99</i>).....	148
Görsel 4.125. (<i>Akyürek Şahin, 2002: 421, no: 183, fig. 39</i>)	151
Görsel 4.126. (<i>Akyürek Şahin, 2002:459, no: 230 fig. 54</i>).....	152
Görsel 4.127. (<i>Haspels, 1971: fig.632</i>).....	152
Görsel 4.128. (<i>Haspels, 1971: fig. 632</i>).....	153
Görsel 4.129. (<i>Haspels, 1971: fig. 632</i>).....	153
Görsel 4.130. (<i>Akyürek Şahin, 2006b: res. 28</i>)	154
Görsel 4.131. (<i>Akyürek Şahin, 2006b: res. 29</i>).....	155
Görsel 4.132. (<i>Akyürek Şahin, 2006a: 145</i>).....	155
Görsel 4.133. (<i>Akyürek Şahin, 2006a: 145</i>).....	155

Görsel 4. 134. (Akyürek Şahin, 2006a: 145)	155
Görsel 4.135. (Akyürek Şahin, 2006a: 146).....	156
Görsel 4. 136. (Akyürek Şahin, 2006a: 146).....	156
Görsel 4.137. (Akyürek Şahin, 2006a: 147).....	157
Görsel 4.138. (Akyürek Şahin, 2006a: 148).....	158
Görsel 4.139. (Akyürek Şahin, 2006a: 148).....	158
Görsel 4.140. (Akyürek Şahin, 2006a: 148).....	158
Görsel 4.141. (Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019: 144)	159
Görsel 4.142. (Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019: 144)	159
Görsel 4. 143. (Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019: 153)	160
Görsel 4.144. (Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019: 153)	160
Görsel 4. 145. (Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019: 159)	161
Görsel 4.146. (Mordtmann, 1860: 295)	161
Görsel 4.147. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 47,1)	163
Görsel 4.148. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 47,2)	163
Görsel 4. 149. (Drew-Bear, 1977)	164
Görsel 4.150. (Cox ve Cameron, 1937: lev 46).	166
Görsel 4.151. (Tamsü Polat, Polat ve Lubotsky, 2020: 19).....	168
Grafik 2.1. <i>Nakoleia Antik Kentinde Bulunan Tanrılar</i>	74
Grafik 2.2. <i>Nakoleia Antik Kentinde Bulunan Tanrıçalar</i>	79
Grafik 4.1. <i>Sikkelerin imparatorlara göre sayısal dağılımı</i>	91
Grafik 4.2. <i>Nümismatik ve Arkeolojik Buluntular</i>	169

GİRİŞ

Frigya Epiktetos bölgesi kentlerinden olan Nakoleia antik kenti, coğrafi, idari, sosyal, ekonomik, tarihi ve dini yapısı hakkındaki bilgiler kronolojik bir şekilde epigrafik belgelere dayanarak araştırılmıştır.

Çalışmada, Nakoleia kentinin teritoryumunda bulunan diğer yerleşimlerle olan politik ve ekonomik ilişkileri incelenmiş olup kentin tanrı, tanrıça ve kültleri hakkında da bilgiler verilmiştir.

Nakoleia ile ilgili bilgiler oldukça çok kısıtlıdır. Bunun nedeni bu yerleşime dair yapılan çalışmaların azlığı ve kazı çalışmasının olmaması gösterilebilir. Bu bağlamda arkeolojik ve epigrafik veriler bir araya getirilerek antik dönemdeki ismi Nakoleia olan kentin teritoryumunda bulunan yerleşim yerlerini yazıtlar ve Barrington Atlas'tan yola çıkarak harita üzerinde lokalize etmek bu tezin amaçları arasındadır.

Nakoleia kent teritoryumundaki yerleşim yerleri, geçmiş yıllarda yapılan çalışmalara nazaran daha da arttırılarak geliştirildi. Bu yerler Barrington Atlas'tan yola çıkılarak hazırlanan harita üzerinde tek tek lokalize edilmiştir. Yapılan çalışma ile harita üzerinde lokalize edilen yerler arasında Abbokome, Aouaidios, Abouadeineita, Beygir Tokadı, Limne, Pontana, Pontanenoai, Ptolemenoi, Malenoi, Meneane, Kakkabokome, Serana, Seranoi, Vezaeitai, Thermae Privatae yer almaktadır. Bunların dışında yerleri tespit edilemeyen yerleşim yerleri de belirtilmiştir. Bu çalışma genel bir ifadeyle Nakoleia antik yerleşiminde ele geçirilmiş ve büyük çoğunluğu MS II. ve III. yüzyıllara tarihlendirilmiş epigrafik belge ve buluntular çerçevesinde bölge hakkında günümüze ışık tutacak bilgiler sunmaktadır.

Tez, dört ana bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde Nakoleia kenti, coğrafi, ekonomik ve siyasi olarak tanıtılmış olup, araştırma tarihçesine yer verilmiştir. İkinci bölümde kentin yerleşimleri ve dinsel yapısı hakkında bilgi verilirken üçüncü bölümde bu kentte keşfedilmiş arkeolojik buluntular ışığında incelenmeye çalışılmıştır. Dördüncü bölümde ise kente ait Eski Yunanca ve Latince yazıtlar bir araya getirilmiştir. Bunlar katalog şeklinde verilmiştir. Bu yazıtlar kendi içerisinde onur yazıtları, adak yazıtları, mezar anıtları, sınır taşları (mil) olmak üzere dört alt başlık altında toplanmıştır. Nüsmatik biliminden de faydalanarak Nakoleia kentinden günümüze ulaşan ve yayınlanmış olan sikkelerin katalogları da kronolojik olarak incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. NAKOLEİA KENTİ

XIX. yüzyılda C. Texier¹, A. D. Mordtmann² ve J. R. Steuart³ Nakoleia'nın günümüz Eskişehir iline bağlı Seyitgazi ilçesinde konumlandığını tespit eden ilk araştırmacılarıdır⁴. W.M. Ramsay tarafından Nakoleia kenti arazisine dâhil ettiği köyler: Serea, Vekrokome, Santabaris ve Kakkabas olarak sıralanmıştır⁵. Strabon, Nakoleia kentini Frigya Epiktetos kentlerinden biri olarak sayarken, kentin teritoryumu ve sınırları hakkında daha aydınlatıcı bilgiler vermemiştir⁶. Nakoleia hakkında Aizonai, Kotiaieion, Midaieion ve Dorylaion'un bir Frigya Epiktetos kenti olduğundan ve bazı yazarlara göre Mysia'a ait olduğu kabul gören Kadoi'un da bu kentler arasında yer alabileceğinden bahsetmiştir⁷. Epiktetos kelimesi Grekçe kökenli *Epiktao* fiilinden türetilmiş bir sıfattır. Anlamı ise elde edilmiş, yeni kazanılmış, ilaveten fethedilmiş şeklinde tanımlanabilmektedir⁸. Bu Epiktetos içerisinde yer alan Nakoleia ile Seyitgazi'nin aynı yer olduğunu ise ilk defa C. Texier öne sürmüştür⁹. Stephanus Byzantinus, Nakoleia isminin, kurucu kahramanı Gyges'in babası Daskylos'un oğlu Nakolos'un adından veya su perisi Nacole'den gelmiş olabileceğini söylemiştir¹⁰.

Nakoleia çevresini gezmiş olan gezgin ve bilim insanlarının ele geçirdiği yazıtlar ve sikkeler ışığında bu bölgede bulunan dağların yoğun bir şekilde ağaçla kaplı olduğunu

---

¹C. Texier (1839-1849). *Description de l'Asie Mineure 3*. Paris: Firmin Didot Freres, s. 159.

²A.D. Mordtmann (1925). *Anatolien Skizzen und Reisebriefe aus Kleinasien 1850-1859*. Hannover: Orientbuchhandlung H. Lafaie, s.361.

³J. R. Steuart (1842). *A Description of Some Ancient Monuments, with Inscriptions, Still Existing in Lydia and Phrygia*. Bohn, Londra, s. 14.; W.M. Ramsay (1887). *The Cities and Bishoprics of Phrygia (Continued) Vol. 8*. Londra: JHS, s. 499.

⁴C. W. M. Cox ve A. Cameron (1937). *Monumenta Asiae Minoris Antiqua V Monuments from Dorylaeum and Nocola*. Manchester: The Manchester University Press, s. xxvi; C. H. E. Haspels (1971), *The Highlands of Phrygia Sites and Monuments 1*. New Jersey: MCMLXXI Princeton University Press, s. 6.

⁵W. M. Ramsay (1960). *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*. (Çev. Mihri Pektaş), Ankara: MEB Yayınları, s. 156.

⁶Strabon, XII; 8;12.

⁷Strabon, XII, 8;12.

⁸Strabon, XII, 8, 2.

⁹C. Texier (1839). *Description de l'Asie Mineure, faite par ordre du Gouvernement Français de 1833 1837 I*. Paris: Imprimeurs de L'institut de France.s. 153-160.

¹⁰Stephanus Byzantinus (1849). *Ethnicorum Quae Svpersvnt*. ed. A. Meinekii, Berlin: Impensis G. Reimeri, s. 483; Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xv-xvii; C. Texier (2002). *Küçük Asya Coğrafyası. Tarihi ve Arkeolojisi*. (Çev. Ali Suat), *Enflamasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri 2*, s. 338.

ancak klasik dönem itibariyle bu ağaçların yok olduğunu anlamaktayız. Frigya bölgesinde Hellenistik Dönemde kurulmuş şehirler varlığını Roma Dönemi'ne kadar önemli topluluklar halinde sürdürmeyi başarmışlardır. Roma İmparatorluk Dönemi'nden daha öncesine tarihlendirilmiş çok az yer isimleri hayatta kalmıştır.

Nakoleia merkezinin ismi, bugünkü Eskişehir ili Seyitgazi ilçesi civarında ele geçirilmiş yazıtlardan birinin üzerinde, nacol., diğer bir yazıt üzerinde nacois ve Grekçe yazılmış bir onur yazıtı ve bir adak stelinde “Νακολειά” şeklinde varyantı olarak belirlenmiştir¹¹. Yazıtların dışında mil taşları üzerinde de Nakoleia ismiyle karşılaşmaktayız¹². Nakoleia ismi içerisinde bulunan omikron “o” özellikle vurgulanmıştır. Stephanus Byzantinus, Ptolemaios ve Hierokles özellikle omikron kullanmışlardır. Ancak omega nadir olarak daha geç kaynaklarda yer almaktadır¹³. D. Magie sikkeler üzerinde tasvir edilen Herakles'i, Nakoleia kentinin kuruluş mitosuna dayandırarak şehrin kurucusu olarak belirtmiştir¹⁴.

İlk yerleşim MÖ 3000 yıllarında Seyitgazi'nin 250 m kuzeyinde, Kültepe Höyüğü'nde görülmektedir¹⁵. Roma Döneminde kent, Kültepe Höyüğü'nden Mesih Kalesi Tepesi'ne taşınarak “Nakoleia” adını almıştır. Yerleşim, kasabanın güneydoğusundaki oval tepenin üst kısmında yer alır ve burası “Kale” olarak bilinir. Önceden zirvesi, sırtları lületaşı ile kaplı olan yer şimdi çıplaktır. Bitişik sırtlar eski bir madenin izlerini göstermektedir¹⁶.

---

¹¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxviii, no: 197, 199, 202.

¹²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxvii, no: 198; P. Frei (1983). *Epigrafische-Topografische Forschungen im Raum von Eskişehir 2*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları, s.61.

¹³W. Ruge (1935). *Nakoleia*, Stuttgart: RE XVI, s. 1601.

¹⁴D. Magie (1950). *Roman Rule in Asia Minor I*. Princeton New Jersey: Princeton University Press, s. 637.

¹⁵D. Tokgöz, (1978). Eskişehir İli Tarihi, Turizmi ve Eski Eserleri Rehberi, Eskişehir: *Eskişehir Ticari ve İlimler Akademisi*, s. 29.

¹⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 27.

Görsel 1.1. *Seyitgazi Genel Görünüm*

Günümüzde Seyitgazi ilçesine bağlı Kırka bucağında zengin bor yatakları vardır. Bunun yanı sıra bazı bölgelerde mermer ocakları da mevcuttur¹⁷.

Kentin sikke basması Domitianus Döneminde başlamış ve Gallienus zamanında sona ermiştir. Bu süre içerisinde adına sikke basılan kişiler: Domitianus (MS 81-96), Traianus (MS 98-117), Julia Domna (MS 193-217), Caracalla (MS 211-217), Plautilla (MS 190-203), Geta (Caesar) (MS 197-219), Gordianus III (MS 238-244) ve Gallienus (MS 253-268)'dir. Sikkelerin üzerinde "ΝΑΚΟΛΕΩΝ " ifadesi görülmektedir¹⁸. Nakoleia sikkeleri, üçüncü bölümde incelenecektir.

1.1. Araştırma Tarihçesi

Nakoleia ile ilgili toponim çalışmaları W.M. Ramsay ile başlamıştır. W.M. Ramsay, 19. yüzyıl sonunda çevrede gördüğü yazıtlar üzerinden giderek Nakoleia arazisi dahilindeki merkezleri *Vekrokome*, *Santabaris*, *Kakkabas*, *Ryma* (*Ρύμοϛ*) olarak belirtmiştir¹⁹. W.M. Ramsay, Frigya bölgesinin tamamını; bölgenin topoğrafyasını ve coğrafyasını yazıtlara dayanarak açıklamaya çalışmış ve ilk olarak bir bütün halinde araştıran kişi olmuştur. 1881 yılında başladığı Anadolu gezilerinde 1883, 1906 ve 1907 yıllarında J.R. Steuart ya da kendisi birçok yazıtların kopyalarını Nakoleia kentine yaptığı

¹⁷M. Yardımcı (1992). *Seyitgazi*. Ankara, s. 35.

¹⁸H.V. Aulock (1980). *Istanbul Mitteilungen Beiheft 25, Münzen und Städte Phrygiens Teil I*, Tübingen, s. 76 ve no: 597-703. Bunların 77 tanesi Domitianus ve Traianus, 17 tanesi Septimus Severus, 12 tanesi Gordianus ve 1 tanesi de Gallienus dönemlerinde basılmıştır.

¹⁹Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s.156.

ziyaretlerde almıştır²⁰. W.M. Ramsay'ın "Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası" adlı eserinde Nakoleia'nın bu yıllar arasında başpiskoposluk olduğunu VII, VIII, IX ve I listelerinde Synnada'ya bağlı bir piskoposluk ve X başpiskoposluk olarak gösterildiğini belirtmiştir²¹. H. Gelzer, 1035 ile 1066 yıllarında Nakoleia antik kentinin metropolis olduğunu iddia etmiştir²².

A. Salac, 1927'de yayımladığı çalışmada Nakoleia kentine ait üç mezar yazıtı incelenmiştir²³.

Bölgeye 19. yüzyılın başlarından itibaren W.M. Leake, C. Texier, J.R. Steuart, A. D. Mordtmann gibi başka gezginlerde gelmiş, Seyitgazi'yi ziyaret etmiş, bu kente Nakoleia ismini vermişlerdir. Bu gezginlerden C. Texier ve J.R. Steuart, Seyitgazi ve çevresinde bulunan yerleşimlerde ele geçirilmiş olan yazıtlar üzerinde kentin isminin geçmesi nedeniyle Seyitgazi'nin Nakoleia olabileceğini düşünmüşlerdir²⁴. J.R. Steuart önceleri yayımladığı yazıtlardan yola çıkarak Prymnessos'un Seyitgazi olduğunu yanlış bir bilgi olarak kabul etmiştir. Daha sonraları A.D. Mordtmann 1860 yılında Seyitgazi'nin aslında Nakoleia olduğunu kesin olarak kanıtlamıştır²⁵. C. Texier, Anadolu'ya yaptığı gezileri üç cilt halinde yayımlamıştır ki bu eserler yakın zamanda Türkçe'ye de çevrilmişlerdir²⁶. 18. yüzyılda Anadolu'daki Roma yollarının önemi gezgin ve aynı zamanda bir asker olan Albay W.M. Leake tarafından bizzat gezilerek gösterilmiştir. W.M. Leake, Eskişehir ile Seyitgazi arasında ele geçirdiği bir yazıtı yayımlamıştır²⁷. W. Smith adlı İngiliz bilim adamının iki büyük ciltten oluşan sözlüğünün 1854 yılında basılan ikinci cildinde Nakoleia'ya ait genel bilgiler mevcuttur²⁸. XIX. yüzyıl başlarında bölgeye gelen bir diğer asker, J.M. Kinneir, Söğüt'ten, Seyitgazi ve Kaymaz'a kadar olan yolu belirterek, bu sırada gördüğü kimi yazıtları kopya etmiştir. Yaklaşık aynı tarihlerde bölgeden geçen C. Leonard Irby ve J. Mangles da yolculukları sırasında Seyitgazi'deki kimi antik dönem parçaları ve yol üzerindeki yazıtları görmüşler

---

²⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 147.

²¹Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s. 95.

²²Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s. 485-486.

²³A. Salac (1927). *Inscriptions de Kymé d'Éolide de Phocée, de Tralles et de quelques autres villes d'Asie Mineure*. BCH, 51 (1); s. 399-400.

²⁴Texier, 1839-1849, **a.g.k.**, s. 159; Steuart, 1842, **a.g.k.**, s.14.

²⁵Ramsay, 1887, **a.g.k.**, s. 499.; Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, xxv-xxvi; Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s. 156, no: 78.

²⁶Texier, 2002, **a.g.k.**, s. 1- 1504.

²⁷W.M Leake (1824). *Journal of a Tour in Asia Minor*. London: John Murray, Albemarle-Street, s. 20.

²⁸W. Smith (1872). *Dictionary of Greek and Royal Antiquities*, Londra: J. Murray, s. 394-395.

ve kopya etmişlerdir. J. Franz adlı başka bir gezginde Seyitgazi'deki yazıtları kopya etmiştir. 1850'lerde bir Alman gezgin ve iş adamı olan A.D. Mordtmann, Osmanlı devletine, devlet memuru olarak hizmet etmiş ve bu hizmet çerçevesinde Anadolu'nun çeşitli yerlerine seyahat etmiştir. Gezilerinin sonuncusunda, H. Barth ile birlikte Eskişehir ile Seyitgazi çevresinden geçmiş ve buradaki yazıtlardan gördüklerini kopya etmiştir. J. Franz, 1853 yılında Eskişehir ve Seyitgazi arasındaki bölgeden yazıtları içeren bir seri oluşturmuştur. Bölge ile ilgili olarak, gerçek anlamda topografik çalışmaların babası ise H. Kiepert ve J. Franz'dır.

C.W.M. Cox Viyana'daki Avusturya Arkeoloji Enstitüsü'nün arşivine erişebilmiş, A. Körte tarafından 1894'te ve 1902'de E. Brandenburg tarafından üzerinde çalışılmış Nakoleia kentine ait henüz düzenlenmemiş birçok yazıtın kopyasına ulaşmıştır²⁹. C.W.M. Cox ve A. Cameron tarafından Monumenta Asiae Minoris Antiqua V'te Nakoleia ve teritoryumuna ait ilk epigrafik çalışmalar düzenli bir şekilde bir araya toplanmış ve bu literatürdeki ilk sistemli çalışma olmuştur³⁰. MAMA (Monumenta Asiae Minoris Antiqua) ekibi Anadolu'da birçok köye giderek araştırmalar yapmış ve geniş bir epigrafik envanter oluşturarak hazırladıkları kitapta eserlerin birçoğunun fotoğrafını da basmışlardır³¹.

Her yıl yayımlanmış tüm yazıtların bir araya toplandığı "Supplementum Epigraphicum Graecum" online erişiminin de olduğu sitede Nakoleia antik kentine ait yayımlanmış yazıtları görmek mümkündür³².

1935'te W. Ruge, Real Ansiklopedi'nin 16. Cildinde Nakoleia hakkında ilk ansiklopedik bilgiyi derlemiştir³³.

1936-1938 yılları arasında Albert Gabriel Frigya bölgesinde Yazılıkaya/Midas Vadisi üzerine çalışmalarda bulunmuştur³⁴.

Hollandalı Arkeolog C.H.E. Haspels, Frigya bölgesinin güneyinde 1946'dan 1958 yılına kadar düzenli bir şekilde araştırmalar yapmıştır. C.H.E. Haspels, bölgede arkeolojik, topografik ve epigrafik araştırmalarda bulunmuştur. C.H.E. Haspels, 1971'de "The Highlands of Phrygia Sites and Monuments I" ve "The Highlands of Phrygia Sites

---

²⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 165.

³⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 92-174.

³¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 200 vd.

³²SEG; 6, 14, 15, 26, 28, 31, 40, 41, 46, 47, 56, 62.

³³W. Ruge (1935). *Nakoleia II*. Stuttgart: J. B. Metzler Verlag, s. 1600-1604.

³⁴A. Gabriel (1952). *La Cite de Midas, Topographie, Les site et les fouilles*. Paris.

and Monuments II” şeklinde iki ciltten oluşan eserin ilk cildinde, Frigya Bölgesi’ndeki yerleşimleri, mezarları ve yazıtları değerlendirirken ikinci cildinde ise tüm bu araştırma sahasındaki yerleşim, mezar, plan, çizim ve yazıtların her birinin fotoğraflarını bir araya getirerek levhalarını oluşturmuştur³⁵.

1968 yılından itibaren Eskişehir ve çevresinde çok sayıda Grekçe ve Latince yazıtların derlenmesini sağlayarak günümüze önemli bilgiler ulaşılmasını sağlayan kişi T. Drew-Bear’dır. T. Drew-Bear, bölgede yaptığı çalışmalarda, Frig döneminden başlayarak Bizans dönemine kadar birçok epigrafik ve arkeolojik malzemeyi gruplamıştır. T. Drew-Bear, Roma dönemi yazıtlarının bazılarında Latince kökenli olmayan birçok yer ve köy adlarına işaret ederek, Roma egemenliği öncesinde, halk tarafından kullanılan birçok yer adını (toponim) ilk kez ortaya çıkarmış ve bölgenin tarihsel coğrafyası açısından yararlı bilgiler hazırlamıştır. 1977 tarihinde “A fourth-century Latin soldier’s epitaph at Nakoleia” yayımladığı makalesinde Nacoleia kentine ait Latince bir yazıttan bahsetmiştir³⁶.

1974 tarihinde Arkeolog D. Tokgöz’ün başkanlığında bir kazı ekibi tarafından 1-10 Haziran arasında Seyitgazi Nekropol Kazısı yapılmıştır. Burada Erken Bizans Dönemi’ne tarihlendirilmiş kalker bir kaya mezar ele geçirilmiştir. Seyitgazi ilçesinin güneydoğusunda Seyit Battal Gazi Külliyesi’ne çıkan yolun bitişiğinde olan bu mezarın bulunduğu tepelik alan Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde de mezarlık olarak kullanılmış olabileceği yargısına varılmıştır³⁷.

Eskişehir ve çevresinde epigrafik çalışmalar yapan bir diğer isim ise P. Frei’dir. 1976 tarihinde başladığı epigrafik ve topografik çalışmasını 1982 yılına kadar devam ettirmiş olup bölgede Grek ve Roma Dönemlerinin yanısıra Bizans Dönemine de tarihlendirilmiş birçok yazıt bir araya getirmiştir³⁸.

---

³⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, no: 39, 50, 110, 111, 112, 113, 114, 116, 130, 139, 144, 152, 153, 154, s. 313-358.

³⁶T. Drew Bear (1977). *A Fourth-Century Latin Soldier’s Epitaph at Nakolea*. Harvard Studies in Classical Philology, Vol. 81, s. 257-274.

³⁷D. Tokgöz (1976). *Seyitgazi Nekropol Kazısı 1974*. TAD, 23 (1): s. 103; Ayrıca Seyitgazi kaya mezarları için bkz. R.E. Kortanoğlu (2006). *Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Dağlık Phrygia Bölgesi Kaya Mezarları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, s. 94-96.

³⁸P. Frei (1990). Epigrafische- Topografische Forschungen im Raum von Eskişehir und Umgebung (1987-1988). AST VII, *Ankara Üniversitesi Basımevi*, s. 191-197; P. Frei (1993). Epigraphisch- Topografische in Eskişehir, AST X, *Ankara Üniversitesi Basımevi*, s. 141-144.

Anadolu'daki mil taşları üzerine en geniş çalışmayı, İngiliz Enstitüsü adına D. French derlemiştir. Bu çalışma, mil taşlarının yanı sıra Frigya Epiktetos kentlerinin konumlarının ve güzergâhlarının belirlenmesinde faydalanılan eser olmuştur.

1990 yıllarda Turan Efe, Eskişehir ili, Seyitgazi ilçesi, Bardakçı köyünün güneybatısında Keçiçayırı alanında, Erken Neolitik Döneme ait buluntularla birlikte Geç Kalkolitik ve Frig Dönem buluntularına rastlamıştır³⁹.

Seyitgazi ilçesinin İkiçeşme Mahallesi, Karaköprü Caddesi, no. 32 adresinde oturmakta olan Abdülkerim Görgülü evinin avlusunda kendisinin yaptığı bir çalışma sırasında bir zeminle karşılaşmış bu durumu Seyitgazi Müze Müdürlüğüne haber vermesi üzerine M. F. Özçatal ve ekibiyle beraber 1997 yılında kurtarma kazısı başlamıştır. Söz konusu zeminin renkli taşlardan oluşan bir yer mozaiği olduğu tespit edilmiştir. Mozağin üst kısmında üç satırlık yazıt bulunmaktadır. Nakoleia adı ilk kez in situ şeklinde bu yazıtta geçmekte olup “mozaik” kelimesi ilk kez burada kullanılmıştır⁴⁰. Bu durumda tarihsel önemini göstermektedir.

2001-2002 yıllarında Taciser Tüfekçi Sivas başkanlığındaki yüzey araştırmaları sonucunda, Seyitgazi çevresindeki araştırmalarda Derbent ve Kırıcı höyükleri üzerinde tarım yapıldığı için tahribat oluşmuş olup Çatören köyünün yaklaşık 500 m doğusunda Ağrıgökçe mevkiinde yaklaşık 100 m çapında, 8 m yüksekliğinde bir höyük tespit edilmiştir. Tarla olarak sürülen arazi yüzeyinde çok sayıda İlk Tunç Çağı, MÖ 2. binyıl ve Geç Dönem çanak çömlekler saptanmıştır.⁴¹

2004-2006 yılları arasında Eskişehir, Afyonkarahisar ve Kütahya illerinde yürütülen yüzey araştırmalarının sonucu olarak B. Yelda Olcay Uçkan, bölgedeki Bizans Dönemindeki kaya mimarisini anlatmayı amaçlamış olup bir çalışma ortaya koymuştur. Seyitgazi'den Yapıldak'a oradan da Akhisar istikametine uzanan orman yolundan ulaşımı sağlanan Ayterek Kilisesini tanıtmıştır⁴².

2004 yılında Erol Altınsapan ve Canan Parla'nın çıkardığı kitapta Eskişehir'in Seyitgazi, Günyüzü, Mihallıççık, Mihalgazi, Sarıcakaya ve Sivrihisar ilçelerindeki cami

---

³⁹ Y. Polat (2008). *MÖ IV. Binyıl ile I. Binyıl Arasındaki Dağlık Phrygia Bölgesi Yerleşim Modelleri*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, s. 72.

⁴⁰F.M. Özçatal ve Y.B. Olcay (1997). 1997 Yılı Seyitgazi İlçesi Mozaik Kurtarma Kazısı. *VIII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, s. 532.

⁴¹T. Tüfekçi Sivas ve H. Sivas (2003). Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar Yüzey Araştırması Arkeolojik Envanter Raporu. *Dergipark*. c. 1, s. 8.

⁴²B. Y. Olcay Uçkan (2010). *Frigya (Phrygia) Bölgesinde Bizans Dönemi Kaya Mimarisi*. Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Kültür Yayın. s. 116.

ve mescitler, minareler, konaklar, medreseler, imaretler, türbe ve mezarlar, çeşme ve şadırvanlar gibi Selçuklu ve Osmanlı mimari yapıları hakkında kapsamlı bilgi verilmiştir⁴³.

2006 yılında Erkan İznik, Roma İmparatorluğu Döneminde Frigya Epiktetos merkezlerinde (Dorylaeum, Nakoleia, Midaeum, Cotiaeum, Aezanai) sosyopolitik, sosyoekonomik ve sosyokültürel yapısı adlı doktora tezinde Nakoleia şehrini kapsamlı bir şekilde incelemiştir⁴⁴.

2002 yılında N.E. Akyürek Şahin, Zeus Bronton'a adanmış adak yazıtlarını "Phrygia'da Çiftçi Tanrısı: "Dii Brontonti Eukhen" adlı doktora tezini yazmıştır⁴⁵. 2006 yılında kutsal alanda yaptığı çalışmaları "Yazidere (Seyitgazi) Zeus Kutsal Alanı ve Adak Yazıtları" adı altında bir kitapta toplayan N.E. Akyürek Şahin, adı geçen kutsal alanda bulunan bütün yazıtları, arkeolojik kalıntılar ve sikkeleri değerlendirerek bilim dünyasına sunmuştur⁴⁶. 2006 yılında N.E. Akyürek Şahin "Phrygia'dan Yeni Zeus Bronton Adakları", adında makalesinde Seyitgazi Müzesi'nde bulunan Zeus Bronton'a ait 30 yazıtı bir araya getirmiştir⁴⁷.

2006 yılında R. Eser Kortanoğlu, Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Dağlık Frigya Bölgesi kaya mezarları adlı doktora tezini sunmuştur. Bu tez kapsamında Dağlık Frigya bölgesinde Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi içerisinde kaya mezarları tespit edilerek üzerlerinde belgeleme çalışması yapılmış olup bu mezar tiplerinin kesin bir görüntüsünün saptanması amaçlanmıştır. Nakoleia (Seyitgazi) territoryumunda kayaya oyulmuş oda mezarlar ile birlikte farklı tiplerden oluşmuş nekropollerde çalışmada yer almıştır⁴⁸.

---

⁴³E. Altınsapan ve C. Parla (2004). Eskişehir Selçuklu ve Osmanlı Yapıları I. *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, s. 219- 403.

⁴⁴E. İznik (2006). *Roma İmparatorluğu Döneminde Frigya Epiktetos Merkezlerinde (dorylaeum, nacoalea, midaeum, cotiaeum, aezani) Sosyoolitik, Sosyoekonomik ve Sosyokültürel Yapı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, s. 125-196.

⁴⁵N.E. Akyürek Şahin (2002). *Phrygia'da Çiftçi Tanrısı: "Dii Brontonti Eukhen*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 288-468.

⁴⁶N.E. Akyürek Şahin (2006a). Yazidere (Seyitgazi) Zeus Kutsal Alanı ve Adak Yazıtları, *Ege Yayınları*, s. 25-52.

⁴⁷N.E. Akyürek Şahin (2006b). Phrygia'dan Yeni Zeus Bronton Adakları, *Arkeoloji ve Sanat*, s. 108-118.

⁴⁸R. E. Kortanoğlu (2008). *Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Dağlık Phrygia Bölgesi Kaya Mezarları*. Anadolu Üniversitesi Yayınları: Edebiyat Fakültesi Yayınları. s. 2-3-106.

2008 yılında E.N. Akdoğu Arca “Küçük Asya’nın Sınır Yazıtları” adında doktora tezini hazırlamıştır. Burada Nakoleia ve Teritoryumuna ait bir tanesi Geç Antikçağ’a ait olmak üzere beş sınır yazıtını incelemiştir⁴⁹.

Rahşan Tamsü Polat ve ekibi tarafından, 2017-2018 yılları arasında Seyitgazi ve Han İlçesi sınırında yer alan Yazılıkaya Midas vadisinde, 2019 yılından itibaren ise Seyitgazi ve Han İlçelerinin tümünü kapsayan ve devam eden yüzey araştırmaları yapılmaktadır⁵⁰.

2017 yılında Metin Kartal başkanlığında başlatılan yüzey araştırmalarının 2018 verilerine göre, Eskişehir İli’nin Sivrihisar ilçesine bağlı Karakaya Mahallesi’nde son buzul çağının son aşamasına denk gelen Epi-paleolitik karakterli buluntular gün yüzüne çıkmıştır. Yine bu araştırmalar sonucunda Eskişehir İli Odunpazarı ilçesine bağlı Sevinç-Ağapınar mahalleleri arasındaki arazide Eskişehir ilinde tarih öncesinden çakmaktaşı hammaddesi çıkarılmıştır. Tarihsel açıdan Alt ve Orta Paleolitik dönemlere ilişkin buluntular içermektedir. Bu alanlarda ilerleyen dönemlerde yapılacak kapsamlı araştırmalar çok daha ayrıntılı bilgi sunacaktır⁵¹.

Eskişehir İli’nin Seyitgazi ilçesinde Yenikent Köyü yakınlarında Küllüoba höyüğü yer almaktadır. Höyükte Geç Kalkolitik sonlarından Orta Tunç Çağı başına kadar yerleşim yapılmıştır ayrıca höyüğün güneybatısında yer alan tarlalarda Geç Hellenistik Dönem kalıntılarına rastlanılmıştır⁵².

1.2. Coğrafi Özellikler

Nakoleia antik kentinin bugünkü konumu, Eskişehir ilinin 45 km güneyinde yer alan Seyitgazi ilçesidir. 1502 km² yüzölçümüne sahip olan ilçenin batısında Türkmen Dağı, güneyinde Yapıldak Dağları, doğusunda Kırgız Dağı bulunmaktadır. Kuzey kısmı

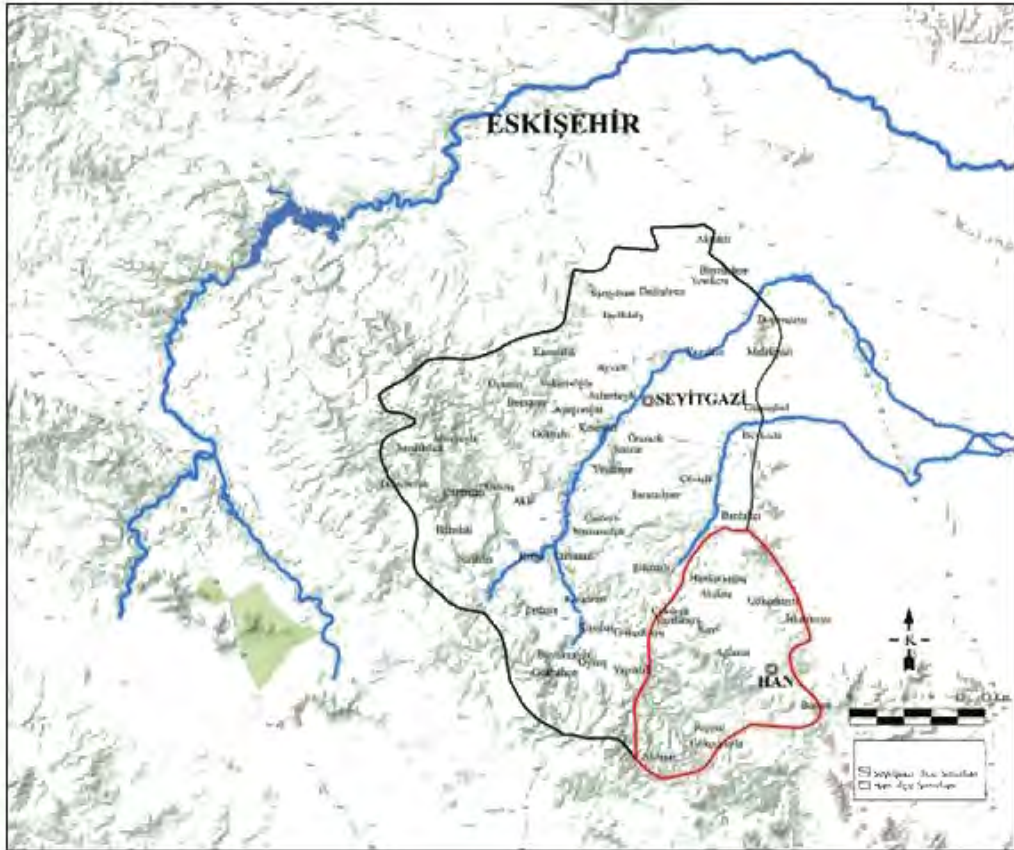
⁴⁹E.N. Akdoğu Arca (2008). *Küçük Asya’nın Sınır Yazıtları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 251-253.

⁵⁰R. Tamsü Polat vd., 2018, **a.g.k.**, s. 265; Tamsü Polat vd., (2019). 2018 yılı Yazılıkaya/Midas Vadisi Yüzey Araştırması. *Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları*, 37. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, (3), s. 235; R. Tamsü Polat ve Y. Polat (2018). Eskişehir İli Yazılıkaya/Midas Vadisi Araştırmaları. *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler*, (44), s. 52; R. Tamsü Polat, Y. Polat ve A. Lubotsky (2020). An Idol-Shaped Stele with an Old Phrygian Inscription in the Territory of Nakoleia, *GEPHYRA*, 19, s. 47; Ayrıca bkz. Eskişehir İli Seyitgazi İlçesi’nin kuzeydoğusunda yer alan Küllüoba yerleşiminde 2019 yılından bu yana Murat Türkteki başkanlığında Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi adına kazı çalışmaları yürütülmektedir.

⁵¹G. Kartal vd., (2019). Eskişehir İli Tarih Öncesi Arkeolojisi Yüzey Araştırması (II), 2018, 37. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 2, s. 125- 132.

⁵²T. Efe vd., (2019). 41. Kazı Sonuçları Toplantısı, *Küllüoba Kazısı 2018 Yılı Sonuçları*, 4, s. 317.

genellikle tepelik ve ovalıktır⁵³. Kuyucak ve Ayvacık, Nakoleia'nın doğal olarak başladığı alanlardır. Bu bölgenin tamamı yüksek ve düz, kuzey kısımları ise kısmen taşlıktır. Ancak büyük kısmı otlak için uygundur ve tarım yapılabilir. Kırka ve Ayvacık yönünde batıya doğru tepeler daha yüksektir ve az miktarda çalılık vardır⁵⁴. Nakoleia merkezi genel olarak, kuzey Frigya ve Galatya'nın büyük bölümünü kaplayan geniş ağaçsız ovanın batı sınırında yer almaktadır. Kuzey ve doğusunda, Sangarius Nehri (Sakarya Nehri) tarafından sulanan büyük bir vadi uzanmaktadır. Bunun ötesinde eski Frig krallığının en önemli kalıntıları olan Frig dağları vardır. Nakoleia antik kenti, yüksek tepelerle çevrili bir vadinin ağzında yer alan izole bir tepenin üzerinde kurulmuştur⁵⁵. Nakoleia antik kentinin güneyi tamamen bir plato ile çevrilidir ve burası içinde birçok tarihsel anıt, kale vs. barındıran Frigya için oldukça önemli bir bölge olan Yazılıkaya Yaylası olarak da anılmaktadır.

Harita 1.1. Seyitgazi ve Han Sınırları

⁵³Yardımcı, 1992, **a.g.k.**, s. 34.

⁵⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 22.

⁵⁵W. M. Ramsay (1882). *Inscriptions from Nacoleia* 3. JHS, s.119.

Sakarya Nehri'nin kollarından biri olan Parthenios'un bugünkü adı Seyitsu/Seydi Su'dur. Diğer küçük akarsularla birleşerek Sakarya Nehri'ni (Sangarius) oluşturur. Antik Dönem'de Çifteler Ovası'nın güneydoğusundaki düzlükte yükselen Sakar Başı denilen kaplıcalar bu nehrin asıl kaynağını oluşturmaktadır. Seyitsu Seyitgazi'yi geçerek Çifteler yakınından Aşağı Sakarya Ovası'na inmektedir. İlk çağlarda Seyitsu, Parhenios ismini taşımaktaydı. Nakoleia Parthenios (Seyitsu/Seydi Su) çayının kıyısında olup Sakarya Nehri'nin başında bulunmaktadır. Yapıldak Köyü'nün güneyindeki Kıyır Deresi, doğudan Şaphane Dağı'ndan gelen Karanlık Dere ile birleşip Seydi Çayı/Seydi Suyu adını almaktadır. Yapıldak'tan geçen çay, Kümbet Köyü sınırları içerisinde Kümbet Deresi ismini alır. Kümbet Köyü'nün yakınlarında, Değirmen Dere, Kunduzlu Çayı ve Akpınar Çayı Harami Dere denilen mevkide birleşir ve Kırka ilçesinin kuzeyinde, Karaören Köyü'nde Çatören Barajına dökülür. Çatören Köyü'nde barajdan çıkarak kuzey istikamette ilerleyen Seydi Suyu, Nakoleia (Seyitgazi)⁵⁶ ilçesini geçtikten sonra Çifteler ilçesi yakınından Aşağı Sakarya Ovası'na doğru iner. Sulamalarda ve yollardaki bataklıklarda çok kayıp verdiği için dolayı suyu yaz aylarında çok zayıflar soldan gelen Sarısu'da buna ilave yapamaz, kaynak sularıyla birleşerek büyür ve en sonda İner Deresi (Yüzükbaşı)'ni da bünyesine alarak gerçek bir ırmak görünümünü alır. Doğuya doğru devam eden tarafta Sarısu (Bathys) ile birlikte İner Deresi'ni içine alarak Beylikahır (Beylikova)'nın biraz aşağısında Porsuk Çayı'na karışır⁵⁷. Seydi Su, Seyitgazi ilçesinin en önemli akarsuyudur. Seydi Suyu'nu oluşturan kollar üzerinde günümüzde yapay olarak yapılmış olan Kunduzlar ve Çatören sulama barajları bulunmaktadır⁵⁸.

1.3. Bitki Örtüsü

Kuyucak ve Ayvacık, Nakoleia'nın doğal olarak başladığı alanlardır. Bu bölgenin tamamı yüksek ve düz, kuzey kısımları ise kısmen taşlıktır. Ancak büyük kısmı otlak için uygundur ve tarım yapılabilir. Kırka ve Ayvacık yönünde batıya doğru tepeler daha yüksektir ve az miktarda çalılık vardır⁵⁹.

---

⁵⁶Haspels, 1971, a.g.k., s. 25; E. Güngördü, (2003). *Türkiye'nin Coğrafyası*. Ankara: Asil Yayıncılık, s.183.

⁵⁷H. Saraçoğlu (1962). *Türkiye Coğrafyası Üzerine Etütler; Bitki Örtüsü, Akarsular ve Göller II*. İstanbul: MEB. Basımevi, s. 100 vdd.

⁵⁸Yardımcı, 1992. a.g.k., s. 34.

⁵⁹Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., s. 22.

Nakoleia günümüzde olduğu gibi Antik Dönem’de de yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlı olan karasal iklimin etkisi altındadır. Konumu itibariyle bozkır alanlara sahip olan ilçenin geçit bölgeleri olan Türkmen Dağ, Yapıldak Dağları ve Şükranlı bölgelerinde ormanlık alanlar bulunmaktadır. Bu ormanlık alanlarda genellikle karaçam-kızılçam ve meşe ağaçları vardır.

Nakoleia’da karasal iklim hâkimdi ve günümüzde de Roma dönemiyle benzer iklim koşulları olduğundan buğday, arpa, nohut vb. gibi ürünler yetiştirilmekteydi. İlçenin toprak yapısı, bölgelere göre değişiklik göstermekle birlikte Seydi Suyu (Parthenios) çevresinde derin ve orta derinlikte alüvyonlu topraklar vardır⁶⁰.

Nakoleia kentinde Antik Dönem’den günümüze kalan kaynaklara göre meyve olduğu düşünülen ürünler⁶¹ yanında ağırlıklı olarak üzümün tasvir edildiği görülmektedir⁶².

1.4. Ekonomik Sistem

Tipik bir İç Anadolu şehri olan Nakoleia kentinin ekonomisinin temelini tarım ve hayvancılık oluşturuyordu. Bunun yanı sıra ticaret ve yol ağının da ekonomiye katkısı olmuştur. Heredotos, (MÖ 484-425) Kral Yolu’nu takip ederek Sardeis kentinin doğusundan devam edince Frigya bölgesine ulaştığını belirtmiştir. Nakoleia kenti de Frigya bölgesinin güneybatısında yer aldığı için bu ticaret yolunun geçiş güzergâhındaydı⁶³.

1.4.1. Tarım - Hayvancılık

Nakoleia’da ürünlerin yetişmesi tanrısal güçlerle ilişkilendirilmiştir. Seyitgazi’de yaşayan insanlar bölgede yetiştirilen ürünler adına Zeus Bronton’a adakta bulunmuşlardır⁶⁴. Bir adak stelinde tahıl⁶⁵, meyve olduğu düşünülen ürünler⁶⁶ ve üzüm⁶⁷ tasvirleri görülmektedir. Nakoleia’da tarım, teritoryumundaki imparatorluk mülklerinin

---

⁶⁰Yardımcı, 1992. **a.g.k.**, s.58.

⁶¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 184.

⁶²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no:187, 189, 195, 226, 284, 292; Haspels, 1971, **a.g.k.**, no:13,14.

⁶³Heredotos, 5.52 ve 7.26; W.M. Ramsay, 1882, **a.g.k.**, s. 120.

⁶⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 218, s. xxxi.

⁶⁵Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 186, 211.

⁶⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 184, 187.

⁶⁷Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no:187, 189, 195, 226, 284, 292; C.H.E. Haspels, 1971, **a.g.k.**, no:13, 14.

başında bulunan emekli çiftçi bir general⁶⁸, bir çiftçi⁶⁹ ya da tarımda çalıştırılmak üzere kullanılan köle olan çiftçi tarafından yapılırdı⁷⁰.

Zeus Bronton'a sunulmuş adakların bulunduğu Nakoleia kentinde en belirgin yaşam tarzı çiftçiliktir. Bütün Frigya bölgesinde gözlenen bu durum, keşfedilmiş birçok mezar ve adak stelleri üzerinde görülmektedir. Taşların üzerinde saban, öküz koşulmuş saban, öküzler, öküz başları, başak, çiftçilik aletleri tasvir edilmiştir. Frigya'da, Antik Dönemde bağcılık ve şarapçılık yapılmaktaydı. Amphora, krater, üzüm salkımı, asma dalları ve bağcılık aletleri, gibi motifler bölgede yoğun bağcılık ve şarapçılık yapıldığını ve bunu da sayısız eser üzerindeki tasvirlerden anlamaktayız⁷¹. Sözü edilen tüm bu betimler, tanrının simgesi kartal gibi, Zeus Bronton'a sunulmuş eserler üzerinde de çok sık işlenmektedir. Çiftçi, birçok ekini ve ürününün bol olması için adak sunmaktaydı. Tanrıya adanmış birçok yazıtta $\nu\epsilon\pi\rho\ \kappa\alpha\rho\pi\omega\nu$ veya $\tau\epsilon\rho\ \kappa\alpha\rho\pi\omega\nu$ (ürün, ekin için) ifadelerine rastlamaktayız. Yazıtlarda aynı şekilde, $\nu\epsilon\pi\rho\ \beta\omicron\omega\nu$, $\pi\epsilon\rho\ \beta\omicron\omega\nu$ (öküzler, sığırlar için) veya $\nu\epsilon\pi\rho\ \beta\omicron\omega\nu\ \kappa\alpha\iota\ \kappa\alpha\iota\ \kappa\alpha\rho\pi\omega\nu\ \sigma\omega\tau\eta\rho\iota\omicron\varsigma$ (öküzlerin ve ekinin esenliği için) ifadeleri görülmektedir⁷². Zeus Bronton, yağmuru yağdırıp, ekinin ($\kappa\alpha\rho\pi\omicron\iota$) yetişmesini sağlarken bir yandan da ürünü kötü hava şartlarından koruyarak olgunlaştırıyordu. Bir yazıtta tanrı, $\kappa\alpha\rho\pi\omicron\delta\omicron\tau\eta\varsigma$ (ürün veren) olarak adlandırılmıştır⁷³. Zeus Bronton'un tarla süren, hayvanların esenliğini sağlayan bir tanrı olduğunu, içinde $\Delta\iota\ \beta\rho\omicron\nu\tau\omega\nu\tau\iota\ \beta\omicron\omega\nu$ üzerinde "Uğurlu olsun; öküzlerin(?) Zeus'un Bronton'una" bir yazıttan öğrenmekteyiz⁷⁴. Adaklar, hayvanın ve ekinin yanı sıra, adağı adayanın kendisinin, ailesinin ve köyünün sağlığı ve esenliği için adanmıştır. Frigya bölgesinde kuraklık, şiddetli yağmur, su baskınları, dolu gibi doğal afetler Antik Dönem'den bugüne kadar devam etmiştir. Bu durum çiftçinin ekininin hasar almasına neden oluyordu. Antik Dönem'de, kuraklık zamanında, yörenin yüksek bir tepesine çıkılarak dinsel törenler düzenlenip dualar edildiği bilinmektedir. Bunun sebebi, yağmur getiren Zeus'un orada

⁶⁸Haspels, 1971, **a.g.k.**, Ek-III, no:31.

⁶⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, Ek- III, no:41.

⁷⁰Haspels, 1971, **a.g.k.**, no:135.

⁷¹N.E. Akyürek Şahin (2001). *Büyük Çiftçi Tanrısı Zeus Bronton Arkeolojik ve Epigrafik Belgelerle Phrygia'da Bir Zeus Kültü*, OLBA IV, Mersin: Kaam Yayınları, s. 167-69.

⁷²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 62, n: 125-126.

⁷³S. Şahin (1981). *Inschriften Griechischer Städte Aus Kleinasien 2*. Bonn: Dr. Rudolf Habelt GMBH no: 1085, lev. 16, 212b.

⁷⁴S. Şahin (1982). *Inschriften Griechischer Städte Aus Kleinasien 2*. Bonn: Dr. Rudolf Habelt GMBH, no: 1511, lev. 32, 286b.

oturduğuna inanılmasıdır⁷⁵. Bugün Anadolu çiftçisinin yağmuru “rahmet, bereket” olarak nitelendirerek yağmur yağmadığı zaman bulunduğu bölgede yüksek bir yere çıkararak “yağmur duası etmesi” yüzlerce yıldır devam eden bir gelenek olmuştur. Frigya çiftçisi, iklim koşullarının kötü etkisinden korunmak için, Fırtına Tanrısı Zeus Bronton’u⁷⁶ sakinleştirmek gerektiğine inanmış ve tanrıya *Ενχαριστος, Ενκορπος* (huyu güzel, ürünsever) gibi epithonlarla dua etmiştir. Zor iklim koşulları bölge insanını aşırı dindar yapmıştır⁷⁷.

Nakoleia’da ele geçen eserlerden anlamaktayız ki, bölgede vahşi ve evcil hayvanlar insanlarla bir arada yaşamıştır. Vahşi hayvanlar arasında; kartal⁷⁸, aslan⁷⁹, yılan⁸⁰ ve tavus kuşu⁸¹ yer almaktadır. Bunlar tanrı ve tanrıça sembolleridir.

Nakoleia kentinde yaşayan halk kendileri için önemli gördükleri hayvanlar adına adaklarda bulunmuşlardır. Kuyucak’ta okulun duvarında bulunmuş bir stel üzerindeki yazıtta; “*Zeuxsis oğlu Iason, kendi öküzleri ve köyü için tanrılar; Zeus, Herakles ve Papias’a (bunu) adadı*”⁸² aynı yerde bulunmuş yukarıdan kırılmış, üstten dar alttan geniş başka bir stel üzerinde ise, “*Aristokrates oğlu Philomelos öküzleri ve bütün ailesi için Zeus Basilikos’a adadı*”⁸³. Yazıtın üstünde boyanmış iki tane öküz başı vardır.

Yeniköy Gençoluk’ta Göçen Çeşme ören yerinde ahşap bir merdivenin dibinde basamak taşı olarak kullanılan bir evin avlusunda bulunmuş dikdörtgen mavi mermer bir stel üzerindeki yazıtta; “*Uğurlar olsun! İnekleri için bu adağı Tanrıların Anası’na adadı*”⁸⁴.

Aşağı Ilıca’da mezarlıkta bulunmuş bir stel üzerinde; “*Gaius Cornelius Longinus’un tüm evin selameti ve sığırlar için, çiftçi köle Agathon, bu adağı Zeus Bronton’a adadı*”⁸⁵.

Bakşeyiş’in üç mil güneyinde Karacahisar’a giden yolun yanında bulunmuş MS 400 yılına tarihlendirilmesi büyük ihtimal olan yerli bir kaya steli üzerinde;

---

⁷⁵S. Şahin, E. Schwertheim ve J. Wagner (1978). Studien zur Religion und Kultur Kleinasiens II. *Zeus Bennios*. Leiden: E. J. Brill, s. 787.

⁷⁶S. Şahin (1986). *Phrygia Epiktetos*. Ankara: IV. Araştırma Sonuçları Toplantısı, s. 267.

⁷⁷Akyürek Şahin, 2001, **a.g.k.**, s. 169.

⁷⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xlii, no:176, 179; Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 178.

⁷⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.178.

⁸⁰Haspels, 1971, **a.g.k.**, no:9.

⁸¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no:166, 319.

⁸²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 85, no:182.

⁸³Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 298, no: EK-8.

⁸⁴Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 335, no:99.

⁸⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 350, no:135.

“imparatorluk atları için güney sınırı... otlak alanı” at ifadesi geçmektedir. W. M. Ramsay bu yazıtı imparatorluk mülküyle bağlantılı olduğunu düşünmektedir. Bel Dere’den Köhnüş vadisine giderken ele geçirdiğini belirten W. M. Ramsay bu yazıtı bir sınır taşı olarak nitelendirmiştir. W. M. Ramsay, yazıtın bulunduğu alanın imparatora ait olduğunu düşünmektedir ve yaz aylarında uygun otlaklar, atları yetiştirmek için mükemmel mera alanları sunmakla birlikte bu atlar yazları burada serbestçe dolaşmış olabileceklerine izin verildiğini dile getirmiştir⁸⁶. Roma Dönemi’nde atlar Anadolu’da yöneticilere haraç olarak vermek için yetiştirilmekteydi. “Atların gezindiği alan” (ιπποβατος) olarak belirtilen Frigya atları Roma döneminde oldukça fahiş fiyatlara satılıyordu⁸⁷. C.H.E. Haspels, 1960’larda bölgede yaptığı geziler sırasında bölgede hâlen atların yetiştirildiğini ve bu işi de çingenelerin yaptığını belirtmektedir⁸⁸. C.H.E. Haspels, Kümbet Vadisi’nde Seyrecek alanını, koyun yetiştirmek için uygun bir yer olabileceğini belirtmektedir⁸⁹.

1.4.2. Ticaret ve yol ağı

Seyitgazi’de Tekke’de minare duvarının iç yüzünde bulunmuş dikdörtgen kireç taşından bir levha üzerinde; “*Fırıncı Aurelios Onesimos, hayatta iken ve aklı başında iken kendisinin anısına...*”. Burada geçen “καδιδαρις”, ifadesi “beyaz ekmek yapan” anlamına gelmektedir⁹⁰.

Anıtlar üzerindeki betimlemelerden bölgede ayakkabı üreten⁹¹ ve dokumacılık yapan⁹² bir grubun olduğu da çıkarılır.

Aşağı Ilıca’da Cami sundurmasının döşemesinde bulunmuş gri mermerden bir stel parçası üzerinde; “... *Preivatos kaplıcalarının sınırı*”⁹³, bundan dolayı Nakoleia ve çevresinde kaplıcaların varlığından söz etmek mümkündür.

Malatça Köyü’nde bulunmuş kabartmalı kısmı beyaz mermerden bir stel üzerinde; “*Uğurlar olsun! Hamamdaki soyunma odası için kendilerine bildirilen kadar katkıda bulundular. Diotos’un oğlunun emri uyarınca Diotes ve Asklepiades... 5000 denarius*

⁸⁶Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.313, no:39; Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.186.

⁸⁷Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.186; Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxviii.

⁸⁸Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.186.

⁸⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.183-184.

⁹⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.120, no:254.

⁹¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no:187,267,282,286.

⁹²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no:267,282.

⁹³Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 349, no:131.

harçayarak..."⁹⁴. Bu yüzden burada hamam işletmeciliğinden yapıldığından söz edilebilir.

Eskişehir, doğu ile batının birleştiği stratejik bir noktadadır. Kalkolitik Çağ ve Tunç Çağı'na tarihlenen höyükler bölge yolları hakkında bizlere bilgi vermektedir. Eskişehir ile Seyitgazi arasındaki yol, günümüz kara yoluna yakındır. Bu yol Frig, Roma, Bizans ve Osmanlı Dönemlerinde de kullanılmıştır. Antik Dönemde başkent Gordion'dan Yazılıkaya ve çevresindeki vadilere/kale yerleşimlerine iki farklı yol güzergâhından ulaşılmaktaydı. Birinci olarak; Gordion (Yassihöyük) – Dindymos (Günyüzü) - Pessinus (Ballıhisar) – Çifteler – Yazılıkaya. İkinci olarak; Gordion – Sivrihisar – Midaion – Dorylaion – Nakoleia – Yazılıkaya/Midas vadisi. Eskişehir il sınırları içinde Aşağı Çağlan, Ballıhisar, Ertuğrul, Eskişehir Merkez, Kıravdan, Mecidiye, Muttalip, Mülk, Seyitgazi ve Yakakayı arasında Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilmiş mil taşları bulunmuştur⁹⁵. Osmanlı Döneminde doğu seferleri sırasında Eskişehir'den Seyitgazi oradan da Akşehir'e giden yol kullanılmıştır. Bu askeri güzergahlar hac ve kervan ticaretinde de kullanılmıştır. Osmanlı Dönemi'nde askeri yol olarak kullanılmakta olan yoldan İznik-Yenişehir üzerinden Eskişehir'e buradan da Seyitgazi ve Bolvadin üzerinden Akşehir'e ulaşılmaktaydı. Bu yol o dönemde hac ve kervan ticareti amacıyla da kullanılmıştır⁹⁶.

Antik ticaret rotalarının isimleri, 19. ve 20. yüzyılda arkeolog, yer bilimci ve tarih araştırmacıları tarafından taşınan malzemeye göre ya da yolun geçtiği bölgenin ismiyle adlandırılmıştır. Örneğin, İpek Yolu'nun ticaret yolu olarak kullanıldığı dönemlerde doğudan batıya ipeğin taşımacılığında güzergâh görevi gördüğü için Alman yer bilimci ve araştırmacı Baron Ferdinand von Richtofen, İpek Yolu (die Seidenstrasse) ismini 1877'de vermiştir⁹⁷. Antik ticaret yolları arasında ismi 19. ve 20. yüzyılda verilmeyen tek yol, Kral Yolu'dur. Kral Yolu'na bu ismi veren, Antik Yunan'da yaşayan ünlü tarihçi

⁹⁴Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 331, no: 88.

⁹⁵D. French (1981). *Roman Roads in Asia Minor*. British Institute of Archaeology, s. 140-144.

⁹⁶Y. Polat (2021). *Arkeolojik Veriler Işığında Eskişehir'den (Dorylaion) Geçen Antik Yol Güzergâhları*. Madde ve Mananın Fethi, Fetih ve Medeniyet, 4, Eskişehir: T.C. Eskişehir Valiliği Şehir ve Değer Dergisi, s. 190-199.

⁹⁷D. Waugh (2007). *Richtofen's "Silk Roads": Toward the Archaeology of a Concept*. California: Silk Road Foundation.s. 1-2.

Herodotos'tur. Pers İmparatorları, Anadolu'yu fethettikten sonra Kral Yolunu askeri güzergâh olarak kullandığından bu ismin verildiği düşünülmektedir⁹⁸.

Nakoleia kenti, o dönemde önemli görülen bir ticaret merkezi olan Apameia'ya (Dinar) (Dorylaeum'un güneyinde yer alır) giden yol üzerindedir. Kentin güney tarafında Prymnessus (Sülün), mermer yataklarını içerisinde bulunduran Dokimeion (İscehisar) ile Synnada (Şuhut) bulunur. Nakoleia kentinden geçen bir diğer yol ise Pontanos (Kırka) Vadisi'nden geçerek Frigya dağlarının üzerinden Conni'ye buradan da güneyde bulunan Apameia kenti ve Anadolu'nun batısındaki pazar yerlerine uzanmaktaydı⁹⁹.

Herodotos'a (MÖ 484-425) göre, Kral Yolu üzerinden, Sardeis kentini geçerek doğu kanadına doğru ilerlenildiğinde Frigya bölgesine ulaşılmaktadır. Frigya bölgesi geçildikten sonra Kızılırmak kıyılarına ulaşılmaktadır. Kızılırmak'ı geçtikten sonra Kapadokya'ya varılmaktadır. Kapadokya üzerinden devam edildiğinde Çifte Kapılara, Çifte Kapılardan da Kilikya'ya ulaşılmaktadır. Kilikya üzerinden ilerlenildiğinde, Fırat Nehrine ulaşılmakta olup Fırat Nehri geçildiği takdirde Nusaybin'e ulaşılmaktadır. Nusaybin üzerinden İran'ın Shush kentine oradan da Susa'ya varılmaktadır. D. French (1998), Persli Serkes'in (Xerxes) Kral Yolu'nun Sardeis'den değil Aydın'ın Söke ilçesinde bulunan Yeniköy'den başladığını, Büyük Menderes ırmağı geçilip Denizli'nin Sarayköy ilçesine, buradan da Buldan'a, Buldan'dan da Sardeis kentine ulaşıldığını söylemektedir. Sardeis kentinden hareket ederek Cydrara (Serinyayla köyü olduğu düşünülmektedir) üzerinden Honaz'a, Honaz'dan Afyon'da bulunan Acıgöl'e ve devamında Frigya bölgesine ulaşıyordu. Acıgöl'den devam edince Dinar'a, Dinar'dan Polatlı'ya (Gordion), Polatlı üzerinden Aksaray'a, Aksaray'dan da Nevşehir'in Bozca Köyüne gidiliyordu. Bozca köyü üzerinden Kayseri'ye ulaşılarak Çift Kapılar bölgesine (Kilikya Ermeni Krallığı sınırı) doğru hareket ediliyordu. Çift Kapılar (Karahana Beli ile Gavur Geçidi de denilmektedir) üzerinden Malatya'ya, oradan da Fırat Nehrine (Elâzığ-Habibuşağı köyü) gidiliyordu. Buradan Maden-Ergani (Diyarbakır) ve Nusaybin'e ve oradan Shush ardından Susa'ya ulaşılmaktaydı. Atinalı tarihçi Ksenophon (MÖ 430-350) Pers İmparatoru Kiros'un (Cyrus), Lidya'yı fetih yolu olarak Kral Yolunu, Sardeis kentinden başlayarak Dinar, Şuhut, Afyon ve Polatlı'ya devam ettiğini belirtir. Polatlı'dan Kapadokya'ya, devamında Kızılırmak üzerinden Kilikya, Mezopotamya ve

---

⁹⁸D. French (1998). *Pre- And Early Roman Roads Of Asia Minor the Persian Royal Road Vol. 3*. Ankara: British Institute, s.15.

⁹⁹Ramsay, 1882, **a.g.k.**, s. 120.

Susa kentine gidilmekteydi. Yunan coğrafyacı Strabon'a göre (MÖ 64-MS 24) Kral Yolu, Efes'ten başlayarak Aydın'da bulunan Tekin köyü, Aydın merkez, Sultanhisar ve Azizabat köyü üzerinden Frigya, Kilikya ve Susa'ya devam etmekteydi¹⁰⁰. Kral Yolu'nun geçtiği güzergâh da göz önünde bulundurulursa bu yolun Antik Dönem'de üç önemli medeniyet için önemli olduğunu söyleyebiliriz. Bunlar: Lidya, Frigya ve Pers İmparatorluğudur.

Bu yollar geçiş güzergâhında olan Frigya'ya önem kazandırmıştır. Frigya bu konumu itibariyle ulaşım ve ticaret bakımından Ege ile Ön Asya ülkeleri arasında bir düğüm noktası görevi görmekteydi¹⁰¹.

Nakoleia kenti Frigya Epiktetos içerisinde önemli bir kent statüsünde olması vesilesiyle bu önemli yolların geçişinden etkilenmiş olması ihtimaldir.

Nakoleia zaman içerisinde Frigya'nın diğer önemli kentlerinden olan Orkistus ve Midaeum'dan daha fazla önemli bir statü kazanmış olup Orkistus (Alikel veya Alikel yaylası) Nakoleia tarafından vergiye bağlanmıştır¹⁰². XIX. yüzyılda Seyyah olan W.J. Hamilton, Pessinus ve Amorium arasında gezerken bugün adının Ortaköy olarak bilindiği bir yerleşim yerinde iki tane yazıt bulmuş olup bu yazıtlar üzerinde Orkistus isminin geçtiğini belirterek şehri buraya konumlandırmıştır¹⁰³. Orkistus aslında Nakoleia'dan çok daha önemli bir yerleşimdi. Çünkü Kral yolu üzerinde yer alıyordu ve bundan kaynaklanan tüm ticari avantajları da kullanıyordu. Orkistus kısa sürede zenginleşmiştir. Orkistus sakinleri şehirlerinin eski ihtişamlı günleriyle ve krallarıyla övünüyorlardı. Ancak Kral Yolu'nun eski önemini kaybetmesiyle medeniyet merkezleri de değişmiş olup Orkistus'da eski önemini kaybetmişti. Ana ticaret yolu Dorylaeum'dan Nakoleia'ya geçip oradan iki değişik yol üzerinden güneye Apameia'ya ulaşmıştır. Orkistus'un eski önemini kaybetmesiyle Nakoleia'da değer kazanmıştı. Daha sonradan önem kazanan önemli yollar Nakoleia kentinin içerisinden geçmekteydi. Nakoleia zengin bir şehir olurken Orkistus eski uygarlığın önemsizleri arasında görüldü¹⁰⁴. Roma İmparatorluk Dönemi ve sonrasında önemli ticaret ve ordu yollarının Nakoleia üzerinden geçmesi bu

---

¹⁰⁰French, 1998, **a.g.k.**, s. 15-22; S.R. Young (1963). *Gordion on the Royal Road*. Philadelphia: APS, s. 348.; W.M. Ramsay, 1882, **a.g.m.**, s.102.

¹⁰¹V. Sevin (2001). *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*. Ankara: TTK Basımevi, s. 230.

¹⁰²Ramsay, 1882, **a.g.m.**, s.120.

¹⁰³E. İznik (2015). *Pagan Dünyadan Hristiyan Dünyaya Geçiş Döneminde Anadolu'daki Merkezler Arasında Yaşanan Sorunlar: Nakolea-Orcistus Örneği*. I. Cilt, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 124.

¹⁰⁴Ramsay, 1882, **a.g.m.**, s. 120.

kente bölgede önemli bir ayrıcalık kazandırmıştır¹⁰⁵. Burada sözü edilen ticaret ve ordu yolu büyük bir olasılıkla Kral yoludur.

W.M. Ramsay, Mezopotamya'dan gelerek Anadolu üzerinden geçen doğu ticaret yolunun, Meros'dan da geçtiğini yazmıştır¹⁰⁶. W.M. Ramsay, Meros'u Kümbet'e konumlandırmıştır¹⁰⁷. Kentin adı iki yazıt ile belirlenmektedir. Bunlar Malatça Köyü'nde Elmalı'da bulunmuş bir yazıt üzerinde; *"Uğurlar olsun! Meirenlilerin katoikiası, yüce Kornelia Saloneia'yi onurlandırdı"*¹⁰⁸. Malatça Köyü'nde bulunmuş harabeler arasında duran dikdörtgen bir blok üzerinde; *"Uğurlar olsun! Meirenlilerin katoikiası, hayırsever ve eyaletin kurtarıcısı son derece etkili bir yönetici olan Flavius Optimus'u onurlandırdı"*¹⁰⁹.

Malatça Köyü'nde bulunmuş üst ve alt kısmı kırılmış beyaz mermerden stel parçası üzerinde; *"Uğurlar olsun! Hamamdaki soyunma odası için kendilerine bildirilen kadar katkıda bulundular. Diotos'un oğlunun emri uyarınca Diotes ve Asklepiades... 5000 denarius harcayarak..."*¹¹⁰. C.H.E. Haspels bu yazıtları da göz önüne alarak Meros kentinin bir köy konumunda iken Roma İmparatorluk Dönemi'nde bir kent statüsüne yükseldiğini söylemiştir¹¹¹. W.M. Ramsay, Akmonia'dan Pessinus'a giden Roma yolunun Meros'dan geçtiğini ve Bizans Dönemi'nde Opsikia Theması ile Anatolika Theması arasında kuzeydoğuda bu yerleşimin sınırını oluşturduğunu belirtmiştir¹¹².

1.5. Siyasi Yapısı

İlk defa 1994 yılında T. Efe başkanlığında gerçekleştirilen yüzey araştırmalarında incelenen Eskişehir'in Seyitgazi ilçesine bağlı Gümüşbel Köyü'nün 1 km güneydoğusunda yer alan Eski Cami höyüğünde son Kalkolitik Dönem, İlk Tunç Çağı 2-3 ve Klasik Dönem'e tarihlendirilmiş seramikler tespit edilmiştir.

Eskişehir İli'ne bağlı Seyitgazi ilçesinin bir köyü olan Çukurca Köyü'nün 970 m doğusunda yer alan Akpara Kale'de 2017 ve 2018 yıllarında R. Tamsü Polat ve Y. Polat başkanlığında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda; kalenin eteklerinde,

---

¹⁰⁵Ramsay, 1882, **a.g.m.**, s.120.

¹⁰⁶Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s. 50.

¹⁰⁷Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 165; Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxx, no: 2.

¹⁰⁸Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 330, no: 86.

¹⁰⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 331, no:87.

¹¹⁰Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 331, no:88.

¹¹¹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.165.

¹¹²Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s. 183-232 ve 486.

Kalkolitik Dönem'e (?) tarihlendirilmesi uygun görülmüş yoğun bir şekilde çakmaktaşı alet bulunmuştur. Kale ve çevresinde bulunmuş olan seramikler Frig ve Hellenistik Döneme tarihlendirilmiştir. Bu kale, Yazılıkaya Vadisi'ne giriş ve çıkışı sağlamaktadır. Bu kalenin kuzeydoğusunda toplam 12 tane kaya mezarı, yapılan yüzey araştırmaları sonucunda bulunarak çalışılmıştır. Bu mezarlar, MS 3- 4. yüzyıl aralığına tarihlendirilmiştir¹¹³. Ayrıca 2019 yılında devam eden yüzey araştırmalarında Akpara Kale civarındaki tarlalarda iki yüzeyli alet bulunmuştur. Bu aletler, Alt Paleolitik Dönem'e tarihlendirilmiş olup bu mevkinin tarihsel olarak ne kadar eskiye dayandığını göstermesi açısından önem arz etmektedir¹¹⁴. Bu durum, bölge açısından tarihsel sürecin prehistorik döneme kadar geri gittiğini göstermektedir.

Çukurca Köyü'nün kuzeybatısında yer alan Deveboynu ve Doğanlı kalelerinde yapılan yüzey araştırmaları sonucunda ise kalenin güneyinde bulunan Hamamkaya Mezarları'nın doğusunda çakmaktaşı aletler ve seramikler bulunmuştur. Hamamkaya mezarlık bölgesinde sütun tamburları, 2 tane mimari blok ve bir baluster parçası bulunmuştur¹¹⁵. Doğanlı Kale'de Frig döneminin yanı sıra Roma ve Bizans Dönemi'ne tarihlendirilmiş yer altı geçitleri ve mezarlar tespit edilmiştir. Doğanlı Kale'nin eteklerinde yoğun bir şekilde seramik parçaları bulunmuş ve bunlar Frig, Hellenistik, Roma ve Bizans Dönemlerine tarihlendirilmiş üzerinde çalışılmış bir diğer konudur¹¹⁶. Doğanlı Kale'de Seyitgazi ilçesinin Bardakçı köyünün Keçiçayırı yerleşmesinde bulunan Neolitik Dönem aletlerine benzeyen p.t. ağırlık ve ağırşak ile çakmaktaşıdan yapılmış, bir disk biçimli kazıyıcı bulunmuştur¹¹⁷. Bu durumda burada Neolitik Dönemde yaşamın olmuş olabileceğini düşündürmektedir.

Seyitgazi ilçesine bağlı Çukurca Köyü'nün 1,5 km kuzeybatısında¹¹⁸ bulunan Doğanlı Kale'nin 130 m doğusunda Deveboynu Kale'nin kuzeybatı tarafında iki tane Frig kaya mezarı bulunmuştur. Kale yerleşimi, Frig ve Roma Dönemlerine tarihlendirilmiştir. Kalenin güneydoğusunda baskı tekniği ile yapılmış dilgiler ve disk biçimli kenar kazıyıcı ve ip delik yeri açılmış bir adet taş boncuk bulunmuştur. Burada bulunan taş aletlerin

---

¹¹³Tamsü Polat vd., 2018, **a.g.k.**, s. 265.

¹¹⁴Tamsü Polat vd., 2019 **a.g.k.**, s. 235.

¹¹⁵Tamsü Polat vd., 2018. **a.g.k.**, s. 266.

¹¹⁶Tamsü Polat vd., 2018, **a.g.k.**, s. 266.

¹¹⁷Tamsü Polat ve Polat, 2018, **a.g.k.**, s. 52.

¹¹⁸Polat, 2008. **a.g.k.**, s. 92.

fazla olması bu alanın bir üretim yeri olabileceğini düşündürmektedir¹¹⁹. 2018 yılında yapılan yüzey araştırması sırasında Doğanlı Kale'nin kuzeybatısında Topkale mevkinde Neolitik Döneme tarihlendirilmiş krem renkli çakmak taşından bir tane çift kenar kazıyıcı bulunmuştur¹²⁰.

Deveboynu Kalesinin güneydoğusunda kumtaşından oluşmuş kayaların bir yamacında kuzey güney yönlü 11,50 m uzunluğunda, 9,70 m genişliğinde ve en dar kısmı 2,10 m'den oluşmuş bir ışık alan ve çevresinde fazlaca dilgi ve yonga çekirdeği bulunmuştur. Kalsedon ve çörtten yapılmış yontma taşlara ve Kalkolitik Dönem'e tarihlendirilmiş seramiklere rastlanmıştır. Doğanlı Kalesinin doğusunda az miktarda Roma Dönemi tarihli seramiklerde bulunanlar arasındadır.

Seyitgazi ilçesine bağlı Çukurca Köyü'nün 3 km kuzeydoğusunda yer alan Sekiören mevkinde Roma, Bizans (?) ve Osmanlı Dönemi seramik parçaları ile iki tane Osmanlı Dönemine (I. Abdülmecit 1839-1861) tarihlendirilmiş sikke bulunmuştur¹²¹.

2019 yılında yapılan yüzey araştırmalarında Doğanlı Kale'nin 600 m güneyinde, anakayaya oyulmuş şekilde korunmuş kısmı 30 m uzunluğa, 220 m genişliğe sahip bir antik yol kalıntısı bulunarak belgelenmiştir. Bu antik yol Kümbet Vadisine çıkan ara yollardan biridir ve bu yola ilaveten paralel bir şekilde uzanan iki antik yol kalıntısı da bulunmuştur¹²².

2017 ve 2018 yılında yapılan yüzey araştırmaları sonucunda Yazılıkaya/Midas Kale'de çok sayıda seramik bulunmuş olup bu seramikler MÖ 9. ve 6. yüzyıl arasına tarihlendirilmiştir. Kalenin doğusunda bir tane cam boncuk, güneyinde bir tane p.t. ağırşak bulunmuştur. Yazılıkaya'da bir evin yıkılmış olan duvar molozunun içerisinde bir tane taş altar bulunmuştur. Yazılıkaya'nın batısında bulunan Akçeşme'de bir nekropolis alan da bulunan yerler arasındadır. Kocabaş Kale ve Yazılıkaya'nın kuzeybatısında bulunan yüksek kayalık ile orman örtüsü içinde fazla sayıda yontma taş alet bulunmuştur. Ayrıca Yazılıkaya'nın 2,4 km güneybatısında bulunan İnli Dere'de iki tane Tümülüs bulunarak belgelenmiştir. Yazılıkaya'nın güneydoğusunda yer alan Karakuyu'da içi tahrip olmuş dört oda mezar bulunmuş olup mezar içlerinde bulunmuş olan seramikler Geç Roma-Erken Bizans Dönemi'ne tarihlendirilmiştir. Bugün Seyitgazi

¹¹⁹Tamsü Polat vd., 2018, **a.g.k.**, s. 266.

¹²⁰Tamsü Polat vd., 2019, **a.g.k.**, s. 234.

¹²¹Tamsü Polat ve Polat, 2018, **a.g.k.**, s. 54.

¹²²Tamsü Polat vd., 2019, **a.g.k.**, s. 234.

ilçesine bağlı Yapıldak köyünün kuzeydoğusunda bir kaya idolü bulunmuştur. İdolün 30 m kuzeydoğusunda üç tane khamodorion kaya mezarı bulunmuştur. Yapıldak köyünün 2, 5 km güneydoğusunda 30 m uzunluğunda ve 4 m genişliğindeki kuzey güney doğrultusunda bir antik yol ve bu antik yolun doğu, batı ve güneybatısında yirmi altı adet mezarın bulunduğu bir nekropolis bulunmuş ve belgelenmiştir. Mezarların içerisinde bulunmuş seramik parçaları sayesinde bu mezarlar MS 3. ve 4. yüzyıllara tarihlendirilmiştir. Ayrıca 2017 yılında bulunmuş olan Nızılı Kamışlıkaya alanında Kalkolitik Dönem'e tarihlendirilmiş taş aletler gün yüzüne çıkarılmıştır¹²³.

2019 yılı R. Tamsü Polat ve Y. Polat'ın başkanlığındaki yüzey araştırmaları sırasında Eski Cami höyüğü ziyaret edilmiş ve Kalkolitik Dönem, İlk Tunç Çağı 2-3 seramikleri ve MÖ 8. yüzyıla tarihlendirilmiş Demir Çağı seramikleri ile höyüğün güneydoğu tarafında Eski Frig yazıtlı idol biçimli bir stel bulunmuşlardır. Stel 1,03 m yüksekliğinde, 56 cm genişliğinde ve 21-31 cm derinliğindedir. İdol şeklinde betimlenmiş olup üç baş ve uzun gövedeler (?) Yazıt üzerinde "Atas. Benim anıtım bir sınır taşıdır" şeklinde tercüme edilmiştir¹²⁴.

Görsel 1.2. İdol'ün stel fotoğrafı ve çizimi (R.Tamsü Polat, Y.Polat ve Lubotsky)

1.5.1. Hellenistik Dönem

Dağlık Frigya'nın Hellenistik Dönemi ile ilgili önemli bilgileri arkeolojik kaynaklar (Agdistis Kutsal Alanı, Gerdekkaya Kaya mezarı, çanak-çömlek parçaları, adak stelleri, bomoslar vs.) oluşturmaktadır. 1936 yılında, İstanbul'daki Fransız

¹²³Tamsü Polat vd., 2019, a.g.k., s. 236.

¹²⁴R. Tamsü Polat, Y. Polat ve A. Lubotsky (2020). An Idol-Shaped Stele with an Old Phrygian Inscription in the Territory of Nakoleia, *GEPHYRA*, 19, s. 47.

enstitüsünün Yazılıkaya’da yaptığı kazılar sonucunda bulunan, çoğunluğu Hellenistik Dönem’in pişmiş toprak çömleri ve Geç Roma Dönemi’ne tarihlenen adak stelleri ve bomos gibi eserler Afyonkarahisar Müzesi’ne götürülmüştür. C.H.E. Haspels, 1937 yılındaki kazısında küçük bir çukurda az sayıda Hellenistik Dönem’e tarihlendirilmiş çanak çömlek parçası ve pişmiş toprak figürin bulunmuştur. Çanak-çömlek parçaları az ve küçük haldedir. Bunlar Pergamon tabak çanağı, MÖ III. yüzyılın ilk çeyreğinde yapılmış Attika Megara kâseleri ve MÖ II. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlendirilmiş parçalar içermektedir¹²⁵. Bergama çanak çömleği MÖ II. yüzyılın ikinci yarısında Attika’da kullanıma girmiştir. Frigya’daki Hellenistik seramiklerin kullanımı Attika’dan daha erken olamazdı. Attalus I döneminden itibaren gelişmeye başlayan Pergamon krallığı kültürel anlamda yakın çevresine bir değişim kazandırmış, bu durumda Anadolu’nun gelişmesini sağlamıştır¹²⁶. Nakoleia’nın da bu gelişmelerden etkilenmiş olması kaçınılmazdır.

MÖ 184 yılı civarında Antiochene Savaşı’nda Bergama kralı Eumenes, Bithynia kralı Prusias’ı yenmiş, bunun akabinde de Nakoleia’ya gelerek burada yeni bir heykel tipini yaptırmış olmalıdır¹²⁷.

2017-2018 yıllarında Rahşan Tamsü Polat başkanlığında yürütülen yüzey araştırmaları sırasında Midas Kale’de yüzeyden Hellenistik Döneme de tarihlendirilmiş seramikler bulunmuştur.

Yazılıkaya’da Hellenistik Dönem’e ait küçük kutsal bir alan olan Agdistis Kutsal Alanı, İstanbul’daki Fransız Enstitüsü tarafından 1936 yılında yapılan ön kazı sırasında gün yüzüne çıkarılmıştır. Buradaki Kutsal alan, Hellenistik Dönem’e ait önemli eserlerden bir tanesini oluşturmaktadır. Bu kutsal alanın tanrıçası Agdististir. Roma İmparatorluk Dönemi’nde kutsal alana ait MÖ II. yüzyıla tarihlendirilmiş adak stelleri ve bomos üzerinde ismi okunmaktadır. Strabon tarafından Agdistis, Pessinus tanrıçası olarak aktarılmıştır. Tanrıçanın bu kutsal alandaki hangi topluluğuna ait olduğu ise henüz bilinmemektedir. Midas Kale ve vadinin geri kalanı bu dönemde önemli yerleşim yeri barındırmıyordu. Fakat Attalid krallığı döneminde barış ve huzur ortamı sağlandığında Midas ve Kümbet Vadisi birleşip geniş ve verimli alanlar olmuştur. Türkmen Baba

---

¹²⁵C.H.E. Haspels (1951). Phrygie, Exploration Archeologique III, La Cite de Midas, Ceramique et Trouvailles Diverses, s.57 vd; N. Kanbur (2019). Yeni Araştırmalarla Yazılıkaya/Midas Vadisi Seramiklerinin Değerlendirilmesi, *Anadolu Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, s. 110 vd.

¹²⁶Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.154.

¹²⁷Çalık Ross, 2010, **a.g.k.**, s. 177.

Dağı'nın doğusunda İdris köyünde köylüler iyi bir şekilde korunmuş düz siyah ve kırmızı küçük derin Hellenistik kaplar ele geçirmişlerdir. C.H.E. Haspels bu kapları büyük olasılıkla mezar hediyeleri olarak görmektedir. Buna benzer anıtsal oda mezarlar güneyde yer alan Kunduzlu ve Kayaviran yakınlarında da bulunmuştur. Bu mezarları Geç Hellenistik Dönem'e tarihlendirmek mümkündür¹²⁸. Bunlardan ilkinin Gerdek Kaya'da Doğanlı Vadisi'ne bakmakta olan "Revaklı Mezar" (Gerdekkaya Kaya Mezarı) oluşturmaktadır. W.M. Leake bu mezarı, kazı grubuyla birlikte Midas Anıtı'na giderken bulmuştur¹²⁹. C. Texier tarafından yayımlanmıştır¹³⁰. C. Texier, 1834 yılında Gerdekkaya mezarında çalışma yapmış olup bu mezarın planını ve gravürlerini çizmiştir¹³¹. Bu mezarı 1861 yılında G. Perrot ziyarette bulunmuştur¹³². K. Belke ve N. Mersich da bu mezarı ve mezarın tarihlenmesi hakkında incelemelerde bulunmuştur¹³³. Bu mezarın girişi Dor stilindeydi. İki sütun ve düz şaftlara sahiptir. Sundurmasının arkasında iki kapı mevcut olup beşik tonozlu tavana sahip iki bitişik mezar odasına açılmaktadır. Anıtsal olan bu cephe, sıralı küçük metopları ve triglifleriyle tipik Hellenistiktir. İç kısmı Roma ve Bizans Dönemleri'nde küçük değişikliklere uğramıştır. Soldaki odanın düz duvarları sağda üç arkosolium mezarı duvarlarından kesilmiş şekilde mevcuttur. Sol taraftaki odada sanduka mezarlar yanlardan oyulmuştur. Yani mezar sistemi her iki tarafta da aynıdır. Mezarlar arasındaki oturma yeri ölçüleri Hellenistik Dönem'in ölçüleriyle benzer olduğundan bu döneme tarihlendirmek mümkündür¹³⁴.

Hellenistik Dönem'e ait başka yapılar da bilinmektedir: Yazılıkaya'daki Kırkgöz, Çukurca yakınlarındaki Gerdek Kaya (Tipik Hellenistik yapısı olduğu Dor stilindeki girişle anlaşılmaktadır) ve Hasırcı Köprü yakınlarındaki Kilise denilen yerdir¹³⁵.

2018 yılında gerçekleştirilen Küllüoba Kazıları sonuç toplantı verilerine göre, Küllüoba Höyüğü'nün güneybatısındaki tarlalarda Geç Hellenistik Dönem kalıntlarına rastlanmıştır¹³⁶.

---

¹²⁸Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 155-156.

¹²⁹Leake, 1824, **a.g.k.**, s. 22.

¹³⁰C. Texier (1839-1849). *Description de l'Asie Mineure I*. Paris, s. 158-59-162.

¹³¹Texier, 2002, **a.g.k.**, s. 352 vd.

¹³²G. Perrot ve C. Chipies (1977). *History of Art in Phrygia, Lydia, Caria and Lycia*. Longwood Press, s. 419 vd., res. 3-15.

¹³³K. Belke ve N. Mersich (1990). *Tabula Imperii Byzantini 7: Phrygien und Pisidien*. Verlag der österreichischen Akademie der Wissenschaften, s. 257.

¹³⁴Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 155-156; Steuart, 1842, **a.g.k.**, lev.11-12.

¹³⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.155-58.

¹³⁶Efe vd., 2019, **a.g.k.**, s. 317.

1.5.2. Roma Dönemi

D. Magie, sikkeler üzerinde şehrin kurucusu olarak tasvir edilen Herakles'i, Nakoleia kentinin mitosuna dayanarak kurucu kahramanı olan Herakles olduğunu belirtmiştir¹³⁷. Herakles, Nakoleia sikkelerinde belirgin bir şekilde toplamda üç kez görülmektedir¹³⁸.

A.H.M. Jones, Nakoleia'daki Herakles heykelinin kopyasının yapıldığı Roma Dönemi'ni göz önünde bulundurarak Strabon'a göre Aizanai, Cadi, Cotiaeum, Dorylaeum, Midaeum ve Nakoleia gibi altı şehri içeren Frigya Epiktetos birliği federal bir sikke yayımladığını belirtmiştir¹³⁹. Bu şehirlerden gelen sikkeler üzerinde, tek başına Herakles veya Herakles-Telephos çiftinin oldukça yaygın şekilde tasvir edildiği görülmektedir¹⁴⁰. A.H.M. Jones ayrıca¹⁴¹, Synnada'nın yirmi iki üyeli çok büyük olan kuzeyde Bitinya'ya kadar uzanan manastırına, birliğin sadece iki üyesinin katıldığını belirterek bu iki üye için Pliny'nin kuzey sınırında Tembris vadisindeki piskoposluktan nehrin güneyindeki dağlık bölgesinde bulunan Tembris'teki Cotiaeum ve Nakoleia'ya atıfta bulunmuştur. Nakoleia kentinin çok geniş bir bölgeyi yönetmekte olduğunu bildirmektedir. Nakoleia'nın toprakları o kadar geniştir ki şehrin yöneticileri yaklaşık otuz beş mil güneydoğusundaki Orkistus'u yönetmekteydi¹⁴². Bu kadar büyük bir alanı yönetmekte olan kent, bir tapınak, bir kült yeri ve Herakles'in heykel grubunun olması için uygun bir alan olması gerekir.

¹³⁷D. Magie (1950). *Roman Rule in Asia Minor To The End Of The Third Century After Christ, Vol.1*. New Jersey: Princeton Üniversitesi Yayınevi, s. 657.

¹³⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 182.

¹³⁹A. H. M Jones (1971). *The Cities of The Eastern Roman Provinces 2*. Oxford: At The Clarendon Press s. 60; Heykelin bulunduğu kurtarma kazısı sırasında bulunan arkeoloğun anlatımına göre heykel bir şantiyenin içinden çıkarılmıştır. Bu inşaatta kullanılan ince kesilmiş bloklar üzerinde yazıtlar mevcuttu. Bu yazıtlar heykel grubunun bulunduğu o sırada inşaatı yapılan binanın altında kaldı (Çalık Ross, 2010, s. 176). Bu yazıtların bölge hakkında paha biçilemez bilgiler verebilecekken bu şekilde yok olmuş olması tarih açısından büyük kayıptır.

¹⁴⁰H. Von Aulock (1987). *Istanbuler Mitteilungen Beiheft 27, Münzen und Städte Phrygiens Teil II*. Tübingen: Ist. Mitt. Beih, s. 27 no: 224, s. 7, s. 23, no: 751, s. 24, no: 762, s. 26, no: 814-815, s. 27, no: 824, Telephos, no: 865 vd.

¹⁴¹A. Çalık Ross (2010). *The Statue Group of Herakles and Telephos from Seyitgazi in Phrygia*, Oxford University Press, s. 177.

¹⁴²A.H.M. Jones (1998). *Cities of the Eastern Roman Provinces*. Oxford: Oxford University Press, s. 65-67.

Seyitgazi’de günümüzde, Üçler Tepesi’nde Seyit Battal Gazi Külliyesi ve medrese yapısı içerisinde bahçede ve Külliye orta avlusunda, çevrede bulunmuş birçok yazıt, mimari yapıt parçası sergilenmektedir¹⁴³.

T. Drew Bear, Greco-Roman Phrygia’daki yerel kültürler üzerine yazdığı makalesinde Nakoleia’daki Herakles kültünden bahsetmiştir¹⁴⁴. D. Magie¹⁴⁵ ve A.H.M. Jones¹⁴⁶ Herakles’i Nakoleia’nın efsanevi kurucusu ve şehrin ktitesi olarak kabul ederken von Aulock¹⁴⁷ bu konuda şüphecidir. Modern kaynakların yorumları her ne olursa olsun Nakoleia’nın kurucu kahramanı olarak Herakles’i göstermekte olan birinin en önemli kanıtı 1987 yılının yaz ayında Seyitgazi ilçesinin merkezindeki belediye hizmet binası için yapılan kazı esnasında inşaat için kazılan çukurda tesadüfen ele geçirilmiş Herakles heykeli olur¹⁴⁸. Bu heykel önceleri Seyitgazi Müzesi’nde sergilenirken sonradan Eskişehir Müzesi’ne taşınmıştır¹⁴⁹. Herakles-Telephos heykeli 1990 bilim dünyasına sunulmuştur¹⁵⁰. Buradaki heykelin orijinali Hellenistik Dönem’de Pergamon’da yapılmış bir Roma Dönemi’nin kopyasıdır. Bu heykelin burada bulunması Hellenistik Dönem’de Pergamon Krallığı ile Nakoleia arasında başlayan yakın bir ilişkinin sonucu olarak kabul edilmektedir. Anadolu’da Hadrian Dönemi’nde ortaya çıkan, “kentlerin kendilerine kuruluş efsaneleri yaratmaları” Nakoleia’nın da kültürel açıdan Pergamon Krallığı’nın etkisi altında kaldığını göstermektedir¹⁵¹.

Nakoleia’da bir peri Nacole veya Tanrı Herakles’in yakın arkadaşı Dascylus’un oğlu Naculus kentin kahramanı olarak kabul edilir¹⁵².

Erken Dönemlerde pek fazla önem taşımadığı düşünülen kent, Roma Dönemi’nde önemli bir gelişme göstermiştir. Attalus III’ün vasiyeti sonucu Roma’ya bırakılan Anadolu toprakları içerisinde kalan Nakoleia ve çevresi MS II. yüzyıl itibariyle gelişmeye başlamıştır¹⁵³. Nakoleia’da ele geçirilmiş bir yazıttan MS III. yüzyıl başlarından itibaren

¹⁴³B. Umar (1982). *Phrygia*. İstanbul: Ak Yayınları, s.39.

¹⁴⁴T. Drew Bear (1978). *Nouvelles Inscriptions de Phrygie*. Zutphen, s. 50-51-52.

¹⁴⁵Magie, 1950, **a.g.k.**, s. 619-622,1485.

¹⁴⁶Jones, 1971, **a.g.k.**, s. 60.

¹⁴⁷Aulock, 1987, **a.g.k.**, s. 27.

¹⁴⁸Çalık Ross, 2010, **a.g.k.**, s. 179.

¹⁴⁹Çalık Ross, 2010, **a.g.k.**, s. 171.

¹⁵⁰Ö. Gönülal (1990). *Seyitgazi Müzesindeki Herakles Heykeli*. Eskişehir: I. Uluslararası Seyyid Battal Gazi Semineri Bildirileri. s. 30.

¹⁵¹H.S. Alanyalı (2005). *Die Herakles-Telephos Gruppe von Nakoleia in Phrygien*, İzmir: Ege Yayınları, s.2 vd.

¹⁵²Cox ve Cameron,1937, **a.g.k.**, s. xxvi- xxvii.

¹⁵³Strabon, XII; 8; 12; Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 199

kendisinin kontrolündeki merkezlerden vergi topladığını ve imparatorluk memurunun (*exactor reipublicae Nacolensium*) burada ikamet ettiğini anlamaktayız¹⁵⁴. Seyitgazi Tekke’de ele geçirilmiş başka bir yazıttan Nakoleia’da exactor (vergi memuru) olarak görev yaptığı anlaşılan Craterus adlı memurun, Nakoleia kentinin Roma’ya olan bağlılığını belirten bir yazıt yazdığını görülmektedir¹⁵⁵. Roma Dönemi’nde yönetimle ilgili bir örgütlenme şekli olan *Conventus* sistemine bağlı listelerde adı geçen Nakoleia kenti, bu sistemin zaman içerisinde ortadan kalkmasıyla farklı bir statü elde etmiştir. Caracalla Dönemi’nde 212 yılında çıkarılan bir yasayla *Conventus* veya *Dioecesis* sistemi Roma devlet hukukunda eski önemini kaybetmiştir¹⁵⁶. Yönetimsel bir örgütlenme sistemi olan “*Conventus*” lara bölünme zamanla unutulmuş, kentler vergi toplayan bir vergi memuruna bağlı birliklere bağlanmışlardır. Nakoleia kenti de bu türden bir birliğin başında bulunmuş ve burada “*Exactor Reipublicae Nacoliensium*” adını alan yüksek bir vergi memuru oturmuştur. MS II. yüzyılın ortasında, Dokimeon mermerinden bir blok üzerindeki yazıttan anlaşıldığı kadarıyla, bu görevi T. Aelius Niger yapmaktaydı. Onun sülalesinden P. Aelius Claudianus Niger’de, daha sonra bu görevi yürütmüştür¹⁵⁷.

Bölge ve kent diğer metinlerde adı geçen imparatorluk köleleri, azat edilen köleler ve Commodus’un adına imparatorun kölesi Craterus bir büro kurmuştur. Bu kişi kısa bir süre için “*Exactor Reipublicae Nakolensium*” ile görevlendirilmiştir. Buna bağlı olarak tarımsal ürünler, yöresel araziler, gelir çıkartma ve hazine ile ilgilenme görevlerini yapmıştır¹⁵⁸. G.T. Mommsen ve O. Hirschfeld’in beyanlarına göre, bunlar şehir otoritelerinin toplayamadığı vergileri toplamakla görevlendirilmişlerdir. Ancak bu geçicidir¹⁵⁹.

Seyitgazi’de Kırık Dişi Mehmet’in bahçesinde bir duvarda bulunmuş alttan kırılmış sert kireç taşından büyük bir levha üzerindeki yazıtta; “*Baş magistrat Marcus Iulius Ibucus... ve Marcus’un ikinci oğlu ve meslektaşını ve Parthenias klanını ve genç Titus Ailius Hermes’i onurlandırdı. Klanının curator’u Apollonios Anthos iken, kendilerinin*

¹⁵⁴CIL III, 00352, s.1268: CIL 03, 07000; S.W.M. Calder (1956). *Monumenta Asiae Minoris Antiqua. Vol VII. Monuments from Eastern Phrygia*. Mancester University Press, no:305.

¹⁵⁵Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., no: 197: CIL, III, 00349 (s. 1265).

¹⁵⁶Ö. Çapar (1995). *Roma’nın Asia Eyaletinde Conventus (Dioecesis) Sistemi 37/1-2*, Ankara: AÜDTCF Dergisi, s. 755.

¹⁵⁷S. Albek (1991). *Dorylaion’dan Eskişehir’e*. Eskişehir: AÜ. Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı, s. 87.

¹⁵⁸S. Mitchell (1993). *Anatolia: Land, Men and Gods in Asia Minor I-II*. Oxford: Clarendon Press, s. 159-160.

¹⁵⁹Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., s.29.

yazmanı ve hayırseveri olarak Titus Ailius Hermes'in oğlunu bu işlerle görevlendirdi"¹⁶⁰. Yazıttan da anlaşılacağı üzere Nakoleia kentinin, bölgedeki kabilelerin yöneticilerinin atanma işlerini de yürütme yetkisinin olduğu görülmektedir.

Nakoleia'da Asya eyalet valisi¹⁶¹ ve konsülün¹⁶² bulunduğunu keşfedilmiş yazıtlardan anlamaktayız. Bu konsüllerden bir tanesinin eşiyle birlikte Nakoleia kenti tarafından onurlandırıldığı bilinmektedir¹⁶³. Seyitgazi'de Tekke'de avlu ile giriş koridoru arasındaki korkulukta bir sütunu destekler şekilde bulunmuş mermer bir bomos üzerindeki yazıtta; "*Nakoleia'nın en seçkin kenti, karanın ve denizin efendisi Titus Pholuios Iunios Quetius'u övdü*". Bu yazıtta övülen kişi, 216 yılında Anadolu'yu ziyaret etmiş imparator Macrianus'un iki oğlundan birisi olduğu düşünülmektedir¹⁶⁴.

Kümbet Vadisi'nin önemli merkezi olarak Meros (Μεῖρη) verilir. Yerleşmenin adı Meros ya da Miros şeklinde yazılımlarının olduğu, adın öz biçiminin, çivi yazılı Hitit belgelerinde anılan Arzawa Beyliği Mira'nın adıyla aynı kökenden gelmiş olabileceği ve bu adın da türediği asıl sözcüğün Ma-ira "Yüce Ana Tanrıça" olabileceği düşünülmektedir¹⁶⁵. Anadolu'dan geçen eskiçağın doğu ticaret yolu, Meros'tan geçmekteydi¹⁶⁶. C.H.E. Haspels, Kümbet'e konumlandırmıştı. Malatça Köyü'nde Meros Ören yerinde mermer bir stel üzerindeki yazıtta kentin adı geçmektedir¹⁶⁷: Malatça Köyü'nün Elmalı mevkinde bulunmuş yazıt üzerinde; "*Uğurlar olsun! Meirenlilerin katoikiası, yüce Kornelia Saloneina'yı onurlandırdı*"¹⁶⁸. Malatça Köyü'nde harabelerin arasında durmakta olan dikdörtgen yazıtı yıpranmış bir blok üzerinde; "*Uğurlar olsun! Meirenlilerin katoikiası, hayırsever ve eyaletin kurtarıcısı son derece etkili bir yönetici olan Flavius Optimus'u onurlandırdı*"¹⁶⁹. Malatça Köyü'nde bulunmuş üst ve alt kısmı kırılmış durumda olan beyaz mermer bir stel parçası üzerindeki yazıtta; "*Uğurlar olsun! Hamamdaki soyunma odası için kendilerine bildirilen kadar katkıda bulundular. Diotos'un oğlunun emri uyarınca Diotes ve Asklepiades... 5000 denarius*

¹⁶⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no:204. Curator: "kabile yöneticisi" anlamındadır.

¹⁶¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: R.9.

¹⁶²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 201.

¹⁶³Haspels, 1971, **a.g.k.**, no:28 ve 29.

¹⁶⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 199.

¹⁶⁵B. Umar (1993). *Türkiye'de Tarihsel Adlar*. İstanbul: İnkilap Yayınları, s. 556-557.

¹⁶⁶Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s.50.

¹⁶⁷Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.165; Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxx, n. 2.

¹⁶⁸Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.330, no:86.

¹⁶⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.331, no:87.

harçayarak...”¹⁷⁰. C.H.E. Haspels bu yazıtlardan yola çıkarak Meros yerleşimini Roma İmparatorluk Dönemi’nde kent statüsüne yükseltildiğini belirtmiştir¹⁷¹. Bizans Dönemi’nde de Meros yerleşmesi varlığını devam ettirmiştir. Akmonia’dan Pessinus’a giden Roma yolu Meros’un içinden geçmektedir. Bizans Dönemi’nde *Opsika Thema’sı* ile *Anatolika Thema’sının* kuzeydoğusunda Meros’un sınırı vardır¹⁷².

MS II. ve III. yüzyıllarda Nakoleia toprakları genişletilmiştir. Sınırı kuzey ve kuzeybatıda Dorylaeum ile Türkmen Dağı’na doğuda Kotiaion’un topraklarına dayanmıştır. MS III. yüzyılın sonlarına doğru güneybatıda Meros Dağlarında Prymnessus topraklarıyla ve güneydoğuda Dokimeion ile birleşmiştir¹⁷³.

MS III. yüzyıla kadar Roma İmparatorluk Dönemi’nde yolların güvenliğinden sorumlu olan Roma garnizonları III. yüzyıldan sonra buldukları yerlerde başıbozuk hareket etmeye, eşkıyalık gibi durumların içinde bulunmaya başlamışlardır. Bu yüzden eyaletlerde görevlendirilmek üzere daha fazla askere ihtiyaç duyulmuştur. MS IV. yüzyıl yazıtlarından anladığımız kadarıyla askerlerin Küçük Asya’da Frigya, Lycaonia, Laodicea Catacecaumene, Galatya gibi bölgelere yerleşiyor ve Frigya içerisinde Dorylaeum, Nakoleia ve Sebaste kentlerinden seçiliyorlardı¹⁷⁴. Meros’unda bu kentler gibi asker yetiştirme ihtimali vardı.

Orkistus kenti ilk defa I. Constantinus Dönemi’nde (MS 306-337) tam bağımsız bir kent olmuştur¹⁷⁵. Nakoleia kenti Hadrian Dönemi’nden başlayarak Constantine Dönemi’ne kadar Orkistus’u denetlemiş ve bu kentten vergi almıştır¹⁷⁶. Orkistus vergilerini öderken yönetici statüsünde olan Nakoleia, bu kente karşı adaletsiz davranmıştır¹⁷⁷.

Adını, Sakarya nehri kıyısında ikamet eden Orkoi ya da Orkaorkoi adlı bir kabileden aldığı düşünülen kenti¹⁷⁸, İngiliz seyyah W.J. Hamilton XIX. yüzyılın ilk yarısında Anadolu’da yaptığı seyahat sırasında, Pessinus ile Amorium arasında

¹⁷⁰Haspels, 1971., a.g.k., s.331, no:88.

¹⁷¹Haspels, 1971, a.g.k., s.165.

¹⁷²Ramsay, 1960, a.g.k., s.183, 232, 486 vd.

¹⁷³Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., s.30.

¹⁷⁴Mitchell, 1993, a.g.k., s.75, no.172.

¹⁷⁵S. Berndt (2018). *The Historical Geography of Phrygia*. Orbis Terrarum, s. 38.

¹⁷⁶W.M. Ramsay (1975). *The Cities and Bishoprics of Phrygia*. New York: Arno Press, s.330.

¹⁷⁷Ramsay, 1882, a.g.k., s.121.

¹⁷⁸Strabon, XIII;27; Strabon’da Orkoi, Phrygia’nın doğu sınırının geniş ağaçsız düzlükleri olarak üç yerde geçmektedir. Büyük ihtimalle bunlardan birisi kabilenin adından türeyen Orcistus’a denk gelen ad olabileceği düşünülebilir.

dolaşırken bugün Ortaköy olarak bilinen merkezde bulduğu iki yazıt sonucunda Orkistus kentinin adını belirledikten sonra, kenti buraya konumlandırmıştır. Kuzeyde Nakoleia, güneyde Amorium ile komşudur¹⁷⁹.

Orkistus, MS 320’de İmparator Constantine’e şehir statüsü verilmesi için bir dilekçe göndermiştir (oppidum et civitas)¹⁸⁰.

Orkistus’da yaşayanlar MS 325 yılında İmparator Constantine’e bir mektup yazmışlar. Yazıtın başlangıcı şöyledir: “*Bizim yerel kasabamız Orkistus, oldukça eski bir kasaba iken şimdi bir kent unvanı aldı. Galat sınırının ortasında mükemmel bir yerde konumlanmıştır. Dört yolun kavşak noktasında, bizim yerel kasabamıza yaklaşık otuz mil olan Pessinus kentinden ve bizim yerel kasabamıza yaklaşık otuz mil olan Midaeum kentinden ve Amorium kentinden...*” İmparator kendi kişisel korumalarının komutanına (Praetorian Prefect); “*Şimdi bir kasaba olan Orkistus’un sakinleri cömertliğimiz için güzel bir fırsat sağladılar. Onların amaçları, yeni bir kent kurmak ya da var olan ve can çekişmekte olan bir yerleşmeyi geliştirmeye çalışmaktır. Bu kişilerin dilekçeleri oldukça memnuluk vericidir. Geçmişte köy olan yerleşmelerinin, zamanla parlak bir kasaba olduğunu iddia etmektedirler. Öyle ki yöneticilerinin egemenlik sembolleri ile donatılmış ve bunun yanında papalık yönetimi adına burada bulunan kişiler ve çok sayıdaki yurttaş ile kalabalıklaşmış bir merkezdir, kent sakinleri, Nakoleia halkının geçmişte kentlerini kendilerine bağlama talebinde oldukları yönünde bir iddiada bulundular. Güçlü kişiler tarafından zarar verilerek, bütün kazancını ve kârını kaybetmesi halk için bir dezavantaj oluşturmuştur. Bütün buna bir de bütün yerleşimcilerin çok gizli bir dinin yandaşları oldukları söylentisi vardır.*” İmparator, Orkistus’un tarım arazilerinden hâlâ vergi alan Nakoleia halkının, bu yanlış davranışını sonlandırmasını isteyen bir mektup göndermiştir¹⁸¹. A.H.M. Jones, Orkistus kenti Augustus Dönemi’nde Nakoleia’nın bir köyü ve aynı zamanda kendisine ait sikkelerinin olmadığından bahsetmiştir. Ayrıca bu bölgede ele geçirilmiş yazıtlar ışığında Orkistus’un bir kent olduğu çıkarımına varamayacağımızı belirtmiştir. İlerleyen zamanlarda Bizans Dönemi’nde Orkistus piskopları büyük konsillerde görülmektedir¹⁸².

¹⁷⁹Calder, 1956, a.g.k., s. xxi.

¹⁸⁰Berndt, 2018, a.g.k., s. 38.

¹⁸¹CIL, III; 7000; IGR, IV; 550.

¹⁸²Jones 1971, a.g.k., s. 68-69.

Orkistus'un Constantine'e yazdığı mektuptan MS 331 yılında *civitas/şehir* rütbesine yükseltildiğini anlamaktayız¹⁸³.

MS 331'den önceki dönemde Nakoleia vergi toplayıcıları ile burada yaşayanlar arasında kavga çıkmış olma ihtimali büyüktür. W.M. Ramsay'a göre Exactor'un görevi, ödemeleri denetleyip gelirdeki azalma-çoğalmaları hesaplayarak bu durumu takip etmektir. Ancak Nakoleia ve iyi organize olmuş sömürgeler arasındaki sürtüşme, Commodus'un emri altındaki exactorların anlaşması ve buna göre atanmasına yardımcı olmaktadır¹⁸⁴.

MS 361'de Flavius Claudius Iulianus (Julianus Apostata), Pers seferi sırasında Antiochia'ya (Antakya) giderken Nakoleia'da kalmıştır. MS 366 yılında İmparator Valens'e isyan eden Procopius, Nakoleia yakınlarında yakalanıp öldürülür¹⁸⁵.

Seyitgazi'de ele geçen bir yazıt imparator Germanicus'un, Nakoleia veya yakınlarındaki bazı arazileri sahiplendiğini göstermektedir¹⁸⁶. Bu nedenle de imparatorluk mülkleri yaratılmıştır. Başka bir yazıt ise emekli bir çiftçi generali ve bir köy başkanının (κωμάρχος) olduğunu göstermektedir. Başka bir yazıtta İmparatorluk için at yetiştirilen bir arazinin sınırını gösterir¹⁸⁷.

Roma İmparatoru Caracalla kendisini Herakles ile eş tutmuştur. Caracalla'nın dışında başka hiçbir imparator sikke üzerinde kendine bu epiteti kullanmamıştır. Sikkeler üzerindeki, "Του Κτισστης" referans imparatorlardan büyük bir ihtimalle Herakles'i göstermektedir¹⁸⁸.

Nakoleia'da ele geçirilen yazıtlardan, kentin Roma Dönemi'ndeki durumuna dair önemli bilgiler öğrenmekteyiz. Seyitgazi'de Derebenek Cami'nin duvarında ele geçirilmiş ve Caesar Germanicus'un kölesi olan kişinin 5 yaşında ölen oğlu için dikilen mezar taşında, Germanicus'un da adı geçmektedir¹⁸⁹. MS 18-19 yıllarında İmparatorluğun doğusuna seyahat eden Caesar Germanicus'un kölesi olduğu bilinen kişi, büyük bir ihtimalle Nakoleia'da yaşamaktaydı ve İmparatorluğun özel mülklerinden

¹⁸³Ramsay, 1882, **a.g.m.**, s. 121.

¹⁸⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.xxix-xxx; Ramsay, 1882, **a.g.k.**, s. 123.

¹⁸⁵Albek, 1991, **a.g.k.**, s.87

¹⁸⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxix-92, no:201,

¹⁸⁷Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 163, no:31, 39.

¹⁸⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxvii, no.1.

¹⁸⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 95, no. 201.

sorumluydu. MS II. yüzyılda Nakoleia’da İmparatorluğa ait özel mülkler bulunmaktaydı¹⁹⁰.

MS 260-261 yılına tarihlenen bir yazıtta “Νακολέων πόλις” olarak belirtilen Nakoleia, özellikle sikke basmaya başladıktan sonra gelişmeye başlamıştır. Hıristiyanlığın yayılmasından sonra MS 787-862 yılları arasında başpiskoposluk bu kente verilmiştir¹⁹¹.

Nakoleia, MS IV. yüzyıldan itibaren Frigya Saloutaris içerisinde yer alır. Merkez bu çağda efeb (on sekiz yirmi yaş arasında delikanlı) okulu kurulur¹⁹². Hristiyanlık Dönemi’nde Frigya Saloutaris’e bağlı bir piskoposluk merkezi durumuna yükselmiştir¹⁹³ ve 787 – 862 yılları arasında ise başpiskoposluk merkezi olmuştur. H. Gelzer, 1035-1066 yılları arasında kentin metropolis olduğunu iddia eder¹⁹⁴.

MS IV. yüzyılda Nakoleia kenti önemli bir siyasi gelişmeye sahne olmuştur. İmparator Arkadius Dönemi’nde MS 383-408 yıllarında yapılan Got akınları sırasında Trigibild önderliğinde çıkan isyanlar sonucunda, Nakoleia Got istilacılarının eline geçmiştir¹⁹⁵.

---

¹⁹⁰S. Mitchell (2005). *Anatolia: Land, Men, and Gods in Asia Minor, Volume I, The Celts in Anatolia and the Impact of Roman Rule*. Oxford: Clarendon Press, s.159.

¹⁹¹W.M. Ramsay, 1887, **a.g.k.**, s. 485; Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s. 95.

¹⁹²Albek, 1991, **a.g.k.**, s.87.

¹⁹³Sevin, 2001, **a.g.k.**, s.209.

¹⁹⁴Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s. 95,486.

¹⁹⁵Albek, 1991, **a.g.k.**, s. 87.

İKİNCİ BÖLÜM

2. NAKOLEİA KENTİ YERLEŞİMLERİ VE DİNSEL YAPISI

Nakoleia ve ona bağlı köy (κωμῆ) ve koloniler (κατοικία) hakkında yazıtlar bilgi vermektedir¹⁹⁶. Kentin dinsel yapısı hakkında en önemli bilgileri yazıtlardan ve bunun dışında arkeolojik buluntular ve sikkelerden bilgi edinmekteyiz.

2.1. Teritoryumundaki Yerleşimler

MS II. ve III. yüzyıllarda geniş bir nüfuz alanına sahip olan Nakoleia'nın kuzeyinde Dorylaeum, kuzeybatısında Accilaeum ve Midaeum vardır. Nakoleia'nın, batısında Türkmen Dağı ve Cotiaeum ile sınırı vardır. Güney ve güneybatıdaki sınırı Metropolis merkezidir. Doğuda Troknades'in arazileri ile sınırı olan Nakoleia kentinin güneydoğusunda Orkistus topraklarıyla birlikte Galatya ile sınırı vardır. Orkistus MS 311 yılından sonra bağımsız bir kent olarak varlık kazanmıştır¹⁹⁷.

Seyitgazi ve çevresinden bulunmuş bir onur yazıtından Nakoleia kentinin Roma İmparatorluk Dönemi'nde birtakım yerleşimleri kendisine bağladığı anlaşılmıştır. Yazıt üzerinde: “*Nakoleia'nın en seçkin kenti, karanın ve denizin efendisi Titus Pholuis Ionios Quetius'u övdü*”¹⁹⁸. Nakoleia, yazıtlar üzerinde “πόλις” şeklinde geçmektedir¹⁹⁹. Nakoleia'ya bağlı köy (κωμῆ) ve koloni (κατοικία) yazıtlarda görülmektedir²⁰⁰.

Seyitgazi'de ele geçirilen mermer bir blok üzerindeki; “sakinleri” (ἐγχώριοι) sözcüğünden yola çıkarak, Nakoleia'ya bağlı köy yerleşimleri olduğu sonucuna varmak mümkündür²⁰¹.

W.M. Ramsay, XIX. yüzyıl sonunda ele geçirdiği yazıtlar üzerinde Nakoleia teritoryumundaki merkezleri; Vekrokome (βεκροκομῆ), Santabaris (σανταβαρης), Kakkabas ve Ryma (Ρυμος) olarak belirtmiştir²⁰².

Seyitgazi'nin çevresinde Üçsaray, Yazıdere, Beygir Tokadı, Mahmudiye, Çifteler gibi pekçok şehir ve bunlara bağlı köy/mahalle yerleşimleri mevcuttur.

¹⁹⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 184, 209, 213.

¹⁹⁷Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxix-xxxi ve s. xxvi ve xxx, no: 4.

¹⁹⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 93, no: 199

¹⁹⁹Haspels, 1971. **a.g.k.**, s. 28-29.

²⁰⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxxi, no: 184, 209,213.

²⁰¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.105, no: 218.

²⁰²Ramsay, 1960. **a.g.k.**, s. 156.

Nakoleia'nın teritoryumunda olan bazı köy yerleşimlerinin isimleri bilinmektedir. Bunlar: Πτολεμενοι (Ptolemenoi), Σερεανοί (Sereanoi), Αεδσενοι (Aedsenoi), Σκαλατενοι (Skalatenoi), Νεοπειμανενοι (Neopeimanenoi), Τοιτενος (Toitenos), Αβοδσενος (Abodsenos), Βαβαειτες (Babaïtes), Κολιανοκομετες (Kolianokometes), Ουκροκομετισσα (Oukrokometissa), Ρυμιος (Rumios), Μανταλος (Mantalos), Ποντανενοει (Pontanenoei), Κακκαβοκομετες (Kakkabokometes), Κακκαβας (Kakkabas), Ουαδσενοι (Ouadsenoi)²⁰³. Ayrıca uzun süre Nakoleia'nın sömürgeleri olan Petera, Abbokome ve Attiokome phyleleri (köyleri) daha sonra Orkistus kentinin toprağı haline gelen yerde bulunmaktadır²⁰⁴.

Yazıdere Köyü'nün 2,5 km kuzeyi Beygir Tokadı olarak bilinen mevkide Eskişehir Müze Müdürü D. Tokgöz'ün başkanlığını yürüttüğü bir ekip tarafından kısa süreli yapılan kazı çalışması sonucunda ele geçirilmiş 120 adet yazıtlı stelin büyük bir kısmını kaplayan 59 tanesi Zeus Limnenos'a sunulan adak stelidir. Adak yazıtlarında Zeus Limnenos adı en çok geçen tanrı olup ilk kez tanrının ismi Beygir Tokadı Kutsal Alanı'ndaki buluntularda rastlanmıştır. N.E. Akyürek Şahin, buradaki kutsal alanda Zeus'a yapılan sunularda tanrı "Limnenos" epithetonunu taşıdığı ve bu sözcükle bağlantılı olacak şekilde yerleşim yerinin Limne ismi olabileceğini belirtmiştir²⁰⁵.

Görsel 2.1. *Beygir Tokadı-Yazıdere*

Burada birçoğu kırık parçalar şeklinde olan adaklar, Nakoleia kenti teritoryumu içerisinde yer alan bir tapınak kalıntısı içerisinde bulunmuştur. N.E. Akyürek Şahin,

²⁰³Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxvii-xxxii.

²⁰⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.31.

²⁰⁵Akyürek Şahin, 2006a, s.13-14.

Limnenos isminin bu civarda bulunan ve kökeni “λιμνη” “göl, bataklık” anlamına gelen bir gölün adından anılan bir yer adı olabileceğini belirtir. Yöre halkı bu tapınağa çok uzaklardan gelirlerdi. Yöre halkıyla yapılan görüşme sonunda Eski Cami Höyüğü'nün 630 m batısında Ma başı adında bir su kaynağı yani bir gölün olduğu ortaya çıkmıştır. 1954 ve 1957 yılları arasında çekilen hava fotoğrafları tarafından onaylandı. N.E. Akyürek Şahin, “Limne” ismine toplamda 15 adet stel üzerinde rastlamış ve Yazıdere (Beygirtokadı) kutsal alanına başka bir yerleşim yerinden gelebileceğini ve burada adak sunulduğundan bahsetmektedir. Ayrıca Limne köyünün bir göl veya bir suyun yakınında olabileceğini belirtmiştir. Buradaki bu gölün 1980 yılında DSİ (Devlet Su İşleri) tarafından kanallar açılarak kurutulduğu düşünülmeyle birlikte Beygirtokadı'ndaki Zeus Kutsal Alanı'nın Eski Cami Höyüğü'nün yanında bulunan su kaynağına yakınlığı “Limne Köyü'nün”, Gümüşbel Köyü veya civarında bir yer olması olasıdır. Gümüşbel Köyü'nün eski adı Hüsnüabad, Ma Başı'dır²⁰⁶.

Akoluk'ta keşfedilen yazıt, vefat etmiş genç Trophimos'u, Pontanos'un yerlisi olduğunu ifade etmektedir²⁰⁷. Buradaki Pontanos (Ποντανηνοί), bir köy olup W.M. Ramsay tarafından bulunan yazıtlar sayesinde Kümbet Vadisi'nin kuzeyine konumlandırılmıştır²⁰⁸. Akın ve Gemiç mevkinde ele geçirilmiş farklı bir yazıt üzerinde de aynı yerleşim yerinin ismine rastlamak mümkündür²⁰⁹.

Seyitgazi'den kuzeybatıya doğru ele geçirilmiş ve yazıtlar üzerinde isimleri belirlenmiş köy adları şunlardır: Τονιτηνοξ, Κολιανοκωμητηξ, Σκαλατηνοι ve Οθηκροκωμητισσα ve Αβασηνοξ ve Βαβαετηξ²¹⁰. Cox ve Cameron'un belirlediği bu yerleşimlerin dışında başka merkezlerde vardır:

Abbokome (Αββοκώμη): Seyitgazi'nin Ayvalı köyünde bulunmuş sunak üzerindeki yazıtta; “*Eutekhes oğlu Abbokomeli Menas, köyün tüm sakinleri için (bunu) Zeus Bronton'a adadı*”²¹¹.

Aezanoi (Αιζανοί): Seyitgazi Şarkir Ahmet Hanı'nın avlusunda bulunmuş üstü biraz kırılmış gri mermer üzerindeki yazıtta; “*Aezanoi halkı, Men Tuitenos'a bu adağı*

²⁰⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 13-14; R. Tamsü Polat, Polat ve Lubotsky, 2020, **a.g.k.**, s. 57.

²⁰⁷Haspels, 1971, **a.g.k.** s. 193, no:105.

²⁰⁸Haspels, 1971. **a.g.k.** s. 193, no:152 ve 153.

²⁰⁹Haspels, 1971. **a.g.k.** s. 357, no: 152-153.

²¹⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxxi, n: 208, 209, 213, 216.

²¹¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 152, no: R. 14.

adadı"²¹². Aezanoi'nin Nakoleia şehrinin köylerinden biri olabileceğini düşündürmektedir. Bu yerleşim Frigya Epiktetos merkezi Aezanai (Çavdarhisar) değildir.

Aouaidos (Αουάδιος): Süpüören Acı Pınar çeşmesinin yanında köyün güneyinde bulunmuş yukarıdan ve aşağıdan kırık Dokimeion mermerinden küçük stel parçası üzerinde; *Teimon ve Aleksandros, babası Menepilos ile Asklepas ve Aleksandros için (bu) adağı Zeus Bronton Aouadios'a adadılar*"²¹³.

C.H.E. Haspels, Frigya dağlık alanının doğu sınırı boyunca uzanan tepelerin olduğu Orhaniye Köyü'nün kuzeydoğusunda bulunan Erten'e doğru ilerledikçe merkez Anadolu platosunun düzlük alanları içerisinde Roma Dönemi'nde var olduğu düşünülen dört köy olduğunu ancak adlarını vermeden bildirmektedir²¹⁴.

Benneuke (Βεννευεκή): Yazılıkaya Kırkgöz kayasının kuzeyinde bulunmuş bir yazıtta görülmektedir²¹⁵.

Kakkabas (Κακκαβοκωμήρ)²¹⁶: Muhtemelen bugün Han ilçesine bağlı Başara'da bulunan antik bir kenttir²¹⁷.

Kellenoi (Κελλενοι): Yeniköy-Göçenoluk mevkinde Göçen çeşme ören yerinde bulunmuş mavi mermer dikdörtgen ve yüzeyi yıpranmış bir stel üzerindeki yazıtta görülmektedir. Bu yerleşim etnik bir köy olabilir²¹⁸.

Knioerenoi (Κηιοερηνοι): Aşağı Ilıca'da Tekke'yi çevreleyen eski mezarlığın dışında yamaçta bulunmuş mavimsi mermer yazıt üzerinde köyün ismi okunmaktadır. Bu yerleşim etnik bir köy olabilir²¹⁹.

Mantalos (Μάνταλος): Seyitgazi Tekke'de Bazilika'ya girdikten sonra karanlık bir odanın iç duvarında bulunmuş sert kireç taşından bir stel üzerindeki yazıtta ismi geçen köyü, Alexander Polyhistor'da belirtmiştir. W.M. Ramsay da Arap Ören ve Kaymaz arasında Mantalos ile ilgili iki yazıt kopyalamıştır. Stel üzerinde Mantalos'un bir yerlisi ya da tanrısı burada belirtilmiş olabilir²²⁰.

---

²¹²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 100, no: 208.

²¹³Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.74, no:157, s. 74.

²¹⁴Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 171.

²¹⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 302, no:18.

²¹⁶Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s.156.

²¹⁷Ramsay, 1887, **a.g.k.**, s. 501.

²¹⁸Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 335, no:98.

²¹⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 352, no:139.

²²⁰Cox ve Cameron, 1937, s. 133, no: 296; Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s.150.

Malenoi (Μαληνων): Orhaniye Köyü'nün doğusunda Kilise'ye uzak olmayan bir evin avlusunda bulunmuş ortası kırık beyaz ince taneli Dokimeion mermerinden Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihli bomos üzerindeki yazıttan burasının “Malos” “*Malenoi*” (Μαληνων) olarak adlandırılan köy olabileceği düşünülmektedir²²¹.

Mazikenon (Μασικηνον): Aşağı Ilıca'da Tekke'yi çevreleyen eski mezarlıkta bulunmuş mavi damarlı mermer stel üzerinde yerleşim yerinin adı geçmektedir²²².

Meneane (Μενεανη): Sandık Özü köyünde bulunmuş sağ üst ve sol alt köşesi kırılmış küçük mermer bomos üzerindeki yazıtta yerleşimin ismi geçmektedir ve etnik bir köy adı olabileceği ihtimal dahilindedir²²³.

Νεοπειμανηνοι: Seyitgazi'de Derebenek Camisinin yanındaki çeşmede bulunmuş gri mermer bomos üzerindeki yazıtta; “*Neope...liler köyün esenliği için (bu) adağı Zeus'a adadılar*” yazmaktadır. Adı “Yeni Meralar” anlamına gelmektedir. Nakoleia topraklarında yer alan bu köy, Bizans Dönemi'nde de bu isimle varlığını sürdürmüş olabilir²²⁴.

Pontana (Ποντανη): Akoluk'ta bir duvarda bulunmuş mermerden üstü kırık bir bomos üzerindeki yazıtta yerleşimin ismi görülmektedir. Bu yerleşim etnik bir köy olabilir²²⁵.

Proeios (Πρειουάτος): Aşağı Ilıca'da Cami sundurmasının döşemesinde bulunmuş gri mermer bir stel üzerinde, yerleşimin ismi geçmektedir²²⁶.

Ptolemonoi (Πτολεμηνοι): Ayvalı'da bulunmuş gri mermer bir bomos üzerindeki yazıtta; “*Ptolemonoi (kenti) gizli ayin üyeleri (bu) adağı Dionysos'a adadı*” ifadesi vardır²²⁷. M. Waelkens burasının bir köy (χωμη Πτολεμηνων) olduğunu ve bugünkü Ayvalı olabileceğini belirtmiştir²²⁸.

Ryna? (Ρζμιοζ)²²⁹

²²¹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 169-318, no: 51.

²²²Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 351, no:135.

²²³Haspels, 1971. **a.g.k.**, s. 340, no:110.

²²⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 104, no:217.

²²⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 337-38, no:105.

²²⁶Haspels, 1971. **a.g.k.**, s. 349, no:131.

²²⁷Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 168, no: KB.6 ve s. xxiv.

²²⁸M.Waelkens (1986). *Die kleinasiatischen Türsteine. Typologische und epigraphische Untersuchungen der kleinasiatischen Grabreliefs mit Scheintür*. Mainz: Verlag Philipp von Zabern, s.126.

²²⁹Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s.156.

Sereanoi (Σερεανοί): Bölgede epigrafik ve topografik çalışmalarda bulunan P. Frei bu yerleşimi bugünkü Kuyucak Köyü'ne konumlandırmıştır²³⁰. Bu yerin bir kişi isminden (Serea) gelmiş olabileceğini belirtir. M. Waelkens'de bu konuda aynı görüştedir²³¹. Söğüt yaylasında bulunmuş ve Zeus Syreanos'a ithaf edilmiş yazıt üzerinde bu yerleşimin ismine rastlamaktayız²³². Burada bir tanrıya adanmış yazıttan ve Kuyucak mevkisine göre Seyitgazi'ye daha yakın olması açısından da yola çıkarak bu yerleşimi Söğüt yaylasına lokalize etmek daha gerçekçidir.

Vezaeitai (Ούεξαεῖται): Süpüören'de Süleyman beyin bahçesinde bir kulübede bulunmuş bir bomos üzerindeki yazıtta; "*Vezaeitai sakinleri Men İtalikos için, emir uyarınca (bunu diktiler)*"²³³. Cox ve Cameron bu yerleşim yerine komşu köylerden gelen adakların yapıldığını ve Men İtalikos'un kutsal alanının bulunduğunu yazmıştır. Bu yerleşimin bugünkü adının Avdan olduğunu da belirtmiştir²³⁴. Tanrı Men'in bilinen coğrafik unvanları Anadolu dışından değildir. Tanrı Men'in burada bu şekilde yabancı bir epitet kullanması bu yerleşim yerinin bir koloni yerleşimi olabileceğini düşündürmektedir²³⁵.

Yazıdere (Beygir Tokadı): Eskişehir Müzesi'nin 1979 yılındaki kurtarma çalışması sonucunda, Seyitgazi'nin kuzeydoğusundaki Yazıdere köyünün "Beygir Tokadı" olarak adlandırılan ören yerinde bir antik yapının temel kalıntısının içinde adaklar bulunmuş ve burası bir kutsal alan olarak kabul görmüştür. Ören yerinde kutsal alanda farklı birçok yapı kalıntısının temelleride mevcuttur. Zamanla yapıların büyük temel taşları taşınmış ve ardında temele ait olduğu düşünülen küçük taşlar kalmıştır. Beygir Tokadı olarak bilinen bu yerin bir köy yerleşimi olduğu bilinmektedir. Kutsal alanın içerisinde çok zarar görmüş halde birkaç stel parçası vardır. Bu parçalar buranın bir kutsal alan olduğunu kanıtlar niteliktedir. Beygir Tokadı ören yerindeki köyün Nakoleia'nın teritoryumu içerisinde yer aldığı bilinmektedir²³⁶.

²³⁰Frei, 1983, **a.g.m.**, s.61.

²³¹Frei, **a.g.m.**, s.190; Waelkens, 1986, **a.g.k.**, s.126.

²³²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxiii-xxv; Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.194.

²³³Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxiii, 71, no:150.

²³⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 72, no: 150.

²³⁵E. İznik (2006). *Roma İmparatorluğu Döneminde Frigya Epiktetos Merkezlerinde (Dorylaeum, Nakoleia, Midaeum, Cotiaeum, Aezani) Sosyopolitik, Sosyoekonomik ve Sosyokültürel Yapı*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, s. 137.

²³⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.2-6.

Görsel 2.2. *Beygir Tokadı (Yazıdere)*

M. Waelkens, Seyitgazi'nin 30 km kadar güneyinde Han ilçesine bağlı ve Han ilçesinin 6,8 km kuzeybatısında yer alan Erten denilen bölgenin Erken İmparatorluk Dönemi'nde iskân edilen başka bir yerleşim olduğundan bahsetmektedir. Erten'in 12 km kuzeydoğusunda yer alan Başören'de antik döneme ait bir yerleşimin olduğundan bahsederek burada ele geçirilmiş bir yazıttan yola çıkarak burasının Kakkabokome veya Pazon olabileceğini belirtmiştir²³⁷. W.M. Ramsay, günümüzde Han ilçesine bağlı Başara köyünde bulmuş olduğu ve Roma Dönemi'ne tarihlendirdiği bir yazıt üzerinde ismi geçen “Καρχαβομετες” ifadesinden yola çıkarak “Καρχαβοκομη” (Kakkabokome)'nin buraya lokalize edilebileceğinin doğru olacağını ileri sürmüştür²³⁸. O. Alp, Başara köyü, Roma Dönemi'nde Nakoleia (Seyitgazi)'ye bağlı bir yerdi ve sonraki dönemlerde de bu kentin idaresinde olabileceğini belirtmiştir²³⁹. Kakkobokome yerleşimini, bugün Erten'in 12 km güneydoğusunda yer alan Başara köyüne konumlandırmak daha doğru olmaktadır.

Kümbet Vadisi, Roma Dönemi'nde önemliydi. Parthenios Çayı (Seydi Suyu) boyunca kuzeydoğuya doğru olan yolların Nakoleia'dan geçmiş olması onu daha da önemli kılıyordu. C.H.E. Haspels burada iki tane merkez belirlemiştir: Oineş ve Seyrecek civarında bir yer. Bunlardan Oineş, Kümbet Kaya ile vadiyi çevreleyen tepeler arasında ilki Delikli Kaya ikincisi Körestan'da olmak üzere içinde iki oda mezar grubunu

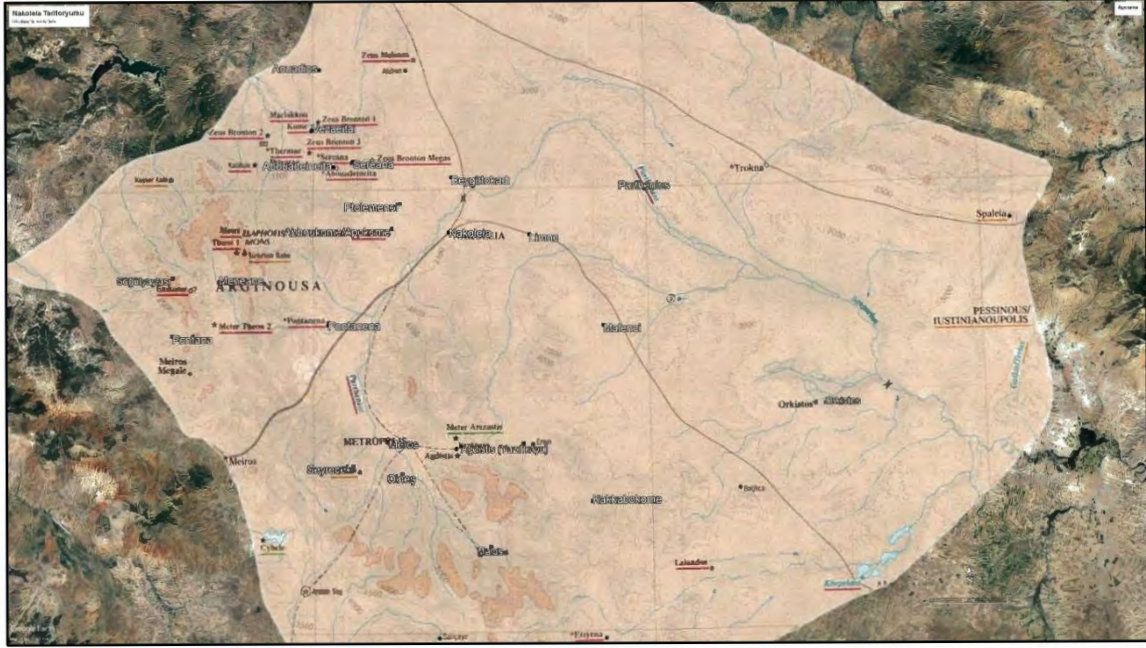
²³⁷Waelkens, 1986, **a.g.k.**, s.128-129.

²³⁸Ramsay, 1887, **a.g.k.**, s. 501.

²³⁹A. O. Alp (2009). *Eskişehir, Başara Köyü Kazılarında Bulunan Bizans Dönemi Kiliseleri*. İstanbul: Pamukkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Yayınları, s. 22

barındıran Kümbet vadisinin yerleşim yeridir. Seyrecek kasabası ise nekropolü lahitleriyle birlikte antik kalıntı bölgesi olarak belirtilmiştir²⁴⁰.

Önceleri Nakoleia'ya bağlı olduğu halde sonradan bağımsızlık kazanan iki kent vardır. Bunlar: Meros/Kümbet (Μεῖρη) ve Orkistus (Ορκιστός) dur.

Harita 2.1. Nakoleia Teritoryumundaki Yerleşim Yerleri

2.2. Kentte Tapınım Gören Tanrı ve Tanrıçalar

Roma döneminde kırsal yerleşimde yaşayan insan topluluklarını bir arada tutan en önemli güç tartışmasız dindir. Her yerleşimin kendine ait gördüğü yerel tanrı ve tanrıçalar zaman içerisinde yörede monoteist birtakım eğilimleri harekete geçirmiş olmalıdır²⁴¹.

Tanrılar: Apollon, Asklepios, Dionysos, Helios, Herakles, Hypsistos, Eros, Papas, Papias, Papas Zeus Soter, Men, Zeus, Zeus Abzenos, Zeus Bennios - Serea Beneos, Zeus Bronton, Zeus Limnenos, Zeus Melenos, Zeus Patroos, Zeus Soter, Zeus Syreanos.

Tanrıçalar: Agdistis, Hekate, Matar (Ana Tanrıça), Meter, Meter Apo Kranosmegalou, Meter Tieiobeudene, Meter Kallipos, Kybele.

²⁴⁰Haspels, 1971. **a.g.k.**, s.178- 183-184.

²⁴¹E. İznik (2021). *MS. II ve III. Yüzyıllarda (Roma Döneminde) Dorylaion (Eskişehir) ve Nacolea'daki (Seyitgazi) Dinsel Yapı*. OANNES - Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi, s. 529.

2.2.1. Tanrılar

2.2.1.1. Apollon (Απόλλων)

Apollon²⁴², güneşin sembolüdür. Babası Zeus, Işığın geldiği yer olan gökyüzü; annesi karanlık gece Leto'dur²⁴³. Apollon; kehanet, bilgelik ve sanatın tanrısı olarak kabul görmüştür.²⁴⁴

Seyitgazi'nin Bardakçı köyünde bulunmuş küçük altar parçası üzerinde; *"Agathanor ve karısı Domna tüm aile fertlerinin selameti için Apollon'a? [adağı] (adadılar)"*²⁴⁵.

Seyitgazi'de bulunmuş stel parçası üzerinde; *"Domn... [adağı] (adadı)"*²⁴⁶.

Seyitgazi'de Şı-ca-ed-Din mevkinde bulunmuş yukarıdan kırık gri mermer bir bomos üzerinde; *"Akylas, Hedone, çocukları ve babaları Apollon için adağı sundu"*²⁴⁷.

Ayvalı/Seyitgazi'de mezarlıkta bulunmuş yukarıdan kırık gri mermer bomos üzerinde; *"Dionysos ve Helios Apollon'a adağı sundu"*²⁴⁸.

Kuyucak köyünün dışında bir çeşmede bulunmuş yukarıdan kırık gri mermer bir stel üzerinde; *"Menothemis'in oğlu rahip Aurelius Askapiades, Zeus Bronton ve Apollon'a adağı adadı"*²⁴⁹.

Kuyucak'ta okulun duvarında bulunmuş gri mermer bir stel üzerinde; *"..., yeğenim ve ...'in onuruna adağı Hosios kai Dikaios ile Hosios kai Apollon'a adadı"*²⁵⁰.

Kuyucak'ta bulunmuş kenarlardan palmetli bir altar üzerinde; *"Iason'un eşi Kseuna, yakınlarının selameti için adağı, Men Uranios ve Apollon'a adadı"*²⁵¹.

Orhaniye köyünün doğusunda bulunmuş ortası kırık beyaz ince taneli Dokimeon mermerinden yapılmış bir bomos üzerinde; *"Selam, Melanoi halkı! Uğurlar olsun! Efendi (Tanrı) İmparatorlarının zaferi için Sebastosların kölesi Eutyhces, Tanrı Apollon'u güzel bir sunakla onurlandırmak için, halk için adağı dikti"*²⁵².

²⁴²LIMC II (1984). Artemis Verlag Zürich und München (1997). *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC) II*, s. 364-464; LIMC II 1 (1984). s.195-200; Der Kleine Pauly, Deutscher Taschenbuch Verlag (1979). *Der Kleine Pauly Lexikon der Antike in fünf Bänden, Band 1*, s. 441-448.

²⁴³Ş. Can (2016). *"Klasik Yunan Mitolojisi"*. (6. Baskı), İstanbul: İnkilâp Yayınevi, s. 52.

²⁴⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxv, 85, no: 173, 181, 183, R4, R7, KB7, KB8; Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 319, no: 51.

²⁴⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 132, no: 12; SEG 56, 2006, no: 1673.

²⁴⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.133, no: 13; SEG 56, 2006, no: 1674.

²⁴⁷Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 169, no: KB 8.

²⁴⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 169, no: KB 7.

²⁴⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 85, no: 181.

²⁵⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 86, no: 183.

²⁵¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 150, no: R 7.

²⁵²Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.318, no:51.

Seyitgazi'nin Taşlıkköyü'nde bulunmuş kireç taşından bir altar üzerindeki yazıtta; “*Antipatros'un oğlu rahip Aur(elius) Antipatros, eşi, çocukları ve ailesi için Zeus Thymelikos Eukhodotes'e ve Apollon'a adağı (adadı)*”²⁵³”.

2.2.1.2. Asklepios (Ἀσκληπιός)

Asklepios²⁵⁴, sağlık tanrısı²⁵⁵ ve hekimlik tanrısıdır²⁵⁶.

Seyitgazi'de bulunmuş kırık bir heykel kaidesi üzerinde; “*Birlik ve bütünlükten? ... lar Asklepios, ... mos'a Appas'ın adağını (adadılar)*”²⁵⁷”.

Seyitgazi ilçesinin 15 km kuzeydoğusundaki Doğançayır Mahallesi'nde sağlık tanrısı Asklepios'a adanmış küçük bir adak steli bulunmuştur. Üzerinde; “*Gereas, bu adağı Asklepios'a sundu*”²⁵⁸”.

1935 yılında Yazılıkaya'da bulunmuş tüf taşından bomos üzerinde; “*Tanrıça Agdistis'in rahibi olan Menogenes Netenos sakinleri için bu adağı Asklepios'a adadı*”²⁵⁹”.

2.2.1.3. Eros (Ἔρως)

Eros²⁶⁰, Tanrıların ve insanların kalplerinde aşkın ilahi ateşini yakardı, o insanların kaderlerini hazırlardı²⁶¹.

Seyitgazi'nin güneyinde, bulunmuş mezar steli üzerinde, iki adet Eros görülmektedir²⁶².

2.2.1.4. Dionysos (Διόνυσος)

Dionysos²⁶³, şarap tanrısı²⁶⁴ olmadan önce ilkbaharda ağaçları, bitkileri çiçeklendiren besi suyunun Tanrısıydı²⁶⁵.

²⁵³SEG 28, 1978, no: 1175; Drew Bear, 1978, **a.g.k.**, s. 48, no: 24.

²⁵⁴LIMC II 1, 1984, **a.g.k.**, s. 863-867; Der Kleine Pauly Lexikon der Antike, 1979, 1, **a.g.k.**, s. 644-646

²⁵⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, no: 5.

²⁵⁶Can, 2016, **a.g.k.**, s. 59.

²⁵⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 140, no: 23; SEG 56, 2006, no: 1676.

²⁵⁸E. Erten (2018). *Seyitgazi/Nakoleia'dan Yeni Bir Asklepios Yazıtı*, Cedrus VI The Journal of MCRI, s. 266.

²⁵⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 296, no: 5.

²⁶⁰LIMC III 1 (1986). **a.g.k.**, s. 871-874; Der Kleine Pauly Lexikon der Antike. (1979). 2, **a.g.k.**, s. 361-363.

²⁶¹Can, 2016, **a.g.k.**, s. 102.

²⁶²Waelkens, 1986, **a.g.k.**, no: 323.

²⁶³LIMC III (1986). **a.g.k.**, s. 434-534; LIMC III 1 (1986). s. 415-420; Der Kleine Pauly Lexikon der Antike. (1979). 2, **a.g.k.**, s. 62-85.

²⁶⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 168, no: KB6.

²⁶⁵Can, 2016, **a.g.k.**, s. 151.

Ayvalı/Seyitgazi’de bulunmuş stel üzerinde; “*Ptolemenoı kenti, gizli ayin yapan bireyler, adağı Dionysos’a adadı*²⁶⁶”.

Aşağı İlica’da Tekke’yi çevreleyen mezarlıkta bulunmuş mavi mermerden bomos üzerinde; “*Khiurenoi halkı, gizli ayin yapan kişiler, adağı Zeus Dionysos’a adadı*²⁶⁷”.

Seyitgazi’de Ayvalı köyünde bir evin avlusunda bulunmuş olan altarin üzerindeki yazıtta; “*Mystes Koroseanoi, neobakkhoı kendileri ve köy için Zeus Dionysos’a adağı (adadı)*²⁶⁸”.

Seyitgazi, Aşağı İlica’da Tekke’yi çevreleyen eski Türk mezarlığında bulunmuş mermer altar üzerindeki yazıtta; “*KHIOYEPHNOI müstesleri Zeus Dionysos’a adağı (adadı)*²⁶⁹”.

Seyitgazi’nin Ayvalı köyünün mezarlığında bulunmuş altar üzerindeki yazıtta; “*Ptolemenoı mystesler’i, Dionysos’a adağı (sundu)*²⁷⁰”.

Seyitgazi’nin Ayvalı köyünün mezarlığında bulunmuş başka bir altar üzerindeki yazıtta; “*Dionysos Helios ve Apollon’a adağı (adadı)*²⁷¹”.

Seyitgazi’nin Sarayören köy okulunda bulunmuş altar üzerindeki yazıtta; “[...falanca kişi] böyle kurban keserek mystes Dionysos’a adağı (adadı).” altarin ikinci yüzünde kabartmanın hemen altındaki yazıtta; “*Agathopos hierophantes iken?*”, Üçüncü yüzünde; “*Euthykhion spiarkhes iken?*”, dördüncü yüzde; “*Ptolemeros mystesler’i Dionysos’a adağı (adadı)*²⁷²”.

2.2.1.5. Helios (Hλιος)

Helios²⁷³, Güneş Tanrısı²⁷⁴, ve Güneş’in kişileştirilmiş varlığıdır. Işık saçan bir taçla ve gökyüzünde dört atlı bir arabayla betimlenir. Gök bilimi ilerledikçe Helios’un önemi azalmıştır²⁷⁵.

Doğançayır Köyü/Seyitgazi’de bulunmuş küçük bir Helios heykelciği ele geçirilmiştir. Heykelciğin sağ kolu omzundan ve bacakları dizlerinden kırılmış olup,

²⁶⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 168, no: KB 6.

²⁶⁷Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 352, no: 139.

²⁶⁸C.H.E. Haspels, 1962, *Relics of a Dionysiac Cult in Asia Minor*. Archaeological Institute of America, s.180-181; Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 354, no: 144.

²⁶⁹Haspels, 1962, **a.g.k.**, s. 287; Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 352, no: 139, lev. 637.

²⁷⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 168, no: KB 6; C.H.E. Haspels, 1962, **a.g.k.**, s. 285-287, no: 1, lev. 75.

²⁷¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 169, no: KB 7.

²⁷²Drew Bear, 1978, **a.g.k.**, s. 32, no: 1; SEG 28, 1978, no: 1187.

²⁷³LIMC IV. (1988). **a.g.k.**, s. 592-625; Der Kleine Pauly Lexion der Antike, 2, **a.g.k.**, s. 999-1001.

²⁷⁴Ramsay, 1882, **a.g.k.**, s. 124; Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: R20, KB7.

²⁷⁵Erhat, 2007, **a.g.k.**, s. 133.

kayıptır. Sol elinde tutmakta olduğu silindir biçimli kalın değneğin üst kısmı, başındaki nimbus'un sağ ucu ve saçları da kırılmıştır. Helios, dizlerine kadar uzanmış belinden kemerle bağlanmış bir khiton giymiş şekilde betimlenmiştir. Sağ omzuna bağlanmış şekilde duran manto kalçanın sol kısmına doğru inmektedir. Tanrının başında yüksekçe diadem görülmektedir. Helios betimi Phrygia'da sık rastlanılır²⁷⁶.

Seyitgazi'de bulunmuş çift bomos üzerinde; “*Ismurne (Smyrna), kendisi ve çocuğu için ... 'in Helios'a adağı, adadı*²⁷⁷”.

Ayvalı/Seyitgazi'de bulunmuş yukarıdan kırılmış gri mermer bomos üzerindeki yazıtta; “*Dionysos, Helios ve Apollon'a adağı, adadı*²⁷⁸”.

2.2.1.6. Herakles (Ηρακλής)

Herakles²⁷⁹, Zeus ile Miken kralının kızı Alkmene'nin oğludur. ok atma, araba kullanma ve güreşme alanlarında iyiydi²⁸⁰. Nakoleia'nın kurucu tanrısı ve gücün simgesi Herakles²⁸¹ olarak görülür.

W.M. Ramsay tarafından 1883 yılında Eskişehir-Seyitgazi arasındaki yol üstünde bir tarlada bulunmuş yukarıdan kırık küçük bir stel üzerinde; “*Papias Zeus Soter ve yenilmez Herakles...*²⁸²”.

Seyitgazi'de bulunmuş akroterli bir stel parçası üzerinde; “*Synesis'in oğlu, Kokkeianos'un kölesi Apollonios, adağı Papias ve Herakles Lola'ya adadı*²⁸³”.

Kuyucak'ta okul duvarında bulunmuş başka bir stel parçası üzerinde; “*Zeusis'in oğlu Iason, kendi öküzleri ve köyü için tanrılar; Zeus, Herakles ve Papias'a adağı (adadı)*²⁸⁴”.

2.2.1.7. Hosios kai Dikaios (Ὅσιος καὶ Δίκαιος) ve Dikaia (Δικαία)

Nakoleia ve çevresinde (Dorylaeum, Midaeum, Aezanai) bulunan diğer yerleşimlerde karşılaşılan bir başka tanrı ise Hosios kai Dikaios'tur. (Ὅσιος Καὶ Δίκαιος).

²⁷⁶Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s.142.

²⁷⁷Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., s. 154, no: R 20.

²⁷⁸Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., s. 169, no: KB 7.

²⁷⁹LIMC IV. (1988). a.g.k., s. 728-838; Der Kleine Pauly Lexikon der Antike, (1979). 2, a.g.k., s. 1049-1053.

²⁸⁰Can, 2016, a.g.k., s. 165.

²⁸¹Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., s. 154, no: 182, 213, R18.

²⁸²Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., s. 102, no: 213b.

²⁸³Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., s. 154, no: R.18.

²⁸⁴Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., s. 85-86, no: 182.

Tanrıya “adil” ve “kutsal” sıfatları verilmiştir²⁸⁵. Bu tanrıyla ilişkin Dikaia (Δικαία) kültü verilebilir²⁸⁶.

Akın Köyü (Saraycık Çiftliği) / Seyitgazi’de bulunmuş üçgen alınlıklı küçük stel üzerinde; “*Menogas ve Douia, Hosios ve Dikaios’a adağı adadılar*”²⁸⁷.”

Kuyucak’ta keşfedilmiş bir yazıt üzerinde; “...*yeğenim ve ...’in onuruna, adağı Hosios kai Dikaios ile Dikaia ve Apollon’a sundu*”²⁸⁸.”

Türkmen Baba en yüksek tepesinin Güllü Dere denilen yerde 1954 yılında yeni yapılan çeşme duvarında bulunmuş yıpranmış mermer bomos üzerinde; “... *çocuklar, için Tanrılar Anası ve Dikaia’ya adadı*”²⁸⁹.”

Seyitgazi’nin Kuyucak köyünde Mehmet Efendi’nin evinin basamaklarında bulunmuş ortası kırılmış gri mermer bir stel üzerindeki yazıtta; “*Iolianus’un oğlu Calpurnius Aleksandros karısı Ammia ile birlikte çocuklarının selameti için ve kasaba için Hosios ve Dikaios’a adağı (adadı)*”²⁹⁰.”

Seyitgazi’de Osman Efendi’nin evinde bulunmuş anıt üzerindeki yazıtta; “*Dema’nın kızı Dema, bütün aile fertlerinin selameti için Hosios ve Dikaios’a adağı (adadı)*”²⁹¹.”

Seyitgazi Müzesi’nde bir kasaba evinin duvarında bulunmuş altar üzerindeki yazıtta; “*Hayırlı uğurlu olsun! Apokomeliler bütün aile üyelerinin esenliği için ve ürünlerin büyümesi için dua ederek Hosios Dikaios’a adağı (adadı)*”²⁹².”

Seyitgazi’nin yaklaşık 6 km batısındaki Şıca-ed-Din köyünde bulunmuş altar üzerindeki yazıtta; “*Phoibos’un oğlu Karikos, tüm aile üyelerinin selameti için Hosios ve Dikaios’a adağı (adadı)*”²⁹³.”

Seyitgazi’nin Akın köyünde bulunmuş yazıt üzerinde; “*Pontanenoi Hosios ve Dikaios’a adağı (adadı)*”²⁹⁴.”

---

²⁸⁵Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 10,11, 148, 183, 184, 185, KB9, R6; Haspels, 1971, **a.g.k.**, no: 145, 152;

²⁸⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no:183; Haspels, 1971, **a.g.k.**, no: 116.

²⁸⁷Akyürek Şahin, 2006a, s. 137, no: 20; SEG 28, 1978, no: 1178; SEG 41, 1991, no: 1237.

²⁸⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 183.

²⁸⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 342, no: 116.

²⁹⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 87, no: 184.

²⁹¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 170, no: KB 9.

²⁹²SEG 28, 1978, no: 1177.

²⁹³Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 5-6, lev. 15.

²⁹⁴Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 357, no: 152; W.M. Ramsay (1890). *The Historical Geography of Asia Minor*. Royal Geographical Society. Volume IV, Londra: John Murray, s. 435.

Seyitgazi'ye yakın Güllüdere'de bulunmuş bir altar üzerindeki yazıtta; “*Falanca kişi çocukları için Tanrıların (anası) Meter'e ve Hosios'a adağı (adadı)*²⁹⁵”.

Seyitgazi'nin batısında Söğüt mevkinde bulunmuş bir stel üzerindeki yazıtta; “*...falanca kişi Hosios'a ve Zeus Bronton'a adağı (adadı)*²⁹⁶”.

Seyitgazi'nin Ayvalı köyünde bulunmuş bir stel üzerindeki yazıtta; “*Damas'ın oğlu rahip Hermas, kardeşleriyle birlikte Zotikos için Hosios ve Dikaios'a adak olarak ve Apollon'a adağı (adadı)*²⁹⁷”.

Seyitgazi'nin Doğançayır köyünde, Melekgazi çiftliğinde Örenler denilen mevkide bulunmuş bir stel üzerindeki yazıtta; “*Neon, Hosios'a adağı (adadı)*²⁹⁸”.

2.2.1.8. *Hypsistos (Υψιστος)*

Seyitgazi'de bir derenin yanındaki bahçe duvarında bulunmuş küçük kireç taşından bomos üzerinde; “*Manes'in oğlu Gaius, sığırlarının ve tüm aile fertlerinin selameti için Hypsistos'a adağı (adadı)*²⁹⁹”.

Kuyucak'ta okulun duvarında bulunmuş gri mermer bir stel üzerinde; “*Aurelius Antipatros oğlu Aurelius Antipatros, annesi Antonias ile beraber, Theos Hypsistos'a adağı adadı*³⁰⁰”.

Seyitgazi'de Caminin doğu duvarının güney cephesinde bulunmuş gri mermer bir bomos üzerinde; “*Aurelius Asklaon, adındaki biri, Roma'dayken dikmeyi düşündüğü sunağı Theos Hypsistos'a adadı*³⁰¹”.

2.2.1.9. *Men (Μήν)*

Men³⁰², Frigya kültürlerinde adı geçen ay tanrısıdır³⁰³.

Seyitgazi'de bulunmuş bir yazıt üzerinde; “*Kolianos köyünden Apollon oğlu Tukhasios, Men'e bu adağı adadı*³⁰⁴”.

Seyitgazi'de bulunmuş bir yazıt üzerinde; “*Köylüler tarafından Men ve Benneus'a adandı*³⁰⁵”.

²⁹⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 342-343, no: 116.

²⁹⁶SEG 28, 1978, no: 1181; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 312, no: 65.

²⁹⁷SEG 28, 1978, no: 1179.

²⁹⁸SEG 28, 1978, no: 1180.

²⁹⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 102, no: 212; Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 138- 139, no: 22.

³⁰⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 88, no: 186.

³⁰¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 101, no: 211.

³⁰²*Der Kleine Pauly Lexion der Antike in fünf Bänden*, (1979). 3, Deutscher Taschenbuch Verlag, s. 1194.

³⁰³Erhat, 2007, **a.g.k.**, s. 202.

³⁰⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 209.

³⁰⁵Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no:210.

Seyitgazi'nin Aşağı Söğüt Çiftliği'nde (İki Çeşme Mahallesi) bulunmuş küçük altar parçası üzerindeki yazıtta; “*Ammia Men Ourenios 'a adağı (sundu)*”³⁰⁶”.

Traian dönemi sikkesinin ön yüzünde başında defne tacı ile Traian, arka tarafında Frig başlığı giymiş Men, ay ve Nakoleia adı geçmekte olan bir sikke vardır³⁰⁷.

Caracalla dönemi sikkesinin ise ön yüzünde başında defne tacı ile sakallı Caracalla, arka yüzünde uzun elbisesi ile Frig başlığı takmış ve ayakta durur şekilde verilmiş Men, sağında asa, solunda çam kozalağı, yanında ay ve Nakoleia adı geçmektedir³⁰⁸.

Seyitgazi'nin Ayvalı Köyü/Kovacık Mevkinde bulunmuş stel parçası üzerinde; “*Diodoros, Men 'e? [adağı] (adadı)*”³⁰⁹”.

2.2.1.10. Men Kolianos (Μην Κολιανος)

Tanrı Men'e “Κολιανοκομητης” epiteti verilerek okunmuştur. Seyitgazi'de Derebenek Cami'nin yanında gömülü şekilde bulunmuş mermer bomos üzerinde tanrının adı “Men Kolianos” (Μην Κολιανος) şeklinde okunmaktadır³¹⁰.

2.2.1.11. Men Tuitenos (Μην Τουιτηνος)

Seyitgazi'de Şakir Ahmet'in evinin avlusunda bulunmuş yukarisından kırılmış gri mermer bir bomos üzerindeki yazıtta; “*Aezanoi halkı, Men Tuitenos'a bu adağı adadı*”³¹¹”.

2.2.1.12. Men Ouranios (Μην Ουράνιος)

Kuyucak'ta bulunmuş kenarları palmetli bomos üzerinde; “*Iason'un eşi Kseuna, yakınlarının esenliği için bu adağı Men Ouranios ve Apollon'a adadı*”³¹²”.

2.2.1.13. Men Italikos (Μην Ιταλικός)

Süpüören'de Süleyman adında birinin evinin bahçesinde gömülü bir şekilde bulunmuş alttan ve yukarıdan kırılmış mermer bir bomos üzerinde; “*Vezaeitai sakinleri Men Italikos'un emri uyarınca bunu diktiler*”³¹³”. Yazıtta ismi geçen “Ουεζαιται” şeklinde yazılan yerleşim yeri, Süpüören ya da yakınlarında bir köy olduğu düşünülmekte

³⁰⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 134, no: 14; SEG 56, 2006, no: 1675.

³⁰⁷Aulock, 1980, **a.g.k.**, no: 673.

³⁰⁸Aulock, 1980, **a.g.k.**, no: 680.

³⁰⁹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.135, no: 15; SEG 28, 1978, no: 1199.

³¹⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 100, no: 209

³¹¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 100, no: 208.

³¹²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 150, no: R.7; Ramsay, 1887, s. 394, no: 46; SEG 28, 1978, n: 1174.

³¹³Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 71, no: 150.

olup bu tanrı adına komşu köylerden adaklar yapılmıştır ve Men Italikos'un kutsal alanı vardır³¹⁴.

2.2.1.14. *Papas (Παπας)*

Nakoleia kentine ilişkin yerel tanrılardan Papas (Παπας) ya da Papias (Παπιας) gösterilir³¹⁵.

Astragalos ve Karikos Contubernalis adındaki köleler, Seyitgazi'de bulunmuş bir yazıtı bir köle tarafından Papas'a adanmışlardır. Başka bir stel üzerinde adı geçen Ulpia Sabis imparator tarafından özgür bırakılan bir kadındır. Kadının ikinci adı Σαβίνα dır. Frig kökenlidir. Stel üzerindeki yazıtlar kaba bir şekildedir. Yazıtın üzerindeki isimlerden yola çıkarak yazıt, II. yüzyılın ilk yarısı veya III. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir³¹⁶. Papas'a ait kutsal alanda ele geçirilen steller W.M. Ramsay tarafından not edilip yayımlanmıştır. Bunların üzerlerinde;

Nakoleia yakınlarında bulunmuş bir stel üzerindeki yazıtta; "*Oulpia Sabis Papas'a, adağı (sundu)*³¹⁷".

"*Ofelion'un eşi...kendisi ve Karikos, için adağı Papas'a sundu*³¹⁸".

"*Heliodoros'un oğlu Aurelius Menandros, Prosoksis Papas'a adağı sundu*³¹⁹".

"*Synesis'in oğlu Kokkeianos'un kölesi Apollonios, Papas ve Herakles Lola'ya, adağı sundu*³²⁰".

"*Manes'in oğlu Astragalos, Papas Zeus Soter'e adağı sundu*³²¹".

2.2.1.15. *Papas Zeus Soter (Παπας Σωτήρ)*

Seyitgazi'de bulunmuş küf taşından küçük bir stel parçası üzerinde; "*Manes'in oğlu Astragalos Papas Zeus Soter'e adağı (sundu)*³²²".

2.2.1.16. *Papias (Παπιας)*

Papias, Frigya'da diğer tanrılarla adı görülen bir tanrıdır.³²³

³¹⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.72, no: 150.

³¹⁵Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. xxxi- 153-154, no: 182, 213, R16-R17-R18-R19.

³¹⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 153, no: 16.

³¹⁷Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no:213b; W.M. Ramsay (1884). *Sepulchral Customs in Ancient Phrygia*. JHS, 5, s. 257, no: 8.

³¹⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 153, no: R 16.

³¹⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.153, no: R 17.

³²⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.154, no: R 18.

³²¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 154, no: R 19.

³²²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 154, no: R19; Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 130, no: 9.

³²³Der Kleine Pauly Lexikon der Antike. (1979). 3, **a.g.k.**, s. 487.

Kuyucak'ta okul duvarında bulunmuş mermer bir stel üzerinde diğer tanrılarla beraber; “Zeuxsis oğlu Iason, kendi sığırları ve köyü adına tanrılar; Zeus, Herakles ve Papias'a adadı³²⁴”.

2.2.1.17. Parthenos (παρθένος) (Irmak Tanrısı)

Seyitgazi'de bulunmuş bir stel üzerindeki yazıtta; “Pargenias” adında bir kabile ismi geçmektedir. Bu ismi, Parthenios çayından aldığı düşünülmektedir³²⁵.

2.2.1.18. Zeus (Ζεύς)

Olympos dağının Ulu Tanrısı, Yunan Tanrıları içerisinde en önemli ve yücesi olarak görülmektedir³²⁶. Antik Dönemde Pagan dünyasının Baş Tanrısıdır³²⁷.

Roma İmparatorluk Döneminde Frigya bölgesinde yaşayan halkın yerli-yunan karışımı çok çeşitli tanrılara tapındıkları görülmektedir. Bu tanrılar içerisinde Zeus önemli yer tutmaktadır. Nakoleia bölgesinde yaşayan insanlar farklı isimlerle anılan hava ve bereket tanrısı Zeus'a adaklar adamıştır. Bu bölgede Zeus'un varlığı, kökeni çok eski dönemlere kadar giden, toprağa dayalı baskın bir ataerkil baba tanrı inancının varlığına işaret etmektedir³²⁸.

Seyitgazi'de Derebenek Caminin yanındaki çeşmenin yanında gömülü bir şekilde bulunmuş gri mermer bir bomos üzerinde; “Neope...liler köyün selameti için bu adağı Zeus'a adadılar³²⁹”.

Kuyucak'ta okulun duvarında bulunmuş bir stel üzerinde ise; “Zeuxsis oğlu Iason, kendi sığırları ve köyü adına tanrılar; Zeus, Herakles ve Papias'a adadı³³⁰”. Zeus burada başka tanrılarla birlikte verilmiştir. Caracalla döneminde arka yüzünde Zeus betimli bir sikkenin ön yüzünde başında defne tacı, sakallı Caracalla, arka yüzünde bir elinde asa diğer elinde kâse tutmuş olan Zeus tahtta oturmuş pozisyonda verilmiş olup arka yüzünde Nakoleia ismi okunmaktadır³³¹.

³²⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 58, no: 182.

³²⁵Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.97, no: 204, L 15.

³²⁶Der Kleine Pauly Lexion der Antike in Fünf Bänden. (1979). 5, *Deutscher Taschenbuch Verlag*, s. 1516-1524.

³²⁷N. Şahin, (2001). *Zeus'un Anadolu Kültleri*. İstanbul: Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, s.ix.

³²⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.3

³²⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 217, s. 104.

³³⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 85, no: 182.

³³¹Aulock, 1980., **a.g.k.**, no: 679.

Seyitgazi'nin Kesenler Köyü'nde bulunmuş prizma biçimli adak taşı üzerinde; "...ontios Hesperis ve Kosmos gördükleri rüya gereği? adakta bulduklarından dolayı kendilerinin ve kendi ailelerinin esenlikleri adına Zeus'a adağı sundular³³²".

Seyitgazi'de bulunmuş üçgen alınlıklı küçük stel parçası üzerinde; "Nounas'un oğlu Manes, Zeus'a adağı adadı³³³".

Seyitgazi'de bulunmuş küçük altar üzerinde; "Papas'ın oğlu Nearkhos, ailesi adına Zeus'a adağı sundu/(adadı)³³⁴".

Nakoleia'da (Seyitgazi) bulunmuş MS 3. yüzyıla ait bir sunakta büyük Zeus'un rahibi Brogimaros'a adanmış dört yüzünde de kabartmaların bulunduğu Frigçe kireç taşından bir altar üzerindeki yazıtta; "Brogimaros Epicrates'in oğlu Brogimaros, kendisi ve eşi için bir mezar temeli atma/anma töreninde bu mezara her kim zarar verirse (kendi nesli veya kendinden sonraki neslinden birisi) Brogimaroslu Zeus onu lanetlesin.", "...Ben büyük Zeus'un rahibi Brogimaros, burada toprağın mübarek, kutsamış olduğu meyveleriyle birlikte kal³³⁵".

Dorylaeum ve Nakoleia'da farklı epitetlerle görülen Zeus³³⁶ (Ζεύς), yerel bir tanrı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunlar; Zeus Abozenos³³⁷ (Ζεύς Αβοζηνος), "atçılık" ve "at biniciliği", Zeus Alsenos³³⁸ (Ζεύς Αλσενός), ağaçlık alanları korur, Zeus Basilikos³³⁹ (Ζεύς Βασιλικός), "krallık mevkisine vurgu yapılan", Zeus Semantikos³⁴⁰ (Ζεύς Σημαντικός), Hayvanların koruyuculuğunu üstlenir, Zeus Soter³⁴¹ (Ζεύς Σωτήρ), kurtarıcı tanrı, Zeus Benneus³⁴² (Ζεύς Βεννεύς), hava ve verimlilik tanrısı olarak bilinir, Zeus Bronton (Ζεύς Βροντων) gök gürültüsü (bronton), Dorylaeum ve Nakoleia'da çok sık olarak gördüğümüz Zeus Bronton, bölge için bu tanrının merkezi konumundadır

³³²Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 131.

³³³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 55.

³³⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 56.

³³⁵B. Obrador Cursach (2016). *Phrygian mekas and the Recently Discovered New Phrygian Inscription from Nakoleia*. Universitat de Barcelona Authenticated, s. 178-79.

³³⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 61, 173, no:182, 217.

³³⁷Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 17.

³³⁸T. Drew-Bear, C.M. Thomas ve M. Yıldızturan (1999). *Phrygian Votive Steles, Kültür Bakanlığı Yayınları*, s. 374-375.

³³⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 8.

³⁴⁰Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 193, no: 104-144.

³⁴¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: 213b, R19.

³⁴²Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s. 159; Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 190-191.

diyebiliriz. Nakoleia’da Zeus Bronton’u sikkeler üzerinde Zeus Melenos (Ζεύς Μεληνος) olarak görmekteyiz³⁴³.

2.2.1.19. Zeus Abozenos (Αβοζηνός)

Zeus’un bu epitheti Nakoleia’ya konumlandırılmıştır³⁴⁴.

Seyitgazi’de bir evde bulunmuş gri mermer stel parçasının üzerinde; “*Teimotheos’un oğlu Andron Babaeites, ev halkı adına Zeus Abozenos’a adağı (sundu)*”³⁴⁵”.

2.2.1.20. Zeus Alsenos (Αλωνός)

Zeus Alsenoskült olarak bugünkü Afyon ili Emirdağ ilçesinin kuzeyinde yer alan Polybotos (Bolvadin)-Amorion (Hisarköy) arasında görülür³⁴⁶.

Yazılıkaya’da yapılan bir kazıda bulunmuş beyaz mermerden iki parçası kırılmış küçük stel parçasının üzerinde görülen, başlıklı pelerin giymiş figür kabartması³⁴⁷ büyük ihtimalle Frigya’daki diğer adak stellerinde görülen Zeus Alsenos’tur. Eser şu anda Afyonkarahisar müzesindedir.

Seyitgazi’de bulunmuş altar üzerindeki yazıtta; “*Imen’in oğlu Appas, Zeus Alsenos’a ailesi için adağı (adadı)*”³⁴⁸”.

2.2.1.21. Zeus Basilikos (Ζευς Βασιλικός)

Kuyucak’ta bulunmuş bir stel parçası üzerindeki yazıtta; “*Aristoteles oğlu Philomelos öküzleri ve bütün ailesi adına Zeus Basilikos’a adadı*”³⁴⁹”.

2.2.1.22. Zeus Bennios (Βέννιος)

Frigya’nın en eski tanrılarında biridir. Tembris nehri (Porsuk Çayı) civarında görülen bu kült, İklim ve Bereket Tanrısı olarak geçmektedir³⁵⁰.

W.M. Ramsay, eski bir Trak tanrısı şeklinde bahsettiği Zeus Bennios’u Friglerin bölgeye gelirken kendileriyle birlikte getirdiklerini söylemektedir³⁵¹.

³⁴³N. Eraydın (2002). *Phrygia Bölgesindeki Zeus Epietleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, s. 67; Tarakan, 2019, **a.g.k.**, s. 53.

³⁴⁴N. Şahin, 2001, **a.g.k.**, s. 1.

³⁴⁵Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 104, no: 216.

³⁴⁶Şahin, 2001, **a.g.k.**, s. 14.

³⁴⁷Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 302, no: 17.

³⁴⁸SEG 28, 1978, no: 1185; Drew Bear, 1978, **a.g.k.**, s. 47, no: 23.

³⁴⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 150, no: EK-8.

³⁵⁰Şahin, 2001, **a.g.k.**, s. 32.

³⁵¹Ramsay, 1960, **a.g.k.**, s. 159.

Seyitgazi’de Derebenek Camisinin duvarında ele geçirilmiş kireç taşından bomos üzerinde; “*Köylüler tarafından Men ve Benneus’a adandı*³⁵²”.

Midas Kale eteklerinde Frig Döneminin yanı sıra; Hellenistik, Roma ve Bizans Dönemlerine tarihlenen oda mezarlar bulunmaktadır. Bunlardan biri yan yana iki odadan oluşmakta olup kapısında bir yazıt tespit edilmiştir. Yazıtın son kısmını W.M.F. Petrie çevirmiştir: “*Benneuke, benim komşu yerli toprağım senin verimini (yavrularını) alsın!*” Wilhelm Dörpfeld, W.M. Calder’den sonra bu yazıtı, şöyle açıklamıştır; “*Mezarın sahibi, mezara yaklaşanları ve mezara bir yardımı olanlara faydalı bir şekilde meyve versin*”. C.H.E. Haspels, “Benneuke”yi Çukurlar İstasyonunda bir rölyef üzerinde görülen tanrı figürü “Zeus Bennios’un toprağı” olarak kabul etmektedir³⁵³.

2.2.1.23. Zeus Bronton (Βρόντων)

Frigya’da “Gürleyen Zeus” şeklinde Fırtına Tanrısı olarak görülmektedir³⁵⁴. Kuzeybatı Frigya’da bulunan Dorylaion ve Nakoleia bu kültün kökeninin olduğu yer olarak gösterilir. Frigya’da yaşayan topluluk ölülerini Zeus Bronton ile özdeşleştirip tanrısallaştırıyordu³⁵⁵.

Yazıdere Zeus Kutsal Alanı içerisinde ele geçmiş adakların bir kısmı Zeus Bronton’a adanmıştır³⁵⁶. Ayvacık köyünde Zeus Bronton’un kutsal alanı vardır. Seyitgazi ilçesinin kuzeyinde Yazıdere köyü yakınlarında bulunan bir antik köyde bir tapınak kalıntısına ve ele geçirilmiş adaklara raslanmıştır. Bu nedenle de bu yerleşimin bir kutsal alan olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte yazıtlardan da anlaşıldığı üzere bu yerel tapınağın Zeus Bronton’a adanmış olabileceği düşünülmektedir³⁵⁷. Zeus Bronton’un en yoğun şekilde tapınım gördüğü bölge Eskişehir yöresi, Nakoleia kenti ve teritoryumudur. Dorylaeum-Nakoleia arasında yol üzerinde ve Seyitgazi’de ele geçirilmiş birçok adak yazıtı bulunmuştur.

Ayvacık’ta bulunmuş bir stel üzerinde; “*Apollionos oğlu Manes, sığırlarının ve ürünlerinin esenliği için Zeus Bronton’a adağı sundu*³⁵⁸”.

³⁵²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 101, no: 20.

³⁵³Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.190-191, no: 18.

³⁵⁴Şahin, 1986, **a.g.k.**, s. 267.

³⁵⁵Şahin, 2001, **a.g.k.**, s.37.

³⁵⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 16

³⁵⁷Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.90.

³⁵⁸Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.92.

Ayvacık'ta bulunmuş başka bir stel üzerinde; “*Aurelius Theudas ve Aurelius Hermes ve Aurelius (-ia?) Tatas babaları Apollas'ın ve anneleri Apollonia'nın hatırasına ve Zeus Bronton'a adağı sundular*³⁵⁹”.

Ayvacık'ta bulunmuş başka bir stel üzerinde; “*Aleksandros oğlu Philippos, Tanrının sevgili kulları babası ve annesi için, Appas'ın mirasçuları (çocukları) Alaksandros ve Dionysios ve Philippos büyük babaları ve büyük anneleri için Zeus Bronton'a adağı sundular*³⁶⁰”.

Seyitgazi'de Şıca-ed-Din köyünün güneyinde yer alan çeşmede bulunmuş kaideli altar veya alınlıklı stel üzerindeki yazıtta; “*Abbokome'li Eutykhos'un oğlu Menas, bütün aile fertleri için Zeus Bronton'a adağı (adadı)*³⁶¹”.

Şıca-ed-din köyünde bulunmuş kırık bir stel üzerinde; “*Antiokhos'un oğlu Aurelios Karikos ile eşi Menekroa, Antiokhos ile eşi Tatia ve Sopatris ile Pappas, aziz babaları Antiokhos ve Zeus Bronton için adağı adadı*³⁶²”. Muhtemelen Tatia'nın kocası babasıyla aynı ismi taşıymaktaydı.

Akoluk'ta bir evin duvarında bulunmuş yüzeyi baya yıpranmış beyaz mermer bomos üzerinde; Yazıt (a) “- *Ben Ariston, kendi ailem için bu adağı Zeus Bronton'a adadım.* / Yazıt (b) “-*Ampiliaos'un oğlu Ariston kendi annesi için bu adağı adadı*³⁶³”.

Akoluk Köyü'nde Zeus Bronton'a adanmış bir yazıt vardır. Aynı taş üzerindeki yazıtta ek olarak bir yazıt daha eklenmiş olup üzerinde Bakchylos ve eşi Mattis adına Zeus Semantikos'a adandığı anlaşılmıştır. Bu iki bomos, ana büstün alt tarafında saban ve bir çift öküz ile süslenmiştir³⁶⁴. Akoluk ve Söğüt Yaylası'nda, Zeus Semantikos ve Zeus Syreanos adına dikilmiş iki adet stel mevcuttur³⁶⁵.

Geta Dönemi'ne tarihlendirilmiş bir sikke üzerinde Zeus çıplak bir şekilde ayakta durmaktadır. Sağ elinde yıldırım sol elinde kartal tutmaktadır. Bu Nacolean tipi Zeus Bronton'dur³⁶⁶.

³⁵⁹Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.** s.92

³⁶⁰Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.94

³⁶¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 152-153, no: R14.

³⁶²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 153, no: R15.

³⁶³Haspels, 1971, **a.g.k.**, no:103, s. 336, no: 103.

³⁶⁴Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 337, no: 103-104.

³⁶⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 193.

³⁶⁶Ramsay, 1882, **a.g.k.**, s. 124.

Avdan'da bulunmuş stel üzerinde; *“Phessianos, oğlu Epigonos eşi Babeis ile beraber oğulları Eutykhes'e ve Zeus Bronton'a adağı (sundu)³⁶⁷”*.

Kıravdan'da yıpranmış vaziyette bulunmuş küçük bir altar üzerinde; *“Hayırlı uğurlu olsun! Maximus oğlu Aur (elius) Andreas eşi Beroneike/s ve tüm aile üyeleriyle birlikte Zeus Bronton'a adağı sundu³⁶⁸”*.

Kıravdan'da bulunmuş her tarafından kırılmış bir stel üzerinde; *“Tatas'ın çocukları ... (ve) ... allos aile üyeleri için Zeus Bronton'a adağı sundular³⁶⁹”*.

Kuyucak köyünün dışında bir çeşmede bulunmuş gri mermerden palmet akroterli bir stel üzerinde; *“Markos'un oğlu Markos, Zeus Bronton ve Serea Benneus'una bu adağı adadı³⁷⁰”*. Stelin alınlık kısmında şimşek üzerinde kanatları gözüken bir kartal durmaktadır.

Kuyucak köyünün dışında bir çeşme yakınında bulunmuş üst kısmı kırılmış mermer bir stel üzerinde; *“Serealılar, adağı Zeus Bronton'a adadılar³⁷¹”*.

Kuyucak köyünün dışında bulunmuş yukarı kısmından kırılmış mermer bir stel üzerinde; *“Sokrates'in oğlu Menothemis tüm yakınları ve köyün esenliği için adağı Zeus Bronton'a (adadı)³⁷²”*.

Kuyucak köyünde Mehmet Efendi'nin evinin merdiven basamaklarında bulunmuş mermer bomos üzerinde; *“Ammiteus oğlu Menandros'u kutsayıp Teimetheos, Attalos ve Teimaios adağı Zeus Bronton'a (adadı)³⁷³”*.

Kuyucak köyünde caminin yanındaki çeşmede bulunmuş gri mermer blok üzerinde; *“A..., nos bütün yakınlarıyla beraber bu adağı Zeus Bronton'a (adadı)³⁷⁴”*.

Kuyucak köyünün dışında başka bir çeşmede bulunmuş yukarıdan kırılmış gri mermer bir stel üzerinde; *“Menothemis oğlu rahip Aurelius Askapiades, Zeus Bronton ve Apollon'a adağı sundu³⁷⁵”*. MS 212-250 arasına tarihlendirilmiştir. Zeus Bronton ve Apollon'a ithaf edilmiştir.

---

³⁶⁷Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.96

³⁶⁸Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s..96

³⁶⁹Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.97.

³⁷⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 82, no:176.

³⁷¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 83, no: 177.

³⁷²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 83, no:178.

³⁷³Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 84, no: 179.

³⁷⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 84, no: 180.

³⁷⁵Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 85, no: 181.

Kuyucak köyünde bulunmuş başka bir stel parçası üzerinde; “*Eutukhes’in oğlu Abbokomeli Menas tüm yakınları için adağı Zeus Bronton’a adadı*³⁷⁶”.

Kuyucak köyünde bulunmuş alınlıklı ve üç akroterli bir stel üzerinde; “*Kyrilles’un oğlu Aurelios, Sokrates’in oğlu Anikos için Zeus Bronton’a adağı adadı*³⁷⁷”.

Kuyucak’ta bulunmuş kırık bir stel üzerinde; “*Aurelios Sokrates, Antipatros ve Trophimos, tatlı anne ve babaları için adağı Zeus Bronton’a sundu*³⁷⁸”.

Kuyucak köyünde bulunmuş kırık bir stel üzerinde; “*Sinphoros, Aleksanros, Attalos ve Hermes babaları Asklades ve anneleri Karika ile birlikte adağı Zeus Bronton’a adadı*³⁷⁹”. Yazıtın üzerinde Zeus’un epiteti şimşek vardır.

Süpüören’de bir evde bulunmuş yukarı kenarından kırılmış şekilde küçük mermer bir stel üzerinde; “*Epinekos’un oğlu Apollon, öküzleri için Zeus Bronton’a adağı adadı*³⁸⁰”.

Süpüören’de bir evin merdivenin altında gömülü şekilde bulunmuş yukarı ve aşağı kenarları kırık mermer bir bomos üzerinde; “*Khel..., Theopilus karısı Khelidon ile kendileri için adağı Zeus Bronton’a adadı*³⁸¹”.

Süpüören’de bir çeşmede bulunmuş kırık beyaz mermer bir stel parçası üzerinde; “*Thallos’un oğlu Aurelius Demostenes, eşi Ladike ile çocukları Demosthenes ve ..., için adağı Zeus Bronton’a adadı*³⁸²”.

Süpüören’de bulunmuş gri mermer bir stel üzerinde; “*Philippos oğlu Heliodoros Menemakhos’un karısı Apphe ve azatlıları Philemon adağı Zeus Bronton ve Soter için adadılar*³⁸³”.

Aşağı Çavlan’da bulunmuş bir stel üzerinde; “*Flavius ve Damas babaları Hermes’e ve Zeus Bronton’a adağı sundular*³⁸⁴”.

Aşağı Çavlan’da bulunmuş küçük bir stel parçası üzerinde, “*Menophilos oğlu/kızı ... Zeus Bronton’a adağı sundu*³⁸⁵”.

³⁷⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: Ek- 14.

³⁷⁷Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 151, no: R9.

³⁷⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 151, no: R10.

³⁷⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 151, no: R11.

³⁸⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 72, no: 152-153.

³⁸¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.73, no: 154.

³⁸²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 74, no: 156.

³⁸³Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 72, no: 151.

³⁸⁴Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s. 98

³⁸⁵Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s. 98

Aşağı Ilica'da Tekke'nin eski Türk mezarlığı ile çevrili duvarında bulunmuş kırık mermer levha altında üçlü bordürle çerçevelenmiş tabula ansata üzerindeki yazıtta; *"Apollonius oğlu baş arabacı Aurelius Pappas ve Ksuena buraya gömüldüler. Bu mezarı ve adağı Aurelius Onesimos Pappas, Zeus Bronton'a adadı³⁸⁶"*.

Aşağı Ilica'da Tekke'yi çevreleyen eski Türk mezarlığında bulunmuş yüzeyi yıpranmış mavi damarlı mermer bir stel üzerinde; *"Gaius Cornelius Longinus'un tüm evin esenliği ve sığırlar için çiftçi köle Agathon, adağı Zeus Bronton'a adadı³⁸⁷"*.

Aşağı Ilica'da Tekke'nin güney duvarında bulunmuş sağ üst kısmı kırık bir bomos üzerinde; *"Onesimos'un oğlu Diofanos babasıyla beraber adağı Zeus Bronton'a adadı³⁸⁸"*.

Aşağı Ilica'da bulunmuş bir adak üzerinde; *"Bakkhos, Masikoslu Nearkhos'u şerefleştirmek adına adağı Zeus Bronton'a adadı³⁸⁹"*.

Aşağı Ilica'da Caminin sundurmasının döşemesinde neredeyse okunaksız bir halde bulunmuş kırmızı damarlı mermer levha üzerindeki yazıtta; *"Onesimos, adağı Zeus Bronton'a sundu³⁹⁰"*.

Doğankaya'da bulunmuş küçük bir stel parçası üzerinde; *"Attalos oğlu Sianon ailesi için Zeus Bronton'a adağı sundu³⁹¹"*.

Gemiç köyünün mezarlığında bulunmuş sol üst köşesi kırık mavi mermer bir bomos üzerindeki yazıtta; *"Marion'un oğlu Marion mülkü, ailesi ve çocuklarının selameti için Zeus Bronton'a adağı (adadı)³⁹²"*.

Yukarı Kalabak'ın Yayla köyünün güneydoğusundaki tepelerde bulunmuş beyaz mermer üzerindeki yazıt köylülerden Hüseyin Kalabak tarafından kopyalanmıştır. C.H.E. Haspels'e verilen kopya 1958 tarihlidir. İlk iki satırı hasar görmüş şekilde olup yazıt şöyledir; *"... çok tatlı annesi... için adağı Zeus Bronton'a adadı³⁹³"*.

---

³⁸⁶Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 349, s. 132.

³⁸⁷Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.350, no: 135.

³⁸⁸Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 351, no: 136.

³⁸⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, no: 135.

³⁹⁰Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 352, no:138.

³⁹¹Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.100

³⁹²Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 358, no: 154; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 380, no: 147.

³⁹³Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 347, no: 129.

Türkmen Dağı'nın kuzeyindeki Demirli'de bulunmuş mermer bir bomos üzerinde; *"Amentanos'un oğlu Hermes, eşi Apphia çocuklarıyla birlikte Nearkhos'un ruhu için adağı Zeus Bronton'a adadı³⁹⁴"*.

Kara Ağıl'da çeşmeye yerleşmiş bir şekilde bulunmuş mermer mavi bir bomos üzerinde; *"..., oğlu Eudaimon ailesinden herkesin selameti adına adağı Zeus Bronton'a adadı³⁹⁵"*.

Karamustafa Çiftliğinin Avdan'daki ören yerinde bulunmuş gri mermer bir bomos üzerinde; *"Zatikos, eşi Eirene ile beraber çok tatlı babası Onesimos ve Ammia'nın son derece aziz anısına ithafen adağı Zeus Bronton'a adadı³⁹⁶"*.

Karamustafa Çiftliğinin Avdan'daki ören yerinde bulunmuş koyu gri mermer bir bomos üzerinde; *"Aurelius Papas, Diomas, Apollon ve Mateis, Hermes henüz sağken ve akli başındayken sevimli anne ve babalarının anısı adına adağı Zeus Bronton'a adadı³⁹⁷"*.

Karamustafa Çiftliğinin Avdan'daki ören yerinde bulunan koyu gri mermer bir bomos üzerinde; *"Domnos'un oğlu Attalos, adağı Zeus Bronton'a adadı³⁹⁸"*.

Seyitgazi'nin Gökçe Kısık istasyonunda bulunmuş beyaz mermerden küçük bir stel üzerinde *"Askas'ın kızı Dada, Zeus Bronton'a adağı (adadı)³⁹⁹"*.

Seyitgazi yakınlarındaki Kaymaz'da bulunmuş bir yazıt üzerinde; *"...falanca kimseler bütün aile üyelerinin ve köyün esenliği için Zeus Bronton'a adağı (adadı)⁴⁰⁰"*.

Karapazar/Seyitgazi'de bulunmuş şimdiki yeri ise Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi bahçesinde olan bir altar üzerinde; *"Teimotheos oğlu/kızı Tatas bütün aile üyeleriyle birlikte annesine ve Zeus Bronton'a adağı sundu⁴⁰¹"*.

Seyitgazi'de Musalar Köyü ve Karaçalık arasında bir çeşmede bulunmuş bir altar üzerinde; *"Aureliuslar, Demas'ın oğlu Abouadeinei'li (Aurelius) Hermes, Andreas'ın Abouadeineia'lı (Aurelius) Andreas ile birlikte Zeus Bronton'a Kült Cemaati'ni çelenklendirdiler⁴⁰²"*.

³⁹⁴Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 347, no: 128.

³⁹⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 357, no: 151.

³⁹⁶Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.355, no: 147.

³⁹⁷Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 356, no: 148.

³⁹⁸Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 356, no: 149.

³⁹⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 171, no: KB13.

⁴⁰⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 173, no: ZB32, dip. 2; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, no: 231, s. 459-60.

⁴⁰¹Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.106, no: 27.

⁴⁰²SEG 40, 1990, no: 1221.

Seyitgazi’de bulunmuş bir stel parçası üzerinde; “*Hermes oğlu Aur (elius) Asklepiades eşiyile birlikte Zeus Bronton’a adağı sundu*⁴⁰³”.

Seyitgazi’de bulunmuş altar üzerinde; “*Nounas oğlu Nearkhos bütün aile üyelerinin ve köyün esenliği için Zeus Bronton’a adağı (sundu)*⁴⁰⁴”.

Seyitgazi’nin Kandamış Taşlık Köyü’nde bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “*...falanca kimseler Zeus Bronton’a adağı (sundu/lar)*⁴⁰⁵”.

Seyitgazi’nin Yazıdere mevkinde bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “*Menogenes’in kızı Babou Zeus Bronton’a adağı (sundu)*⁴⁰⁶”.

Seyitgazi’de bulunmuş diğer adak ve steller;

Seyitgazi’de Kör Yusuf’un evinin dış duvarında bulunmuş mermer bir blok üzerindeki yazıtta; “*[Nakoleia]? sakinleri, kendilerinin, ürünlerinin, bütün aile üyelerinin ve Nacoleialıların esenliği için, Zeus Bronton’a adağı (adadılar), Apollas’ın oğlu Asklepiodorus (bu adak ile ilgili işlerle) ilgilendi*⁴⁰⁷”.

Seyitgazi’de Halk Fırkası dışında bulunmuş gri mermer bir bomos üzerindeki yazıtta; “*Köyün kesenekçisi (olan) Aleksandros’un oğlu .... Dogos? kendi ailesi için Zeus Bronton’a adağı (adadı)*⁴⁰⁸”.

Seyitgazi’de bir evin bahçesinin kapı eşiğinde bulunmuş üstten ve alttan kırılmış kireç taşından bir stel üzerindeki yazıtta; “*[...] falanca kişi/ler Zeus Bronton’a (adağı adadı)*⁴⁰⁹”.

Seyitgazi’de Tekke’de avlu duvarlarının birinin üzerinde dikdörtgen bir levha halinde bulunmuş blok parçası üzerindeki yazıtta; “*...Fılanca kişi, (Zeus Bronton)’a (adağı adadı)*⁴¹⁰”.

Seyitgazi’de Kaymakamın evinin bahçesinde bulunmuş mermer bir bomos üzerinde; “*Metropilos Asklepas, karısı Ammia ile birlikte kendi, yakınları ve ürünlerinin ve köyünün selameti için adağı Zeus Bronton’a (adadı)*⁴¹¹”.

⁴⁰³Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.108-109, no: 30; SEG 60, 2012, no: 1255.

⁴⁰⁴Akyürek Şahin,2006b, **a.g.k.**, s.109, no: 31; SEG 62, 2012, no: 1256.

⁴⁰⁵Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.109, no: 33; SEG 62, 2012, no: 1258.

⁴⁰⁶Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.110, no: 34; SEG 62, 2012, no: 1259.

⁴⁰⁷Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.105, no: 218; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 450-451, no: 218.

⁴⁰⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.106, no: 219; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 416, no: 177.

⁴⁰⁹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 134, no: 298.

⁴¹⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 136, no: 304; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 468, no: 243.

⁴¹¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.106, no: 220; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 368-369, no: 135.

Seyitgazi’de Tekke’nin yukarısındaki mezarlıkta bulunmuş beyaz mermer bir bomos üzerinde; “*Plousios’un kızı Tateis, çocukları Onesimos, Kharidemos ve Appesle birlikte; kendileri ve tüm aile fertlerinin esenliği için Zeus Bronton’a adağı adadı*⁴¹²”.

Seyitgazi’de Tekke’de binaların güneydoğu köşesine yakın küçük bir mezarlıkta bulunmuş gri mermer bir altar üzerindeki yazıtta; “*Aleksandros oğlu falanca kimse karısı Zoe ile beraber kendileri ve çocuklarının selameti için Zeus Bronton’a adağı (adadı)*⁴¹³”.

Seyitgazi’de basık bir tarlada kışlanın arkasındaki duvarda bulunmuş üstten ve alttan kırık gri mermer bir stel üzerinde; “*Zeus Bronton’un emri uyarınca*⁴¹⁴”.

Seyitgazi’de bulunmuş bir yazıt üzerinde; “*Doules’in (Doulas/os?) oğlu Damoan, Zeus Bronton’a adağı (adadı)*⁴¹⁵”.

Seyitgazi’de Tekke’de caminin içindeki minber merdiveninde bulunmuş kireç taşından bir levha üzerindeki yazıtta; “*Antonios iyi durumda olabilmek (ferahlığı) için Zeus Bronton’a adağı (adadı)*⁴¹⁶”.

Seyitgazi’de Tekke’de yükselen giriş koridorunun duvarında bulunmuş gri mermer bir bomos üzerindeki yazıtta; “*...Falanca kişi/ler yeraltı tanrılarına ve Zeus Bronton’a için adağı (adadı)*⁴¹⁷”. Yazıtın hemen altında yukarı kaldırılmış bir çift el betimi görölmektedir.

Seyitgazi’de Kümbet’te bulunmuş bir altar üzerinde; “*Hayırlı uğurlu olsun! Menes Zeus Bronton’a tanrının emri gereğince (bu altarı) dikti*⁴¹⁸”.

Seyitgazi’nin batısında Yukarı Söğüt mevkinde bulunmuş bir stel üzerindeki yazıtta; “*...falanca kişi Hosios’a ve Zeus Bronton’a adağı (adadı)*⁴¹⁹”.

Seyitgazi’de kale altındaki mezarlıkta bulunmuş yukarıdan ve aşağıdan kırılmış kireç taşından stel parçası üzerindeki yazıtta; “*Falanca kişi Tykhasios ve Zeus Bronton için adağı (sundu)*⁴²⁰”.

⁴¹²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 106-107, no: 221; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 387-388, no: 153.

⁴¹³Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 107, no: 222; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 416-417, no: 178.

⁴¹⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 107, no: 223; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 288, no: 36.

⁴¹⁵Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 174, no: ZB 79; Mordtmann, 1925, **a.g.k.**, s. 547; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 460-461, no: 232.

⁴¹⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 108, no: 224; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 467, no:242.

⁴¹⁷Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 108-109, no: 225; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 370-371, no: 136, fig. 26, lev. 30, a-b; A.D. Mordtmann (1860). *Seidi Gazi. Ein Beitrag zur vergleichenden Geographie und zur osmanischen Urgeschichte*. Gelehrte Anzeigen, s. 293, no: 1; BCH 45, 1921, s. 558, dip.2.

⁴¹⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 173, no: ZB35; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 377-378, no: 144.

⁴¹⁹SEG 28, 1978, no: 1181; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 312, no: 65.

⁴²⁰Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 109, no: 226; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 289, no: 37.

Seyitgazi’de bulunmuş bir altar üzerindeki yazıtta; “*Hiereus ismiyle de bilinen Pasikrates’in oğlu Zeuksis, bütün aile fertlerinin selameti için Zeus Bronton’a adağı (adadı)*⁴²¹”.

Seyitgazi’de bulunmuş bir yazıt üzerinde; “*Rufua tüm aile fertlerinin selameti için Zeus Bronton’a adağı (adadı)*⁴²²”.

Seyitgazi’de bulunmuş bir yazıt üzerinde; “*Askphlekkas, Zeus Bronton’a adağı (adadı)*⁴²³”.

Seyitgazi’de mezarlıkta bulunmuş bir altar üzerindeki yazıtta; “*Germanus ve Longinus için Zeus Bronton’a adağı diktiler*⁴²⁴”.

Seyitgazi’de mezarlıkta bulunmuş altar üzerindeki yazıtta; “*Aleksandros’un oğlu Nearkhos tüm aile fertleri için Zeus Bronton’a adağı (adadı)*⁴²⁵”.

Seyitgazi’de Tekke’de bazilikanın batı duvarında bulunmuş kireç taşından bir stel üzerinde; “*...adağı Zeus Bronton ve babası Theos adına adadı*⁴²⁶”.

Seyitgazi’de 1958 yılındaki Tekke’de yapılan bir restorasyon yapılırken duvar onarımı için kesilmiş taş yığınları arasında bulunmuş tuf taşından bir stel parçası üzerinde; “*... bu adağı Zeus Bronton’a adadı*⁴²⁷”.

Yazıdere/Seyitgazi Zeus Kutsal Alanı Buluntuları;

Yazıdere ilkokulunun bahçesi/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “*Menogenes kızı Zeus Bronton’a adağı (sundu)*⁴²⁸”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “*Trophimos eşi ve bütün aile üyeleri için Zeus Bronton’a adağı (sundu)*⁴²⁹”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “*Asklepas oğlu Menogas, bütün aile üyelerinin esenliği için Zeus Bronton’a adağı (sundu)*⁴³⁰”.

⁴²¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 155, no: R21; Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 174, no: ZB 77; Mordtmann, 1860, **a.g.k.**, s. 295, no: 9; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 386-387, no: 152.

⁴²²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 174, no: ZB 76; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 461, no: 233; Ramsay, 1882, **a.g.m.**, s. 123.

⁴²³Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 174, no: ZB 78; Mordtmann, 1925, **a.g.k.**, s. 547; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 464-465, no: 238.

⁴²⁴Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 156, no: R22; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 418-419, no: 180.

⁴²⁵Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 156-157, no: R23; Akyürek Şahin, 2002, **a.g.k.**, s. 420, no: 182.

⁴²⁶Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.111-112, no: 232.

⁴²⁷Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 356, no: 150.

⁴²⁸Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.110, no: 34; SEG 62, 2012, no: 1259.

⁴²⁹Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s. 110-112, no: 35; SEG 62, 2012, no: 1260.

⁴³⁰Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.112, no: 36; SEG 62, 2012, no: 1261.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “...ve insanlar ve efendiler (için) Zeus Bronton’a adağı (sundu/lar)⁴³¹”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük bir stel parçası üzerinde; “Zeuksis?’in oğlu/kızı ... çocuklarının ve bütün aile üyelerinin esenliği için Zeus Bronton’a adağı (sundu)⁴³²”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük bir stel üzerinde; “Breitenalı ..... sığırları ve aileleri için... Zeus Bronton’a adağı (sundular)⁴³³”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “...filanca kişi/ler sığırlar ve insanlar için Zeus Bronton’a adağı (sundu/lar)⁴³⁴”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “...filanca kişi/ler mahsul için Zeus Bronton’a adağı (sundular)⁴³⁵”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “...filanca kişi/ler kendilerinin ve bütün aile üyelerinin esenliği için Zeus Bronton’a adağı (sundu/lar)⁴³⁶”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “...filanca kişiler çocuklarının esenliği için Zeus Bronton’a adağı (sundu/lar)⁴³⁷”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “...filanca kişi/ler çocukları ve kendileri için Zeus Bronton’a adağı (sundu/lar)⁴³⁸”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “Glyptos’un oğlu Hermas Zeus Bronton’a adağı (sundu)⁴³⁹”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük stel parçası üzerinde; “Demas ve Aleksandros Zeus Bronton’a (adağı sundular)⁴⁴⁰”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük bir stel üzerinde; “...falancanın oğlu/kızı...kendisi ve ailesi için Zeus Bronton’a adağı (sundu)⁴⁴¹”.

---

⁴³¹Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s.112, no: 37; SEG 62, 2012, no: 1262.

⁴³²Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s.113, no: 38; SEG 62, 2012, no: 1263.

⁴³³Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s.113, no: 39; SEG 62, 2012, no: 1264.

⁴³⁴Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s. 113, no: 40; SEG 62, 2012, no: 1265.

⁴³⁵Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s.113, no: 41; SEG 62, 2012, no: 1266.

⁴³⁶Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s.114, no: 43; SEG 62, 2012, no: 1268.

⁴³⁷Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s.114, no: 42; SEG 62, 2012, no: 1267.

⁴³⁸Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s.114, no: 44; SEG 62, 2012, no: 1269.

⁴³⁹Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s.114, no: 45; SEG 62, 2012, no: 1270.

⁴⁴⁰Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s.116, no: 46; SEG 62, 2012, no: 1271.

⁴⁴¹Akyürek Şahin, 2006b, a.g.k., s.116, no: 47; SEG 62, 2012, no: 1272.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük bir stel üzerinde; “*Menogenes? Zeus Bronton’a (adağı sundu)*⁴⁴²”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük bir stel üzerinde; “...*falancaanın oğlu/kızı... kendisi (için?) Zeus Bronton’a adağı (sundu)*⁴⁴³”.

Beygir Tokadı/Seyitgazi’de bulunmuş küçük bir stel parçası üzerinde; “...*filanca kişi/ler Zeus Bronton’a adağı (sundu/lar)*⁴⁴⁴”.

Zeus Bronton, Roma İmparatorlarından Geta döneminin sikkeleri üzerinde de yer almıştır. Nakoleia kenti için önemli bir tanrı olan Zeus Bronton, çıplak şekilde, sağ elinde yıldırım/şimşek atarken sol elinde ise kartalı tutmuş bir şekilde birlikte betimlenmiştir⁴⁴⁵.

Seyitgazi’nin Kesenler Köyünde bulunmuş küf taşından üçgen alınlıklı küçük bir stel parçası üzerindeki yazıtta; “*Epithymete Laginos-Zeus’una adağı (sundu)*⁴⁴⁶”.

2.2.1.24. Zeus Limnenos (Αἰμνηνός)

Tanrının adı ilk kez Beygir Tokadı’ndaki antik yerleşim yerinde yazıtlı adak taşlarının bulunduğu kutsal alan buluntularında görülmektedir.⁴⁴⁷

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı bir stel üzerinde; “*Asklepios, Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁴⁸”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş başka bir stel üzerinde; “*Dionysios, sığırları için Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁴⁹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı küçük stel parçası üzerinde; “*Damas ailesi adına Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁵⁰”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı küçük stel üzerinde; “*Asklepiadoros’un oğlu Asklepiadoros, Zeus Limneneos’a adağı (adadı)*⁴⁵¹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı bir stel üzerinde; “*Aleksandros’un oğlu Astyanalı (Astena?), Karikos sığırları için Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁵²”.

⁴⁴²Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.116, no: 48; SEG 62, 2012, no: 1273.

⁴⁴³Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.117, no: 49; SEG 62, 2012, no: 1274.

⁴⁴⁴Akyürek Şahin, 2006b, **a.g.k.**, s.117, no: 50; SEG 62, 2012, no: 1275.

⁴⁴⁵Ramsay,1882, **a.g.m.**, s.124.

⁴⁴⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 127, no: 6; SEG 56, 2006, no: 1669.

⁴⁴⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 13.

⁴⁴⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 25, no: 1; SEG 56, 2006, no: 1513.

⁴⁴⁹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 26, no: 2; SEG 56, 2006, no: 1514.

⁴⁵⁰Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 26, no: 3; SEG 56, 2006, no: 1515.

⁴⁵¹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.27, no: 4; SEG 56, 2006, no: 1516.

⁴⁵²Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.28, no: 5; SEG 56, 2006, no: 1517.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı küçük stel üzerinde; “*Domna ’nın oğlu Aurelius Karikos sığırları için Zeus Limnenos ’a adağı (adadı)*⁴⁵³”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel üzerinde; “*Eutykhos oğlu Ouebrokomeli Aur(elius) Demas, ailesinin her ferdinin selameti için Zeus Limnenos ’a adağı (adadı)*⁴⁵⁴”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı küçük stel üzerinde; “*Ma(r)cus ’un oğlu Menandros sığırları için Zeus Limnenos ’a adağı (adadı)*⁴⁵⁵”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı küçük stel üzerinde; “*...falancanın oğlu Sosibios, (eşi) Eia ve aile fertleri adına Zeus Limnenos ’a adağı (adadı)*⁴⁵⁶”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Agathas ’ın oğlu Karikos, Zeus Limnenos ’a adağı (adadı)*⁴⁵⁷”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük stel üzerinde; “*Attikos ’un oğlu Cornelius Neikephoros, kendisi ve ailesi adına, Zeus Limnenos ’a adağı (adadı)*⁴⁵⁸”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük stel üzerinde; “*Papias ’ın oğlu Istephanos, sığırları için Zeus Limnenos ’a adağı (adadı)*⁴⁵⁹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük stel üzerinde; “*Hermes Apas, Zeus Limnenos ’a adağı (adadı)*⁴⁶⁰”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük stel üzerinde; “*Karikos ’un oğlu/kızı Dema, tüm aile fertlerinin selameti için Zeus Limnenos ’a adağı (sundu)*⁴⁶¹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük stel üzerinde; “*Kesenekçi Ath...oğlu Do.... efendileri ve tüm aile bireyleri için Zeus Limnenos ’a adağı (sundu)*⁴⁶²”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük stel üzerinde; “*Kapitios/on? ’un oğlu Sikkou dalı? Antiokhos? tüm aile bireyleri adına Zeus Limnenos ’a adağı (adadı)*⁴⁶³”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*...filanca kişinin ürünleri? ve sığırları için Zeus Limnenos ’a adağı (adadı)*⁴⁶⁴”.

⁴⁵³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.29, no: 6; SEG 56, 2006, no: 1518.

⁴⁵⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 29, no: 7; SEG 56, 2006, no: 1519.

⁴⁵⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 30, no: 8; SEG 56, 2006, no: 1520.

⁴⁵⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 31, no: 9; SEG 56, 2006, no: 1521.

⁴⁵⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 31, no: 10; SEG 56, 2006, no: 1522.

⁴⁵⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 32, no:11; SEG 56, 2006, no: 1523.

⁴⁵⁹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 32, no:12; SEG 56, 2006 no: 1524.

⁴⁶⁰Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 33, no:13; SEG 56, 2006, no: 1525.

⁴⁶¹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 34, no:14; SEG 56, 2006, no: 1526.

⁴⁶²Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 34, no:15; SEG 56, 2006, no: 1527.

⁴⁶³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 35, no:16; SEG 56, 2006, no: 1528.

⁴⁶⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 36, no:17; SEG 56, 2006, no: 1529.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük stel üzerinde; “*Pheliks, Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁶⁵”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*Aur(elius) Lamyros, Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁶⁶”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*...filanca kişi selameti için, Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁶⁷”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*...ve ürünlerinin selameti için, Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁶⁸”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*...falanca kişi tüm aile bireyleri için, Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁶⁹”.

Seyitgazi Yazıdere ’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*...falanca kişinin oğlu/kızı filanca şahıs ...sığırların ve insanların selameti için, Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁷⁰”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*Sikkoudalı... on Asklas, Zeus Limnenos’a sunağı (dikti)*⁴⁷¹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*Zosimos’un oğlu ... os, Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁷²”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*...Herm... Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁷³”.

Seyitgazi Yazıdere ’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*...falanca kişi ailesi [adına] Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁷⁴”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*...filanca kişi tüm ailesinin selameti için Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁷⁵”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*Zosimos’un oğlu ... Zeus Limnenos’a adağı (adadı)*⁴⁷⁶”.

---

⁴⁶⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 36, no:18; SEG 56, 2006, no: 1530.

⁴⁶⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 37, no:19; SEG 56, 2006, no: 1531.

⁴⁶⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 38, no:20; SEG 56, 2006, no: 1532.

⁴⁶⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.38, no:21; SEG 56, 2006, no: 1533.

⁴⁶⁹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 38, no: 22; SEG 56, 2006, no: 1534.

⁴⁷⁰Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.38, no:23; SEG 56, 2006, no: 1535.

⁴⁷¹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 41, no: 28; SEG 56, 2006, no: 1540.

⁴⁷²Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 41, no: 29; SEG 56, 2006 no: 1541.

⁴⁷³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 41, no: 30; SEG 56, 2006, no: 1542.

⁴⁷⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 43, no: 36; SEG 56, 2006, no: 1548.

⁴⁷⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 46, no: 44; SEG 56, 2006, no: 1556.

⁴⁷⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 48, no: 50; SEG 56, 2006, no: 1562.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “...falanca kişi sığırları için...Zeus Limnenos’a [adağı] (adadı)⁴⁷⁷”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “Neoptolemos’un oğlu Appas, Zeus Limnenos’a? adağı (adadı)⁴⁷⁸”.

Seyitgazi Yazıdere ’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “Abaskantos’un oğlu Pop..., Zeus Limnenos’a [adağı] (adadı)⁴⁷⁹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “...falanca kişi tüm aile fertleri için Zeus Limnenos’a [adağı] (adadı)⁴⁸⁰”.

Altarlar üzerinde Zeus Limnenos;

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük altar parçası üzerinde; “...falanca kişi [Zeus] Limnenos’a, adağı (adadı)⁴⁸¹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük altar parçası üzerinde; “Hayırlı uğurlu olsun! Himeriskos’un oğlu Astynalı (Astena?) Karikos, bütün aile fertlerinin selameti için Zeus Limnenos’a adağı (adadı)⁴⁸²”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük heykelin kaide parçası üzerinde; “A..., oğlu rahip Dionysios, Zeus Limnenos’a adağı a(dadı)⁴⁸³”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş bir stel üzerindeki yazıtta; “Nounas’ın oğlu Manes, Zeus’a adağı (adadı)⁴⁸⁴”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş altar üzerinde; “Papas’ın oğlu Nearkhos, ailesi için Zeus’a adağı (adadı)⁴⁸⁵”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş bir stel üzerinde; “Lamyros’un oğlu/kızı ... bütün aile fertlerinin selameti için Zeus Patroos’a adağı (adadı)⁴⁸⁶”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “Rhodios’un oğlu Zanas...lı Karikos ve Rhodios? tüm aile beireyleri için [Zeus...’a adağı] (adadılar)⁴⁸⁷”.

⁴⁷⁷Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s.49, no: 52; SEG 56, 2006, no: 1564.

⁴⁷⁸Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s. 49, no: 53; SEG 56, 2006, no: 1565.

⁴⁷⁹Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s.50, no: 55; SEG 56, 2006, no: 1567.

⁴⁸⁰Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s. 50, no: 56; SEG 56, 2006, no: 1568.

⁴⁸¹Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s.51, no: 57; SEG 56, 2006, no: 1569.

⁴⁸²Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s.51, no: 58; SEG 56, 2006, no: 1570.

⁴⁸³Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s.52, no: 59; SEG 56, 2006, no: 1571.

⁴⁸⁴Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s. 55, no: 60; SEG 56, 2006, no: 1572.

⁴⁸⁵Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s. 56, no: 61; SEG 56, 2006, no: 1573.

⁴⁸⁶Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s. 56, no: 62; SEG 56, 2006, no: 1574.

⁴⁸⁷Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s. 57, no: 63; SEG 56, 2006 no: 1575.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Ouebrokomeli Aur(elius) Artemon, [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁴⁸⁸”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Apollonios ailesi ve sığırları için, [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁴⁸⁹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Arktokomeli Asiatikos, ... [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁴⁹⁰”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Apellokome yerlileri..., [Zeus ...’a adağı] (adadılar)*⁴⁹¹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Diodoros’un oğlu Sikkoudalı Aur(elius) Aleksandros...için, [Zeus’a adağı] (adadı)*⁴⁹²”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*...Tyranos...les [tüm] aile fertleri için [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁴⁹³”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Aristarkhos’un oğlu Bates, ... [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁴⁹⁴”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Apol... [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁴⁹⁵”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Salios’un oğlu Karikos, ... [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁴⁹⁶”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Euksamenos... için [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁴⁹⁷”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı mermer bir stel parçası üzerinde; “*Eutykhos?’un oğlu Poplas, ... [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁴⁹⁸”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Karikos’un oğlu Atalos... [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁴⁹⁹”.

---

⁴⁸⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.58, no: 64; SEG 56, 2006, no: 1576.

⁴⁸⁹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.58, no: 65; SEG 56, 2006, no: 1577.

⁴⁹⁰Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 59, no: 66; SEG 28, 1978, no: 1195.

⁴⁹¹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.59, no: 67; SEG 28, 1978, no: 1196.

⁴⁹²Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.60, no: 68; SEG 56, 2006, no: 1578.

⁴⁹³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.60, no: 69; SEG 56, 2006, no: 1579.

⁴⁹⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 61, no: 70; SEG 28, 1978, no: 1197.

⁴⁹⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 61, no: 71; SEG 56, 2006, no: 1580.

⁴⁹⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.62, no: 72; SEG 56, 2006, no: 1581.

⁴⁹⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.62, no: 73; SEG 56, 2006, no: 1582.

⁴⁹⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.63, no: 75

⁴⁹⁹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 64, no: 76; SEG 28, 1978, no: 1198; SEG 56, 2006, no: 1584.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Apol...? oğlu Karikos... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵⁰⁰”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş bir stel üzerindeki yazıtta; “*Au(relius) Asklepiodoros ... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵⁰¹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Da... oğlu (Aurelius?) Karikos ... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵⁰²”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Aur(elius) Helios?... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵⁰³”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Dormas? oğlu Limneli Rahip? Neikias... selameti için [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵⁰⁴”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Sikkoudalı? rahip Aur(elius) Karikos... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵⁰⁵”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Asklepas... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵⁰⁶”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Iulius’un oğlu Manes çocukları?... adına [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵⁰⁷”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Karikos’un oğlu Manes... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵⁰⁸”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Aristeides?... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵⁰⁹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*...raksos... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵¹⁰”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Menakkas? ... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵¹¹”.

---

⁵⁰⁰Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 64, no: 77; SEG 56, 2006, no: 1585.

⁵⁰¹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 65, no: 78; SEG 56, 2006, no: 1586.

⁵⁰²Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 65, no: 79; SEG 56, 2006, no: 1587.

⁵⁰³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 66, no: 80; SEG 56, 2006, no: 1588.

⁵⁰⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 67, no: 81; SEG 56, 2006, no: 1589.

⁵⁰⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 67, no: 82; SEG 28, 1978, no: 1189.

⁵⁰⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 67, no: 83.

⁵⁰⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 68, no: 84; SEG 56, 2006, no: 1590.

⁵⁰⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 68, no: 85; SEG 28, 1978, no: 1190.

⁵⁰⁹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 69, no: 87; SEG 56, 2006, no: 1592.

⁵¹⁰Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.70, no: 88; SEG 56, 2006, no: 1593.

⁵¹¹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.70, no: 89; SEG 56, 2006, no: 1594.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Asklepiodotos?... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵¹²”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Attalos... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵¹³”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Khil... oğlu Tyrannos?... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵¹⁴”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Agapetos? oğlu Antiokhos... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵¹⁵”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*K...oğlu...elas... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵¹⁶”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*Karikos... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵¹⁷”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş üçgen alınlıklı stel parçası üzerinde; “*...Agapetos?... [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵¹⁸”.

Stellerin gövde parçalarının üzerindeki yazıtlar;

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Kebalos? olarak da adalandırılan Sikkoudalı Aure(lius) Te...çocukları (ve) [tüm?] aile fertleri adına adak sözü verdiği için [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵¹⁹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Asklas’ın oğlu Papas, kendisinin ve tüm aile fertlerinin [selameti] için [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵²⁰”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Hermes? oğlu Oilo... ’lı..., kendisi (ve) tüm aile fertlerinin selameti için adak sözü verdiği için [Zeus... ’a adağı] (adadı)*⁵²¹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*...oulos ve M..., Zeus’a? [adağı?] (sundu)*⁵²²”.

⁵¹²Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.70, no: 90; SEG 56, 2006, no: 1595.

⁵¹³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.71, no: 91; SEG 56, 2006, no: 1596.

⁵¹⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.71, no: 92; SEG 56, 2006, no: 1597.

⁵¹⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.71, no: 93; SEG 56, 2006, no: 1598.

⁵¹⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.72, no: 94; SEG 56, 2006, no: 1599.

⁵¹⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.72, no: 95; SEG 56, 2006, no: 1600.

⁵¹⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 73, no: 96; SEG 56, 2006, no: 1601.

⁵¹⁹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.75, no: 103; SEG 56, 2006, no: 1608.

⁵²⁰Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.76, no: 104; SEG 56, 2006, no: 1609.

⁵²¹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.76, no: 105; SEG 56, 2006, no: 1610.

⁵²²Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.77, no: 106; SEG 56, 2006, no: 1611.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “...*falanca kimse kendisinin ve tüm aile fertlerinin selameti için [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵²³”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “...*falanca kimse sığırlarının ve [bütün] aile fertlerinin esenliği için, [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵²⁴”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Gaius’un oğlu? ...lı Aur(elius?) Do... [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵²⁵”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Menandros, ... Zeus? ...’a adağı (adadı)*⁵²⁶”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Hormo, ...oğlu Au(relius) Karikos adak sözü verdiği için dolay, ..., [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵²⁷”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “...*falanca kimsenin oğlu/kızı...[tüm] aile fertlerinin [selametinden için] Karikos adak sözü verdiği için Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵²⁸”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “...*falanca kimse kendi çocuklarıyla (beraber?) ... [Zeus...’a] (adağı) adadı*⁵²⁹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “...*filanca kimse çocukları için... [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵³⁰”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “...*falanca kimse ürünleri? (ve? tüm) aile fertleri için [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵³¹”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Do...oğlu, kas..., [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵³²”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Antiokhos’un oğlu/kızı..., sığırları için [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵³³”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Onesimos oğlu Epitynchanos..., [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵³⁴”.

⁵²³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 77, no: 107; SEG 56, 2006, no: 1612.

⁵²⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 77, no: 108; SEG 56, 2006, no: 1613.

⁵²⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.78, no: 109; SEG 56, 2006, no: 1614.

⁵²⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 78, no: 110; SEG 56, 2006, no: 1615.

⁵²⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 79, no: 111; SEG 56, 2006, no: 1616.

⁵²⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 79, no: 112; SEG 56, 2006, no: 1617.

⁵²⁹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 79, no: 113; SEG 56, 2006, no: 1618.

⁵³⁰Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 80, no: 114; SEG 56, 2006, no: 1619.

⁵³¹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 80, no: 115; SEG 56, 2006, no: 1620.

⁵³²Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 80, no: 116; SEG 56, 2006, no: 1621.

⁵³³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 81, no: 117; SEG 56, 2006, no: 1622.

⁵³⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 81, no: 118; SEG 56, 2006, no: 1623.

Seyitgazi Yazıdere 'de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Aure(lius) Att... [Zeus... 'a adağı] (adadı)*⁵³⁵”.

Seyitgazi Yazıdere'de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*...Epitynkhanos?... [Zeus... 'a adağı] (adadı)*⁵³⁶”.

Seyitgazi Yazıdere'de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Aur(elius)? Au..., [Zeus... 'a adağı] (adadı)*⁵³⁷”.

Seyitgazi Yazıdere'de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*...falanca kimse sığırları için [Zeus... 'a adağı] (adadı)*⁵³⁸”.

Seyitgazi Yazıdere'de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*..., falanca kimsenin oğlu/kızı...(tüm) aile fertleri [için Zeus... 'a adağı] (adadı)*⁵³⁹”.

Seyitgazi Yazıdere'de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*...filanca kimse ailesi [için Zeus... 'a adağı] (adadı)*⁵⁴⁰”.

Seyitgazi Yazıdere'de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*...için adak sözü verdiği için dolayı [Zeus... 'a adağı] (adadı)*⁵⁴¹”.

Seyitgazi Yazıdere'de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*Nikephoros oğlu/kızı ... [Zeus... 'a adağı] (adadı)*⁵⁴²”.

Seyitgazi Yazıdere'de bulunmuş stelin gövde parçasının üzerinde; “*...falanca kimse/ler [kendisinin? ve aile fertlerinin?] selameti? [için Zeus... 'a adağı] (adadı/lar)*⁵⁴³”.

Seyitgazi'nin Kesenler köyünde bulunmuş adak taşının üzerindeki yazıtta; “*...ontios (ve?) Hesperis? ve? Kosmas? gördükleri rüya gereği? adakta bulduklarından dolayı kendilerinin ve (kendi) ailelerinin selameti için Zeus 'a? [adağı] (sundu)*⁵⁴⁴”.

Seyitgazi Yazıdere'de bulunmuş stel üzerindeki yazıtta; “*...Dom ... [Zeus... 'a? adağı] (adadı)*⁵⁴⁵”.

⁵³⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 81, no: 119; SEG 56, 2006, no: 1624.

⁵³⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 82, no: 120; SEG 56, 2006, no: 1625.

⁵³⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.82, no:121; SEG 56, 2006, no: 1626.

⁵³⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 82, no: 122; SEG 56, 2006, no: 1627.

⁵³⁹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 83, no: 123; SEG 56, 2006, no: 1628.

⁵⁴⁰Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.83, no: 124; SEG 56, 2006, no: 1629.

⁵⁴¹Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 83, no: 125; SEG 56, 2006, no: 1630.

⁵⁴²Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.84, no: 126; SEG 56, 2006, no: 1631.

⁵⁴³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 84, no: 127; SEG 56, 2006, no: 1632.

⁵⁴⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 131, no: 10; SEG 56, 2006, no: 1671.

⁵⁴⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 90, no: 143; SEG 56, 2006, no: 1648.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş küçük stelin gövde parçasının üzerinde; “...*falanca kişi sığırların ve ürünün? Selameti için [Zeus...’a adağı] (adadı)*⁵⁴⁶”.

Stellerin kaide parçaları üzerindeki yazıtlar;

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin kaide parçası üzerindeki yazıtta; “...*falanca kimse Zeus...’a adağı (adadı)*⁵⁴⁷”.

Seyitgazi Yazıdere’de bulunmuş stelin kaide parçası üzerindeki yazıtta; “...*[Zeus...’a] adağı (adadı)*⁵⁴⁸”.

2.2.1.25. Zeus Thymelikos Eukhodotes/Apollon

Seyitgazi’nin Taşlıkköyü’nde bulunmuş kireç taşından bir altar üzerindeki yazıtta; “*Antipatros’un oğlu rahip Aur(elius) Antipatros, eşi, çocukları ve ailesi için Zeus Thymelikos Eukhodotes’e ve Apollon’a adağı (adadı)*⁵⁴⁹”.

2.2.1.26. Zeus Melenos (Μεληνός)

Seyitgazi’de bulunmuş küf taşından üçgen alınlıklı ve akroterli bir stel parçası üzerinde; “*Auctus Zeus Melenos’a [adağı] (adadı)*⁵⁵⁰”.

2.2.1.27. Zeus Papas (Παπας)

Kırka/Seyitgazi’de bulunmuş üçgen alınlıklı bir stel üzerinde; “*Kankaros Nounas’ın kızı Ouebrokomeli Dada, Zeus Papas’a [adağı] (sundu)*⁵⁵¹”

Zeus Papas’ın kült merkezi Nakoleia’da bulunmaktaydı⁵⁵². Ancak kuzeybatı Frigya’da da bu kült görülmüştür. “Baba Zeus” anlamında olan bu epithet Attis için de kullanılmaktaydı⁵⁵³.

2.2.1.28. Zeus Patroos (Πατρώος)

Bu tanrı kültü, evlilikleri koruyan, ailelerin çocuk sahibi olmasına yardımcı ve çocukları koruyan tanrı olarak görülmektedir⁵⁵⁴.

Seyitgazi’de bulunmuş stel parçası üzerinde; “*Lamyros’un oğlu/kızı...tüm aile fertlerinin selameti için Zeus Patroos’a adağı adadı*⁵⁵⁵”.

⁵⁴⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 93, no: 153; SEG 56, 2006, no: 1658.

⁵⁴⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 94, no: 154; SEG 56, 2006, no: 1659.

⁵⁴⁸Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 94, no: 155; SEG 56, 2006, no: 1660; Seyitgazi’de çok sayıda yazıtsız stel parçaları da ele geçirilmiştir. Bunlar için bkz; Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 96-113.

⁵⁴⁹SEG 28, 1978, no: 1175; Drew Bear, 1978, **a.g.k.**, s. 48, no: 24.

⁵⁵⁰Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 128, no: 7; SEG 28, 1978, no: 1194; SEG 56, 2006, no: 1670.

⁵⁵¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 103; Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 129, no: 8.

⁵⁵²Alanyalı, 2005, **a.g.k.**, s. 4; ayrıca bkz; Drew Bear- C. Naour, ANRW II 18. 3 2018 f.

⁵⁵³Şahin, 2001, **a.g.k.**, s. 145.

⁵⁵⁴Şahin, 2001, **a.g.k.**, s. 146.

⁵⁵⁵Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 56.

2.2.1.29. Zeus Semantikos (Σημαντικός)

Akoluk'ta bir duvarda bulunmuş beyaz mermer bir altar üzerindeki yazıtta tanrının bu epitheti geçmektedir; “*Bakhylos, eşi Mateisle beraber adağı Zeus Semantikos'a adadı*⁵⁵⁶”.

2.2.1.30. Zeus Soter (Σωτήρ)

Kötülüklerden kurtarıcı, koruyucu tanrıdır⁵⁵⁷.

Eskişehir ile Seyitgazi arasında yol üstünde bulunmuş yukarıdan kırık bir stel parçası üzerinde; “*Papias Zeus Soter ve Yenilmez Herakles*⁵⁵⁸” olarak ismi geçmektedir.

2.2.1.31. Zeus Syreanos (Συρρανός)

Zeus Syreanos'un tapınağının Frigya Bölgesi Söğüt Yaylası civarında olduğu öne sürülmektedir⁵⁵⁹.

Söğüt Yaylası'nda bulunmuş üst kısmında yüksek çıkıntısı olan, iki düz akroter içeren mavi mermer bomos üzerinde; “*Uğurlar olsun! Menophon'un oğlu Asklepiades rahip Tronbolianus ile Eikomeliler için adağı Zeus Syreneos'a adadı*⁵⁶⁰”. Buradaki Tronbolianus etnik kökenli bir isim olma ihtimali vardır.Seyitgazi'de bulunmuş altar üzerindeki yazıtta; “*Eio köylüleri, Zeus Syreanos'a adağı (adadı)*⁵⁶¹”.

Seyitgazi'nin kuzeybatısındaki Kuyucak köyünün dışında bir çeşmede bulunmuş alt ve orta kısmından kırılmış üçgen alınlıklı stelde ve gri mermerden palmetteki akroterianın üzerindeki yazıtta; “*Marcus'un oğlu Marcus Zeus Bronton ve Bennios Sereanos için çelengi (taktı)*⁵⁶²”.

Zeus Ouebrenos: Seyitgazi merkezde bulunmuş küçük bir stel parçası üzerinde; “*Hermas, Zeus Oubrenos'a adağı (sundu)*⁵⁶³”.

Seyitgazi merkezde bulunmuş stel parçası üzerinde; “*Masikos kızı Dada Zeus Oubrenos'a adağı (adadı)*⁵⁶⁴”.

⁵⁵⁶Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 337, no: 104.

⁵⁵⁷Şahin, 2001, **a.g.k.**, s. 172.

⁵⁵⁸Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 154, no: 213b.

⁵⁵⁹Şahin, 2001, **a.g.k.**, s. 181.

⁵⁶⁰Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 193, no: 109.

⁵⁶¹SEG 26, 1976- 77, no: 1380; T. Drew Bear (1976). *Local Cults in Graeco-Roman Phrygia*. GRBS, s. 251-252, no:8.

⁵⁶²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 82-83, no: 176; W.M. Ramsay (1884). *Sepulchral Customs in Ancient Phrygia*. V, JHS, s. 258, no: 10; S. Şahin (1978). “Zeus Bennios”. S. Şahin ve E. Schwertheim ve J. Wagner, (ed.). *Studien zur Religion und Kultur Kleinasiens II. Zeus Bennios*. Leiden: E. J. Brill, s. 784-785.

⁵⁶³Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.126, no: 4; SEG 56, 2006, no: 1667.

⁵⁶⁴Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 126, no: 5; SEG 56, 2006, no: 1668.

2.2.1.32. Zeus Bennios – Serea Beneos (Βέννιος) (Βέννεος Σερανος)

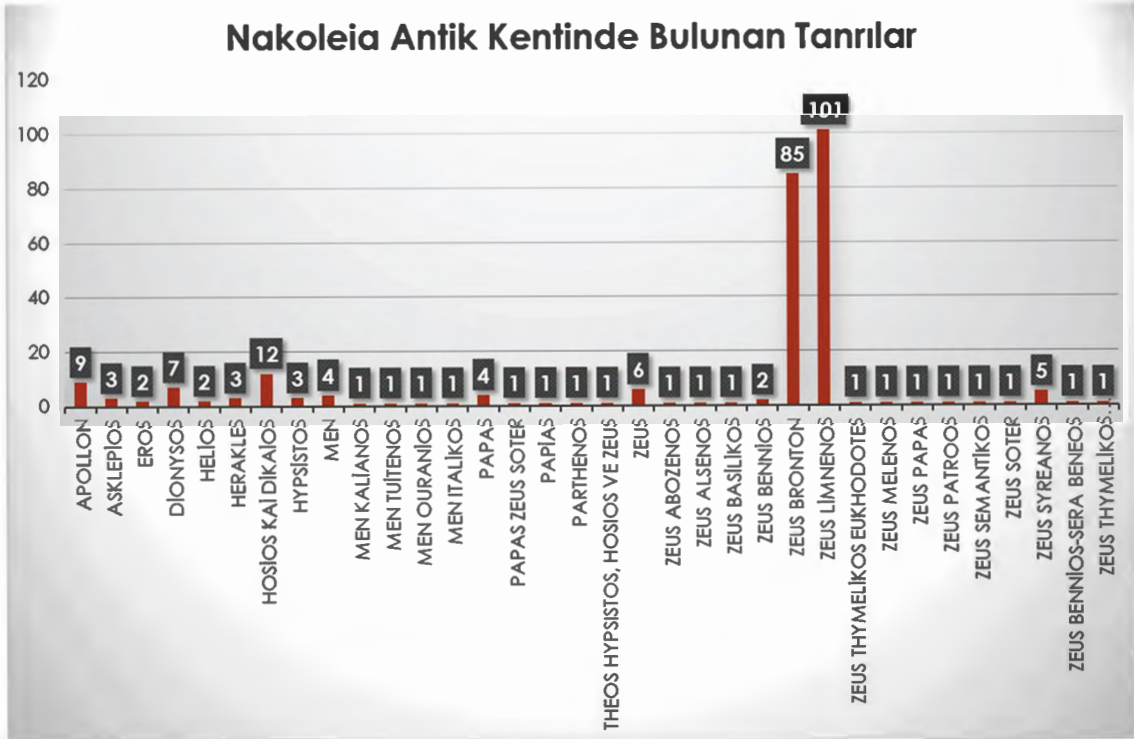
Kuzeybatı Frigya bölgesi Tembris (Porsuk Çayı) civarında görülen bu kült, iklim ve bereket tanrısı olarak tapınım görüyordu⁵⁶⁵.

Kuyucak civarında bulunmuş bir yazıtta; “Markos’un oğlu Markos, Zeus Bronton ve Serea Benneus’una adağı adadı⁵⁶⁶”.

2.2.1.33. Zeus Thymelikos Eukhodotes/Apollon (Θυμελικός Εύχοδοτες/ Απολλων)

Tanrının bu epithetinin evin ocağı ile ilişkili olabileceği ileri sürülmüştür⁵⁶⁷.

Seyitgazi’nin Taşlık Köyü’nde bulunmuş üzüm salkımı ve yaprak kabartmalı kireç taşından bir sunak üzerindeki yazıtta; “Antipatros’un oğlu rahip Aur(elius) Antipatros, eşi, çocukları ve ailesi için Zeus Thymelikos Eukhodotes’e ve Apollon’a adağı (adadı)⁵⁶⁸”.

Grafik 2.1. Nakoleia Antik Kentinde Bulunan Tanrılar

267 tane tanrı isminin geçtiği yazıt çalışılmış olup Nakoleia teritoryumunda en çok Zeus Bronton ve Zeus Limnenos’a adanmış yazıtta rastlanmıştır. Yazıtlardan Seyitgazi’ye

⁵⁶⁵Şahin, 2001, a.g.k., s. 32.

⁵⁶⁶Cox ve Cameron, 1937, a.g.k., s.83, no: 176.

⁵⁶⁷Şahin, 2001, a.g.k., s. 186.

⁵⁶⁸SEG 28, 1978, no: 1175; Drew Bear, 1978, a.g.k., s. 48, no: 24.

bağlı Yazıdere köyünde Zeus Bronton ve Zeus Limneneos'a ait bir tapınak olduğu görülmektedir.

2.2.2.Tanrıçalar

2.2.2.1. Agdistis (Αγδιστής)

Antik Anadolu tanrıçalarından biridir. Adını Sivrihisar bölgesindeki Agdos dağından almıştır. Zeus bir rüya gördü ve tohumları yeryüzüne saçıldı; bu tohumlardan Agdistis doğmuştur⁵⁶⁹.

Midas kalesinin bulunduğu kutsal alanın (Yazılıkaya) tanrıçası olarak Agdistis kabul edilmektedir. Midas kentinde bulunan Agdistis tapınağında tanrıçaya adanmış yazıtlar mevcuttur. Midas Kale'den gelen birkaç adak yazıtında “Μήτηρ θεων” ve “Μήτηρ θεα” epitetleri Agdistis isminden sonra gelir. C.H.E. Haspels, bu adaklar üzerindeki yazıtlardan yola çıkarak farklı yazılışları olsa da “Αγδιστις” sözcüğünün Frig teleaffuzuna en yakın olduğunu dile getirmiştir⁵⁷⁰.

Yazılıkaya (Midas)'ın kutsal tanrıçası Agdistis'in Frig dönemi Kybele'si ile bir tutulduğu birçok adak yazıtında Μήτηρ θεων ve Μήτηρ θεά epitetleri Agdistis isminin ardından geldiği için bu iki tanrıça aynı kabul edilmektedir⁵⁷¹.

Şu an Eskişehir Eti Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Yazılıkaya'da 1936 yılında yapılan kazı sırasında bulunmuş tuf taşından bomos üzerinde; “*Oazos'un oğlu Menekas adağı, Agdistis'e adadı*⁵⁷²”.

Şu anda Afyonkarahisar Müzesinde bulunan Yazılıkaya'da 1935 yılında bulunmuş tuf taşından bomos üzerindeki yazıtta; “*Menekas Demokritos, Agdistis'e adadı*⁵⁷³”.

Şu anda Afyonkarahisar Müzesinde bulunan Yazılıkaya'da 1935 yılında bulunmuş tuf taşından bomos üzerindeki yazıtta; “*Noumenios Demokritos, Agdistis'e adadı*⁵⁷⁴”.

Şu anda Afyonkarahisar Müzesinde bulunan Yazılıkaya'da 1935 yılında bulunmuş tuf taşından bomos üzerindeki yazıtta; “*Karikos Asklepiades, Agdistis'e adadı*⁵⁷⁵”.

⁵⁶⁹Der Kleine Pauly Lexion der Antike. (1979). 1, a.g.k., s. 122-123.

⁵⁷⁰Haspels, 1971, a.g.k., s.199-200.

⁵⁷¹Haspels, 1971, a.g.k., s. 200, no: 1-16.

⁵⁷²Haspels, 1971, a.g.k., s.299, no: 12.

⁵⁷³Haspels, 1971, a.g.k., s. 295, no: 1.

⁵⁷⁴Haspels, 1971, a.g.k., s. 295, no: 2.

⁵⁷⁵Haspels, 1971, a.g.k., s. 296, no: 3.

Şu anda Afyonkarahisar Müzesinde bulunan Yazılıkaya'da 1935 yılında bulunmuş tuf taşından bomos üzerindeki yazıtta; “*Hermon Antestius Agdistis'e bu adağı, adadı*⁵⁷⁶”.

Şu anda Afyonkarahisar Müzesinde bulunan Yazılıkaya'da 1935 yılında bulunmuş tuf taşından bomos üzerindeki yazıtta; “*Tanrıça Agdistis'in rahibi olan Menogenes Netenos sakinleri için bu adağı Asklepios'a adadı*⁵⁷⁷”.

Yazılıkaya'da bulunmuş bir yazıt üzerinde; “*Aleksandros Alekkas dua ile birlikte adağı Tanrıça Agdistis'e adadı.*”, “*Apollonion'un oğlu Hermon, tanrıça Agdise'ye adağı adadım*⁵⁷⁸”.

Şu anda Afyonkarahisar Müzesinde bulunan Yazılıkaya'da 1935 yılında bulunmuş tuf taşından bomos üzerindeki yazıtta; “*Helios'un oğlu Karikos Agdistis'e adağı adadı*⁵⁷⁹”.

Şu anda Afyonkarahisar Müzesinde bulunan Yazılıkaya'da 1936 yılında bulunmuş tuf taşından bomos üzerindeki yazıtta; “*Eutukhos Tatas Agdistis'e adağı adadı*⁵⁸⁰”.

Şu anda Afyonkarahisar Müzesinde bulunan Yazılıkaya'da 1936 yılında bulunmuş tuf taşından bomos üzerindeki yazıtta; “*Manon'un oğlu Hermes Agdistis'e adağı sundu*⁵⁸¹”.

Şu anda Afyonkarahisar Müzesinde bulunan Yazılıkaya'da 1936 yılında bulunmuş tuf taşından bomos üzerindeki yazıtta; “*Kleonides kendisiyle birlikte eşi ve çocukları için adağı Agdistis'e (Angdistis) sundu*⁵⁸²”.

2.2.2.2. Hekate (Εκάτη)

Hekate⁵⁸³, ay ve gece ile ilişkilendirilmiş bakire tanrıçadır⁵⁸⁴.

Seyitgazi'nin Cevizli Köyü, Aksaklı Köyü ve Seyitgazi merkezinde Hekate stelleri, heykelleri bulunmuştur. Üzerlerinde herhangi bir yazıt söz konusu değildir. Bulunan bir örnekte Tanrıça, yan yana birbirlerine yapışık halde duran üç kadın figür şeklinde verilmiştir. Ortadaki figür tam olarak, yan figürler ise yarım gövde şeklinde

⁵⁷⁶Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 296, no: 4.

⁵⁷⁷Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 296, no: 5.

⁵⁷⁸Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 297-298, no: 6-7-8.

⁵⁷⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 298, no: 9.

⁵⁸⁰Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 298, no: 10.

⁵⁸¹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 299, no: 11.

⁵⁸²Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 301, no: 16.

⁵⁸³LIMC VI (1992). Artemis Verlag Zürich und München, s. 985-1018; Der Kleine Pauly Lexion der Antike, 1979, 2, **a.g.k.**, s. 982-983.

⁵⁸⁴A. Erhat (2007). *Mitoloji Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi, s. 125.

betimlenmiştir. Ortadaki figürün ana figür olduğu başındaki polostan da anlaşılmaktadır. Bir diğer örnek, kırılmış Hekateion parçasında yüzleri son derece aşınmıştır⁵⁸⁵.

2.2.2.3. Matar- Ana Tanrıça (Μητηρ)

W.M. Ramsay tarafından 1881’de Gemiç’in doğusunda bir tarlada Roma ören yerinde bulunmuş bir yazıt üzerinde; “*Pontanos sakinleri için adağı ana tanrıçaya adadı*⁵⁸⁶”.

2.2.2.4. Meter (Μητέρα)

Meter⁵⁸⁷, ismi ilk olarak MÖ 7. yüzyıla ait Frig yazıtlarında görülür. Yazıtlarda ona Frig dilinde Matar (Ana) diye hitap edilmiştir⁵⁸⁸.

Seyitgazi’de Mesih Kalesinde bulunmuş üçgen alınlıklı küçük stel parçası üzerinde; “*Manes’in kızı Tertia, Meter’e adağı (adadı)*⁵⁸⁹”.

Seyitgazi’ye yakın Güllüdere’de bulunmuş bir altar üzerindeki yazıtta; “*Falanca kişi çocukları için Tanrıların (anası) Meter’e ve Hosios’a adağı (adadı)*⁵⁹⁰”.

Seyitgazi’nin Yukarı Kalabak veya Kuyucak köyünün yakınlarında bulunmuş üçgen alınlıklı stel üzerindeki yazıtta; “*Hermon, bütün aile fertleri için Meter Kallippes’e adağı (adadı)*⁵⁹¹”.

Seyitgazi’de bulunmuş bir yazıtta üzerinde; “*(Falanca kişi), Meter Pontanene’ye adağı (adadı)*⁵⁹²”.

Seyitgazi’de Sandık Özü köyünde bulunmuş küçük altar üzerinde; “*Appe ΠΟ[.]HT TOYΑΓΟ tanrılardan Meter Meneane için adağı (adadı)*⁵⁹³”.

2.2.2.5. Meter Apo Kranosmegalou

Seyitgazi’nin Ayvalı köyünde bulunmuş üçgen alınlıklı küçük stel parçası üzerinde; “*Marcus’un karısı Nana, Kranosmegalos’un Meter’ine [adağı] (sundu)*⁵⁹⁴”.

⁵⁸⁵Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s. 141.

⁵⁸⁶Haspels, 1971, a.g.k., s. 358, no: 153.

⁵⁸⁷Der Kleine Pauly Lexikon der Antike, 1979, 5, Deutscher Taschenbuch Verlag, s. 1074.

⁵⁸⁸Lynn E. Roller (2004). Ana Tanrıça’nın İzinde Anadolu Kybele Kültü. (Çev. Betül Avunç), (1. Baskı), İstanbul: Homer Kitabevi, s. 31-79 vd.

⁵⁸⁹Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s. 124, no: 1; SEG 56, 2006, no: 1666.

⁵⁹⁰Haspels, 1971, a.g.k., s. 342-343, no: 116.

⁵⁹¹Haspels, 1971, a.g.k., s. 348, no: 130; SEG 28, 1978, no: 1183.

⁵⁹²W.M. Ramsay (1890) *The Historical Geography of Asia Minor*. Royal Geographical Society, Supplementary Paper, Volume IV, John Murray, Albemarle Street, London, no: p.144, (C, 77), s. 435; Haspels, 1971, a.g.k., s. 358, no: 153.

⁵⁹³Haspels, 1971, a.g.k., s. 340, no: 110; SEG 28, 1978, no: 1184-1112; Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s.125, no: 2.

⁵⁹⁴Akyürek Şahin, 2006a, a.g.k., s. 125.

2.2.2.6. *Meter Kallipos (Μήτηρ Καλλιπός)*

Yukarı Kalabak köyünün yakınında bulunmuş memmer bir stel üzerinde; “*Hermon, ailesinin tüm fertleri için adağı Meter Kallipos’a adadı*”⁵⁹⁵”.

2.2.2.7. *Theos Hysistos, Hosios ve Zeus (Θεός Ηυσιστος, Ηόσιος και Ζευς)*

Mesih Kalesi/Seyitgazi’de bulunmuş küçük altar parçası üzerinde; “...*filanca kişinin oğlu/kızı ... (ve?) ... kendileri ve tüm aile fertleri için, Tanrı Hysistos’a, Hosios’a ve Zeus’a adağı adadılar*”⁵⁹⁶”.

2.2.2.8. *Meter Tieiobeudene (Μητέρα Τειόπευδενε)*

Seyitgazi merkezde bulunmuş stel parçası üzerinde; “*Karikos’un oğlu Andron, Meter Tieiobeudene’ye adağı (adadı)*”⁵⁹⁷”.

2.2.2.9. *Kybele (Κυβέλη)*

Frigya bölgesinde adına sıkça rastlanılmış olan tanrıçadır. Bereket ve çoğalmanın tanrıçası olarak kabul edilmiştir.⁵⁹⁸

Yazılıkaya (Midas)’ın kutsal tanrıçası Agdistis’in Frig dönemi Kybele’si ile bir tutulduğu birçok adak yazıtında *Μήτηρ θεων* ve *Μήτηρ θεά* epitetleri Agdistis isminin ardından geldiği için bu iki tanrıça aynı kabul edilmektedir⁵⁹⁹.

Meter *Μήτηρ θεων*, Roma döneminde Kybele olarak isimlendirilmiştir. Ona Türkmen Baba’nın sırtında tapınılır, kuşkusuz dağlık bölgelere ait bir tanrıçadır. Genellikle “*Μήτηρ*” olarak çağrılır⁶⁰⁰. Midas şehrinde, Meter Kybele’ye adanmışlıklar vardır⁶⁰¹.

Seyitgazi’de hamamın yanında yıkık bir evin temellerinde bulunmuş küçük kireç taşından bomos üzerinde; “*Skalatenoi’lular, Meter Kybele’ya sığırları için adağı adadılar*”⁶⁰²”.

⁵⁹⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 348, no:130.

⁵⁹⁶Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s. 138, no: 21; SEG 28, 1978, no: 1182; SEG 41, 1991, no: 1237.

⁵⁹⁷Akyürek Şahin, 2006a, **a.g.k.**, s.125, no: 3; SEG 28, 1978, no: 1188.

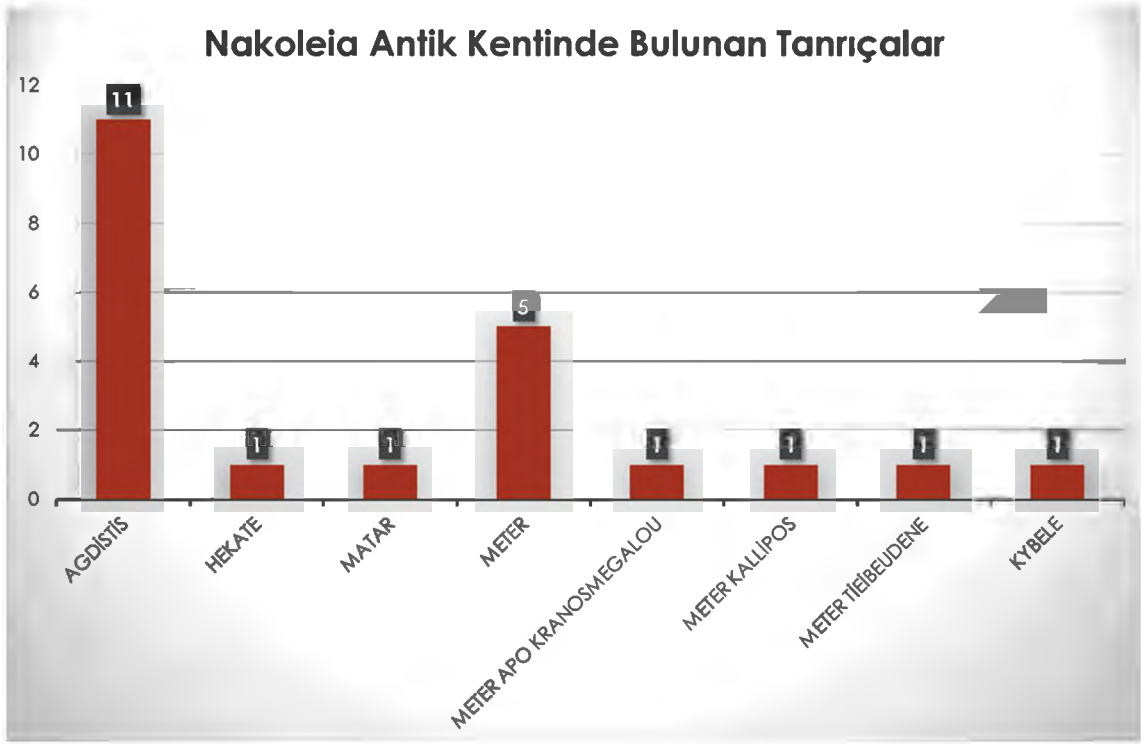
⁵⁹⁸LIMC VIII 1, (1997). Artemis Verlag Zürich und München, s. 744-745; Der Kleine Pauly Lexikon der Antike. (1979). 3, s. 383-390

⁵⁹⁹Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 200, no: 1-16.

⁶⁰⁰Haspels, 1971, **a.g.k.**, s.199.

⁶⁰¹Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s.102.

⁶⁰²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no:213.

Grafik 2.2. *Nakoleia Antik Kentinde Bulunan Tanrıçalar*

22 tane tanrıça isminin geçtiği yazıt çalışılmış olup yazıtlar üzerinde ismine en çok rastlanılan tanrıça Agdististir. Frig Dönemi'nde doğurganlığı ve bereketi simgeleyen Kybele ile bir tutulduğuna dair görüşler mevcuttur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARKEOLOJİK BULUNTULAR

Bu başlık altında Heykeltraşlık Eserleri ve Mimari Buluntular işlenecektir.

3.1. Heykeltraşlık Eserleri

1987 yazında Seyitgazi belediye hizmet binası inşaatı sırasında parçalar halinde Herakles Telephos heykeli bulunmuştur. Keşfedildikten sonra Seyitgazi müzesine taşınmıştır ve aynı yıl grubun parçaları bir araya getirilerek restore edilmiştir. Önceleri Seyitgazi müzesinde sergilenen heykel, sonradan Eskişehir Müzesi'ne taşınmıştır. Bu eser oldukça görkemli bir heykeltıraşlık eseri olarak kabul edilmektedir. Ö. Gönülal, Herakles-Telephos heykelini 1990 yılında “Seyitgazi Müzesindeki Herakles Heykeli” (10-11 Eylül 1990) I. Uluslararası Seyyit Battal Gazi Semineri Bidirileri'nde bilim dünyasına sunmuştur⁶⁰³. Heykel grubu, sol koluna aslan derisi atılmış bir şekilde ve sol kolunda oğlu Telephos'u, sağ elinde sopa (eksik) tutmuş Herakles'ten oluşmaktadır. Önceden heykel grubunun Herakles ve Dionysos'u tasvir ettiği yönündeki algı zaman içerisinde sorgulanarak değişmiştir. Uzmanlar figürleri, Herakles ve Telephos olarak tanımladılar. Bu heykel grubu üç nedenden dolayı önemlidir. İlki ikonografisi, tipolojisi ve dikkat çekici işçiliği hakkında henüz ayrıntılı ve kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır. İkincisi, parçalar halinde de olsa heykel grubu, bir kurtarma kazısı sırasında bulundu ve aralarında en önemli parçası bir yazıtı ve okunamadı. Çünkü inşaatı devam eden binada kullanılan blokların ince kesilmiş kenarları boyunca mevcut olan yazıtlar, yapılmakta olan modern binanın altına gömülmüştür. Dolayısıyla bu yazıtlar, heykel grubunun çıkarıldığı inşaat alanında kalmıştır. Üçüncüsü heykelin şaşırtıcı bir şekilde eski bir yapı kompleksinden kazıldığı henüz vurgulanmadı. Bir diğer dikkat çekici unsur ise, 7 Nisan 1994 tarihinde Telephos'un başının gruptan çalınmış ve henüz bulunamamış olmasıdır. Herakles figürü beton kullanılarak restore edilmiş alt kısmı ile birlikte toplam yüksekliği 1,91 m dir. Heykelin kendisi 1,76 m dir. Herakles'in başı, boynu ve elleri gerçek hayattaki ölçülerden daha büyüktür. Herakles'in sol diz bölgesi üst bacağa doğru eğimli bir şekilde ve sağ ön kolda dirseğin yanından kırılmış şekildedir. Sağ bacak kasıktan, sol ön kolda

⁶⁰³Ö. Gönülal, 1990, a.g.k., s. 30.

bileğin hemen üstünden kırılmıştır. Bu kırılma, heykel grubunda başlangıçta olan ama daha sonradan kırılan bir çocuk figürünü içerdiğini göstermektedir. Heykel grubunda Herakles'in elinde tutmuş olması gereken sopası eksiktir. Sopanın havada tutulduğunu kırık sağ bilek izlerinden anlamaktayız. Herakles'in sağ yanağında büyük bir leke olmakla birlikte sakalının sağ tarafında hasar görmüş yerler mevcuttur. Sağ kulağın üst kısmı ve etrafındaki saç bukleleri de zarar görmüştür. Vücutta sağ el kırık ve bilekten eksiktir. Parmakların dış kısımlarında ve sol kolun bileklerinde büyük lekeler vardır. Sol kolun omuz ile el arası, diz seviyesinin üzerindeki bacaklar gibi kırık ve eksiktir. Heykel, çocuk Dionysos'u tutan Silenus'u çağırırsa da ikonografi ve tipolojisi bunun Herakles'in oğlu Telephos'u tuttuğu yönündedir. Heykelin sağ tarafındaki destek vücuda denge sağlamaktadır. Herakles'in sol bacağı ağırlığın önemli bir kısmını taşımaktadır. Herakles'in kıvrık saçları ve sakalları ile birlikte kaslı vücut duruşu güçlü bir kahraman veya Tanrıyı anımsatmaktadır. Gözleri Hellenistik bir hükümdarın pozunda olduğu gibi yukarı ve uzağa bakmaktadır. Bu yüzden oğluya hiç göz teması yoktur. Herakles figürü, Herakles'in savaştığı Nemea aslanının derisine yaptığı muameleden ötürü Vatikan'daki heykeline benzetilir. Seyitgazi'deki Herakles heykeli aynı zamanda Boston/Oxford Herakles'ine (Samos'taki Myron Herakles) benzer. Bu nedenle prototipin MÖ 450-440 yıllarına tarihlendirmek mümkündür. Telephos Bergama Krallığının efsanevi koruyucu tanrısıdır⁶⁰⁴. D. Magie, Nakoleia'da bu heykelin varlığını bir festival vesilesiyle yapılmış olabileceğini dile getirmiştir. Nakoleia'daki stel, yazıtlar üzerinde baş tanrı olarak geçen Zeus ve Zeus Panhellenius olsa da bir yazıtta Herakles Zeus ile beraber verilmiştir. Cox ve Cameron'un söylediği gibi Herakles heykelinin burada bulunmasının nedenini tam olarak anlayamasak da şehirden günümüze kalan sikkeler üzerinde belirgin bir şekilde Herakles üç kez görülmektedir⁶⁰⁵. Herakles-Telephos heykeli, orijinali Pergamon'un Hellenistik heykel okulundan gelen bir Roma kopyasıdır. Yaşlı Kephisodotos tarafından yaratılmıştır. Herakles Telephos grubunun benzer Roma kopyaları bugün Vatikan'daki Chiaramonti Müzesi'nde, Roma'daki Villa Albani'de, Roma'daki Palazzo Barberini'de ve Paris'teki Louvre'de bulunabilir. Herakles'in yüz ifadesindeki netliklerde ve alınının ortasındaki çizgilerde olgun bir yaşta olduğunu, heykeltraşın heykel üzerinde detaylı bir şekilde çalışmış olduğunu anlamaktayız. Ağız açık, burun ağır hasar görmüş şekildedir.

⁶⁰⁴Çalık Ross, 2010, **a.g.k.**, s. 171-176.

⁶⁰⁵Magie, 1950, **a.g.k.**, s. 619- 622; Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, xxvii, s. 86, no: 182.

Herakles heykel grubu, heykel tekniği ve sondaj çalışmaları nedeniyle, MS 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilir. MS 2. yüzyılda İmparator Hadrian merkezi Atina olan Panhelenik festivali kurdu. Anadolu şehirlerinin, bir Yunan atası veya Yunan kurucu efsanesini kanıtlamaları halinde bu festivale katılmalarına izin verildi. Pausanias'ın bahsettiğine göre, Atina'daki bir galeriye şehirlerin kurucularının bronz heykelerini getirme şartı koşuldu. Nakoleia kentinde bir Pergamon atası olan Kral Telephos'u şehirlerinin kurucusu olarak seçmiştir. H.S. Alanyalı, Nakoleia kentinin, biri Atina'da diğeri Nakoleia kentine yerleştirilmiş olan Telephos heykellerinin olabileceğini düşünmektedir. Bizanslı tarihçi Stephanus, Nakoleia kentinin kurucu perisi Nakole veya Daskylos'un oğlu Nakolos olduğundan bahsetmiştir. Telephos'un babası olan Herakles, Nakoleia şehir sikkelerinde şehrin kurucusu (ktistes) olarak kabul edilmektedir. Frig kökenli olduğu bilinen Herakles kelimesi, baba anlamına gelmektedir. Herakles Nakoleia kentinin babası olarak anılmaktadır. Telephos ve babası Herakles, Nakoleia kentinin kurucusu, atası olarak bilinmektedir⁶⁰⁶. Greco-Roman Phrygia'daki yerel kültür üzerine ayrıntılı bir çalışma yapan T. Drew Bear, Nakoleia'daki Herakles kültüründen bahsetmiyor⁶⁰⁷. Ancak Herakles, W.M. Ramsay tarafından burada önemli bir tanrı olarak kabul edilmektedir⁶⁰⁸. D. Magie⁶⁰⁹ ve A.H.M. Jones⁶¹⁰ dahil modern bilim uzmanları Herakles'in Nakoleia'nın efsanevi kurucusu olarak düşünülüp düşünülmeyeceği konusunda kararsızdılar.

A.H.M. Jones, Nakoleia'daki Herakles heykelinin kopyasının yapıldığı Roma dönemini göz önünde bulundurarak Strabon'a göre Aezanai, Cadi, Cotiaem, Dorylaeum, Midaem ve Nakoleia gibi altı şehri içeren Frigya Epiktetos birliği federal bir sikke yayımladığını belirtmiştir⁶¹¹. Herakles, Nakoleia sikkelerinde belirgin bir şekilde görülmektedir⁶¹². Bu şehirlerden gelen sikkeler üzerinde, tek başına Herakles veya Herakles Telephos çiftinin de oldukça yaygın şekilde tasvir edildiği görülmektedir⁶¹³.

⁶⁰⁶Alanyalı, 2005, **a.g.k.**, s.2-4.

⁶⁰⁷T. Drew Bear (1976). *Local cults in Graeco-Roman Phrygia*. Roman and Byzantine Studies, Fall, 17, 3; Periodicals Archive Online, s.251-252.

⁶⁰⁸Ramsay, 1882, **a.g.k.**, s. 124-125.

⁶⁰⁹Magie, 1950, **a.g.k.**, s. 637.

⁶¹⁰Jones, 1971, **a.g.k.**, s.67.

⁶¹¹Jones, 1971, **a.g.k.**, s. 60.

⁶¹²Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, no: xxvii

⁶¹³Aulock, 1987, **a.g.k.**, s. 27 no: 224, s. 7, s. 23, no: 751, s. 24, no: 762, s. 26, no: 814-815, s. 27, no: 824, Telephos, no: 865 vd.

Görsel 3.1. *Herakles-Telephos* (Gönülal, 1990)

Görsel 3.2. *Herakles-Telephos* (Gönülal, 1990)

Görsel 3.3. *Herakles ve Telephos* (Çalık Ross, 2010)

3.1.2. Mimari Buluntular

3.1.2.1. Ayterek Kilisesi

Seyitgazi'den Akhisar'a giderken kuzeyde kalan bir kilisedir. Kilise girişi, batı duvarın ortasından yuvarlak kemerli ve alınlıklı bir kapıdan girişi mevcuttur. Kilise, doğu-batı istikametinde dikdörtgen planlı olup beşik tonuzludur. Naosun kuzey ve güney duvar içinde sekiler şeklinde iki tane yuvarlak kemerli niş vardır. Yarım yuvarlak şeklindeki apsisinin önünde bir seki ve altar oyulmuştur⁶¹⁴.

3.1.2.2. Mozaik

Seyitgazi'de İkiçeşme Mahallesi, Karaköprü Caddesi no: 32 adresinde oturmakta olan Abdülkerim Görgülü, evinin avlusunda, atıksu çukuru kazmak için çalışma yaparken zeminde farklı bir durumla karşılaşınca Seyitgazi Müze Müdürlüğüne haber vermiştir. M. F. Özçatal ve ekibinin incelemeleri sonucunda zeminin renkli taşlardan oluşmuş bir yer mozaiği olduğu anlaşılmıştır. Mozaikteki Yunanca yazıt E. Varinlioğlu ve T. Drew Bear tarafından okunmuş ve günümüze kazandırılmıştır. Etrafı saç örgüsü motifleriyle çevrelenmiş mozağin üst kısmında içerisinde üç satır olan yazıtta; “*Nakoleia şehrinin savcısı Fl(avius) Eusebios (eşi) Helena ile beraber dua edip bu mozaği yerleştirdiler*”⁶¹⁵.

Görsel 3.4. Mozaik (Özçatal, 1998)

⁶¹⁴Olcay Uçkan, 2010, a.g.k., s. 116.

⁶¹⁵Özçatal, 1998, a.g.k., s. 532; SEG 47, 2000, no: 1746.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. NÜMİSMATİK VE EPİGRAFİK BELGELER KATALOĞU

Bu bölümde tüm antik kentlerde olduğu gibi Nakoleia antik kentinde de bulunmuş ve tarihe birinci dereceden ışık tutacak olan nümismatik ve de epigrafik (yazılı) belgeler incelenecek olup katalog halinde verilecektir.

4.1. Nümismatik belgeler (sikkeler)

Kat 1

Domitianus (MS 84-96)

Görsel 4.1. Domitianus Dönemi
Nakoleia Sikkeleri

Ön Yüz: Domitianus'un defne çelenkli başı sağ tarafa dönüktür. Yazı şu şekildedir: AYT. ΔOMITIANOΣ
KAIΣAP ΣEB ΓEP

Arka Yüz: Başında polos olan Demeter? tahta oturmuş şekilde verilmiştir. Yönü sola dönük olup sağ elinde bir fiyale tutarken sol eliyle de asasına yaslanmış pozisyonundadır. Yazı şu şekildedir: NAKO-ΛEΩN.

AE 9, 54 gr; RPC 1417⁶¹⁶.

Kat 2

Görsel 4.2. Domitianus Dönemi
Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Domitianus başına diadem ve şua bir taç takmış ve yönü sağa doğrudur. Sikke üzerindeki yazı: AVT ΔOMITIANOΣ KAIΣAP ΣEBΓEP

Arka Yüz: Herakles ayakta durmuş pozisyonundadır, yönü sola doğrudur ve sol omzuna aslan postu atılmış şekilde olup sağ eliyle sopasına yaslanmış vaziyettedir. Sikke üzerindeki yazı: NAKO-ΛEΩN.

AE 4, 84 gr. 20 mm., RPC II 1418⁶¹⁷.

⁶¹⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=405595>; (Erişim Tarihi: 01.03.2021)

⁶¹⁷<https://www.acsearch.info/search.html?id=1123036>; (Erişim Tarihi: 01.03.2021)

Kat 3

Traianus (MS 98- 117)

Görsel 4.3. Traianus Dönemi
Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Defne yapraklı taç takmış Traian başı sağ tarafa dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: AV NEP TRAIANOS KAIΣAP ΣΓΔ

Arka Yüz: Demeter, tahta oturmuş şekilde olup sağ elinde buğday başağı, sol elinde bereket boynuzu tutmaktadır.

Sikke üzerindeki yazı: ΕΠΙ ΑΚΥΛΛΙΟΥ ΠΡΟΚΛΟΥ ΝΑΚΟΛΕΩΝ

AE 10.61. gr., 25 mm., RPC III 2656⁶¹⁸.

Kat 4

Görsel 4. 4. Traianus Dönemi Nakoleia
Sikkesi

Ön Yüz: Defne yapraklı taç takmış Traian başı sağ tarafa dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: AYT NEP TRAIANOS KAIΣAP ΣΕΓΔ.

Arka Yüz: Artemis, kısa bir khiton giymiş şekilde olup ayakta durmaktadır. Sağ elinde tutmuş olduğu mızrağa yaslanmış şekilde olup sol elinde ise ok ve yay tutmaktadır.

Sikke üzerindeki yazı: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ.

AE 12,45 gr., VonAulock Phrygien 646⁶¹⁹.

Kat 5

Görsel 4.5. Traianus Dönemi
Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Defne yapraklı bir çelenk takmış Traian'ın başı sağa doğru dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: AV NEP TRAIANOS KAIΣAP Σ.

Arka Yüz: Asklepios, ayakta durmaktadır. Sağ elinde yılanlı bir asa tutarken sol eli arkasına yaslanmış şekildedir. Yönü sola doğru karşıya bakar şekildedir.

Sikke üzerindeki yazı: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ.

AE 6,43 gr. 21 mm., VonAulock Phrygien 656⁶²⁰.

⁶¹⁸<https://www.acsearch.info/search.html?id=214768;>

<https://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=1504>; (Erişim Tarihi: 01.03.2021)

⁶¹⁹<http://numismatics.org/collection/1944.100.50540>; (Erişim Tarihi: 01.03.2021)

⁶²⁰<https://collections.mfa.org/objects/260912>; (Erişim Tarihi: 01.03.2021)

Kat 6

Görsel 4. 6. Traianus Dönemi Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Traian, başına defne yapraklı bir çelenk takmış ve yönü sağ tarafa dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: AV NEP TPAIANO-Σ KAIΣAP Σ

Arka Yüz: Apollon ayakta durmaktadır ve çıplak bir vaziyettedir. Sağ elinde defne dalı tutarken sol elinde yay vardır.

Sikke üzerindeki yazı: N-AKO-ΛΕΩΝ

AE 4,89 gr. 20 mm., VonAulock Phrgien 660⁶²¹.

Kat 7

Görsel 4. 7. Traianus Dönemi Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Traian şua taçlı bir taç takmış ve başı sağ tarafa dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: AN TPAIANOC KAICAP

Arka Yüz: Frig başlığı ile tanrı Men bol dökümlü büstü ile yönü sağ tarafa dönüktür. Omuzlarında hilal vardır. Sikke üzerindeki yazı: NAKO-ΛΕΩΝ.

AE 4,00 gr. 19 mm.; Naumann, Auc 58, lot. 346⁶²².

Kat 8

Caracalla (MS 198-217)

Görsel 4. 8. Caracalla Dönemi Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Caracalla defne yapraklı bir çelenk takmış başı sağ tarafa dönüktür. Sakallı bir şekildedir. Sikke üzerindeki yazı: ANΓΩNINOC AYTOYCTOC

Arka Yüz: Herakles ayakta durmuş şekildedir. Yönü sağ tarafa dönüktür. Sol omuzu üzerine

atılmış bir aslan postu sağ eliyle bir sopaya yaslanmış pozisyonundadır.

Sikke üzerindeki yazı: EΠI ONHCIMOY APX NAKOΛEΩN

AE 19,78 gr. 33 mm. ölçülerindedir. VonAulock Phrygiens I 678⁶²³.

⁶²¹<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313845>: (Erişim Tarihi: 01.03.2021)

⁶²²<https://www.acsearch.info/search.html?id=4410777>: (Erişim Tarihi: 01.03.2021)

⁶²³E. Tarakan (2019). *Dorylaeum, Midaeum, Nakoleia Sikkeleri*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, s. 161.

Kat 9

Görsel 4.9. Caracalla Dönemi
Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Şua bir taç takmış Caracalla sakallı bir şekilde olup yönü sağ tarafa dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: ANTΩNINOC-AVTOVCTOC

Arka Yüz: Hygeia ve Asklepios karşılıklı bir şekilde ayakta durmaktadır. Uzun bir khiton giymiş Hygeia, Hygeiaphialeden yılan beslemekte olup yönü sağa dönüktür. Asklepios ise sol eliyle yılanlı bir asa

tutmakta olup yönü sol tarafa dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: NAK-O-ΛEΩN

AE 9, 41 gr. 25 mm. ölçülerindedir⁶²⁴.

Kat 10

Görsel 4.10. Caracalla Dönemi
Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Şua bir taç takmış Caracalla'nın yönü sağ tarafa dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: ANTΩNINOC-AVTOVCTOC

Arka Yüz: Artemis ayakta durmuş pozisyonda olup sağ elinde mızrak sol elinde yay tutmaktadır. Yönü sağ tarafa dönüktür ve khiton giymiştir. Sikke üzerindeki

yazı: NAKO-ΛEΩN

AE 8, 42gr. 25/26 mm, 12 saat yönündedir ölçüleri. SNG Tübingen 4174⁶²⁵.

Kat 11

Geta (MS 198-209)

Görsel 4.11. Geta Dönemi Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Geta başı sağ tarafa dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: Π CEIT ΓETAC KAI

Arka Yüz: Noktalı bordür içerisinde Zeus Keraunios'un yönü sağ tarafa dönüktür. Sağ eli ileri uzatmış ve elinde yıldırım vardır.⁶²⁶ Sikke üzerindeki yazı: NAKO-Λ-EΩN

AE 5, 45 gr. 21 mm. ölçülerindedir⁶²⁷.

⁶²⁴<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531392q>; (Erişim Tarihi: 02.03.2021)

⁶²⁵Tarakan, 2019, **a.g.k.**, s. 162.

⁶²⁶Zeus Keraunios için bkz: J. W. Elderkin (1940). *Bronze Statuettes of Zeus Keraunios*, American Journal of Archaeology, Vol. 44, s. 225-233, no: 2.

⁶²⁷<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531396c>; (Erişim Tarihi: 03.03.2021)

Kat 12

Görsel 4.12. Geta Dönemi Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Geta'nın başı sağ tarafa dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: Π C E I I T Γ E T A C K A I

Arka Yüz: Apollon ayakta durmuş şekildedir. Sağ eliyle defne dalı, sol eliyle de yay tutmaktadır.

Sikke üzerindeki yazı: NAKO-Λ-EΩN
AE 5, 89 gr. 21 mm. ölçülerindedir⁶²⁸.

Kat 13

III. Gordianus (MS 238-244)

Görsel 4.13. III. Gordianus Dönemi Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Defne yapraklı taç takmış II. Gordianus'un drapeli büstünün yönü sağ tarafa dönüktür. Sikke üzerindeki yazı: M A N T Γ O P Δ I A N O C A Y T

Arka Yüz: Demeter tahtta oturmuş şekilde olup khiton giymiştir. Yönü sola bakmaktadır. Sağ elinde buğday başakları tutarken sol eliyle de

bereket boynuzunu tutmaktadır. Sikke üzerindeki yazı: NAK-O-ΛEΩN

AE 9,94 gr. 28 mm. ölçülerindedir⁶²⁹.

Kat 14

Görsel 4.14. III. Gordianus Dönemi Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: III. Gordianus, başına şua bir taç takmış ve yönü sağ tarafa bakmaktadır. Sikke üzerindeki yazı: M A N T Γ O P Δ I A N O [C A] Y T

Arka Yüz: Nymphe Nakoleia? Tahta oturur bir pozisyonudadır yönü sol tarafa dönüktür. Sağ eliyle başını kavramış şekilde olup sol eliyle de bereket boynuzu ve bir çocuk tutmaktadır. Başını da çocuğa

doğru dönmüş şekildedir. Sikke üzerindeki yazı: NAKO-ΛEΩN

AE 16, 06 gr. 32,7 mm. ölçülerindedir⁶³⁰.

⁶²⁸<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531395z?rk=386268;0>; (Erişim Tarihi: 03.03.2021)

⁶²⁹<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313986>; (Erişim Tarihi: 03.03.2021)

⁶³⁰<https://www.acsearch.info/search.html?id=225289>; (Erişim Tarihi: 03.03.2021)

Kat 15

Görsel 4.15. III. Gordianus Dönemi
Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Defne yapraklı bir taç takmış III. Gordianus'un drapeli büstü sağ tarafa bakmaktadır. Sikke üzerindeki yazı: M ANT GOP-ΔIANOCAYT

Arka Yüz: Nehir tanrısı Parthenios, kayalıklara yaslanmış bir şekilde olup iki elinde de saz demeti tutmaktadır.

Sikke üzerindeki yazı: NAKOΛΕΩ-N ΠΑΡΘΕΝ/ΙΟC

AE 6,20 gr. 23 mm. ölçülerindedir⁶³¹.

Kat 16

Görsel 4.16. III. Gordianus Dönemi
Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Defne yapraklı bir taç takmış III. Gordianus'un drapeli büstünün yönü sağ tarafa bakmaktadır. Sikke üzerindeki yazı: M ANT GOP-ΔIANOCAYT

Arka Yüz: Hygeia ve Asklepios karşılıklı bir şekilde ayaktadır. Sol tarafta Hygeia, khiton giymiş ve fiyaleden yılan beslemektedir ynü sağ

tarafa bakmaktadır. Asklepios, sol eliyle yılanlı bir asa tutmakta olup yönü sol tarafa bakmaktadır. Sikke üzerindeki yazı: NAKO-ΛΕΩΝ

AE 5, 37 gr. 24 mm. ölçülerindedir⁶³².

Kat 17

Görsel 4.17. III. Gordianus Dönemi
Nakoleia Sikkesi

Ön Yüz: Defne yapraklı taç takmış III. Gordianus'un drape giymiş büstünün yönü sağ tarafa doğrudur. Sikke üzerindeki yazı: M ANT GOPΔIANOAYT

Arka Yüz: Hermes, ayakta durmaktadır ve çıplaktır. Yönü sol tarafa doğrudur. Sol eliyle

keykaion sağ eliyle de para kesesi tutmaktadır. Sikke üzerindeki yazı: NAK-O-ΛΕΩΝ
AE 2, 60 gr. 20 mm⁶³³.

⁶³¹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531399>: (Erişim Tarihi: 03.03.2021)

⁶³²Tarakan, 2019. a.g.k., s. 167.

⁶³³Tarakan, 2019, a.g.k., s. 168.

Kat 18

Gallienus (MS 253-268)

Görsel 4.18. Gallienus Dönemi Nakoleia Sikkesi

Sikke üzerindeki yazı: NAK-O-ΛΕΩΝ

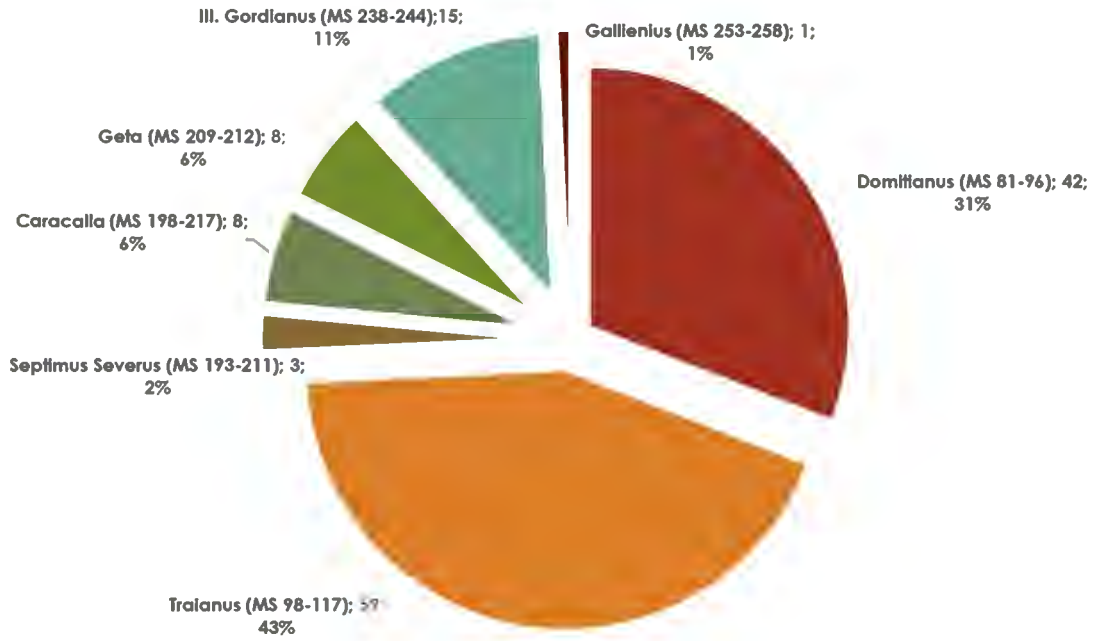
AE 11, 04 gr. 28 mm.⁶³⁴

Ön Yüz: Defne yapraklı çelenk takmış Gallienus'un başı sağ tarafa bakmaktadır.

Sikke üzerindeki yazı: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟCΑΥΤ

Arka Yüz: İmparator, dört nala doğru koşmakta olan atın üzerinde olup yönü sağ tarafa dönüktür.

Nakoleia kentinin Roma İmparatorluk Döneminde basılan sikkelerin imparatorlara göre sayısal dağılımı

Grafik 4.1. Sikkelerin imparatorlara göre sayısal dağılımı

⁶³⁴Tarakan, 2019., a.g.k., s. 168.

MS III. yüzyıl Roma'sında bir kriz olduğu ve bu durumun sikke dağılımına da yansdığı görülmektedir. Sikkelerde de görüldüğü gibi İmparatorluğun yükselişle beraber Nakoleia'da bu yükselişten nasibini almış, Akdeniz havzasındaki diğer bütün kentler gibi Nakoleia sikkelerinde de büyük bir artış dolayısıyla ekonomik bir canlanma kendini göstermiştir. Fakat III. yüzyılda yaşanan kriz olumsuz anlamda Frigya'nın bu kentine de yansımış olup biz bu krizin etkilerini sikkelerden görmekteyiz.

Nakoleia'da sikke basımı genel tabiriyle, Roma'da Domitianus ile başlamış olup Traian ile sürmüştür. Nakoleia antik kentinde, en yoğun sikke basımının Domitianus ve Hadrian döneminde olduğu görülmektedir. Sikkelerin arka yüzlerindeki figürlere bakacak olursak Nakoleia sikkelerinde Kybele ve Zeus yerine daha çok Demeter ve imparatorların at üzerindeki tasvirleri göze çarpmaktadır. Yazıtlar üzerinde ise Demeter'e rastlanmazken daha çok Ana Tanrıça Meter'e ve Zeus'a adanan yazıtlara rastlanmıştır⁶³⁵. MS II. ve III. yüzyıllarında Nakoleia sikkelerinde Parthenios (Seyit Çay), nehir tanrısı olarak Traian ve III. Gordianus dönemi sikkelerinde betimi görülmektedir⁶³⁶. Parthenios, uzanır vaziyette elinde saz demeti tutmuş bir şekilde tasvir edilmiştir.

4.2. Epigrafik belgeler

Nakoleia antik kentinde bulunmuş epigrafik belgeler arasında yazıtlar, yazıtlarda kendi arasında onur yazıtları, adak yazıtları ve mezar yazıtları olarak ayrılmış olup sınır taşları (mil) da bu başlık altında incelenecektir.

4.2.1. Yazıtlar

Yazıtlar; Onur Yazıtları, Adak Yazıtları, Mezar Yazıtları ve Sınır Taşları (Mil) şeklinde ayrılmaktadır.

---

⁶³⁵Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 335- 342, no: 98-99, 102, 110, 115; Cox ve Cameron, 1937, **a.g.k.**, s. 106 vd, no: 221, 223.

⁶³⁶Haspels, 1971, **a.g.k.**, s. 25.

4.2.1.1. Onur Yazıtları

Kat 19

Buluntu yeri: Seyitgazi

Yayın Yeri: Mordtmann, 1860, s. 279; CIL III, 350; Christol ve Drew-Bear, 1986, s. 53-55, no: 4.

d(omino) n(ostro)	
2 F[l](avio) C[l](audio)	
Iuliano	“Bizlerin efendisi, zafer kazanan ve fetihler
4 victori ac	yapan ebedi Fl(avius) Cl(audius) Iulianus’u
t[r]iumfatori	(Nakoleia halkı onurlandırdı).”
6 perpetuo Aug-	
usto.	

Kat 20

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de Camide bulunmuştur.

Yayın Yeri: Ramsay, 1882, s. 121-22; IGR IV, n: 544.

Τ ΙΛΙΟΣ		T. [A]ἴλιος
ΑΥΡΗΛΙΟΣ	2	Αὐρήλιος
ΣΕ ΑΣΤΟ		Σε[β]αστο[ῦ]
ΑΠΕΛΕΥΘΕ	4	ἀπελεύθε-
ΡΟ Ν ΤΤΡ		ρο[ς] Ν[ίγ]ε[ρ].

Görsel 4.19. (Ramsay, 1882: 122)

“İmparatorun azatlısı T(itus) Aelius Aurelius, Niger (onurlandırıldı).”

Yazıtın son satırında W.M. Ramsay, imparator tarafından T. Aelius Aurelius adı verildiğini belirtmiştir. Bu olay T. Aelius Antoninus döneminde gerçekleşmiş olmalı ve Aurelius ismi imparatorluk unvanının bir parçası olmasa da imparatorun soyadıydı bkz. Ramsay, 1882, s. 122.

Kat 21

Kaide

Malzeme: Mermer

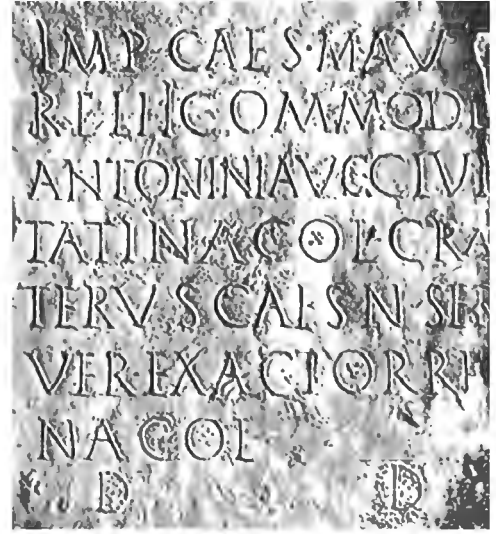
Buluntu Yeri: Seyitgazi Tekke’nin giriş koridorunun iç duvarındadır.

Ölçüler: Yüksek; 12 cm, Gen; 50 cm, Kal; 57 cm; Harf Yüksek; 4cm.

Yayın Yeri: Mordtmann, 1860, s. 273; Steuart, 1842, s.14; CIL III, no: 349; Ramsay, 1882, s. 123; Mordtmann, 1925, s.361; Cox ve Cameron, 1937, s. 92-93, no: 197

Görsel 4.20. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 46)

Görsel 4.21. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 46)

- * pro salute
- 2 Imp (eratorios) Caes (aris) M. Aurelii Commodi
- 4 Antonini Aug(usti), civitatis Nacol(ensium) CraterusCaes (aris) n(ostri) ser(vus) ve(na), exactor r(ei) p(ublicae)
- 8 Nacol (ensium), d(ono)d(edit)

“Sağlıkla, İmp(arator) Caes(ar) M(arcus) Aurelius Commodus Antoninus Augustus’a, bizim (Efendimiz) Caesar’ın doğuştan kölesi, Nakoleia kentine exactor, r(ei) p(ublicae) Nacol(ensium) (olan) Craterus hediye etmiştir.”

Tarih: MS. 180

Kat 22

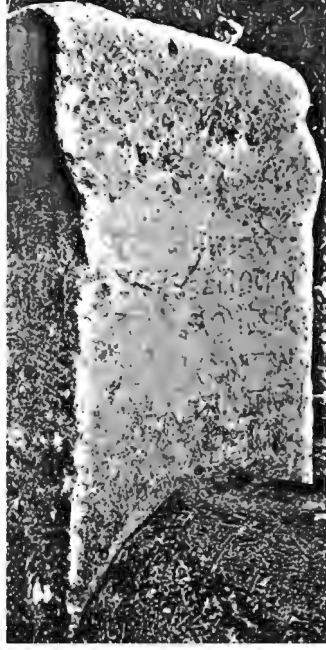
Altar

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de Tekke’nin avluyla giriş koridorunun arasındaki korkulukta sütünü destekleyen oldukça yıpranmış bir altardır.

Ölçüler: Yüksek; 114 cm, Gen; 55 cm; Kal: 39 cm; Harf Yüksek: 2,5-3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 93-94, no: 199; Mordtmann, 1860, s. 273; Stuart, 1842, s.14.

Görsel 4.22. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 46, 1)

τὸν γῆς καὶ θαλάσ-

2

σης δεσπότην

Τ. Φούλουιον Ἰού-

4

νιον Κυαῖτον

ἢ λαμπ[ρ]οτάτη

6

Νακολέων πό-

[λις].

“Karanın ve denizin efendisi T(itus) Fulvius Iunius Quietus’u, pek seçkin Nakoleia kenti (onurlandırdı).”

Tarih: MS. 260-261.

Kat 23

Blok

Malzeme: Dokimeion mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi

Yayın Yeri: Mordtmann, 1860, s. 271-272; Ramsay, 1882, s.122-123; CIG III, no: 3818.

ΗΒΟΥΛΗΝΑΙΟΛΗΜ
ΟΠΡΥΜΝΗΣΣΕΩΝΕ
ΜΗΣΙΝΠΑΙΛΙΟΝΚΛΑ
ΛΙΑΝΟΝΝΙΓΕΡΑΝΕΟΝ
ΡΩΑ

Görsel 4.23. (CIG III, s. 4)

ἡ βουλῆ [καὶ] ὁ δῆμ[ος]

2

ὁ Πρυμνησέων ἐ-

[τεί]μησ[ε]ν Π. Αἴλιον Κλα[υδ]-

4

ιανὸν Νίγερα νέον

[ῆ]ρωα.

“Prymnessosluların danışma ve halk meclisi genç kahraman P(ublius) Aelius Claudianus Niger’i, (onurlandırdı).”

Kat 24

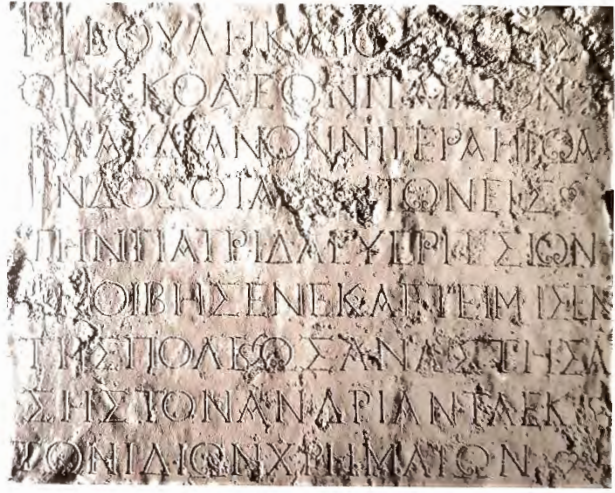
Dikdörtgen blok

Malzeme: Gri mermer ve bazı kısımlarında mor renk izleri vardır.

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 172 cm; **Gen;** 88 cm; **Kal;** 84 cm; **Harf Yüksekliği;** 38 cm.

Yayın Yeri: Mordtmann, 1860, s.271; Ramsay, 1882, s. 123; SEG 6, no: 88; Cox ve Cameron, 1937, n: 203, s. 96, no: 203.

Görsel 4. 24. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 47,1)

ή βουλή καὶ ὁ [δῆμ]ος
2 ὁ Νακολέων Π. Αἴλιον
Κλαυδ[ι]ανὸν Νίγεραι ἥρωα
4 ἐνδοξότα[το]ν τῶν εἰς *
τὴν πατρίδα εὐεργεσιῶν
6 [ἀ]μοιβῆς ἕνεκα ἐτείμησεν
τῆς πόλε * ως ἀναστησά-
8 σης τὸν ἀνδριάντα ἐκ *
τῶν ἰδίων χρημάτων. *

Görsel 4.25. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 47,2)

“Nakoleia’nın Danışma
ve Halk Meclisi
vatanına ha-
yırseverliklerinin
karşılığı nedeniyle son
derece ünlü bir
kahraman (olan)
P(ublius) Aelius
Claudianus Niger’i
kentin kendi kasasından
heykelini dikerek onur
landırdı.”

Kat 25

Levha

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi

Ölçüler: Yüksek; 1, 12 cm; Gen; 64 cm; Kal; 62 cm; Harf Yüksek; 4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 97 no. 204, lev. 48.

Görsel 4.26. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 48)

είσανγείλαντος [Μάρκ]-
2 ου Ἰουλ(ίου) Ἰβύκου π[ρωτ]-
άρχοντος τοῦ κα[ἰ ...]-
4 λου καὶ Μάρκου β' υ[ιοῦ]
συνάρχοντος
6 φυλῆ ἰ' Παρθεν[ιάς]
ἑτείμησεν *Τ. Αἴ[λ]ιο[ν]
8 Ἑρμῆν ν[ε]ώτ[ερον]
Τ. Αἰλίου Ἑρμοῦ υἱ[ὸν ἀγο]-
10 ρανομήσαντα ἐπι[δόξως]
τὸν ἑαυτῶν γραμμ[ατ]έ[α]
12 καὶ εὐεργέτην
ἐπιμελητεύοντος [τῆς]
14 φυλῆς
Ἀπολλωνίου Ἄγ[θου].

* * (?)

“II. Marcus oğlunun arkhonluğu ve Iulius ismiyle de bilinen Ibucus’un başarkhonluğu sırasındayken bildirildi. Apollonius Antos’un... phyleye özen gösteren kendilerinin yazmanı ve hayırseveri, onurlu bir şekilde agoronomosluk yapmış T(itus) Aelius Hermes’in, daha genç oğlu T(itus) Aelius Hermes’i Parthenia’nın on phylesi onurlandırdı”.

Kat 26

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi.

Ölçüleri Yük; 50 cm; **Gen;** 68 cm; **Kal;** 45 cm; **Harf Yük;** 5,5 cm.

Yayın Yeri: Ramsay, 1882, s. 125; Cox ve Cameron, 1937, s. 98-99 no. 205, lev. 48.

οἱ νέοι ἐτίμη-
2 σαν Γάϊον Ἀν-
τίστιον Ἀχα-
4 ἰκὸν ἱερέα τ-ῶν
ἐφήβων
6 καὶ προηγη-
[τὴν -----]

Görsel 4. 27. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 48)

“Ephebos’ların rahibi ve önderi, Gaius Antistius Akhaicus’u gençler onurlandırdılar”.

Cox ve Cameron steli bulduklarında stel, Tekke’de bazilikanın temel duvarının içinde durmaktaymış ve kireç taşından olan stel yukarı ve aşağıdan kırık bir vaziyettedir.

Kat 27

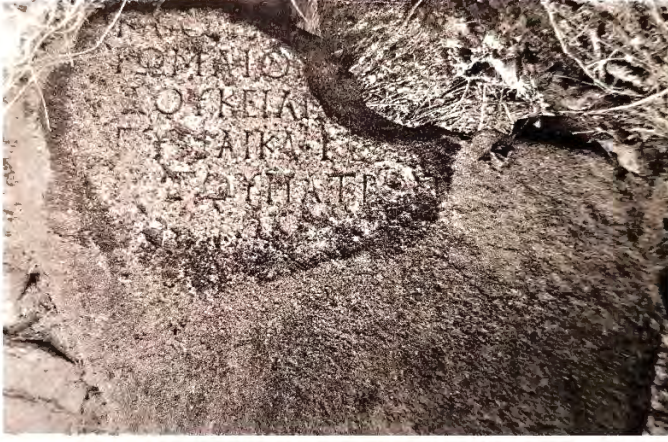
Kırık bir blok parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de hamamın yanındaki harap olmuş bir evin temelindeki kırık blok parçası üzerindedir.

Ölçüler: Yük; 71 cm; Gen; 1 cm; Kal; 39 cm; Harf Yük; 45 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 115 no. 240.

Görsel 4.28. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 53)

καὶ Ο[υαλέριος (?)]
 2 Ῥωμαῖο[ς .....]
 Λουκειλίαν [τὴν]
 4 γυναῖκα κ[αὶ τὸν]
 [αὐ]τοῦπάτρ[ω]ν[α]

“... ve Romalı Valerius eşi Loukeilia’yı ve kendisinin patronunu (onurlandırdı).”

Kat 28

Üçgen alınlıklı stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi

Ölçüler: Yüksek; 44 cm; Gen; 48 cm; Harf Yüksek; 2,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s 129 no. 280, lev. 58, 1-2.

Görsel 4.29. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 58,1)

[τὸ]ν πολὸν κάλλιστον
 2 ἄνδρα EN
 ΟΥ - Τ Ε C - C

“Son derece soylu bir adam (olan) filanca kişi (onurlandırıldı). - - -”

4.2.1.2. Adak Yazıtları

Kat 29

Stel

Buluntu Yeri: Seyitgazi

Harf Yüksek; 4,5 cm.

Yayın Yeri: Ramsay, 1887, s. 502, LXXIII.

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ
ΔΙΙ ΡΥΜΙΩ
ΕΥΧΗΝ

Κορνήλιος
2 Αντώνιος
Διΐ Ρυμίω
4 εὐχήν.
“Cornelius Antoninus, Zeus Rhumios’a
(Rhumius?) adağı (adadı).”

Görsel 4.30. (Ramsay, 1887: 502, no. LXXIII)

Kat 30

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bazilikayı çevreleyen duvarın iç yüzeyinde bulunmuş yukarısından kırılmış durumdadır.

Ölçüler: Yüksek; 72 cm; Gen; 30 cm; Kal; 14 cm; Harf Yüksek; 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 99-100, no: 207, lev. 48.

Görsel 4.31. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 48)

.....
.ΓΟΝΗΣΚ..
2 ΝΑΝΠΙ... ΓΟΝΗΣΚ..N
ΣΛΙΚΑΙ... ΛΑΝΠΙ...ΣΛΙ
4 ΥΝΗΕΠ... ΚΑΙ...ΥΝΗΕ
ἀρχιερ... Π... ΠΑ...[D-
6 .ΠΑ.... [Δ]-]emados
ημᾶδος. (adağı adadı).”

Bu yazıtta okunamayan altıncı satırı W.M. Ramsay, bu bölgedeki imparator kültünün baş rahibi, yüksek rütbeli bir kişiden bahsedildiğini dile getirmiştir. (Ramsay 1882, s. 127).

Kat 31

Altar

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi

Ölçüler: Yüksek; 95 cm; Gen; 38 cm; Kal; 36 cm; Harf Yüksek; 2,5-4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 100 no. 208, lev. 48

Görsel 4.32. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 48)

	Αεζηνο-	
2	ἰ ἐνχώρι-οι	“Aezenos yerlileri,
	Μηνι	Men Tuitenos’a adağı
4	Τουιτη- [v]ϙ	(adadılar).”
	εὐχίην.	

Kat 32

Altar

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de Derebenek Cami’nin yanında bulunan çeşmenin altında gömülü mermer bomos üzerindeki yazıt.

Ölçüler: Yüksek.: 76 cm; Gen.: 34 cm; Kal.: 27 cm; Harf Yüksek.: 2-3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 100 no. 209, lev 48; Drew-Bear, 1978, s. 36.

Görsel 4.33. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 48,1)

Görsel 4.34. (Cox ve Cameon, 1937: no. 209 lev. 48,2)

Τυχάσ[ι]ος
2 Ἀπολωνίου
Μηνι εύχην
4 Κολιανοκομή-
τη[ς].

“Apolonius’un oğlu Tykhasios
Kolianokometes, Men’e adağı
(adadı).”

Kat 33

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi. Derebenek Cami’nin duvarında bulunmuştur.

Ölçüleri: **Yük;** 80 cm; **Gen;** 41 cm; **Kal;** 38 cm; **Harf Yük;** 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 101 no. 210, lev. 48.

Görsel 4.35. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 48)

Κωμηνοὶ (?)

2 Μηνὶ [ε]ὐ-
χὴν

4 [κα]ὶ Βεννε[ι] (?).

“Köylüler (?) Men ve Bennos için adağı (adadılar).”

Kat 34

Çift altar

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de Tekke camisinin duvarının tepesinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüç; 48 cm; Gen; 35 cm; Kal;13 cm; Harf Yüç; 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 101-102, no: 211; Mordtmann, 1860, s. 294, no: 6; IGR IV, s. 202, no: 542; Ramsay, 1884, s. 258, no: 9.

Θεῶ Ὑψίσ-

2 τῶ εὐ-
χὴν Ἀύ-

4 ρήλιος

Ἀσκλάπω-

6 ν ἦν ὁμο-
λό<γ>ησεν ἐν

8 Ῥώμη.

“Aurelius Asklaon
Roma’da karar verdiği
adağı Tanrı Hypistos’a
(adadı). “

MS 212

Görsel 4.36. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 49)

Kat 35

Buluntu Yeri: Seyitgazi.

Yayın Yeri: Ramsay, 1882, s. 125.

CI ΙΛΙΟΣ
ΝΤΩΝΙΟΣ
ΥΜ ΙΩ
ΕΥΧΗΝ.

Görsel 4.37. (Ramsay, 1882: s. 125)

	CI(αύδιος) Ἴλιος	“CL (audius) Ilius
4	(A)ντώνιος	Antoninus
	ΥΜ ΙΩ	ΥΜΙω, adağı
2	εὐχὴν.	(adadı).”

Kat 36

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de hamamın yanında harap olmuş bir evin duvarında bulunmuş.

Ölçüler: Yüksek; 40 cm; Gen; 39 cm; Kal; 37 cm; Harf Yüksek; 2,5- 4 cm.

Yayın Yeri: Ramsay, 1884, s. 257 no. 8; Cox ve Cameron, 1937, s. 102-103 no. 213.

Görsel 4.38. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 49)

	Σκαλατηνοὶ [Μ]-	
2	ητρι Κυβέλη εὐ-	“Skalatenoslular
	χὴν περὶ βο-	σιğırları için Meter
4	ων.	Kybele’ye adağı
		(adadılar).”

Kat 37

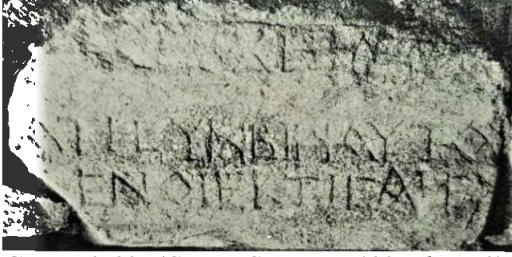
Parça

Malzeme: Kalker.

Buluntu Yeri; Seyitgazi’de Halil Onbaşı’nın evinde bulunmuş üst taraftan kırılmış durumdadır.

Ölçüler: **Yük;** 26 cm; **Gen;** 50 cm; **Kal;** 8 cm; **Harf Yüksek;** 4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 103 no. 214.

Görsel 4. 39. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 49)

[- - -].....XH.....

2 [- - - σὺν Ἀρχεστρ(?)]άτη συνβίω αὐτοῦ
[- - - εὐξά]μενοι ἐκτίσαμεν.

“[...] ...XH..... [...filanca kişi için eşi
Arkhestrates ile birlikte [...] adakta
bulduklarından dolayı (adağı) sundular.”

Kat 38

Sütun

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de çarşı ve kışla arasındaki yol üzerinde bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 43 cm; **Gen;** 23 cm; **Harf Yüksek;** 2,5-5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 104 no. 215.

Görsel 4.40. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 49)

- .....
- 2 .ΟΓΑ...
.ΤΗΝ...
- 4 [ε]ὐξάμε[νο]-
[ς] ὑπὲρ [έα]-
- 6 [υ]τοῦ κ(ἐ) [τ]-
[ῶ]ν ἰδίω[ν π]-
- 8 [ά]ντων ...
.ΝΗΝ...
- “...ΟΓΑ...ΤΗΝ...fi
lanca kişi adakta
bulduğundan
dolayı kendisi ve
tüm aile bireyleri
için (adağı adadı).”

Kat 39

Stel

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bir evde bulunmuştur.

Ölçüler; Yük; 77 cm; **Gen;** 53 cm; **Kal;** 12cm; **Harf Yük;** 3- 4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 104 no. 216.

- Ἄνδρων Τειμο-
- 2 θεοῦ Βαβείτ-
- ης ὑπὲρ τῶν ἰδί-
- 4 ων Διὶ Ἀβοζην-
- ῶ εὐχὴν.

“Teimotheos’un oğlu Andron Babaeites, ev halkı adına, Zeus Abozenos’a adağı (sundu).”

Görsel 4.41. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 49)

Kat 40

Altar

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de Derebenek Cami’nin yanındaki bir çeşmede bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 76 cm; Gen; 40 cm; Kal; 34 cm; Harf Yüksek; 3cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 104-105 no. 217.

Görsel 4.42. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 49)

οἱ Νεοπε-
2 υμ|α-
νη|γ-
4 οἱ *krater* π-
ερ|ἰ τ-
6 ἦς κ|[ώμ]-
[η]ς σωτ[ηρί]α-
8 ς Διὶ εὐχί-
ν.

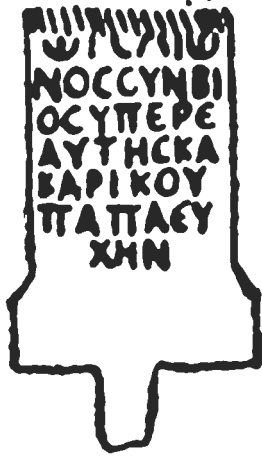
“Neopeimanenoslular köyün selameti için Zeus’a adağı (adadı).”

Kat 41

Stel

Buluntu Yeri: Seyitgazi

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 153, no: R 16.

	Ὠ[φ]ελίω-	
2	σύνβι-ος	
	ὑπὲρ ἐ-	“Ophelion’un
4	αυτῆςκα[ι]	κızı...falanca, kendisi ve
	Καρικου̃	Karikos için Papa’a adağı
6	Παπαεὺ	(adadı).”
	χῆν	

Görsel 4.43. (Cox ve Cameron, 1937: 153 no. R16 fig. 88)

Kat 42

Stel

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de hamamın yanındaki yıkık bir evin temelinde bulunmuştur.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 153-154 no. R17.

	Αὐρ.	
2	Μέναν-	
	δρος Ἡ-	“Heliodoros’un oğlu Aur(elius)
4	λιοδώρ-	Menandros Papa Prosoksida’ya
	ου Παπ-	adağı (adadı)”.
6	α εὐχῆν	
	Προσο-	
8	ξίδα.	

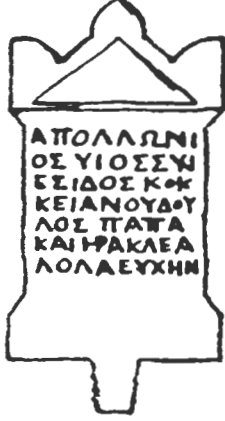
Görsel 4.44. (Cox ve Cameron, 1937: 154 no. R 17 fig. 89)

Kat 43

Stel

Buluntu Yeri: Seyitgazi

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 154, no: R. 18.

Görsel 4.45. (Cox ve Cameron, 1937: 154 no. R18)

- 2 ος υἱός Συν-
έσιδος Κοκ-
4 κειανοῦ δοῦ-
λος Παπα
6 καὶ Ἡρακλέα
ΛΟΛΑ εὐχὴν.
- “Cocceianus’un kölesi,
Synesis’in oğlu Apollonios
Papas’a ve Herakles’e LOLA,
adağı (adadı)”.

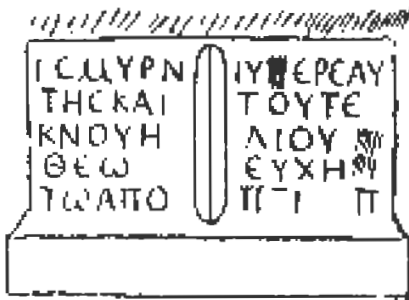
Kat 44

Çift altar

Buluntu Yeri: Seyitgazi.

Ölçüler: Yüksek; 26 cm; Gen; 24 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 154-155, no: R.20.

Görsel 4.46. (Cox ve Cameron, 1937: 155 no R20 fig. 92a)

- 2 Ἴσμύρνη ὑπὲρ ἑαυ-
τῆς καὶ τοῦ τέ-
κνου Ἡλίου
4 θεῶ εὐχὴν
τ[ῶ (?)] ἀπο Π.Ι.ΞΠ
6 ...ον

“İsmyrne kendisi ve çocuğu Helios için tanrıya adağı (adadı).”

Kat 45

Altar;

Malzeme: Çimento

Buluntu Yeri: Seyitgazi'nin kuzeybatısında Karapazar köyünde bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 66 cm; **Gen;** 51 cm /çelenk, 38 cm /gövde; **Harf Yük.:** 34 cm.

Yayın Yeri: SEG 28, 1978, no: 1176; Drew Bear, 1978, s. 50, no: 26.

Ἀλέξανδρος

2 λατύπος τὸ ἰ-

ερὸν κὲ τῶν κω-

4 μῶν τῆν Ὁμόν-

[οἶαν -----]

“Taşçı ustası Aleksandros tapınağı köylerinin Homonoia'sını...”

Kat 46

Stel

Buluntu Yeri: Seyitgazi'nin Ayvalı köyünde bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 54 cm; **Gen;** 36 cm; **Harf Yük;** 3-4 cm.

Yayın Yeri: SEG 28, 1978, no: 1172; Drew Bear, 1978, s. 51, no: 27.

Βάθυσ κὲ Τα-

2 τια περὶ τῶ-

ν ἰδίῳ <v> κὲ τῆς

4 [κώμης σω]-

[τηρίας - -]

“(Bathys ve Tatia ailesi ve köyün selameti için ... adağı (adadı).”

Kat 47

Heykelcik

Malzeme: Tabanı beyaz mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi'nin yakınlarında bulunan İkiçeşme ilçesinde bir hamamın temelinde bulunmuş bir heykelciğin üzerinde heykeli yapan heykeltıraşın isminin yazdığı iki satır yazıt mevcuttur.

Ölçüler: **Yük;** 9 cm; **Gen;** 30,5 cm; **Kal;** 17 cm; **Harf Yük;** 2-3 cm.

Yayın Yeri: SEG 28, 1978, no: 1201; Drew Bear, 1978, s. 51-52, no: 29.

Μένανδ[ρος - - -]

2 ἐπο[ί- -]

“Menandros...] yaptı [...]”

Kat 48

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Şu anda Eskişehir Müzesi; Env. No.: A-826-82.

Ölçüler: **Yük;** 28 cm; **Gen;** 20 cm; **Kal;** 20 cm; **Harf Yüksek;** 2 cm.

Yayın Yeri: Akyürek Şahin, 2006a, s. 143 no. 28; SEG 56, 2006, no. 1677.

Görsel 4.47. (Akyürek Şahin, 2006a: 143)

	Νεικόσ- *	
2	τρατος Δ[ο]-	
	κιμεύς ύ-ν	“Dokimeionlu
4	πέρ Ἀγαθ[ο]	Neikostratos
	ποδος [. . .]	Agathopous ...için
6	[. .].[. . . .]	[adağı] (sundu).”
	[. . εὐχίην].	

4.2.1.3. Mezar Yazıtları

Kat 49

Blok

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi.

Yayın Yeri: Ramsay, 1882, s. 121.

ΝΙΓΕΡΚΛΙΕΛ
ΡΟΞΔΟΥΛ
ΝΕΩΤΕΡΟ
ΖΩΝ
ΚΑΙ/
ΚΑΙ.

	Νίγερ, Καίσα-	“İmparator kölesi daha
2	ρος δοῦλ[ος]	genç (neoteros) Niger
	νεώτερος	hayattayken kendisi ve
4	ζῶν [ἐαυτῶ]	...için ve (mezarı
	καὶ [μητρὶ?]	yaptırdı)”.’
6	καὶ [τὸ μνημεῖον	
	κατεσκεύασεν].	

Görsel 4.48. (Ramsay, 1882: 121)

Kat 50

Buluntu Yeri: Seyitgazi; Cami'nin duvarının yukarısında durmaktadır.

Yayınlandığı Yer: Ramsay, 1882, s. 126.

οι δεῖνες Ἀρι[ς[τ]οκράτη υἱῶ γλυκυτάτῳ [ς]ήσαντ[ι] ἔτη δέκα ὀκτ[ώ] μνήμης χάριν.

“filanca kişiler hayatta olan 18 yaşındaki pek hoş oğulları Aristokrates için hatırası nedeniyle (bu mezar taşını diktirdiler)”.

Kat 51

Buluntu Yeri: Seyitgazi.

Yayınlandığı Yer: Ramsay, 1882, s. 127.

ὁ δεῖνα τῆ δεῖνα γλ[υκυτάτη συμβί]ῳ κὲ Ἀσκανίῳ κὲ Γ[α]λλικῶ κὲ Ἑρμιό[?]νῃ τέκνοις [τὸ μνη]μῖον ΥΜ [. . μνή]μης χάριν.

“filanca kişi pek tatlı falanca karısı için ve çocukları Askanius ve Gallicus ve Hermiones için hatırası nedeniyle (bu) mezarı (yaptırdı)”.

Kat 52

Kırık bir parça.

Malz.: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi'de Derebenek Cami'nin duvarında durmaktaydı.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 94-95 no. 201.

Görsel 4.49. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 46,1)

Görsel 4. 50. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 46,2)

[..... Καίσαρος]
2 [Γε]ρμανικοῦ τὸ β'
ὑπάτου δοῦ[λος]
4 Φίλωνι υἱῷ ζή[σαν-]
τι ἔτη ε' μῆνας δ' [ἡμέ]-
6 ρας κε'.

“İki kez konsül olan ...Kaisar Germanicus'un kölesi 25 gün, 4 ay, 5 yıl yaşamış olan oğlu Philon için (bu mezarı yaptırdı)”.

Kat 53

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Nalbat Mehmet'in evinin duvarında durmaktadır.

Ölçüler: Yüksek; 94 cm; Gen; 44 cm; Kal; 45 cm; Harf Yüksek; 2-3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 109 no. 227.

Görsel 4.51. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,1)

Görsel 4.52. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,2)

Görsel 4.53. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,3)

Μάρκῳ τῷ πο[λ]-
2 υτειμήτῳ Ἄλ-
έξανδρος πατρὶ
4 σὺν τ[ῆ] μητρὶ
Ζῳ[τι]κῆ καὶ
6 σὺν συ[μ]βίῳ Ἐλ-
πίδι Διὶ Βρ(ο)ντ-
8 [ῶ]ντ[ι] εὐχίην].

“Aleksandros annesi Zotike ve karısı Elpis ile birlikte pek değerli babası Marcus’a (bu mezarı yaptırdı) (ve) Zeus Bronton’a adağı (adadı)”.

Kat 54

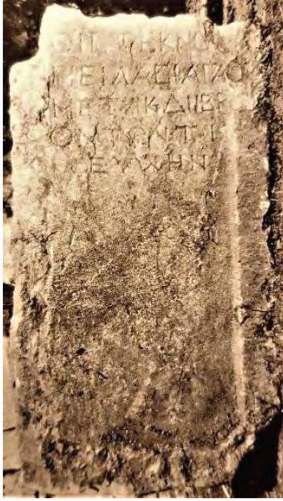
Stel

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, bir evde bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 84 cm; **Gen;** 46 cm; **Kal;** 2 cm; **Harf Yüksek;** 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 110 no. 228.

[.... σὺν τ]-
2 οῖς τέκνο[ις]
Μειλασία γα-
4 μετῆ κέ Διὶ Βρ-
οντῶντι
6 εὐχίην.

“filanca kişi çocukları ile birlikte eşi Meilasia için (bu mezarı yaptırdı) ve Zeus Bronton’a (sundu)”.

Görsel 4.54. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 51)

Kat 55

Altar

Malz.: Mermer

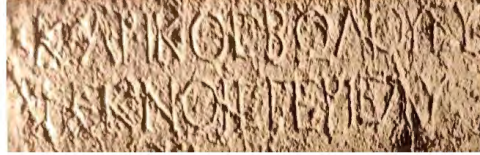
Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke üzerindeki mezarlıkta bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 102 cm; **Gen;** 34 cm; **Kal;** 34 cm; **Harf Yüksek;** 3 cm.

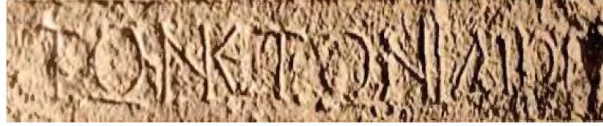
Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 110 no. 229.

Görsel 4.55. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,1)

Görsel 4.56. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,2)

Görsel 4.57. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,4)

Görsel 4.58. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 51,4)

Καρικὸς Βώλου σὺ[v]
2 τέκνοις περὶ ἑαυ-
τῶν κὲ τῶν ἰδίῳ
4 Διὶ Βροντῶντι εὐχὴν
κὲ Ἀππη συνβίῳ.

“Bolos’un oğlu Karikos çocukları ile birlikte kendileri ve aile üyeleri için Zeus Bronton’a adağı (adadı) ve karısı Appe için (bu mezarı yaptırdı) ”.

Kat 56

Stel

Malzeme: Mermer

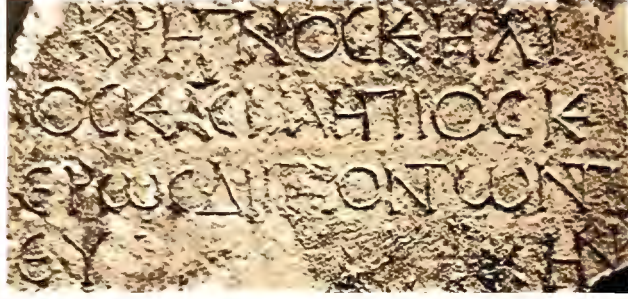
Buluntu Yeri: Seyitgazi, eski Han'da bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 96 cm; Gen; 54 cm; Kal; 21 cm; Harf Yüksek; 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 110-111 no. 230.

Görsel 4.60. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 52,1)

Görsel 4. 59. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 52,1)
Κρηπνός κε Ἥλι-

2	ος κε Ἀσκληπιός κε	“Krepnos, Helios,
	Ἔρωσ Διὶ Βροντῶντι	Asklepios ve Eros
4	εὐ - - - χήν	Zeus Bronton'a adağı
	κε μητρὶ Πι....	(sundular) ve pek hoş
		anneleri Pinute? için
6	[γλυ]κυτά[τη].	(bu mezarı
		yaptırdılar)”.

Kat 57

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, İsmail Oğlu Cafir'in evinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 94 cm; Gen; 33 cm; Kal; 43 cm; Harf Yüksek; 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 111 no. 231, lev. 52.

Görsel 4.61. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 52)

Μελλ[η]ς Δημ[ᾶ] σὺ]-
γ τέκνω Μελ[λη] κέ]
Νανα *krater* [ὑπερ τ]-
4 [ῶ]ν ἰ[[δίω]-
[ν] πάγ|[τω]-
ν σω|[τηρ]-
ίας Δι|[ἰ Βρο]-
8 ντῶντι [εὐχῆν]
κέ ἑαυτῶ [ζῶν (?)].

“Demas’ın oğlu Melles, çocuğu Melles ile ve Nana bütün aile üyelerinin esenliği için Zeus Bronton’a adağı (sundular) ve (Melles) (henüz) hayattayken kendisine (bu mezarı yaptırdı)”.

Kat 58

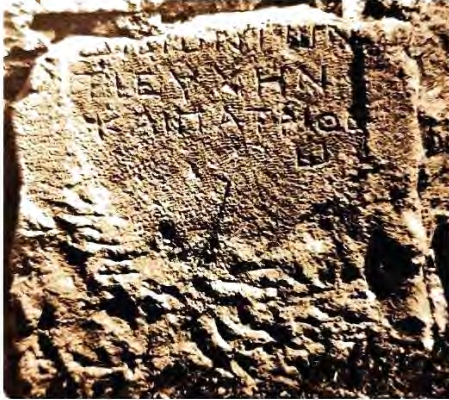
Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de bazilika duvarında durmaktadır.

Ölçüler: Yüksek; 52 cm; Gen; 51 cm; Kal; 18 cm; Harf Yüksek; 3-4 cm.

Yayın Yeri: Ramsay, 1882, s. 123, Cox ve Cameron, 1937, s. 111-112 no. 232, lev.52.

Görsel 4.62. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 52)

-----
2 Δι Βροντῶν-
τι εὐχῆν
4 καὶ πατρὶ θε-
ῶ.

“-----

Filanca kişi/ler Zeus Bronton ve tanrı(sallaşan) babası için adağı (sundu/lar).”

Kat 59

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de bulunmuştur.

Ölçüler: Yüç; 54 cm; Gen; 50 cm; Kal;18 cm; Harf Yüç; 4,5-5,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 112 no. 233, lev. 52; CIL III, 351 ve 6999 = Eph. Ep. V. 137.

Görsel 4.63. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 52)

	[C]alidia Feli-	“Calidia Felicia kızı
2	[ci]a Clidiae	Clidia Primilla için
	[P]rimillae fi-	hatırası nedeniyle
4	[li]ae memoria-	(bu mezarı
	[e] ç[au]sa.	yaptırdı)”.

Kat 60

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de bazilikanın duvarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüç; 50 cm; Gen; 62 cm; Harf Yüç; 5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 113 no. 234, lev. 52.

Görsel 4.64. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 52)

	*Ανικία *	
2	*Μάξιμα *	
	*ζῶσα ἐαυ-	
4	*τῆ. *ζ[ῆ. *(?)]	
	“Anikia Maksima (henüz) hayattayken kendisi için (bu mezarı yaptırdı)”.	

Kat 61

Altar

Malzeme: Mermer

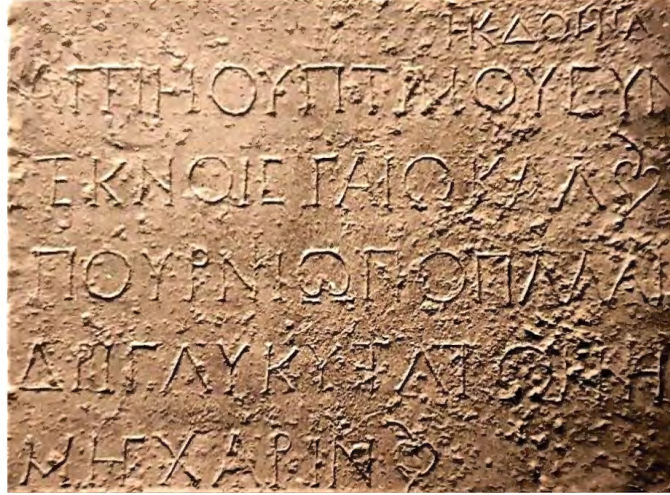
Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'de avlu ve giriş koridorunun arasındaki korkulukta bulunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik; 116 cm; Geni; 58 cm; Kalınlık; 52 cm; Harf Yüksekliği; 2-3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 113 no. 235, lev. 52, 1-2; SEG 14, 1957, no. 791.

Görsel 4.65. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 52,1)

Görsel 4.66. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 52,2)

ή κὲ Δόμνα
2 Ἀππὴ Οὐπτίμου σὺν
τέκνοις Γαίῳ Καλ*
4 πουργίῳ Ποπλᾶ ἀν-
δρὶ γλυκυτάτῳ μνή-
6 μης χάριν. *

“Optimus’un kızı Domna ismiyle de bilinen Appe çocuklarıyla birlikte pek hoş kocası Gaius Calpurnius Poplas’ın (Poplios?) için hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırdı)”.

Kat 62

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Derebenek Camisi'nin duvarında bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 134 cm; **Gen;** 61 cm; **Kal;** 59 cm; **Harf Yüksek;** 4-4,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 113 no. 236.

	Πρίνκιπ κὲ Ροῦ-	“Prinkips ve Roupfos
2	φος κὲ Ρουφείνα σὺ[v]	ve Ropheia kocası
	Ἰουλιανῶ ἀνδρὶ Μ.	Ioulianus ile birlikte
4	Ἀντωνίῳ Πρίνκι-	Marcus Antonius pek
	πι κὲ Ἀντωνίλλῃ γο-	hoş ebeveynleri
6	νεῦσι γλυκυτάτοις	Prinkips ve Antonille
	μνήμης χάριν.	için hatırası nedeniyle
		(bu mezarı yaptırdı)”.

Görsel 4. 67. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 53)

Kat 63

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'de caminin duvarında çatının hemen altında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 85 cm; Geni; 35 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 114 no. 237, lev. 53.

Görsel 4.68. (Cox ve Cameron, 1937: no. 237 fig 49)

Görsel 4.69. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 53)

- Ὀυαλέρι-
2 ος Σωκρ-
άτης κ(ε) Ἄ-
4 [μ]ια σύνβ[ι]-
ος αὐτο[ῦ]
6 ἐαυτοῖς
ἀνέ[στ]η-
8 [σ]αν. *(?)

“Valerius Sokrates ve onun hayat arkadaşı (karısı) Amia kendileri için (bu mezarı) yaptırdı”.

Kat 64

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, kışla yanında mezarlığın kenarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 78 cm; Gen; 33 cm; Kal; 37 cm; Harf Yüksek; 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 114 no. 238, lev. 53.

Görsel 4. 70. (Cox ve Cameron, 1937: 53)

Ἡρακλᾶς
2 Ἀλεξάνδρ[ου]
κὲ Κλαυδί[α]
4 Εὐτυχίαν- “Aleksandros’un oğlu Herakles ve
ἠ ἑαυτοῖ- Claudia Eutykiane kendileri için
6 ς [ζῶ]ντες yaşarken filanca kişilerin? hatırası
..... nedeniyle (bu mezarı yaptırılar)”.
8 Τ.....
.....
10 .....
μ[νήμης]
12 χά[ρις].

Kat 65

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi.

Ölçüler: Yüksek; 27 cm; Gen; 44 cm; Harf Yüksek; 2-4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 115 no. 239, lev. 53.

Görsel 4. 71. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 53)

Φλαουία Ἄρχη
2 Κερδονία μ[ητρι]
μνήμης χά[ρις].
“Philavia Arkhe Cerdonia
annesi için hatırası nedeniyle
(bu mezarı yaptırdı)”.

Kat 66

Blok

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'de caminin duvarının çatı katının altında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; Yak. 90 cm; Gen; 50 cm; Harf Yüksek; 4,5-5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 115 no. 241, lev. 53.

çelenk

Ἀντίστιος

“Antistius (bu mezarı yaptırdı)”.

Görsel 4.72. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 53)

Kat 67

Bir levha parçası

Malzeme: Kireçtaşı

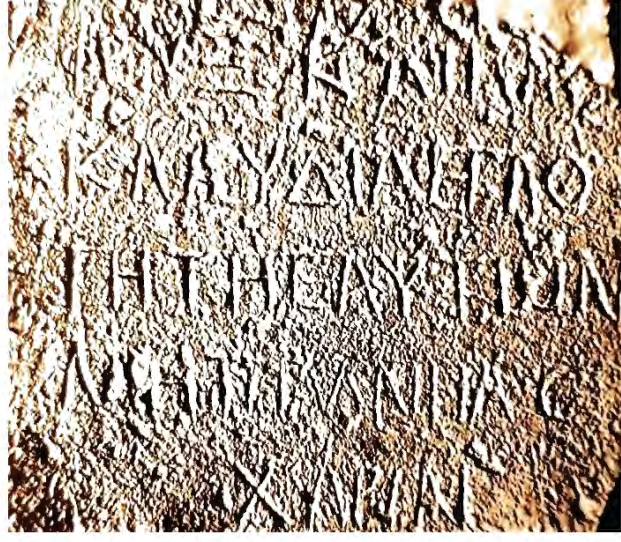
Buluntu Yeri: Seyitgazi, bazilika çatısında bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 87 cm; **Gen;** 43 cm; **Kal;** 8 cm; **Harf Yüksek;** 2,5-3,75 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 116 no. 242, lev. 53.

Görsel 4.73. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 53, 1)

Görsel 4.74. (Cox ve Cameron, 1937: lev.53, 2)

- Φρύξ κ(ἐ) Ἀπία [κἐ]
2 Κλαυδία Ἐγλο-
γῆ τῆ ἐαυτῶν
4 μητρὶ μνήας
χάριν.

“Phryks ve Apia ve Claudia kendi anneleri Egloge için hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırıldılar)”.

Kat 68

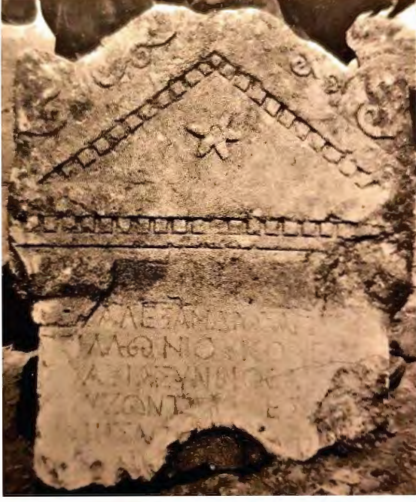
Stel

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, İsmail Oğlu Cafir'ın evinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 67 cm; Gen; 60 cm; Kal; 14 cm: **Harf Yüksek;** 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 116 no. 243.

Görsel 4.75.(Cox ve Cameron, 1937: lev. 53)

Αλέξανδρος Απο-
2 λλωνίου κὲ Οὐεν-
αυία σύνβιος αὐτ[ο]-
4 ὦ ζῶντες ἐ[πο]-
ήσα|μ[εν]
6 σὺν χελενκ [τοῖς (?)]
[τέκνοις (?)]
- - -

“Apollonios’un oğlu Aleksandros ve onun hayat arkadaşı Venauia yaşarlarken çocuklarıyla birlikte (bu mezarı) yaptılar”.

Kat 69

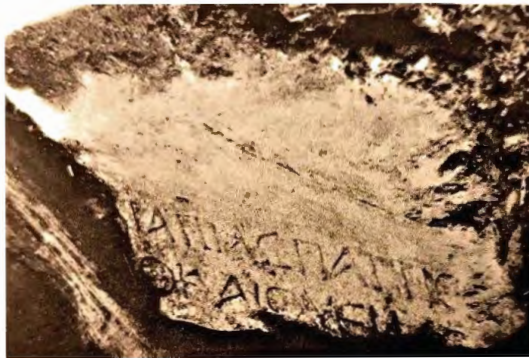
Küçük bir altarın parçası

Malzeme: Grimsi beyaz mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, özel bir evde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 26 cm; Gen; 34 cm; Kal; 6 cm; **Harf Yüksek;** 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 116 no. 244, lev. 53.

Görsel 4.76.(Cox ve Cameron, 1937: lev. 53)

Παπίας Παπιο[υ]
2 ὁ καὶ Οὐείλιο[ς]
- - -

“Veilius ismiylede bilinen Papios’un kızı Papias...”.

Kat 70

Blok

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'de avlu duvarındaki çatıya yakın bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 90 cm; Gen; 30 cm; Harf Yüksek; yak. 4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 116-117 no. 245.

Ἐπίν[εικος (?) - -]

2 Ἄσκλ[- - -]

κὲ Ἴο[υλι- - -]

4 ΕΝ[- - -]

“Ἐpin [eikos(?)]... Ask1 [...] ve I [uli...] EN [...]”.

Görsel 4.77. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 54)

Kat 71

Stel parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de bazilika çatısında duvarda örülü olarak bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 49 cm; Geni; 50 cm; Harf Yüksek; 4-5,25 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 117 no. 246, lev. 54.

Görsel 4.78. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 5)

[... *]-

2 λαούια

ή γυνή

“...karısı [...Phi]

---

lavias...”.

Kat 72

Stel

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Halil Onbaşı’nın evinde bulunmuştur;

Ölçüler: Yüksek; 36 cm; Geni; 56 cm; Kalınlık; 13 cm; Harf Yüksek; 3-3,75 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 117 no. 247.

Görsel 4.79. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 54)

Βαβεις σὸν τ-

2 ἐ[κνοις (?) ..]αρίω

“Babeis çocuklarıyla birlikte zamansız (ölen) ...için (bu mezarı yaptırdı”.

Kat 73

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

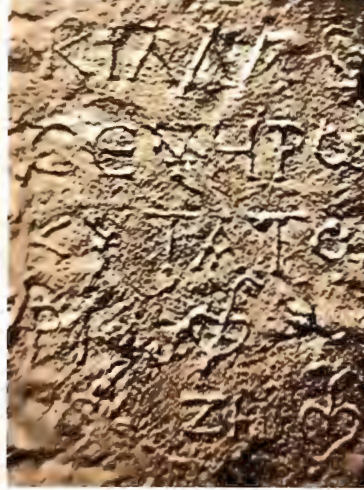
Buluntu Yeri: Seyitgazi, kaymakamın evinin bir duvarında durmaktadır.

Ölçüler: Yüksek; 13 cm; Gen; 64 cm; Kal; 65 cm; Harf Yüksek; 3-4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 117-118 no. 248, lev. 54.

Görsel 4.80. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 54,1)

Görsel 4.81. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 54,2)

[..... Λ]ούκιλλα *

2 [.....] Σευήρω

[άνδρι γλυ]κυτάτω

4 [μνήμης χά]ριω *

[.....]σα. ζή. *

“Lucilla pek hoş kocası Severus için hatırası nedeniyle yaşarken (bu mezarı yaptırdı)”.

Kat 74

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'de caminin duvarında yüksek pencere stilinde durmaktadır.

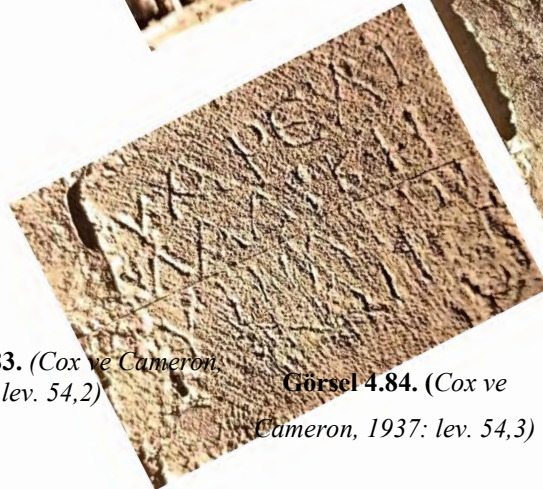
Ölçüler: Yüksek; 130 cm; Gen; 37 cm; Harf Yüksekliği; 3-4,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 118 no. 249, lev. 54.

Görsel 4.82. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 54,1)

- [O]ύαρελί-
2 [α] Λαδίκη
[A]ύρηλίω
4 [Α]σκληπιῶ
ἀνδρὶ
6 μν[ή]μ{ιν}η<ς> {μνήμης}
χ[άρι]ν
8 [ἔ]ζησεν
[ἔ]τη εἴκο-
10 [σ]ι τέσσα-
[ρ]α θυγα-
12 [τ]ρὶ Ἀ[σ]κλη-
[π]ία ἔζη-
14 [σ]εν ἔτη ἑξή-

Görsel 4.83. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 54,2)

Görsel 4.84. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 54,3)

“Varelia Ladike kocası Aurelius Asklepios için hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırdı): 24 yıl yaşadı. Kızı için (bu mezarı yaptırdı): 16 yıl yaşadı”.

Kat 75

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de bazilikanın duvarındaki yüksekliğinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 122 cm; Gen; 49 cm; Harf Yüksek; 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 118-119 no. 250, lev. 54.

Görsel 4. 85. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 54)

	Αὐρ.	
2	Ἑλικ-	
	ῶν κ(ἐ)	
4	Ἀμμια	“Aur(elia) Helikon ve Ammia
	γονῖς [τ]-	ebeveynleri, zamansız (ölen)
6	έκνω Κυ[ρί]-	çocukları Kyriles için hatırası
	λη ἀώρω	nedeniyle (bu mezarı)
8	ἀνέσ[τησα]-	yaptırdılar”.
	ν μνήμ[ης]	
10	χά[ρι]ν.	

Kat 76

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de ana duvarda bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 128 cm; Gen; 43 cm; Kal; 125 cm; Harf Yüksek; 3-3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 119 no. 251.

Görsel 4. 86. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 54)

Αὐρηλία
2 *çelenk*
Ἀμια ἀν-
4 ἐ<σ>τησα
γλυκυτ-
6 ἀτῶ ἀν-
δρὶ Ζωτ-
8 ικῶ καὶ
θυγατ-
10 ρὶ Θεο-
δώρα.

“Ben, Aurelia Amia pek hoş
kocam Zotikos ve kızım
Theodora için (bu mezarı)
yaptırdım”.

Kat 77

Stel

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Kale'nin altındaki mezarlığa yakın bir evin kapısının merdivenlerinde bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 163 cm; **Gen;** 75 cm; **Kal;** 205 cm; **Harf Yüksek;** 2-2,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s.119 no. 252, lev. 55.

Görsel 4. 87.(Cox ve Cameron, 1937: lev.55)

Αὐρ. Ἀσ-
2 κλ[η]πᾶ
Μηνᾶ με[τ]ὰ ἐγγόνων
4 Χαρίτων[ι] τέκ[ν]ω] γλυ-
κυτάτῶ μνήμης χάρι-
6 ν.

“Aurelia Asklepa(s) Mena torunlarıyla
birlikte pek tatlı çocuğu Khariton için hatırası
nedeniyle (bu mezarı yaptırdı)”.

Kat 78

Üst kısmı kırık bir stel

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'de bazilikadaki odalardan birinin duvarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 47 cm; Gen; 52 cm; Harf Yüksek; 2,5-3 cm.

Yayın Yeri: Ramsay, 1882, s. 126; Cox ve Cameron, 1937, s. 119-120 no. 253.

Görsel 4.88. (Cox ve Cameron, 1937: 120 no. 253, fig.50)

Görsel 4.89. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 55)

Αὐρηλία

- 2 Βαβου ζῶ-
- [σ]α κὲ φρονοῦ-
- 4 σα ἀνέστησεν
- ιδίῳ ἀνδρὶ ὄν-
- 6 ησίμῳ γλυκυτ-
- ἀτῶ σὺν τοῖς
- 8 ιδίοις τέκνοις.

“Babes’in kızı Aurelia(henüz)
hayattayken ve düşünerek kendi pek
hoş kocası Onesimos için
çocuklarıyla birlikte bu (mezar taşını)
diktirdi.”

Kat 79

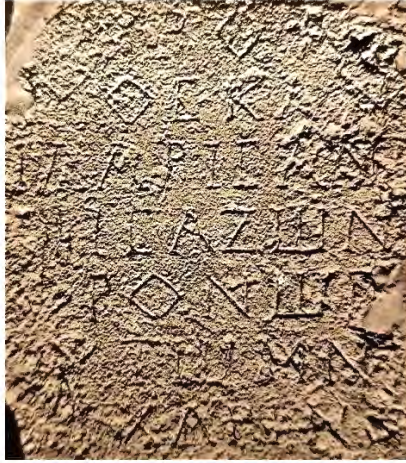
Dikdörtgen levha

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'de minare duvarının iç yüzünde, merdiven dibinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 53 cm; Gen; 46 cm; Harf Yüksek; 3,75- 4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 120 no. 254.

Görsel 4. 90. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 55)

	[Αὐ]ρ. Ὀν[ή]-	“Phronon ismiyle de
2	[σι]μος καγ-	bilinen fırıncı Aur(elius)
	διδάρις ἀνέ-	Onesimos (henüz)
4	[σ]τησα ζῶν	hayattayken kendisi için
	κὲ φρονῶν	hatırası nedeniyle (bu
6	[ἐ]αυτῷ μνή-	mezarı) yaptırdı.”
	[μη]ς χάρις. *	

Kat 80

Sütun baş taban levha

Malzeme: Grimsi mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, kasabadaki yeni bir binanın temelleri üzerine inşa edilmek üzere kullanılmıştır.

Ölçüler: Yüksek; 44 cm; Gen; 167 cm; Kal; 53 cm; Harf Yüksek; 7-8 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 120-121, no: 255.

Görsel 4.91. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 55)

	[- - -]ιδι * Αὐρ. * Ὀνήσιμος [- - -]	“[...] idi Aur(elius) Onesimus [...] i
2	[- - -]ι ἀμφοτέρω τ[- - -]	her iki t [...] (bu mezarı yaptırdı).”

Kat 81

Üçgen alınlıklı kırık altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Kale altındaki mezarlıkta bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 50 cm; Gen; 65 cm; Kal; 60 cm; Harf Yüksek; 3- 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 120-121 no. 256.

Görsel 4. 92. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 55)

[Εὔτ]υχος καὶ Ἀγέλη

2 [ἐ]αυτοῖς ζῶντες

ζῶσιν

4 Εὐτύχῳ πατρὶ καὶ Ἀφφία

μητρὶ γλυκυτάτοις μνή-

6 μης χάριν.

“Eutykhos ve Agele yaşarlarken kendileri için (henüz) hayatta olan babaları Eutykhos ve pek tatlı anneleri Apphia için hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırılar).”

Kat 82

Altar

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'nin avlusunda bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 97 cm; Gen; 50 cm; Kal; 22 cm; Harf Yüksek; 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 121, no: 257; SEG 6, 1932, no: 89.

Görsel 4. 93. (Cox ve Cameeron, 1937, lev. 55)

Διόδωρος Ἀλεξάν-

2 δρω πατρὶ γλυκυτάτῳ

[μ]νήμ[ης] χάριν.

“Diodoros pek hoş babası

Aleksandros için hatırası

nedeniyle (bu mezarı

yaptırdı).”

Kat 83

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, özel bir evde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 106 cm; Gen; 39 cm; Kal; 38 cm; Harf Yüksek; 2,5- 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 121 no. 258.

Görsel 4. 94. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 55)

Αὐξάνωv

- 2 Ἀγαθονίκη
συνβίω γλυκυ-
4 τάτη καὶ τέκνω
Αὐξανούση καὶ
6 Ἑρμιόνη μνή-
μης χάριν.

“Auksanon pek tatlı karısı
Agathonike ve çocuğu
Auksanouse ve Hermione için
hatırası nedeniyle (bu mezarı
yaptırdı).”

Kat 84

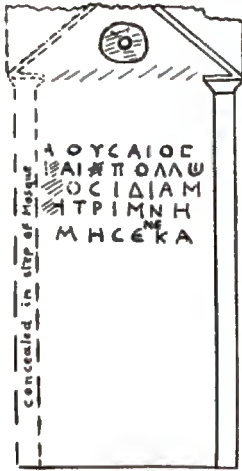
Stel

Malzeme: Kireçtaşı

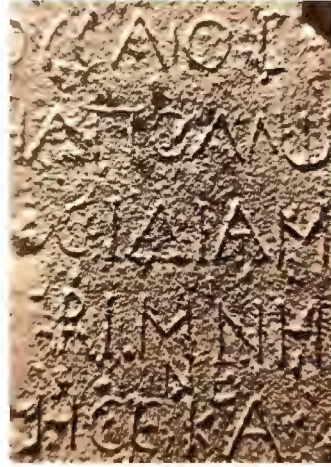
Buluntu Yeri: Seyitgazi, Konak yakınlarındaki caminin basamaklarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 131 cm; Gen; 49 cm; Kal; 26 cm; Harf Yüksek; 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 122 no. 259.

Görsel 4.95.(Cox ve Cameron, 1937: 122, no: 259)

Görsel 4.96. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 55)

Μουσαῖος

- 2 καὶ Ἀπολλώ-
[νι]ος ἰδίᾳ μ-
4 ητρὶ μνή-
μης ἔνεκα.

“Mousaios ve Apollonios kendi
anneleri için hatırası nedeniyle
(bu mezarı yaptırdı).”

Kat 85

Stel

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, kasabanın yakınlarında bir evin bahçesinin kapı eşiğinde bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 71 cm; **Gen;** 38 cm; **Kal;** 175 cm; **Harf Yük;** 2,5-3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 123, no: 261.

	Ἀλεκκᾶς κὲ Γά-	“Alekkas ve Gaius ve
2	ἰος κὲ Καρικὸς	Karikos henüz hayatta
	Ἀφροδεισία	(olan) anneleri Aphrodisia
4	μητρὶ ζώση	için (bu mezarı)
	<i>çelenk</i>	yaptırdılar.”
6	κὲ φρονούση	
	ἀνέσ[τησαν].	

Görsel 4.97. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 56)

Kat 86

Stel

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Kale altındaki mezarlıkta bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 64 cm; **Gen;** 45,5 cm; **Kal;** 17 cm; **Harf Yük;** 1-2 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 123, no: 262.

Görsel 4. 98. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 56)

- Διονύσιος καὶ
2 Κλεοπάτρα Ἀπολ-
λωνίῳ τέκνω γλυ-
4 κυτάτῳ μνήμης
χά-[ρι]ν.
- “Dionysos ve Kleopatra
pek tatlı çocukları
Apollonios için hatırası
nedeniyle (bu mezarı
yaptırdılar).”

Kat 87

Kapı taşı

Malzeme: Küçük kireç taşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de bazilikanın duvarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 80 cm; Alınlık Yüksek; 16 cm; Alınlık Gen; 37 cm; Gen; 52 cm; Harf Yüksek; 2 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 124 no. 264, lev. 56; Waelkens, 1986, s. 124 no. 295.

Görsel 4.99. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 56)

- Εὐ-
2 ἀ[ρ]εσ- τος
Ἑρμο-
4 γᾶ ἀ[δ]ελφῶ
μνήμης ἕνεκ-
6 εν.
- “Euarestos erkek
kardeşi Hermogas
için hatırası nedeniyle
(bu mezarı yaptırdı).”

Kat 88

Üçgen alınlıklı küçük stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, mezarlıklardan birinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yük; 73,5 cm; Gen; 31 cm; Kal; 10 cm; Harf Yük; 2,5 -3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 124 no. 265, lev. 56.

Ἑλενος

- 2 Καλίστη θυ-
γατρί
4 χαῖρε.

“Helenos kızı Kalistes için (bu mezarı yaptırdı) Elveda.”

Görsel 4.100. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 56)

Kat 89

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, yukarı kentin eteklerinde bir çeşmede bulunmuştur.

Ölçüler: Yük; 126 cm; Gen; 48 cm; Kal; 26 cm; Harf Yük; 2 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 124 no. 266, fig. 53, lev. 56.

Görsel 4.101. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 56)

Μανία Ἐπιγένου

- 2 χαῖ[ρε].

“Epigenes’in kızı Mania. Elveda.”

Kat 90

Stel

Malz.: Gri memer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, hamamların yakınındaki küçük mezarlıkta bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 95 cm; Gen; 58 cm; Kal; 28 cm; Harf Yüksek; 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 125, no. 267.

Görsel 4.102. (Cox ve Cameron, 1937: s. 125 no. 267 fig. 54).

“Ηλιος Θάλλου Κε-
2 λειδόνη συνβίω
μνήμησ χάριν.

Görsel 4.103. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 56)

“Thalles’in oğlu Helios karısı Kheleidon için hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırdı).”

Kat 91

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, bir evin duvarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 65 cm; Gen; 60 cm; Harf Yüksek; 3,5-4,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 125, no. 268.

Görsel 4.104. (Cox ve Cameron, 1937: s. 125 no. 268 fig. 55)

Ὀνησίμη

2 Ροδί[α σὺν]

Θεα[γέν]ῃ

4 Δόμνα μνήμ-

ης χάριν.

Kat 92

Altar

Malzeme: Grimsi mermer

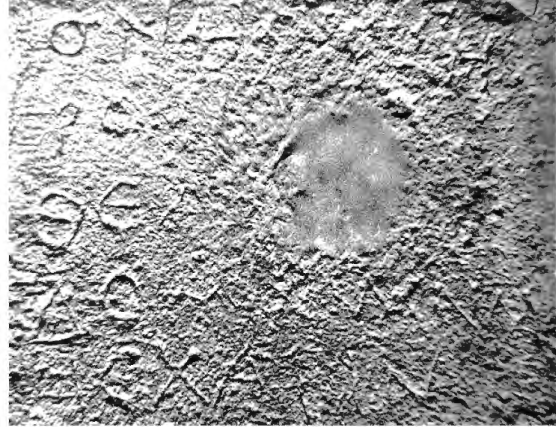
Buluntu Yeri: Seyitgazi, kışla bahçesinin dış duvarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yük; 39,5 cm; Gen; 30 cm; Kal; 24,5 cm; Harf Yük; 1,5- 2,25 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 125- 126, no. 269.

Görsel 4.106. (Cox ve Cameron, 1937: lev.57)

Görsel 4.105. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 57)

“Onesime Rhodia, Theagene ile birlikte Domna için hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırdı).”

[Ἀμ]μια κὲ Δαμᾶς

2 [σ]ὺν γαμετῇ Κυρ[ί]-

λλη κὲ γα[v]βρὸς

4 [Ἀ]σκληπᾶς κὲ θυ-

[γ]ατέρες Νανα

“Ammia ve Damas karısı Kyrille ile birlikte damadı Asklepas ve kızları Nana...”

Kat 93

Blok

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Kale altındaki mezarlığa yakın bir kulübenin duvarında örülü bir şekilde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 49 cm; Gen; 60 cm; Harf Yüksek; 2,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 126, no. 270.

Εὐκαρπία μετὰ Εὐνο[μίου (?) - - -]

2 Ἀγθούση θυ[γ]ατρ[ι] - - -]

“Eukarpea Euno [mios ile ...] kızı
Anthouse için...”

Görsel 4.107. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 57)

Kat 94

Stel veya altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de bazilikanın duvarında örülü bir şekilde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 91 cm; Gen; 44 cm; Kal; 26 cm; Harf Yüksek; 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 126- 127, no. 271.

Görsel 4.108. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 57)

- [.....] Κυρίλ-
2 [λη γλ]υκυτάτη
[συνβί]ω κὲ Ἀσκα-
4 [νίω κὲ Γ]αλλικῶ
[κὲ Ἑρμιό]νη τέκνοις
6 [κὲ Κυρί]λλη νόμ-
[φη μ]νήμης
8 [χ]άριον. *

“[...] filanca kişi pek tatlı karısı Kyrille ve Askanios ve Gallikos ve çocukları Hermiones? ve genç kızları Kyrille için hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırdı).”

Kat 95

Blok

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi'nin mezarlıklarının birinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 305 cm; Gen; 755 cm; Kal; 275 cm; Harf Yüksek; 3,25-3,75 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 127, no: 272.

Görsel 4.109. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 57)

- [- - -]. κ(ἔ) Εὐξενίδης κὲ Ἀππ.[...]
2 [- - -]ιω μνήμης χάριον.

“[...] ve Euksenides ve App [...] [...] için hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırdı/lar)”.

Kat 96

Blok

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, kaymakamın evinin duvarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 48 cm; Gen; 38 cm; Harf Yüksek; 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 127 no. 273.

Görsel 4.110. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 57)

[.]NEKON[.]

2 κὲ Ἀππὴ ἀν-

δρὶ Εὐήμερῳ

4 μ<v>ήμησ χά-

ρην.

“[.]NEKON [...]ve Appe kocası Eumeros için hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırıldılar).”

Kat 97

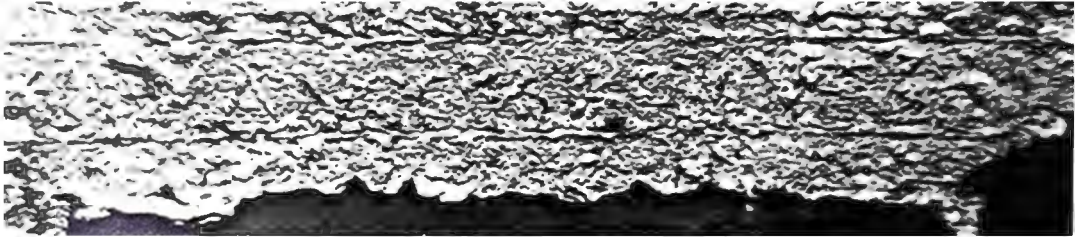
Blok

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de bazilikanın duvarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 44 cm; Gen; 61 cm; Kal; 12 cm; Harf Yüksek; 1,1-2,5; 1,2-2 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 127 no. 274.

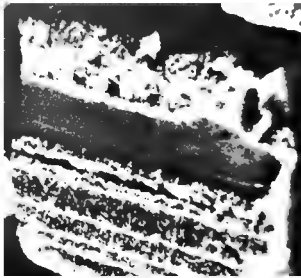

Görsel 4. 111. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 57, 2)

[- -]ιρ..ανὸς καὶ Κοιντ[εια]ν[ὸς - -]

2 [- - - τὸμ(?)]βον μνήμησ χάριν.

“[- -]ιρ . . anos ve Kouint[εια]n[ὸς - -] [- - - mez]arı hatırası nedeniyle (yaptırıldılar).”

Görsel 4.112. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 57, 1)

Kat 98

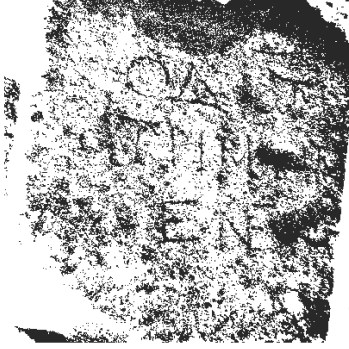
Blok

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'de caminin yan tarafında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 36 cm; Gen; 53 cm; Kal; 22 cm; Harf Yüksek; 4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 127 no. 275.

Görsel 4.113. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 57)

[..... Δι]-

2 οδότω π[α]-
τρι μνήμ[ης]
4 ἔνε[κεν].

“[...filanca kişi babası
Di] odotos için hatırası
nedeniyle (bu mezarı
yaptırdı).”

Kat 99

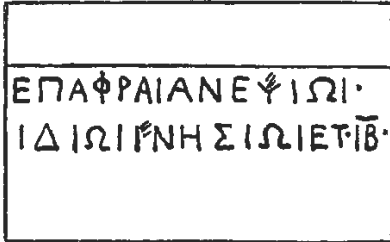
Dikdörtgen levha

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi

Ölçüler: Yüksek; 34 cm; Gen; 54 cm; Harf Yüksek; 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 128, no. 276.

Görsel 4.114. (Cox ve Cameron, 1937: 128 no. 276 fig. 56)

Ἐπαφρᾶ ἀνεψιῶ
2 ἰδιῶ γνησίῳ ἐτ(ῶν) ιβ´.

“Filanca kişi on iki
yıl (yaşamış olan)
kendi soylu kuzeni
Ephra için (bu
mezarı yaptırdı).”

Kat 100

Dikdörtgen bir parça

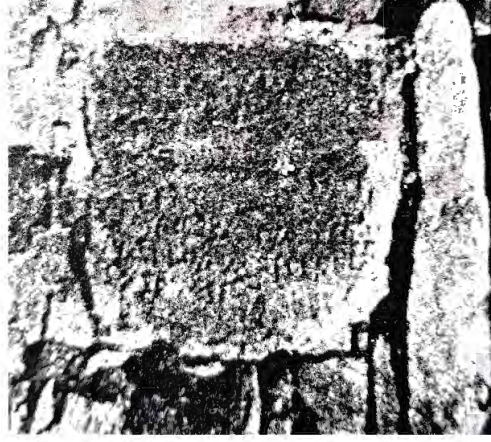
Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'de caminin kubbesinde bulunmuştur.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 128-129, no. 278.

Görsel 4. 115. (Cox ve Cameron, 1937: 128, no. 278, fig. 57)

Görsel 4. 116. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 58)

- [- - -] Τ. ΟΥΚΚΑΤ [- - -]
2 [- - -] ΛΑΚΟΤΡΑ. [- - -]
[- - -] Νάνα κὲ Ἀππη. [- - -]
4 [- - -] ΜΙ. [- - -]

“[...] Nana ve Appe [...] [...] ΜΙ. [...] [...]”

Kat 101

Stel

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke'de bazilikanın duvarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 74 cm; Gen; 63 cm; Kal; 28 cm; Harf Yüksek; 5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 129, no. 279.

Görsel 4. 117. (Cox ve Cameron, 1937, lev. 58)

	[..... δι]-	“... [...] filanca kişi
2	ἂ τῆν πρὸς αὐ-	kendisine karşı iyi
	τὸν εἰ[v]ο[ι]αν	yürekliliğinden hatırası
4	μνήμ[ης χ]άρις.	nedeniyle (bu mezarı
	--- [.....]	yaptırdı) ... [...]”

Kat 102

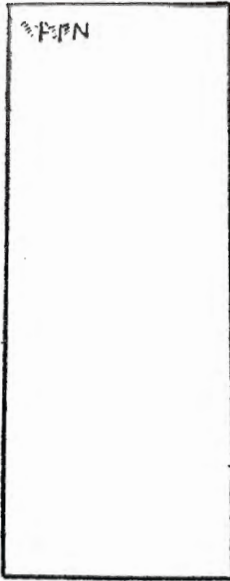
Dikdörtgen blok

Malzeme: Kireçtaşı

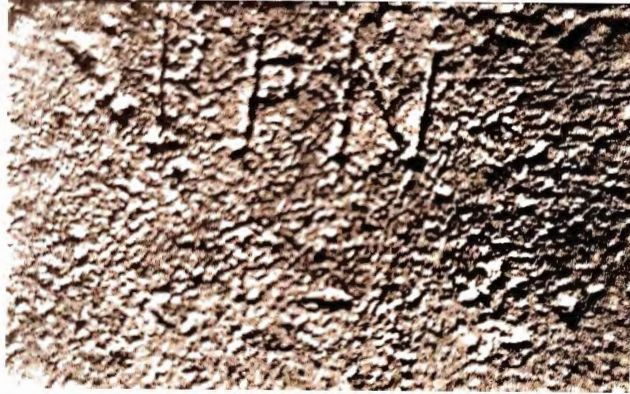
Buluntu Yeri: Seyitgazi, Tekke’de avlu duvarlarından birinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 95 cm; Gen; 35,5 cm; Harf Yüksek; 3,5-3,75 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 129, no. 281.

Görsel 4.118. (Cox ve Cameron, 1937: s. 129, no: 281, fig.58)

Görsel 4.119. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 58)

[... χά]ρις.

“... [...el] veda.”

Kat 103

Altar

Buluntu Yeri: Seyitgazi, mezarlıkta bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 60 cm; Gen; 52 cm; Kal; 40 cm; Harf Yüksek; 4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 157, no. R24.

ΜΑΡΚΩ ΚΟΤΤΑ
ΚΑΙ ΝΑΝΑ ΑΝ-
ΤΙΟΧΟΥ ΓΟ-
ΝΕΥΣΙ ΓΛΥΚΥ-
ΤΑΤΟΙΣ ΜΑΡ-
ΚΟΣ Β' ΥΙΟΣ
ΜΝΗΜΗΣ ΧΑ-

Μάρκω Κόττα

2 καὶ Νανὰ Ἀν-
τιοχοῦ γο-

4 νεῦσι γλυκυ-
τάτοις Μάρ-

6 κοῦ β' υἱὸς
μνήμης χά-

8 [ριν].

“Oğlu II. Marcus pek hoş
ebeveynleri

Antiokhos'un kızı Nana
ve Marcus Kotta için
hatırası nedeniyle (bu
mezarı yaptırdı).”

Görsel 4.120. (Cox ve Cameron,
1937: 157 no: R24, fig. 96)

Kat 104

Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, caminin minaresinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 34 cm; Gen; 36 cm; Harf Yüksek; 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 157, no. R25.

ΚΛΑΥΔΙΑ ΣΥΝΕ
ΝΗ ΚΛΑΥΔΙΑ ΡΟ-
ΔΟΠΗ ΘΥΓ[Α-]
ΤΡΙ ΜΝΗΜΗ[Χ-]
ΑΡΙΝ.

Κλαυδία ΣΥ..

2 ΝΗ Κλαυδία Ρο-(?)

δόπη θυγ[α-]

4 τρι μνήμη[χ-]

άριν.

“Claudia Syne? kızı Claudia Rhodope için
hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırdı).”

Görsel 4.121. (Cox ve Cameron,
1937: 157 no: R25, fig. 97)

Kat 105

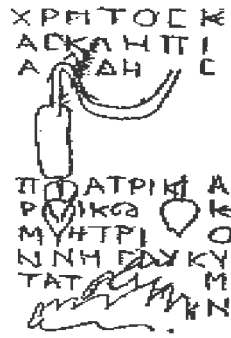
Altar

Malzeme: Kumtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, bir hocanın evinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 95 cm; Gen; 30 cm; Harf Yüksek; 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 158 no. R26.

Görsel 4.122. (Cox ve Cameron, 1937: 158 no: R26, fig. 98)

	Χρ[ης]τὸς κὲ	
2	Ἀσκληπι- άδης	“Khrestos ve Asklepiades babaları Karikos ve pek tatlı anneleri Domne için (bu mezarı yaptırıldılar).”
4	πατρι Κα- ρικῶ κὲ	
6	μητρι [Δ]ό- [μ]νη γλυκυ-	
8	τάτ[η μνή]μ- [ης χάρι]ν.	

Kat 106

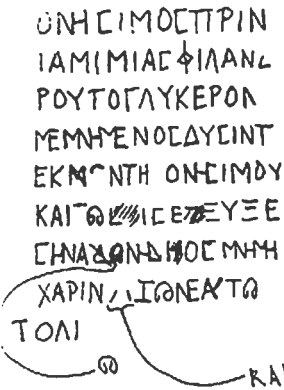
Altar

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, bir evin kuzey duvarının önünde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 90 cm; Gen; 50 cm; Harf Yüksek; 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 158-159, no. R27.

Görsel 4.124. (Cox ve Cameron, 1937: 158 no: R27, fig. 99)

	Α Τ	καὶ [Ζ]ωσ[ίμ]ης ἔτευξε
	Ὀνήσιμος ΠΙΡΙΝ	σῆ[μ]α leaf (Ὀ)νή[σ]ι[μ]ος
	ΙΑΜΙΜΙΑΣ φιλάνδ-	μνήμης
	ρου τὸ γλυκερὸν	χάρις καὶ ζῶν ἐαυτῶ
5	μεμνημένος δυνεῖν τ-	10 ΤΟΑΙΤΞΜΝΟΝΩ πάσι-
	έκνων τ[ε] Ὀνησίμου	ν

Görsel 4.123. (Cox ve Cameron, 1937: 158)

A Y
2 Ὀνήσιμος ΠΙΠΙΝ
ΙΑΜΜΙΑC φιλάνδ-
4 ρου τὸ γλυκερὸν
μεμνημένος | δουῖν τ-
6 ἐκνων τ[ε] Ὀνησίμου
καὶ [Ζ]ως[ίμ]ης | ἔτευξε
8 σῆ[μ]α * (Ο)νή[σ]ι[μ]ος
μνήμης
10 χάρις | καὶ ζῶν ἑαυτῶ
ΤΟΑΙΓΕΜΝΟΝΩ πασι-
12 ν.

“Αγ(Aur(elius?) Onesimos ΠΙΠΙΝ? Eşini seven Iammia’yı andı. Çocukları hem Onesimos hem de Zosime’nin doğmasına muktedir oldu. (Bu) hoş mezarı Onesimos hatırası nedeniyle ve (henüz) yaşarken kendisi için, ΤΟΑΙΓΕΜΝΟΝΩ bütün (aile üyeleri için yaptırdı.”

Kat 107

Altar

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Sıca-ed-Din Tekke;

Ölçüler: **Yük;** 80 cm; **Gen;** 38 cm; **Kal;** 20 cm; **Harf Yük;** 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 169 no. KB8.

Ἀκύλας καὶ Ἡδ-
2 ονή τέκνω καὶ
πατρὶ καὶ Ἀπολλ-
4 ωνὶ εὐχίην.

“Akylas ve Hedone çocuğu ve babası için (bu mezarı yaptırdılar) ve Apollon’a adağı (sundular).”

Kat 108

Stel

Malzeme: Gri taş

Buluntu Yeri: Seyitgazi, bir evde bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 2 m; **Gen;** 52 cm; **Harf Yük;** 4 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 170 no. KB10.

	Κλαύδιος ὁ κα-	
2	ὶ Οὐλπίος ἑα-	“Oulpius ismiyle de bilinen Claudius
	υτῶ ζῶν κα-	(henüz) hayattayken ve akli başındayken
4	ὶ φρονῶν	kendisi için (bu mezar taşını) diktirdi.”
	ἀνέστησα.	

Kat 109

Levha

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Üçsaray Tepe, Türkmen Dağı'nın kuzey yamaçlarında bulunmuştur.

Ölçüler: Yük; 140 cm; **Gen;** 68 cm; **Kal;** 20 cm; **Harf Yük;** 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 174 no. ZB 81.

Ἄρχος καὶ Ἐπαφ|ρόδειτος Ἀπολλωνίω πατρὶ Διὶ Βροντ|ῶντι εὐχίην.

“Arkhos ve Eraphrodeitos babaları Apollonios için (bu mezarı yaptırdılar) Zeus Bronton'a adağı (sundular).”

Kat 110

Taş

Malzeme: Gri taş

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Ilıca, Türkmen Dağı'nın kuzey yamaçlarında özel bir evde bulunmuştur.

Ölçüler: Yük; 116 cm; **Gen;** 54 cm; **Kal;** 15 cm; **Harf Yük;** 3 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 174 no. ZB 82.

Τειμόθεος Ἀσκλη|πᾶς πατρὸς ψυχῆ|ς καὶ Διὶ Βροντῶ|ντι εὐχίην.

“Theimotheos Asklepas talihli babası için (bu mezarı yaptırdı) ve Zeus Bronton'a adağı (sundu).”

Kat 111

Taş

Malzeme: Gri taş

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Ilıca, Türkmen Dağı'nın kuzey yamaçlarında, Türbe'de bulunmuştur.

Ölçüler: Yük; 112 cm; **Gen;** 58 cm; **Harf Yük;** 4,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 175 no. ZB 83.

Αὐρ. (?) Φιλότημος | Μηνοφίλου | Στεφάνω καὶ | Μελιτίνη καὶ Ζήνον κὲ Βάκ|ηρος Δι
Βροντ|ῶντι εὐχ|ήν.

“Menophilos’un oğlu Aur(elius) Philotimos Stephanos ve Melitine için (bu mezarı yaptırdı) ve Zenon ve Bakhos Zeus Bronton’a adağı (adadılar).”

Kat 112

Altar

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bulunmuştur.

Yayınlandığı Yer: Cox ve Cameron, 1937, s. 174 no. ZB 75.

Μ Η Τ Ρ Ο Φ Ι Λ Ο Σ	Μητρόφιλος
Α Σ Κ Λ Η Π Α Σ Σ ὸ Ν Γ Υ 2	Ἀσκληπᾶς σὸν γυ-
Ν Α Ι Κ Ι Α Μ Μ Ι Α Π Ε	νακὶ Ἀμμια πε-
Ρ Ι Ε Α Υ Τ Ω Ν Ε Τ Ω Ν 4	ρὶ ἐαυτῶν κὲ τῶν
Ι Δ Ι Ω Ν Ε Ω Τ Η Ρ Ι Α Σ	ιδίων σωτηρίας
Δ Ι Β Ρ Ο Ν Ω Ν Ι Ε Υ 6	Δι Βροντῶντι εὐ-
Χ Η Ν Κ Ε Υ Τ Υ Χ Ο Υ :	χὴν κὲ Εὐτύχῳ υἱ[ῶ]?

Görsel 4.125. (Akyürek Şahin, 2002: 421, no: 183, fig. 39)

“Metrophilos Asklepas karısı Ammia ile birlikte kendilerinin ve ailelerinin esenliği için Zeus Bronton’a adağı (adadı) ve oğulları? Eutykhes’e (bu mezarı yaptırdılar).”

Kat 113

Levha

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Üçsaray/Seyitgazi.

Ölçüler: Yüksek; 140 m; Gen;68 cm; Kal; 20 cm; Harf Yüksek; 3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 174 no. ZB 81.

Ἄρχος καὶ Ἐπαφ-	“Arkhos ve Epaphrodeitas
2 ρόδειτας Ἀπο-	babaları Apollonios’a (bu mezarı
λλωνίῳ πατρὶ Δι Βροντ-	yaptırdılar) ve Zeus Bronton’a
4 ῶντι εὐχ ήν.	adağı (sundular).”

Kat 114

Stel

Buluntu Yeri: Seyitgazi ve Ayvalı arasında bulunmuştur.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 174, no: ZB 82; s.11-112, no: 232.

NEIKANΩPKAITA
EΙΣΔΙΒΡONTΩN
TIKAINEKHTOPI
ΠATPI

2 Νεικάνωρ καὶ Τα-
[τ]εῖς Διὶ Βροντῶν-
τι καὶ Νεικήτορι
4 πατρί

Görsel 4.126. (Akyürek Şahin, 2002:459, no: 230 fig. 54)

“Neikanor ve Tateis Zeus Bronton’a babaları Neiketor’a (adağı adadılar).”

Kat 115

Süngertaşı

Malzeme: Taş

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Sandık Özü, bir evin avlusunun giri- şinde bir duvarda sol köşe taşı olarak kullanılmıştır.

Ölçüler: Yüksek; 51 cm; yazıtın yük; 29 cm; sağ tarafın yük; 63 cm; **Gen;** 66 cm; sağ tarafın gen; 62 cm.

Yayın Yeri: Haspels, 1971, s. 341 no. 111; SEG 31, 1981, no. 1118.

Görsel 4.127. (Haspels, 1971: fig.632)

[- - -]IHCAC
2 [- -]AI[- -]
[-] οἴκησε[-]
4 ον τοῦτον [- -]
ἀναστάσεος.

“[...] IHCAC [...] AI [...] mezarı[.]ov bunu [...] tahrip eden kimsenin...”

Kat 116

Levha

Malzeme: Kaba mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Sandık Özü, bir evde şöinenin sağ tarafına yerleştirilmiş şekilde bulunmuştur.

Ölçüler: Yük; 40 cm; Gen; 41,5 cm, **Harf Yük;** 2-6 cm.

Yayın Yeri: Haspels, 1971, s. 341 no. 112.

Görsel 4.128. (Haspels, 1971: fig. 632)

Ἑρμία κουρι-
2 δίῳ Nonna τό-
δ' ἐρῶον εὐγν-
4 ώμονι <ἐ>ποίησ-
εν ἀδελφός ἴν-
6 εκα μνήμης χά-
ριν, λίθον· ἄλ<λ>ο γὰ-
8 ρ οὐδέν.

“Nonna iyi duyguları olan kocası Hermias için (bu mezar taşını) yaptırdı. Erkek kardeşi (olarak) hatırası nedeniyle bıraktım. Burada anlatılan mezar taşı: Zira başka hiçbir şey için değildir.”

Kat 117

Mavimsi stel

Malzeme: Damarlı mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi'nin Sandıközü köyünde bir evin avlusunda bulunmuştur.

Ölçüler: Yük; 102 cm; Gen; yazıtın gen.: 31 cm; **Kal;** 20 cm; **Harf Yük;** 3,5 cm.

Yayın Yeri: Haspels, 1971, s. 341-342 no. 113.

Görsel 4.129. (Haspels, 1971: fig. 632)

[yak. 6 τ]έκν-
2 [φ] ἄώρω
μνήμης χάριν.
“[...] filanca kişiler
zamansız (ölen)
çocukları için
hatırası nedeniyle
(bu mezarı
yaptırdılar).”

Kat 118

Çerçeve

Malzeme: Kahverengi kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bulunmuştur.

Ölçüler: Harf Yük; 1,5 cm.

Yayın Yeri: Waelkens, 1986, s. 125 no. 302.

[- -P]οῦφος Αφίου [ ]ΥΚ [ ]ΙΑC- - - “Aphius’un? oğlu Rhouphos
2 μνήμης χάριν. [...] ΥΚ [...] ΙΑC... hatırası
nedeniyle (bu mezarı yaptırdı).”

Kat 119

Stel parçası

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bulunmuştur.

Ölçüler: Yük; 105 cm; Gen; 70 cm; KaZı; 15-20 cm; Harf Yük; 2,7 cm.

Yayın Yeri: Akyürek Şahin, 2002, s. 292-293 no. 41, lev. 8 a-b; Akyürek Şahin, 2006b, s. 108 no. 28; SEG 62, 2012, no: 1253.

Görsel 4.130. (Akyürek Şahin, 2006b: res. 28)

Αὐρ. Αμμία Ἀσκληπιᾶ πατρ-
2 ἰ ζῶ[ν]τι κὲ μητρὶ κατοικομέν-
η ΤΥ[.....] ἔτευξεν σὺν τέκνο-
4 ις ΣΕΜ[. . κὲ Ἀ]σκληπιᾶς sic κὲ
ΧΑΡΙ[.....] Διὶ Βροντῶν-
6 τι εὐχίην.

“Aur (elia) Ammia, (henüz) hayatta olan babası Asklepas’a ve ölmüş olan annesi Ty ... ‘ye? (bu mezarı), hazırladı (ve) çocukları Sem ... ve Asklepas ve Khari ... ile beraber adağı Zeus Bronton’a (sundu).”

Kat 120

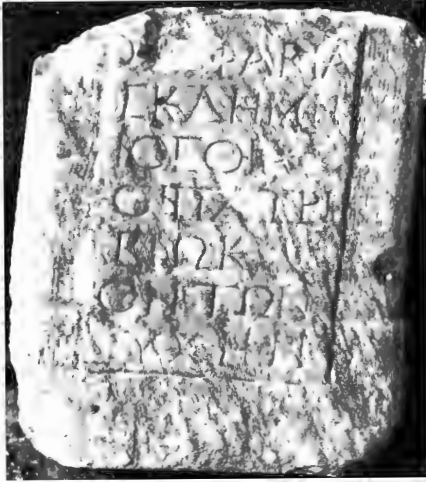
Stel

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 65-70 cm; **Gen;** 45-50 cm; **Kal;** 10-15 cm; **Harf Yüksek;** 4-5 cm.

Yayın Yeri: Akyürek Şahin, 2002, s. 293 no. 42, lev. 8; Akyürek Şahin, 2006b, s. 108 no. 29, res. 29; SEG 62, 2012, no: 1254.

Görsel 4.131. (Akyürek Şahin, 2006b: res. 29)

]-
Ο[Σ κὲ] Φαβια-
2 [ν]ὸς κὲ Δημή-
[τρ]ιος οἱ ἔ[γγ?]-
4 [ον?]οιπατρὶ
[Φλ]αβίω κὲ [Δι]ῖ
6 [Βρ]οντῶν-
[τι ε]ὐχὴν.

“Çocukları ...os ve Fabianus ve Demetrios, babaları Flavius’a (bu mezarı yaptırdı) ve Zeus Bronton’a adağı (sundular).”

Kat 121

Stel

Malzeme: Küfeki taşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi çevresinden bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 104 cm; **Gen;** 50 cm; **Kal;** 19,5 cm; **Harf Yüksek;** 3-3,5 cm:

Görsel 4.133. (Akyürek Şahin, 2006a: 145)

Görsel 4.132. (Akyürek Şahin, 2006a: 145)

Αὐρ. Τιθια
2 Καρικοῦ σύ-
ν τῷ ἀνδρὶ
4 Ἰμενι Μίθρη
φιλατάτῳ {τε}
6 τέκνῳ ἀώ-
vac ρῳ.

“Karikos’un kızı Aur(elia) Tithia kocası Iman’la birlikte vakitsiz (ölen) pek değerli oğlu Mithres’e (bu mezarı yaptırdı).”

Kat 122

Steli

Malzeme: Beyaz mermer

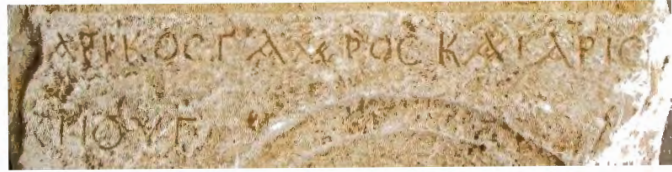
Buluntu Yeri: Seyitgazi’nin Bardakçı köyü (Santa Baris)’de bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 117 cm; **Gen;** 11 cm; **Kal;** 31 cm; **Harf Yüksek;** 2-3 cm.

Yayın Yeri: Akyürek Şahin, 2006a, s. 146, no: 33; SEG 56, 2006, no: 1680.

Görsel 4. 136. (Akyürek Şahin, 2006a: 146)

Görsel 4.135. (Akyürek Şahin, 2006a: 146)

[Κ]αρικὸς
γαμβρὸς καὶ
Ἀροσ[το]-
2 [νί]κη θυγ *nişin kemeri* ἀ[τηρ]

“Damadı Karikos ve kızı Aristonike [anneleri...için bu mezarı] [yaptırdılar].”

Kat 123

Stel

Malzeme: Küfeki taşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi çevresinden bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 67 cm; **Gen;** 30 cm; **Kal;**13 cm; **Harf Yüksek;**2 cm.

Yayın Yeri: Akyürek Şahin, 2006a, s. 147 no. 34; SEG 56, 2006, no. 1681.

Görsel 4.137. (Akyürek Şahin, 2006a: 147)

Μακεδό-
2 νιος γλυ-
κυτάτη
4 συνβίω
Θεοδοσία
6 κὲ γνησίω υἱῷ
Δόμνω
8 μνημῆς χά- ριν
ἵ τις ἐπι-
10 βουλευσί ἔξι πρὸς
τῶν θεῶν.

“Makedonios pek tatlı eşi Theodosia ve öz oğlu Domnos için hatıraları nedeniyle (bu mezarı yaptırdı) ve her kim ki (bu mezara) kötülük yapmak isterse tanrılardan bulsun”.

Kat 124

Stel

Malzeme: Küfeki taşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi'nin Cevizli köyünde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 23 cm; Gen; 23 cm; Kal; 8 cm; Harf Yüksek; 2 cm.

Yayın Yeri: Akyürek Şahin, 2006a, s. 148 no. 35; SEG 56, 2006, no. 1682.

Görsel 4.138. (Akyürek Şahin, 2006a: 148)

-----	“Ben, oğlu
[- - μνημ]-	Zotikos
[ἦ]ς χάριν	(babam/annem...’
2 Ζωτικὸ-	ın) hatırası
σ υἰὸς ἔπο-	nedeniyle (bu
4 ικα sic καὶ ἀν-	mezar taşını)
έ /τ/η <κα>. sic	yaptım? ve
	diktim.”

Kat 125

Stel

Malzeme: Küfeki taşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi çevresinden bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 47 cm; Gen; 29 cm; Kal; 17 cm; Harf Yüksek; 3 cm.

Yayın Yeri: Akyürek Şahin, 2006a, s. 148 no. 36; SEG 56, 2006, no. 1683

Görsel 4.139. (Akyürek Şahin, 2006a: 148)

Görsel 4.140. (Akyürek Şahin, 2006a: 148)

Ἄγαθο[- -]	“Agato...karısı
2 Νεικη[- - -]	Neike ...için ...”
[σ]υβ[ίφ - -]	

Kat 126

Stel

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 133 cm; **Gen;** 60 cm; **Kal;** 26 cm/23 cm **Harf Yüksek;** 2-3,5 cm.

Yayın Yeri: Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019, s. 143-144 no. 4.

Görsel 4.141. (Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019: 144)

Görsel 4.142. (Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019: 144)

Ἐρένιος Φλαία συνβίω [ι]δίᾳ μνήμ[η]-
2 ς χάριν.

“Erenios kendi karısı Fla (v)ia için hatırası
nedeniyle (bu mezarı yaptırdı).”

Kat 127

Stel

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 80 cm; **Gen;** 43 cm; **Kal;** 7 cm; **Harf Yüksek;** 3-4 cm.

Yayın Yeri: Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019, s. 153 no. 14.

Görsel 4. 143. (Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019: 153)

Görsel 4.144. (Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019: 153)

Αὐρ. Νου-	
2 νας κὲ Αὐρ.	
Δόμνα	“Aur(elia) Nounas ve Aur(elia) Domna kızları
4 ἀνεστ[ή]σα-	Ammia için hatırası nedeniyle (bu mezarı
μεν Ἀμμία	yaptırdılar.”
6 θυγατρὶ μνή-	
μης χάριν.	

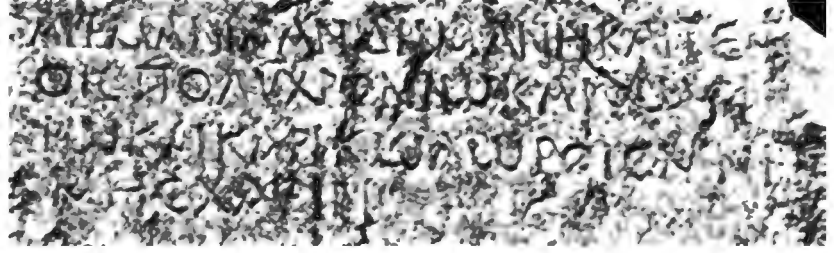
Kat 128

Stel

Malzeme: Mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi çevresinden bulunmuştur.

Yayın Yeri: Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019, s. 159-160 no. 23.

Görsel 4. 145. (Akyürek Şahin ve Uzunoğlu, 2019: 159)

- Αὐρ. Μανία ἀνδρὶ Μάνη καὶ τέκ[v]-
2 οὺς Πολυχρονίῳ καὶ Φωσφό-
ρω καὶ Καρίκῳ ἀώροις μνή-
4 μης χάριν.

“Aur(elia) Mania zamansız (ölen) kocası Manes ve çocukları Polykhronios, Phosphoros ve Karikos için hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırdı).”

Kat 129

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bulunmuştur.

Yayın Yeri: Mordtmann, 1860, s. 295, no. 8.

ΟΥΑΛΕΡΙΟ [ΕΠΙΝΙ &
ΚΟ [ΕΠΙΝΕΙΚΩΤΕΚΝΩ
ΜΝΗΜΗ [ΧΑΡΙΝ

Görsel 4.146. (Mordtmann, 1860: 295)

- 2 Οὐαλέριος Ἐπίνι-
κος Ἐπινείκῳ τέκνῳ
μνήμης χάριν.
- “Valerius Epinicus
çocuğu Epineikos
için hatırası
nedeniyle (bu
mezarı yaptırdı).”

Kat 130

Stel

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bulunmuştur.

Yayınlandığı Yer: Salac, 1927, s. 400, no. 27.

- Χαρικλῆς κἔ
2 Χελειδώ[ν]
Ῥ[ό]δω[νι] “Kharikles ve Kheidon çocukları Rhodon için
4 τέκ[ν]ω hatırası nedeniyle (bu mezarı yaptırılar).”
μνήμης
6 χάριν.

Kat 131

Stel

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de bulunmuştur.

Ölçüler: Gen; 48 cm, yazıt genişliği; 25 cm.

Yayın Yeri: Salac, 1927, s. 400 no. 28.

- Μηνόθε[μι]-
2 ς συν[βίω] E[ὕρου?]- “Menothemis karısı Eurydike için hatırası nedeniyle
δίκη μν[ήμη]ς ve (henüz) hayattayken kendisi için yedi? (bu mezarı
4 χάριν [κἔ] α[ὐ]- yaptırdı).”
τῷ ζ(ῶν?) ζ’

Kat 132

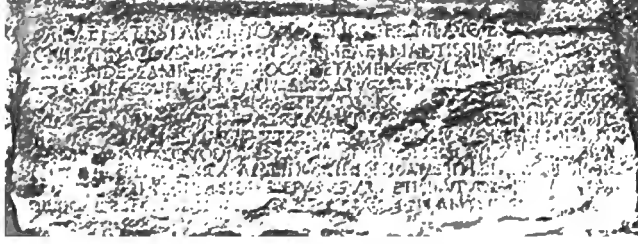
Levha

Malzeme: Kireçtaşı

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Çarşı Cami'nin temelleri üzerinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 59 cm; Gen; 160 cm; Kal; 45 cm; Harf Yüksek; 3-3,5 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 95 no. 202.

Görsel 4.147. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 47,1)

Görsel 4.148. (Cox ve Cameron, 1937: lev. 47,2)

kaput ex testamento * P. Aeli Onesimi Aug(usti) lib(erti).
civitati Nacolensium patriae meae amantissimae quamvis pl[u]-
rimum debeam pro mediocritate tamen peculioli mei dari volo
4 HŞ CC n(ummum) ea condicione uti arbitrato Corneli [Hyg]ini et Corneli [He]-
syci faeneretur ea pecunia et ex usuris qu[od conf]ectum fuerit pr[o]-
ximo triennio in sitionico tribuant ut qu[uo]dque od annis possit e[o]
frumentum compa rari et peracto triennio volo eius omnis pe -
8 cuniae usuras quodquod annis civibus meis dividi [p]olitograp[h(ia)]
facta die felicissimo natali domini n(ostri) Traiani Hadriani sport[u]-
li[s] autem partem dimidiam eius usurae tribui volo siç ut[i] par[s]

dimidia die festo eoru[m qu]æ ...idia appellatur er[ogetu]r.

“İmparatorun azatlısı P(ublius) Aeli(us) Onesimos’un vasiyetinden bir bölüm: Çok sevdiğim vatanım Nakoleia’nın halkına her ne kadar borçlu olsam da yine de gücümün yettiği kadarıyla özel mülkümden 200 sestertiusun şu koşulla verilmesini istiyorum: Cornelius Hyginos’un ve Cornelius Hesykhios’un kanaatiyle o para faize verilsin ve faizlerden toplanacakları (meblayı) üç yıl içinde tahsis etsinler. O yıllarda hububatın temin edilebilmesi için ve üç yılda o bütün paranın faizlerinin o yıllarda kayıt altına alınarak benim vatandaşlarıma paylaştırılmasını istiyorum. Bizim efendimiz Traianus Hadrianus’un uğurlu doğum gününde ise o faizin yarısının küçük hediye sepetleriyle verilmesini istiyorum. Bu suretle yarısının onların festival gününde...(olarak) adlandırılan şeylere harcanmasını (istiyorum).”

Kat 133

Dikdörtgen bir blok

Malzeme: Taş

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de Orta Okulun temelleri kazıldığı sırada bulunmuştur.

Ölçüler: **Yük;** 476 m; **Gen;** 128 m; **Kal;** 23 cm; **Harf Yüksek;** yak. 3 cm.

Yayın Yeri: Drew-Bear, 1977, s. 257- 274.

Görsel 4. 149. (Drew-Bear, 1977)

In perpetuo sequolo securitatis post omnia:

- 2 Fl. Aemiliano duc(enario) e numerum Io. Corn. sen. vixit
an• XLVII militavit stupendia XXVII natus in Da-
4 cia civit[a]te Fla. Singeldonum. Donicum vixit

delequit qu[o]s [o]portet amicus nec inimico[s] cre-
6 avit, cui vi[d]u[us in] sepulchrum iacet dulci-
tudine et luce. Et tu, viator, iter qui carper-
8 is tuum, resista et relege bonis memoriae
memoria quen fecerunt Aelianus et Aelius
10 filii ipsius. Vivate valete superi felices,
ego autem in sedes eternas. DDNN Constanti Aug.
12 VIII - et Juliani c(on)s(ulatu).

“Herşeyin ardından selâmete erişin ebedi yaşında: 47 yıl yaşamış, 27 yıl askeri hizmet vermiş ve Daica’da Singidunum kentinde doğmuş olan Iovianii Cornuti Seniores birliğinden ducenarius Flavius Aemilianus için (dir bu mezar). Yaşadığı sürece kendine uygun olanları birer arkadaş gibi sevdi; düşman kazanmadı, mezarında hoşluk ve ışıktan mahrum olan bu kişi. Fakat yolunda acele eden sen ey yolcu! Dur ve oğulları Aelianus ve Aelius’un diktirdiği bu mezar yazıtını iyi insanların anısı niyetiyle oku. Ey hayatta olanlar! Mutlu yaşayın ve sağlıcakla kalın, fakat ben ebedi istirahatgâhımdayım.”

4.2.1.4. *Sınır Taşları (mil)*

Kat 134

Miltaşı

Malzeme: Gri mermer

Buluntu Yeri: Seyitgazi’de İsmail Oğlu Cafir’in evinin yakınında bulunmuştur.

Ölçüler: Yüksek; 92 cm.

Yayın Yeri: Cox ve Cameron, 1937, s. 93 no. 198.

Görsel 4.150. (Cox ve Cameron, 1937: lev 46).

pro şalute
2 et victoria i-
m̄pp(eratorum) d̄m̄iñor̄(um)
4 n̄n̄(ostrum) sançt̄i[s̄]mo-
rum Aũg[g](ustorum) L. Septi-
6 mīi Sev[er]i P̄i i Per-
tinaciş Aũg(usti) et M.
8 Aũr. Añtonini Aug(usti)
[et L. Septimii] Gētae
10 [Caes(aris). a N]açoleis
m(ilia) II[II].

“Sağlıkla bizlerin imparatorları, efendileri, pek kutsal Augustuslar’ı L(ucius) Septimius Severus Pius Pertinax Augustus ve M(arcus) Aur(elius) Antoninus Augustus ve L(ucius) Septimus Geta için iyiliğinden ve zaferinden dolayı (bu mil taşını diktiler). Nakoleia’dan 4 mil.”

Kat 135

Altar

Buluntu Yeri: Seyitgazi, Sıca-ed-Din Tekke’de (Seyitgazi’nin batısı)

Ölçüler: **Yük;** 84 cm; **Gen;** 335 cm (üst), 31 cm (orta); **Kal;** 34 cm (üst), 305 cm (orta);

Harf Yüksekliği; 3,7 cm.

Yayın Yeri: Drew-Bear, 1978, s. 35 no. 2; SEG 28, 1978, 1200.

Ἡλιος Διο-
2 γένου πε-
[ρ]ι τῆς κ[ώ]-
4 μ [ης]
rozet
σ [ω]-
6 τ [η]-
[ρίας - - -]

“Diogenes’in oğlu Helios köyün esenliği için ... (adağı adadı).”

2 ὄρος Ἄ-
ποκὸ- “Apokomis sınırı”
Μις

2 ὄρος
Κολια- “Kolianokomis sınırı”
νοκόμ-
4 ις

Kat 136

Sınır taşı

Malzeme: Bir kayanın üzerindedir.

Buluntu Yeri: MS II ve III. yüzyıllara tarihlenmiş Orkistus/Nakoleia arasında bulunmuştur.

Ölçüler: Harf Yük; 12 cm.

Yayın Yeri: Drew-Bear, 1991, s. 165-169; Drew Bear, 1999, no.2; Akdoğu Arca, 2008, s. 251 Tkö 10 = TI 8.

ὄροι [Ἄττι]-
2 [ου]κόμης “Lagonia’nın sınırları” (Akdoğu Arca)
[Attiou]kome’nin sınırları

Kat 137

Sınır taşı

Malzeme: Yazıt bir kaya üzerindedir;

Buluntu Yeri: Nakoleia'nın Bey Ören Köyü'ne 4,5 km uzaklıkta bulunmuştur.

Ölçüler: Harf Yük; 30 cm.

Yayın Yeri: Drew-Bear, 1991, s. 165-169; Drew-Bear, 1999, no. 6; Akdoğu Arca, 2008, s. 252 Tkö 12.

ῥοι Λαγο-

“Lagonia'nın sınırları”

2 νιας.

Kat 138

Sınır taşı

Malzeme: Bir kayanın üzerindedir;

Buluntu Yeri: Nakoleia'da Bey Ören Köyü'nün 4 km doğusunda terk edilmiş şekilde bulunmuştur.

Ölçüler: Harf Yük; 30 cm

Yayın Yeri: Drew-Bear, 1991, s. 165-169; Drew-Bear, 1999, no. 7; Akdoğu Arca 2008, s. 252- 253 Tkö 12.

ῥ[οι]

2 Λα[γο]-

“Laginon sınırı” (Akdoğu Arca)

νια[ς].

Kat 139

Sınır Taşı/İdol

Malzeme: Tüf Blok

Buluntu Yeri: Eskişehir, Seyitgazi İlçesi Gümüşbel Köyü'nün (eski adı Hüsnüabad, Ma Başı) 1 km güneydoğusunda bulunan Eski Camii Höyüğü'nün güneydoğu eteğinde bulunmuştur.

Ölçüler: Yük; 1,03; Gen; 0.58 m; Derinlik; 0,25 m.

A ATAS

“Atas. Benim

B 1. IMANMEUTER

anıtım bir sınır

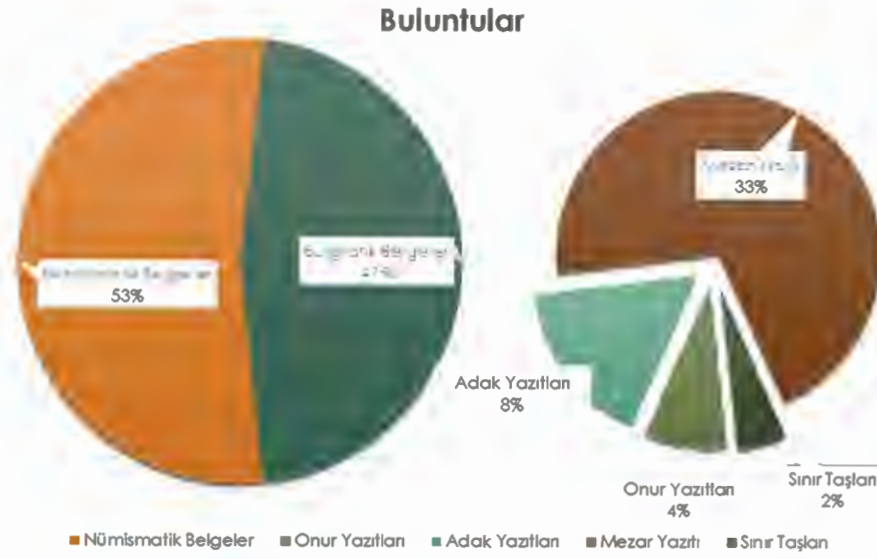
2. [?]MOSTEKISE

taşdır.”

3. TONDAGOY

Görsel 4.151. (Tamsü Polat, Polat ve

Lubotsky, 2020: 19)

Grafik 4.2. Nümismatik ve Arkeolojik Buluntular

Nakoleia kentinde ele geçirilmiş arkeolojik buluntuların büyük bir kısmı Nümismatik (sikke) ve Epigrafik belgelerden oluşmaktadır. Nümismatik belgelerin kronolojik olarak Roma İmparatorları dönemindeki sayısal dağılımı verilmiş olup yukarıda bahsedilmiştir.

En güvenilir bilgileri Nakoleia ve çevresinde bulunmuş olan yazıtlardan elde etmekteyiz. Bu yazıtlar ışığında kentin inanç tarzı, tapınım görülen tanrı tanrıçalar, onurlandırdıkları kişiler hakkında bilgi sahibi olmaktadır. Epigrafik belgeler; Mezar Yazıtları, Adak Yazıtları, Onur Yazıtları ve Sınır Taşlarından oluşmaktadır. Nakoleia kentinde bulunmuş yazıtların büyük bir çoğunluğu Mezar Yazıtları ve Adak Yazıtlarını kapsamaktadır. Yazıtlar üzerinde en çok ismi geçen tanrılar; Zeus Bronton (bereket tanrısı) ve Zeus Limnenos'tur. Yazıtlardan Seyitgazi'ye bağlı Yazıdere Köyünde Zeus Bronton ve Zeus Limnenos'a ait bir tapınak görülmektedir. Bunların dışında pek çok tanrı ismine de rastlamaktayız. Nakoleia kentinin kurucusu olarak kabul görülen Herakles için iki tane yazıt mevcuttur.

SONUÇ

Bir Frigya Epiktetos kenti olan Nakoleia (Νακόλεια), bugün Eskişehir İli'nin Seyitgazi ilçesi olarak konumlandırılmaktadır. Kentte ve çevresinde günümüze az sayıda buluntunun gelmesinin dışında asıl olarak Eski Yunanca yazıtlarda bu yerleşimin isminin geçmesinden dolayı Nakoleia kentinin burada olduğu düşünülmektedir. Nakoleia şehrinin bulunduğu teritoryumunun tarihi çok eskilere dayanmaktadır. 1994 yılında yapılan yüzey araştırması sonucuyla Seyitgazi'de Kalkolitik Dönem'e tarihlendirilmiş seramikler bulunmuştu fakat 2019 yılında yapılan yüzey araştırması sonucunda Alt Paleolitik Dönem'e tarihlendirilmiş aletler bulunmuştur. Bu durum da yerleşim bölgesinin tarihsel açıdan ne kadar eskiye gittiğini bizlere göstermiştir.

Nakoleia kent teritoryumundaki yerleşim yerleri, geçmiş yıllarda yapılan çalışmalara nazaran daha da arttırılarak geliştirildi. Bu yerler Barrington Atlas'tan yola çıkılarak hazırlanan harita üzerinde tek tek lokalize edilmiştir. Yapılan çalışma ile harita üzerinde lokalize edilen yerler arasında Abbokome, Aouaidios, Abouadeineita, Beygir Tokadı, Limne, Pontana, Pontanenoai, Ptolemenoai, Malenoai, Meneane, Kakkabokome, Serana, Seranoai, Vezaeitai, Thermae Privatae yer almaktadır. Bunların dışında yerleri tespit edilemeyen yerleşim yerleri de belirtilmiştir.

19. ve 20. yüzyılda bölgeye çok sayıda gezgin gelmiştir. C. Texier, J.R. Steuart, A.D. Mordtmann, W.M. Ramsay, C.H.E. Haspels gibi birçok değerli bilim insanları Nakoleia ve içerisinde bulunduğu coğrafya hakkında bilgiler vermektedir. Nakoleia kentinde ele geçirilmiş yazıtlar hakkında kapsamlı ve ciddi bir çalışmayı ise 1937 yılında MAMA (Monumenta Asia Minoris Antiqua) ekibi V. cildinde yayınlamıştır. Geçmişte seyyahların bu kente gelerek gördüklerinden, bu kent ve çevresinde keşfedilmiş Eski Yunanca yazıtlardan yola çıkarak bu Yüksek Lisans Tez çalışmasında kentin hem tarihi hem arkeolojik verileri bir araya getirilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın amacı, Nakoleia kenti hakkında çalışmayı düşünenler için bu Antik kent ile ilgili bilgilerin toplu halde bilim dünyasına sunulmasıdır. Bu çalışmada Nakoleia antik kenti; araştırma tarihi, coğrafi, ekonomik, tarihsel ve dinsel yapısı hakkındaki bilgileri kronolojik bir şekilde ve bir bütün olarak epigrafik belgelere dayanarak araştırılmaya çalışılmıştır. Nakoleia kentinin teritoryumunda bulunan diğer yerleşimlerle olan politik ve ekonomik ilişkileri incelenmiş olup kentin tanrı, tanrıça ve kültleri hakkında da bilgiler verilmiştir.

Tez, dört ana bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde Nakoleia kenti, coğrafi, ekonomik ve siyasi olarak tanıtılmış olup, araştırma tarihçesine yer verilmiştir. İkinci bölümde kentin yerleşim yerlerinin yazıtlar ve de Barrington Atlas'tan yola çıkarak harita üzerinde lokalize edilip, dinsel yapısı hakkında bilgi verilirken üçüncü bölümde bu kentte keşfedilmiş arkeolojik buluntular ışığında incelenmeye çalışılmıştır. Dördüncü bölümde ise kente ait Eski Yunanca ve Latince yazıtlar bir araya getirilmiştir. Bunlar katalog şeklinde verilmiştir. Bu yazıtlar kendi içerisinde onur yazıtları, adak yazıtları, mezar anıtları, sınır taşları (mil) olmak üzere dört alt başlık altında toplanmıştır. Nüsmatik biliminden de faydalanarak Nakoleia kentinden günümüze ulaşan ve yayınlanmış olan sikkelerin katalogları da kronolojik olarak incelenmiştir. Roma İmparatorluğunun yükselişiyle beraber Nakoleia'da bu yükselişten nasibini almış, Akdeniz havzasındaki diğer bütün kentler gibi Nakoleia sikkelerinde de büyük bir artış dolayısıyla ekonomik bir canlanma kendini göstermiştir. Fakat Roma'da III. yüzyılda yaşanan krizden Nakoleia kentide nasibini almış ve bu durumdan etkilenmesi kaçınılmaz olmuştur. Krizin etkileri Nakoleia sikkelerinde görülmektedir. Nakoleia kentinin yönetim kadrosuyla ilgili bir bilgi elimizdeki yazıtlardan edinememekteyiz. Çalışmanın sonucu, Nakoleia Antik kenti hakkında çalışmaların kısıtlı olmasına rağmen birçok nüsmatik ve epigrafik belgeyle birlikte tarihi bilgilerin de bir araya getirilmiş olmasıdır.

Nakoleia kenti bugüne kadar üzerinde az çalışma yapılmış olması nedeniyle bu kent ile ilgili bilgilerimiz sınırlıdır. En güvenilir bilgileri ise Nakoleia ve çevresinde bulunmuş olan yazıtlardan elde etmekteyiz. Bu yazıtlar ışığında kentin inanç tarzı, tapınım görülen tanrı tanrıçalar, onurlandırdıkları kişiler hakkında bilgi sahibi olmaktayız. Nakoleia ile ilgili yaklaşık 287 tanrı ve tanrıçalarla ilgili yazıt üçüncü bölümde verilmiştir. Ayrıca 121 yazıt, 18 nüsmatik belge ise dördüncü bölümde katalog halinde verilmiştir. Yazıtlarda İmparator kölesi veya azatlısı olduğu düşünülen isimlere yer verilmiştir. En fazla yazıt, adak yazıtlarıyla, mezar yazıtlarından oluşmaktadır. Yazıtlar genel olarak stellerin üzerindedir.

Yıllar içerisinde Nakoleia kentinde çok fazla tanrı ve tanrıçaya tapınım gösterilmiştir. Yazıtlar üzerinde en çok ismi geçen tanrılar; Zeus Bronton (bereket tanrısı) ve Zeus Limnenos'tur. Yazıtlardan Seyitgazi'ye bağlı Yazıdere Köyünde Zeus Bronton ve Zeus Limnenos'a ait bir tapınak görülmektedir. Bunların dışında pek çok tanrı ismine de rastlamaktayız. Nakoleia kentinin mitolojik kurucusu olarak kabul görüldüğü halde

ilginç olan Herakles için sadece iki tane yazıtın mevcut olmasıdır. Bu durumun tam olarak neden böyle olduğu bilinmemekle birlikte üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. Yazıtlarda Herakles ismi tek olarak geçmemektedir. Papas ve Herakles, Zeus, Herakles ve Papia için adak yazıtı mevcuttur. Yazıtların altında Hosios ve Dikaios adına adak yazıtı adandığı şeklinde görülmektedir. Mezar yazıtlarının birinde üzerindeki yazıtta mezarın sahibi; “her kim ki kötülük yapmak isterse tanrılardan bulsun” şeklinde lanetlemiş ve mezara zarar gelmesini önlemeyi hedeflemiştir. Yazıtlar üzerinde Zeus, Zeus Alsenos, Zeus Abozenos, Zeus Dionysos, Zeus Oubrenos, Zeus Ek Lageinou, Zeus Melenos, Zeus Bennios, Zeus Orkamaneites, Zeus Orochoreites, Zeus Karpodotes, Zeus Brogimarou, Apollon, Apollon Alsenos, Men, Men Ouranios, Men Tuitenos, Hypistos, Hosios ve Dikaios, Dionysos, Helios, Meter Kybele, Meter Kallippes, Meter Pontanene, Meter Apo Kranosmegalou, Meter Tieiobeudene, Herakles ve Asklepios gibi tanrı ve tanrıça isimleri okunmaktadır.

Katalogtaki tüm yazıtlar Roma İmparatorluk Dönemi tarihlidir.

KISALTMALAR DİZİNİ

AE	Bronz
AJA	American Journal of Archaeology
AST	Araştırma Sonuçları Toplantısı
Bkz.	Bakınız
AÜDTCF	Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
BCH	Bulletin de correspondance Hellenique
CIG	Corpus Inscriptionum Graecarum
CIL	Corpus Inscriptionum Latinarum
Çev.	Çeviren
Dip.	Dipnot
Gr.	Gram
HSCP	Harvard Studies in Classical Philology
IGR	Inscriptiones Graecae ad Res Romanas Pertinentes
JHS	Journal of Hellenistic Studies
Lev.	Levha
MAMA	Monumenta Asia Minoris Antiqua
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
Mm.	Milimetre
MÖ	Milattan Önce
MS	Milattan Sonra
Res.	Resim

S.	Sayfa
SEG	Supplementum Epigraphicum Graecum
TAD	Türk Arkeoloji Dergisi
vd.	Ve devamı

KAYNAKÇA

ANTİK KAYNAKLAR

Heredotos, Heredot Tarihi. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Strabon. (1993). *Antik Anadolu Coğrafyası (Geographika: XII-XIII-XIV)*. (Çev. A. Pekman). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Stephanus Byzantinus (1849). *Ethnicorum Quae Supersunt*. ed. A. Meinekii, Berlin: Impensis G. Reimeri.

MODERN KAYNAKLAR

Albek, S. (1991). *Dorylaion'dan Eskişehir'e*. Eskişehir: Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları.

Akdoğan Arca, E. (2008). *Küçük Asya'nın Sınır Yazıtları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akyürek Şahin N.E. (2001). *Büyük Çiftçi Tanrısı Zeus Bronton Arkeolojik ve Epigrafik Belgelerle Phrygia'da Bir Zeus Kültü*. OLBA IV, Mersin: Kaam Yayınları.

Akyürek Şahin, N. E. (2002). *Phrygia'da Çiftçi Tanrısı: Dii Brontonti Eukhen*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akyürek Şahin, N. E. (2006a). *Yazıdere (Seyitgazi) Zeus Kutsal Alanı ve Adak Yazıtları*. İstanbul: Ege Yayınları,

Akyürek Şahin, N. E. (2006b). Phrygia'dan Yeni Zeus Bronton Adakları. 122, *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, 89-124

Akyürek Şahin, N. E. ve Uzunoglu, H. (2019). Neue Inschriften aus dem Museum von Eskişehir. *Gephyra* 18: 137-191.

Alanyalı, H. S. (2005). *Die Herakles-Telephos-Gruppe von Nakoleia in Phrygien*. İzmir: Ege Yayınları.

Albek S. (1991). *Dorylaion'dan Eskişehir'e*. Eskişehir: AÜ. Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı

Alp, A.O. (2009). Eskişehir, Başara Köyü Kazılarında Bulunan Bizans Dönemi Kiliseleri. *XIII. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, 1, 21-30.

- Altinsapan, E. ve Parla C. (2004). *Eskişehir Selçuklu ve Osmanlı Yapıları I*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 219- 403.
- Artemis Verlag Zürich und München (1984). *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC) II, 1, III 1, IV*.
- Artemis Verlag Zürich und München (1997). *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC) VIII*.
- Artemis Verlag Zürich und München (1992). *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae*
- Aulock H.V. (1980). *Istanbulur Mitteilungen Beiheft 25, Münzen und Städte Phrygiens Teil I*, Tübingen
- Belke K. ve Mersich N. (1990). *Tabula Imperii Byzantini 7: Phrygien und Pisidien. Verlag der österreichischen Akademie der Wissenschaften*.
- Berndt, S. (2018). The Historical Geography of Phrygia. *Orbis Terrarum*, 16: 23-53.
- Can Ş. (2016). “*Klasik Yunan Mitolojisi*”. İstanbul: İnkilâp Yayınevi
- Calder, S. W. M. (1956). *Monumenta Asiae Minoris Antiqua. Vol VII. Monuments from Eastern Phrygia*. Mancester: Mancester University Press.
- Christol, M. ve Drew Bear, T. (1986). Documents latins de Phrygie. *Tyche*, I, 41-87.
- Cox, C. W. M. ve Cameron, A. (ed.). (1937). *Monuments from Dorylaeum and Nakoleia Monumenta Asiae Minoris Antiqua V (MAMA V)*. Mancester: Manchester University Press.
- Cursach Obrador B. (2016). *Phrygian mekas and the Recently Discovered New Phrygian Inscription from Nakoleia*. Universitat de Barcelona Authenticated
- Çalık Ross, A. (2010). The Statue Group of Herakles and Telephos from Seyitgazi in Phrygia. *Oxford University Press*, Vol.56, 171-179.
- Çapar, Ö. (1995). *Roma'nın Asia Eyaletinde Conventus (Dioicesis) Sistemi*. Ankara: AÜDTCFD. 37, 1-2.
- Deutscher Taschenbuch Verlag (1979). *Der Kleine Pauly Lexikon der Antike in fünf Bänden, Band 1,2,3,5*
- Drew Bear, T. (1976). *Local cults in Graeco- Roman Phrygia*. GRBS, 17, 247-268.
- Drew Bear, T. (1976). *Local cults in Graeco- Roman Phrygia*. Roman and Byzantine Studies, Fall, 17, 3; Periodicals Archive Online.

- Drew-Bear, T. (1977). A Fourth-Century Latin Soldier's Epitaph at Nakolea. *HSCP*, 81, 257-274.
- Drew-Bear, T. (1978). *Nouvelles Inscriptions de Phrygie*. Zutphen: Terra Yayınevi.
- Drew-Bear, T. ve Naour, Chr. (1990). Divinites de Phrygie. *ANRW*, II, 18 (3): 1907-2044.
- Drew-Bear, T. (1991). Phrygia Bölgesinde Üç Köy. *AST*, IX, 165-169.
- Drew-Bear, T. (1999). Trois villages de Phrygie. I. *Arkeoloji ve Sanat Yayınları*, 65-80.
- Drew-Bear, T., Thomas, C.M. ve Yıldızturan, M., (1999). Phrygian Votive Steles, Ankara: *Kültür Bakanlığı Yayınları*.
- Efe T, Türkteki M., Fidan E., Şahin F., Türkteki S., Sarı D., (2019). Küllüoba Kazısı 2018 Yılı Sonuçları, *41. Kazı Sonuçları Toplantısı*, 4, 317-330.
- Elderkin, J. W. (1940). Bronze Statuettes of Zeus Keraunios, *AJA*, 44 (2), 225-233.
- N. Eraydın (2002). *Phrygia Bölgesindeki Zeus Epitetleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erhat, A. (2007). *Mitoloji Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Erten, E. (2018). Seyitgazi/Nakoleia'dan Yeni Bir Asklepios Yazıtı/A Newly Discovered Asklepios Inscription from Seyitgazi/Nakoleia. *Cedrus The Journal of MCRI*, VI, 265-271.
- Frei, P. (1983). Epigrafische-Topografische Forschungen im Raum von Eskişehir. *AST I*, 53, 62.
- Frei, P. (1990). *Epigrafische- Topografische Forschungen im Raum von Eskişehir und Umgebung (1987-1988)*. *AST VII*, 191-201.
- Frei, P. (1991). *Epigraphisch- Topografische in Eskişehir*. *AST X*, 141-146.
- Frei P. (1993). *Epigraphisch- Topografische in Eskişehir*. *AST X*, Ankara Üniversitesi Basımevi.
- French, D. (1981). *Roman Roads in Asia Minor*. *British Institute of Archaeology*. BIAA.
- French, D. (1998). *Pre- And Early Roman Roads Of Asia Minor the Persian Royal Road*. Ankara: British Institute.
- Gabriel, A. (1952). *La Cite de Midas, Topographie, Les site et les fouilles*. Paris.
- Gönülal, Ö. (1990). *Seyitgazi Müzesindeki Herakles Heykeli*. I. Uluslararası Seyyid Battal Gazi Semineri Bildirileri. 29-32.
- Güngördü, E. (2003). *Türkiye'nin Coğrafyası*. Asil Yayıncılık.

- Haspels, C.H.E. (1951). Phrygie, Exploration Archeologique III, La Cite de Midas, Ceramique et Trouvailles Diverses, 57.
- Haspels, C. H. E. (1962). Relics of a Dionysiac Cult in Asia Minor. *AJA*, 66, 285-287.
- Haspels, C. H. E. (1971). *The Highlands of Phrygia. Sites and Monuments. Vol. 1-2*. New Jersey: Princeton Üniversitesi Yayınevi.
- İznic, E. (2006). *Roma İmparatorluğu Döneminde Frigya Epiktetos Merkezlerinde (Dorylaeum, Nakoleia, Midaeum, Cotiaeum, Aezani) Sosyopolitik, Sosyoekonomik ve Sosyokültürel Yapı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- İznic E. (2015). Pagan Dünyadan Hristiyan Dünyaya Geçiş Döneminde Anadolu'daki Merkezler Arasında Yaşanan Sorunlar: Nakolea-Orcistus Örneği. I. Cilt, Ankara: *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları*. 115-144.
- İznic, E. (2021). MS. II ve III. Yüzyıllarda (Roma Döneminde) Dorylaion (Eskişehir) ve Nacolea'daki (Seyitgazi) Dinsel Yapı. *OANNES - Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 505-534.
- Jones, A. H. M. (1971). *The Cities of the Eastern Roman Provinces 2*. At The Clarendon Press.
- Jones, A. H. M. (1998). *Cities of the Eastern Roman Provinces*. Oxford University Press.
- Kanbur, N. (2019). *Yeni Araştırmalarla Yazılıkaya/Midas Vadisi Seramiklerinin Değerlendirilmesi*. Anadolu Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kartal G., Erdem İ.B., Perçin P., Kartal M., (2019). Eskişehir İli Tarih Öncesi Arkeolojisi Yüzey Araştırması (II), 2018, 37. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 125-139.
- Kortanoğlu, R. E. (2006). *Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Dağlık Phrygia Bölgesi Kaya Mezarları*. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- Kortanoğlu, R.E., (2008). Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Dağlık Phrygia Bölgesi Kaya Mezarları. *TC. Anadolu Üniversitesi Yayınları: Edebiyat Fakültesi Yayınları*. 2-3-106.
- Leake, W.M. (1824). *Journal of a Tour in Asia Minor*. London: John Murray, Albemarle-Street.
- Magie, D. (1950). Roman Rule in Asia Minor To The End Of The Third Century After Christ 1. *Princeton Üniversitesi Yayınevi*.

- Mitchell, S. (1993). *Anatolia: Land, Men and Gods in Asia Minor I-II*. Clarendon Press.
- Mitchell, S. (2005). *Anatolia: Land, Men, and Gods in Asia Minor, Volume I, The Celts in Anatolia and the Impact of Roman Rule*. Clarendon Press.
- Mordtmann, A. D. (1860). *Seidi Gazi. Ein Beitrag zur vergleichenden Geographie und zur osmanischen Urgeschichte*. *Gelehrte Anzeigen*, 50: 260-296.
- Mordtmann, A. D. (1925). *Anatolien, Skizzen und Reisebriefe aus Kleinasien (1850-1859)*. *Orient-buchhandlung Heinz Lafaire*.
- Obrador-Cursach, B. (2016). Phrygian Mekas and the Recently Discovered New Phrygian Inscription from Nacoleia. *Indogermanische Forschungen*, 121- (1), 177-186.
- Özçatal, M. F. ve Olcay, B. Y. (1997). *1997 Yılı Seyitgazi İlçesi Mozaik Kurtarma Kazısı*. VIII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri, 529-55.
- Perrot, G. ve Chipies, C. (1977). *History of Art in Phrygia, Lydia, Caria and Lycia*. Longwood Press.
- Roller L.E. (2004). *Ana Tanrıça'nın İzinde Anadolu Kybele Kültü*. (Çev: Betül Avunç), İstanbul: Homer Kitabevi, (1), 31-79.
- Polat, Y. (2008). *MÖ IV. Binyıl ile I. Binyıl Arasındaki Dağlık Phrygia Bölgesi Yerleşim Modelleri*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Polat, Y. (2021). Arkeolojik Veriler Işığında Eskişehir'den (Dorylaion) Geçen Antik Yol Güzergâhları. Madde ve Mananın Fethi, Fetih ve Medeniyet, 4, *T.C. Eskişehir Valiliği Şehir ve Değer Dergisi*, 190-199.
- Ramsay, W. M. (1882). Inscriptions from Nakoleia. *JHS*, 3, 119-127.
- Ramsay W. M. (1884). Sepulchral Customs in Ancient Phrygia. *JHS*, 5, 241-262.
- Ramsay, W. M. (1887). The Cities and Bishoprics of Phrygia. *JHS*, 8, 461-519.
- Ramsay, W. M. (1890). *The Historical Geography of Asia Minor*. Royal Geographical Society. *Supplementary Papers*. Volume IV. Londra: John Murray.
- Ramsay, W. M. (1960). *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*. (Çev. M. Pektaş). *MEB Yayınları*.
- Ramsay, W.M. (1975). *The Cities and Bishoprics of Phrygia*. Arno Press.
- Ruge, W. (1935). Nakoleia. *J. B. Metzler Verlag*, 16, 2, 1600-1604.
- Salac, A. (1927). Inscriptions de Kymé d' Éolide, de Phocée, de Tralles et de quelques autres villes d' Asie Mineure. *BCH*, 51, 1, 374-400.

- Saraçoğlu, H. (1962). *Türkiye Coğrafyası Üzerine Etütler; Bitki Örtüsü, Akarsular ve Göller II*. MEB. Yayınevi.
- Sevin, V. (2001). Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I. *Türk Tarih Kurumu Basımevi*.
- Smith, W. (1872). Dictionary of Greek and Royal Antiquities II. *J.Murray*.
- Steuart, J.R. (1842). A Description of Some Ancient Monuments, with Inscriptions, Still Existing in Lydia and Phrygia. *Bohn*
- Şahin N., (2001). *Zeus'un Anadolu Kültleri*. İstanbul: Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü.
- Şahin, S. (1978). "Zeus Bennios". *Şahin S. ve Schwertheim, E. ve Wagner, J. (ed.). Studien zur Religion und Kultur Kleinasiens II. Zeus Bennios. E. J. Brill, 771-790.*
- Şahin, S. (1981). Inschriften Griechischer Städte Aus Kleinasien 2, 1. *Dr. Rudolf Habelt GMBH*.
- Şahin, S. (1982). Inschriften Griechischer Städte Aus Kleinasien 2, 2. *Dr. Rudolf Habelt GMBH*.
- Şahin, S. (1986). Phrygia Epiktetos. *AST, IV, 265-268*.
- Tamsü Polat, R., Polat, Y., Sancaktar, H., Yürük M.B., (2018). Eskişehir İli Yazılıkaya/Midas Vadisi Yüzey Araştırması 2017. *36. Araştırma Sonuçları Toplantısı, 3, 261-278*.
- Tamsü Polat, R. ve Polat, Y. (2018). Eskişehir İli Yazılıkaya/Midas Vadisi Araştırmaları. *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler, (44), 52*.
- Tamsü Polat R., Polat, Y., Yürük, M.B., Erikan, F., Kanbur, N., (2019). 2018 yılı Yazılıkaya/Midas Vadisi Yüzey Araştırması. *Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, 37. Araştırma Sonuçları Toplantısı, (3), 235*.
- Tamsü Polat, R., Polat, Y. ve Lubotsky, A. (2020). An Idol-Shaped Stele with an Old Phrygian Inscription in the Territory of Nakoleia. *Gephyra, 19: 45-67*.
- Tarakan, E. (2019). Dorylaeum, Midaeum, Nakoleia Sikkeleri. *Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*.
- Texier, C. (1839-1849). Description de l'Asie Mineure 3. *Firmin Didot Freres*.
- Texier, C. (1839). Description de l'Asie Mineure, faite par ordre du Gouvernement Français, de 1833 1837 I. *Imprimeurs de L'institut de France*.
- Texier, C. (2002). Küçük Asya Coğrafyası, 2, Tarihi ve Arkeolojisi. (Çev. A. Suat). *Enflamasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı*.

- Tokgöz, D. (1976). Seyitgazi Nekropol Kazısı 1974. *TAD*, 23, 1, 103-107.
- Tokgöz, D. (1978). *Eskişehir İli Tarihi, Turizmi ve Eski Eserleri Rehberi. Eskişehir Ticari ve İlimler Akademisi.*
- Tüfekçi Sivas, T. ve Sivas, H. (2003). Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar Yüzey Araştırması Arkeolojik Envanter Raporu. 1, 2-32. *Dergipark.*
- Waelkens, M. (1986). Die kleinasiatischen Türsteine. Typologische und epigraphische Untersuchungen der kleinasiatischen Grabreliefs mit Scheintür. *Verlag Philipp von Zabern.*
- Waugh D. (2007). *Richthofen's "Silk Roads": Toward the Archaeology of a Concept.* California: Silk Road Foundation
- Uçkan, O, B. Y. (2010). Frigya (Phrygia) Bölgesinde Bizans Dönemi Kaya Mimarisi. *Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Kültür Yayın.*
- Umar, B. (1982). *Phrygia.* Ak Yayınları.
- Umar, B. (1993). Türkiye’de Tarihsel Adlar. *İnkilap Yayınları*
- VonAulock, H. (1980). Istanbuler Mitteilungen Beiheft 25, Münzen Und Städte Phrygiens Teil I. *Ist. Mitt. Beih.*
- VonAulock, H. (1987). Istanbuler Mitteilungen Beiheft 27, Münzen Und Städte Phrygiens Teil II. *Ist. Mitt. Beih.*
- Yardımcı, M. (1992). Seyitgazi. *Ankara.*
- Young, R. S. (1963). Gordion on the Royal Road. Philadelphia: *American Philosophical Society.*
- Waugh, D. (2007). Richthofen's "Silk Roads. Toward the Archaeology of a Concept. *Silk Road Foundation.*

İNTERNET KAYNAKLARI

Web Adresi	Son Erişim Tarihi
https://www.acsearch.info/search.html?id=405595	01.03.2021
https://www.acsearch.info/search.html?id=1123036	01.03.2021
https://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=1504	01.03.2021
http://numismatics.org/collection/1944.100.50540	01.03.2021

https://collections.mfa.org/objects/260912	01.03.2021
https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313845	01.03.2021
https://www.acsearch.info/search.html?id=4410777	01.03.2021
<u>https://www.acsearch.info/search.html?id=214768</u>	01.03.2021
https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531392q	02.03.2021
https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531396c	03.03.2021
https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531395z?rk=386268;0	03.03.2021
https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313986	03.03.2021
https://www.acsearch.info/search.html?id=225289	03.03.2021
http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531399	03.03.2021